

MEDYA

AYLIK HABER • İNCELEME • YORUM DERGİSİ

YIL: 3 SAYI: 14 KASIM-ARALIK '90 5000 TL. (KDV dahil)

GÜNEŞİ

KÜRT SOLU KÖRFEZ KRİZİ'NE NASIL BAKIYOR

- Zindanlardaki Direniş Türküleri, Zafer Şarkılarıyla Bütünleşti
- Xwendin û Nivîsandina Kurdî

İÇİNDEKİLER

Sunu.....	1
Çareserkirina Pirsax Xelîcê bi çareserkirina pirsax kurdî ve girêdayî ye.....	2
Murad CIWAN Körfez Krizi ve Devrimci-Sosyalist Yaklaşım	5
Metin DEMİR Zindanlardaki Direniş Türküleri, Zafer Şarkılarıyla Bütünleştii	14
Duygu SİDAR Ülkemizden Zulüm Tabloları.....	17
Malmisaniy İHD İnceleme Raporu.....	26
Av. Sabahattin ACAR Kürdistan'da Sosyalist Önderlik İle İlgili Bazı Değınmeler.....	28
Ferhad ÇELENG Kürt Solu Körfez Krizi'ne Nasıl Bakıyor.....	31
Halim CAN SS Kararnameleri Üzerine.....	35
S. DENİZ Kurdên Sovyetê: Dîrok û Dema Nû.....	37
Bavê Nazê Xwendin û Nivîsandina Kurdî-3.....	40
M. Elî Kürdistan Gençliğinin Örgütlenme Sorunu.....	43
Hüseyin SEZGİN Diyarbakır'da Öğrenci Gençliğin Mücadelesi.....	56
Çetin JİYAN Kürdistan'da Ulusal Sorun, Anti-Faşizm ve Legal Mücadele.....	58
Sinan DOĞRU Bir "Sindirne Operasyonu"nun Gösterdikleri.....	80
Osman AY TAR	

MEDYA GÜNEŞİ

Yazışleri Müdürü

Salih BAL

Sahibi : Cemal ÖZÇELİK

Yönetim Yeri ve Yazışma Adresi:

Çatalçeşme Sk. Aydınlık Han

Kat: 3 No: 24 Cağaloğlu/İst

Diyarbakır Bürosu:

İnönü Cad. Modern Çarşı Kat 5/ Diyarbakır

Avrupa Temsilcisi

Halim CAN

Box: 15216

161 15 Bromma SWEDEN

Paris Temsilcisi: Ahmet ÖMEROĐLU

Moskova Temsilcisi: Bavê NAZÊ

Danimarka Temsilcisi: B. ZERDEŞT

Hamburg Temsilcisi: B. AŞİTİ

Londra Temsilcisi: Ömer KESEN

ABONE KOŞULARI

Yurtiçi :

Yıllık: 50.000 TL

6 Aylık : 25.000 TL.

Yurt Dışı: 7 DM, yıllık 75 DM

Dizgi ve Ofset Hazırlık

DTR Ajans: 513 17 93

Baskı : Yıldızlar Matbaası

Hesap Numarası:

Salih BAL

Türkiye İş Bankası Türbe Şubesi

Hesap No: 1097929 Cağaloğlu-İst

ANADİLİMİZ KÜRTÇE YASAKLANAMAZ!

Kurdno! Bi zimanê xwe bipeyivin, bixwînin û binivîsin!

28 Ekim 1990, Pazar günü, Ankara'da yapılan İHD Genel Kurulu'nda Anadili Kürtçe ile konuşma yapan, İHD Diyarbakır Şubesi delegelerinden Vedat AYDIN, ile bu konuşmayı Türkçe'ye çeviren, dergimiz avukatlarından Ahmet Zeki OKÇUOĞLU'nun tutuklanmasını protesto ediyor; tüm devrimci, yurtsever, ilerici kamuoyunu Ankara Merkez Kapalı Cezaevi'nde tutuklu bulunan Av. A. Zeki OKÇUOĞLU ve Vedat AYDIN ile dayanışmayı yükseltmeye çağırıyoruz.

MEDYA GÜNEŞİ

YENİDEN MERHABA!

SS Karamamelerinden sonra, ilk kez çıkabiliyoruz. Son sayımız Nisan'da yayınlanmış; Mayıs, Haziran, Temmuz, Ağustos, Eylül, Ekim ayları boyunca çıkamamıştık.

Dergimiz, çıkışından bu yana -ilk birkaç sayı hariç- her ay çıkacak şekilde bir süreklilik sağlayamamış, bu olumsuzluğa SS Karamameleri de eklenince, son dönem hiç çıkamaz bir duruma gelmişti. Tabii ki, karanameler sonrası çıkamayışımızı, tümüyle "matbaa bulamama" bağlamıyoruz. Hiçbir matbaasının dergimizi basmayı kabul etmemesi, yayına uzun bir dönem ara vermenin gereği değil, olmamalıdır. Değişik yollarla yayın devam ettirilebilirdi. Bizim düzenli çıkamayışımızın en önemli nedenlerinden biri, değişik niteliklerdeki sorunlarımızdır. Ama, nedeni ne olursa olsun, yayın hayatımızı aksatmanın, düzenli bir periyodik yayın niteliğine ulaşamamanın, bizler açısından büyük bir eksiklik olduğunun bilincindeyiz.

Evet, SS Karamameleriyle birlikte sosyalist, devrimci, yurtsever, ilerici basın büyük bir darbe ile karşı karşıya kaldı. Matbaalar, "Kürt Sorunu"nu ele alan yayınları -kapatılma korkusuyla- basmamaya başladı. Bu durum karşısında, değişik yol ve araçlarla sansürsüz ve otosansürsüz yayınların, gelinen aşamadan geri adım atmaksızın, direnerek yaşamlarını sürdürmeleri gerekirken; basının büyük bir bölümü, hemen "yelkenleri indirdi"ler. Ve, "bantlı" yayın, ya da "Kürt" sözcüğünün geçtiği yerleri boş bırakmalarla yayınlarını sürdürme yolunu seçtiler. Sosyalist basının -özellikle de Kürt sosyalist, yurtsever basınının- yoğun çabalar, yüzlerce yıllık hapis cezalarıyla yaratılan birikim, bir çarpıda köşeye atıldı ve "Kürt"süz bir yayın politikası basına egemen oldu.

Türk solunun büyük bir bölümü "bantlı" vb. şekillerde, sansürlü ya da otosansürlü yayın yaparak, "Kürt sorununu yazmasak da olur" sonucunu doğuran bir pratiğe yöneldiler. Ve bu yaklaşımları da, "Kürt Sorunu"nun "kendi sorunları" olmadığını (veya kendi sorunları olarak görmediklerini) çok somut bir şekilde göstermişlerdir. Sorunun gelmiş yönü, "Türk-Kürt karşıtı" olanların da, aynı çarpık yaklaşım içinde, açık bir otosansür/sansür ile çökmeleridir.

Evet, mücadelenin gelmiş olduğu boyut ve sosyalist basının Kürt sorununun işlenmesinde kattığı mesafe dikkate alındığında, bir karamameyle, hemen kazanılan tüm mevzileri terk eden ve başlangıç noktasına doğru, hızla geri dönen yayınların tutumlarının çarpık bir yaklaşımın ürünü olduğu görülebilmektedir. SS Karamamelerinin tozu-dumanı içinde, pusulalarını şaşırarak, her ne hikmetse, şimdi yavaş yavaş, "kendilerine gelmeye" başladılar; tabii ki bazıları hala aynı çarpık yaklaşımla, otosansürlü/sansürlü çıkmaya devam ediyorlar. Bazıları ise, neredeyse sayfalarını yan yana boş bırakacak denli, sorunu çok geri bir zemine kaydırmış bulunuyorlar.

SS Karamamelerine rağmen, politikalarından taviz vermeden yayınlarını değişik yöntemlerle sürdürenler de oldu. Kimisi bütün olanakları zorlayarak bulabildikleri bir matbaayla, kimisi de fotokopiyle bunu gerçekleştirdi. Bu doğrultuda Deng Dergisi'nin bir sayılık fotokopili çıkışı, olumlu ve önemli buluyoruz. Tabii ki kendilerinden önce, sansürsüz çıkan (bulabildikleri matbaalarla) dergilerin bu çabalarını da, bir o kadar olumlu görüyoruz.

Zorlu bir süreçten geçiyoruz. Sömürgeci Saddam diktatörlüğüne, Halepçe'ler yetmiyor. Şimdi yeni katıllara, soykırımlara yönelmiş durumdadır. 2 Ağustos'ta Kuveyt'in işgal edilmesi, gündemi önemli oranda belirledi. Bu durum, emperyalizmin ortadoğuya tümüyle çökelmesi girişimlerine yol açtı.

Körfez kriziyle birlikte, dergiler platformu da, birtakım etkinlikler gerçekleştirmek amacıyla bir araya geldi. İlkesel olarak, sömürgeci, ilhakçı, emperyalist, gerici, haksız savaşlara karşı olduğumuzdan, en başta, dergiler platformu tarafından hazırlanan "Savaşa Hayır" başlıklı kısa bir açıklamaya imza attık. Bu metinde sorunun anti-emperyalist boyutu ön plana gelmesinin rağmen, Saddam diktatörlüğüne karşı da belli bir tutum alınmıştı. Ardından platform tarafından gazeteyle bir ilan verildi. İlan, tümüyle anti-emperyalist boyutta ele alınmış; sömürgeci Saddam diktatörlüğüne karşı herhangi bir tutum belirlenmemiştir. Bu durum nedeni ne olursa olsun bizler açısından bir eksiklikti. Çünkü ilan metni ve önceki açıklama bizim tutumumuzu kesinlikle yansıtmıyordu.

Biz, baştan beri Irak'ın Kuveyt'i ilhakına da, emperyalizmin bölgeye müdahalesine de karşı çıktık. Ve haksız savaşın hiç bir emekçi ve ezilen halkın çıkarını yansıtmadığını, böyle bir savaşta taraf olunamayacağını; bağımsız bir devrimci cepheyle, sömürgeci Saddam diktatörlüğüne karşı mücadelenin boyutlandırılması ve emperyalizmin yedeğini düşülmesi gerektiğini savunduk. Fakat bu perspektifimiz ortak açıklama ve ilana yansımada. Dergiler platformunun büyük çoğunluğuyla, tartışmalar yoğunlaştıkça, Körfez Krizi'ne farklı perspektiflerden baktığımız belirginleşti. "Savaşa Hayır" belgisinin altını doldurma sorunu, aynı yaklaşımlar içinde olduğumuz somutlaştı. Nitekim, platformun ortak bir bildiri yayınlama yönünde yaptığı tartışmalardan sonra, bildiriye tümüyle "anti-emperyalist boyut"un egemen olması ve Saddam diktatörlüğüne karşı da aynı yaklaşımın sergilenmemesi üzerine, biz bildiriye imza koymadık; ve bu konuda platforma egemen olan yaklaşımla, ortak bir zemin yakalayamayacağımızı belirterek, "Savaşa Hayır" kampanyasından -platformda kalmak koşuluyla- çekildik.

Dergimizin çıkamadığı süreçte, bir çok gelişme yaşandı. Bütün bunları sayfalarımıza sığdırmamız mümkün değil. Ama egemen güçlerin, onurlu bilim adamı İsmail Beşikçi'nin zindandaki tutsaklığına son vermek zorunda kışılın, önemli ve sevindiricidir. Beşikçi, tekrar dışandaki "tutsaklar"a karşı. Halkımızın devrimci desteğine dayalı, devrimci bir kişilikle, Kürt sorununu, hiçbir ikircime düşmeden, tüm açıklığıyla savunun ve tüm dünyanın bakışları altında, tarihleriyle birlikte egemen güçleri, kendi kürsülerinde yargılayan Dr. Beşikçi'nin bu direnişi, mücadelemizde önemli bir sayfayı oluşturmaktadır.

IHD Genel Kurulu'nda yaşananlar da önemli derslerle doludur. Bir yandan radikal bir tutumla, IHD Genel Yürütme Komitesi'nin bugüne kadarki çizgisine devrimci bir çıkış; bir yandan da bu çıkışın, sonuçta söz konusu yönetimi aynı tutuma yönelmesi. Evet, "Kürt Delegasyonu"nun, bazı yönlendirmelerle, açık bir şekilde Nevzat HELVACI, Mustafa EKMEKÇİ gibi, sosyal-şoven ve Kemalistlerle ortak liste oluşturulması ve "radikal çıkışın"ın altını böylece, çarpık, pragmatik bir tutumla doldurularak; mücadelemiz açısından çarpık bir eğilimi ve dersler çıkarılması gereken ciddi bir olumsuzluğu ifade etmektedir. Bugün olunması gereken yer, Kemalist, sosyal şoven ve reformistlerin değil; devrimci, yurtsever, demokrat insanların yanı olmalıdır.

IHD Genel Kurulu, Kürtçe konuşma yapan Diyarbakır delegesi Vedat AYDIN, bu konuşmayı Türkçe'ye çeviren dergimiz avukatlarından Ahmet Zeki OKÇUOĞLU ve bu konuşmayı desteklediğini belirten Av. Mustafa ÖZER'in gözetimine alınıp, Ahmet Zeki OKÇUOĞLU ve Vedat AYDIN'ın tutuklanmasıyla da, aynı bir anlam kazanmıştır. Bu tutuklamaları protesto ediyor, baskı, terör ve yıldırımlarla varlığımızın yok edilemeyeceğini, bu çabaların, tarihin durdurulamaz akışına karşı boşa kürek çekmekten öteye gidemeyeceğini belirtmek istiyoruz.

Medya Güneşi'nin 14. sayısını da sizlerle ulaştırırken, bizleri yıldırma yönelik saldırılar da durmadı. Dergimizin sahibi ve ilk yazı işleri müdürü Cemal ÖZÇELİK'in, daha önce hakkında verilen 12 yıl 6 aylık hapis cezası, Yargıtay tarafından da onaylanarak, kesinleşti. Aynı şekilde, dergimizin ikinci yazı işleri müdürü Yakup KARADEMİR hakkında verilmiş olan 6 yıl 3 aylık hapis cezası da, Yargıtay'da onaylanarak kesinleşti; 60 yılı aşkın hapis cezası istemiyle hakkında açılan 15 davası da sürüyor. Bunların yanı sıra, Kürtçe yayın yapmakta dolaylı açılan davalar oluşturuyor.

Cemal'inin Yakup'ların, bugüne değin taşıyıp yükselttikleri Medya Güneşi'nin mücadele bayrağını, elden düşürmeden, yanlarına ulaştırma görevi, bizlerin omuzlarımızdadır. Ve onlar mücadelenin içinde, yine bizlerle aynı heyecanı taşıyarak, geleceği kucaklamaya yöneliyorlar.

Dergimizin toplatılmasına artık "alıştık". Bu nedenle de, 13. sayımız toplatılması, bu "olağan" durumun bir parçasını oluşturuyor. Zaten "askı"da olan "insan hakları"nın, bu "askı"yla birlikte, başka bir "askı"ya "asılması"nın, "olağan" sayıldığı bir süreçte dergimizin toplatılması, pek olağan dışı sayılmasa gerek. Medya Güneşi ilk sayısını çıktığında da toplatıldı, 13. sayısını çıktığında da; demek ki, akışımıza karşı çekilen kürekler boşunadır.

Bu sayımıza gelince,

Körfez Krizi en çok tartışılan, gündemin ana noktalarından birini oluşturuyor. Murad CIWAN ve Metin DEMİR bu konudaki düşüncelerini dile getiriyorlar. Ayrıca "Kürt sol hareketleri"nin Körfez Krizine bakış açılarını da sayfalarımızda bulabilirsiniz. Ferhad ÇELENG, "Kürdistan'da Sosyalistlerin Birliği" ile ilgili kendi yaklaşımını sunuyor. Malmisanij'in çalışması, geçmişin deneyimleri temelinde, bugüne ve geleceğe de ışık tutan önemli veriler sunmaktadır.

Zindan Direnişleri, bir türkölü gibi dört bir yana yayıldı. Ve direniş türkölüleri, zafer şarkılarıyla bütünleşti. Bu konuda, Duygu SİDAR'ın haber yorum değerlendirmesinin yanı sıra, Ceyhan Cezaevi'ndeki tutsakların "Kamuoyu"na yönelik açıklamaları da, yine sayfalarımızda yer alan yazılar içinde...

Hüseyin SEZGIN, dününden bugüne gençliğin mücadelesinde ve örgütlenme tarihinde, bugünkü örgütlenme sorunlarına ilişkin yaklaşımlarını dile getiriyor.

Sinan DOĞRU, Deng Dergisinde M. Jıyan imzasıyla yayınlanan bir tartışma yazısına ilişkin, kendi düşüncelerini sunuyor. S. DENİZ, SS Karamameleri'ni irdeliyor. Moskova muhabirimiz Bavé Nazé, Moskova'da yapılan bir konferans ile ilgili kendi izlenim ve yorumlarını dile getiriyor. M. El'in Kürtçe eğitim kögesi, Av. Sabahattin ACAR'ın IHD İnceleme Raporu ile ilgili açıklaması, Diyarbakır öğrenci gençliğinin mücadelesi ve Osman AYTAR'ın açıklaması, sayfalarımız arasında yer alan yazılardan bazıları oluşturuyor.

Yeni bir sayıda buluşmak dileğiyle...

MEDYA GÜNEŞİ

Bu yazı İsveç'te Kürtçe yayınlanan
ARMANC gazetesinin (107-108)
sayısından alınmıştır.

Çareserkirina Pirsaxelîcê bi çareserkirina pirsaxkurdî ve girêdayî ye

Murad Ciwan

Iraqê bi işgalkirin û îlhaqkirina Kuveytê dinya rakir ser piyan. Buhran û xetera ku îro li herêmê peyda bûye bi wî awayî tesîr li dinyayê dîke ku ji Şerê Cihanê yê Duduyan vir de rûdanek wiha bi tesîr û belav li ser ruyê erdê peyde nebûye.

Loma jî bi Rojhilat û Rojavayê xwe, bi bakur û başûrê xwe ve cara pêşîn e ku hewqas welat çî di çerçewa biryarên Neteweyên Yekbûyî de bin, çî jî di riya karûbarên din de bin raya xwe dikin yek bi hev re gavan davêjin. Di riya biryarên Netewên Yekbûyî re hemû welatan daxwaza wê yekê diyar kirin ku divê bê qeyd û şert Iraq ji Kuveytê vekîşe û hukûmeta kevn a welêt were ser hukum. Ev daxwaza herkesî ye, lê gelek welat hene ku qîma xwe bes bi vê naynin û eşkere diyar dikin ku armanca hilweşandina rejîma dîktatorî ya Seddam e jî. Amerîka, hukûmetên welatên Rojava û Îsraîl eşkere diyar dikin ku vekîşîna Iraqê ji Kuveytê têr nake, divê ew rejîma Iraqê ya ku nayê zefî bikeve, rejîmek zefî were ser hukum, çekên kîmyayî û îmkana çekirina çekên nukleer jî destê Iraqê bîn derxistin. Serokên dewletên Ereban bi xwe jî di riya berdevkên xwe re didin diyarkirin ku êdî nema karin baweriyê bi yekî wek Seddam binin, di rojên pêş de pêre rûnên, kar bikin û piştî xwe pê ve girê bidin. Heta Tirkiyê jî di riyên neresmî û îndîrekt re diyarkir ku li Iraqê bi guhartinek wek a Bûlgariya razîye. Yanî li Bûlgariya çawa Jivkov çû lê Partiya Komunîst ma, li Iraqê jî bira Seddam biçe lê partiya BAAS û rejîma niha, li ser hukum bimîne. Çend hêz û welatên Ereba ne tê de, ew dewletên cihanê yên ku

eşkere eşkere doza hilweşandina rejîma Iraqê nakin jî ji niha ve didin xwiyakirin ku wê ne li dij bin ku Seddam bikave. Gava meriv rastiye bêje, xwiya ye piçekî rewş lê hatiye. Li aliyekî Iraq û li aliyê din gelek dewletên Ereba ên din. Ji bo her welatekî mezin û piçûk hêsan bûye ku zû bi zû berê xwe bide Seddam û li rex dewletên Ereba ên din cih bigre. Lê çî dibe bila bibe, îro dinya serê Seddam dixwaze.

Baş e wê serê Seddam çawa bê firandin? Di esasî de du rê jî bo vê yekê hene. Yek jê derxistina şerekî ye li dijî Iraqê. Ya din jî ew e ku bi ambargo û abluqên îktisadî, siyasî, dîplomasi û eskerî Iraqê bê tecrîdkirin, bê birçî hiştin û bi şerekî navxwe an înkîlabeke hundirî rejîmê xistin. Herçî hê şer nehatiye derxistin lê ev herdu awe jî îro li kar in. Wê dawîya dawî bi girahî kîjan bê tercihkirin ew hê ne diyar e. Herçî hukûmeta Amerîka û yên welatên Rojava eşkere diyar dikin ku riyên "aştxwaz" bi ser nekevin wê şer derxin jî, hin hoy hene ku dibin sebebê tercihkirina vî yan wî awayê çareserkirina meselê. Ew hoy jî di du waran de xwe diyar dikin. Warek jê ye qonaxa berî ketina rejîma Iraqê ye. Yanî riya herî bi tesîr û kêma zerar a xistina rejîmê çî ye? Warê din jî ew e ku piştî xistina rejîmê di şûna wê de rejîmeke çawa tê xwestin.

Helbet hukûmetên Ewropa, yên Ereba û dîtirên herêmê di mesela warê duduyan de gelek kûr û dûr û realist nafi-kirin. Çerçewa dîtin û bîr û baweriyên wan, berjewendiyên teng û çavnebar yên çek û petrolê û yên endustriyên dîtir in. Rejîmeke zefî û di zefî de bes e ji bo wan. Ew edalet, aşî, îstîkrarî û ewlekariyek dûr û dirêj nagrin ber

çav. Berjewendiyên wan ên roja îro ji her tiştî girîngtir in. Loma pirê caran çareserkerinên ku ew dibînin gelek caran bi wî rengî ne ku ne çareserkerin in, lê muwazenê ji hin welatan ber bi hin welatên din dibin, problemên di bin perdên xwedêgiravî îstikrar û ewlekariyê de vedişêrin, ev jî ji bo demek kurt dajon, roj tê bi gurrûnek hê xetertir serî hildidin. Nimûnên vê yên herî baş di tarîxa herêma Rojhilata Navîn de eşkere dibin. Ew peymanên ku piştî Şerê Cihanê yê Yekem hatin morkirin tu problem çareser nekirin, birîn kûrtir kirin lê bi zorê hatin kurepistkirin. Ji wê rojê heta îro jî car bi car derd û êş û elem li herêma her û her serî hildidin. Nimûna şerê Îran û Iraqê jî ji bo vê yekê gelek balkeş e. Du sal berê di şer de gava Îranê zora Iraqê bir, bi Rojhilat û Rojavayê xwe hemû welatan her awe alîkarî û piştgirî dan Iraqê da ku zora ordiya Îranê bibe û wê paşde vekişîne. Bi saya vê piştgirî û alîkariyê Îran paşde vekişiya, lê Iraq di seroktiya Seddam de bû xeterek ji Îranê mezintir û ev netîce îro derket. Îro jî ji bo ku rejima Seddam bê xistin bêyî ku bê fikirin ka wê çi netîcê di rojên pêş yên dûr û dirêj de bide, alîkariya Tirkîyê û ya dewletên totalîter û otorîter ên Ereb tê kirin. Bi milyaran pere û çek pêşkêşî wan dibin.

Loma ji bo gelên herêma û ji bo hemû gel û hêzên aşîxwaz û edaletxwaz ên cihanê gelek girîng e ku bala xwe bikşînin ser vê meselê û bibin xwedî pêşniyar di çareserkerina meselê de, bi israrî çareserkerinek esasî bixwazin.

Çimkî çareserkerinek bi vî yan wî awayî tesîrek mezin li mal û can û jiyana hemû gelan dike. Îro krîz û buhayiya ku bi vê meselê re li hemû cihanê rû daye û li ser kîsê miletan tê hesabkirin îspata vê yekê ye.

Di dîrokê de belkî tu carî berjewendiyên Kurdan bi vî awayî li gor berjewendiyên welatên cihanê pêk nehatine. Îro firsetek tarîxî derketiye ber Kurdan ku vê yekê nîşanî cihanê bidin. Lê gelo Kurd wê karibin, yan na. Ev jî wê di rojên pêş de diyar bibe.

Bi baweriya min ji bo çareserkerina buhrana Xelîcê ên ku karibin xwedî pêşniyarek herî realist û qenc bin, Kurd in. Çimkî rewş wiha geriyaye ku çareserkerinek ku mesela Kurd bi xwe re çareser bike wê karibe bibe çareserkerinek ji bo menfeeta gel û welat û rejimên herêma jî û ji bo ya welatên Rojhilat û Rojava yên dinê jî.

Hilweşandina rejima dîktatorî ya Iraqê ji berê de daxwaza gelê Kurd bû, îro welatên Ereb, Îsraîl, Îran, Amerîka û welatên Ewrûpa jî tê de, bûye daxwaza hema hema temamê millet û welatên cihanê. Lê bi çi awayî? Bi baweriya min xistina dîktatoriya Seddam di riya şerekî navnetewî de (her çiqas çara dawî be jî ji bo hin welatan) riya herî xeter û bi zêde e, rîskêkî mezin ji bo herêma û cihanê peyde dike. Ji alî Kurdan de jî wê bigihê qonaxek wilo ku tevgera Kurdî di nav lingan de biçê û piştî şer jî negihîje tu mafêkî xwe yê netewî û demokratîk. Ev rîskên ku şer wê bi xwe re bînin çi ne?

1) Yek jê ew e ku bi hezaran rehîmên Ewrûpî û Amerîkî li Kuveytê û Iraqê di nav lepên rejim de ne û li war û meqerên stratejîk hatine cîwarkirin. Şer gava derkeve, Seddam zane ku ev êdî mesela mayin û nemanê ye ji bo wî. Zane eger biser nekeve wê bimre. Loma jî ji bo biserketinê çî ji desta bê wê bike û wê rehîna bike hedefên êrişên ji derva de. Heta ew bi xwe wê wan bikuje û îlan bike ku yên êriş anîne ser Iraqê ew kuştine. Gava di şerekî li dijî Iraqê de, bi hezaran Ewrûpayî û Amerîkî bîn kuştin, Seddam bê xistin jî ev ji bo raya giştî ya Ewrûpa û ya Amerîka nabe serkeftin. Gelek zahmet e ku hukûmetek Rojava cesareta encamek wiha bike.

2) Rîska duduyan ew e ku, gava rejima Iraqî bibîne ku di şerekî leşkerî de wê têk biçê, amade ye ku hemû bîr û çavkaniyên petrola Iraqê û ya Kuveytê bi hewa xe, agir berdê. Li gor pisporan karekî wiha wê encamek wisa bide ku bîrên petrolê pêncî salan temamî bişewitin û tu fêde ji wan neyê dîtin.

3) Ordiya Iraqê bi awakî gelek zêde xwedî çekên kîmyayî ye. Gava rejim bibîne ku wê têk biçê, çekên kîmyayî û nukleer di destê Amerîka û Îsraîl de hebin û zanibe ku ew ê bikar bînin jî dîsa wê çekê kîmyayî bi kar bîne. Herçî çekê kîmyayî, dibe ku tesîrek zêde li ordiya Amerîka neke jî, lê wê Îsraîl zirarek gelek mezin jê bibîne. Zirarek mezin wê bigihîje Tirkîyê, Kurdistanê û welatên Ereb yên cîran jî.

4) Şerekî çekdarî di seroktiya Amerîka û hevalbendên wê de, wê nasyonîzîm û şovenîzîma Ereb û ya gelên musulman gelek gurr bike. Gava Seddam bi darê zorê ji alî Amerîka de bê xistin, wê Ereb gelek pê biêşin ku bi şerefa wan hatiye lîstin û ji xwe dijminatîya ku heye wê hîn xurttir bibe û bi salan bajo. Ev jî ji wê tê ku di tarîxa bûyerên welatên Erebî û ya şerê wan ê bi Îsraîliyan re ruyê Amerîka û hukûmetên Rojava gelek reş e. Di mesela Îsraîl de Ereban tim derb ji Amerîka xwarine û baweriya gelê Ereb bi wê nayê.

Ev çar xal bendinî gelek xurt in ku Amerîka bi xwe û hukûmetên Ewrûpa, xwe ji şerekî çekdarî radigirin. Li alî din gelek sedemên din hene ku gelek welatên Rojhilat û yên herêma jî di mesela şer de bê dil dikin.

Yek jê ew e ku bi vê buhranê rola Amerîka di herêma de wiha xurt bûye ku ne tenê welatên Rojhilat û hinên herêma, hin welatên Ewrûpa bi xwe jî ne razîne. Derketina şer û xistina rejima Iraqî di riya şer de wê Amerîka bi

temamî bike hakimê herêmê. Sovyet, Çîn û japonya jî tê de gelek welat vê yekê zû bi zû qebûl nakin û gelên herêmê jî wê vê rolê danequrtûnin.

Ya duduyan buhranê bi xwe re rola hin welatên herêmê jî xurtir kiriye. Gava şer derkeve ev welat wê nifûza xwe ya di herêmê de li dijî gel û welatên cîran bilindtir bikin. Di serê van welatan de Tirkiye tê. Bi buhranê re dîsa qîmeta Tirkiyê (ji bo ku cîranê Iraqê ye, di NATO de ye û ji ber hin sedemên din) li ber çavê Amerîkî û Ewrûpiyan wiha bilind bûye û alîkariyek wiha li Tirkiyê dîkin ku ji aliyê din Sovyet û welatên Erebbî mecbûr dibin hê bêtir wê bigrin hesab û gelek daxwazên wê bi cîh bînin. Ku Amerîka dest bi şer ke welatê duduyan ku têkeve şer Tirkiye ye û ji bo şer jî di ciyekî gelek stratejîk de ye. Bi vî awayî bilindbûna tesîr û nifûza Tirkiyê, Sûriye, Îran, Kîbrîs, Yûnanîstan û Bûlgarîstan tê de gelek welat nerehet kirine. Xetera Tirkiyê li ser ewlekarî û hukmranîya wan bilind bûye. Ew naxwazin rola Tirkiyê bi vî awayî di buhrana Xelîc de bilind bibe, loma jî ne piştgirê şerekî leşkerî ne.

Şerekî leşkerî, ji alî hemû sedemên jor û bi taybetî ji alî sedemê herî dawîn ne li gor berjewendiyên gelê Kurd e jî. Gava ku şer derkeve û Tirkiye têkeve şer herdu perçên Kurdistanê wê bibin qada giraniya şerê dijwar. Çekên kîmyayî jî tê de wê her awe çek bînin bikaranîn. Kurdistan di şerekî wiha de wê bibe welatekî wêran. Bi vî jî namîne, gava rejimê Iraqî bi şerekî çekdarî û bi giraniya Tirkiyê bikeve, piştî ser Tirkiye rê nade ku Kurdên Kurdistanê Iraqê bibin xwediyê tu mafî. Ji xwe di şerekî wiha navnetewî de rola şerê çekdarî yê Kurdan wê gelek kêmtir be, heta kare tu nemîne jî. Gava wiha be piştî şer kes guh nade doz û mafên gelê Kurd wê daxwazên Tirkan bi cîh bînin.

Lê di rewşa îroyîn de wiha lê hatiye ku dinya dikare, bêtir li pêrgiyê van hemû rîskan bibe, têkoşînek xurt li herber rejima Seddam li dar xe û rejim bixîne. Ew jî ew e ku bi rastî biryarên NY bînin bicîhkirin, ambargo û abluqên aborî, siyasî, dîplomasî û leşkerî bînin ser Iraqê bi şertê ku ji alî din de, alîkarî û piştgiriya maddî, leşkerî, siyasî û dîplomasî bê dayîn ji bo tevgera netewî ya Kurd û Erebbî a nav Iraqê. Muhawele bi her awayî bê kirin ku rejim di riya şerê hundurî bi têkoşîna gelê Kurd û Erebbî hilweşandin.

Gava rejim bi têkoşînek wiha bê xistin ew hemû rîskên maddî û manewî jî wê neyên holê û wê gelên Erebbî yê musulman hîs nekin ku bi şerêfa wan hatiye lîstin. Ev her wiha tercîhkirina çareseriyek herî bi şerêfa û ihtîram e jî.

Ya herî girîngtir ew e ku ev tercîh, wê rê li ber avakirina rejimêkî wiha veke ku, li gor menfeeta hemû gel û welat û rejimên herêmê û yê cîhanê be.

Îro ji bo Amerîka, Rojavayîyan, Erebbî, Îsraîl,

Îranê û gelek welatên din ya muhîm ew e ku Iraq bibe dewletek wiha ku çekên kîmyayî di dest de tunebin, îmkanê çekirina çekên nukleer pê re nemîne û tucarî nebe tehdîd li ser welatên Erebbî, li ser Îsraîl û cîranên dîtir, nikaribe êrîşê bibe ser wan û gefan li wan bixwe. Dewletek wiha, herî realîsttir di riya çareserkirina pîrsa Kurdî de kare were holê. Bi vî gelek daxwazên din jî wê bi cîh bibin ku dinya hemû pê razî be. Ji bo vî jî:

1) Divê dewlet û rejimêkî wiha bê avakirin ku, hukum bes ne di destê Bexdeyê de be, bes ne di destê Erebbî Iraqê de be, bes ne di destê partiya BAAS de be. Divê berî her tişti, hukum di navbera mîletên Erebbî û Kurd de wek hev bînin parvekirin, merkezek Baxde be û yek jî li Kurdistanê be. Ev herî çêtir di riya dewletek federal de kare bê pêkanîn ku ji du mîlet û welatan pêk bê, du parlamen-toyên mîlî û parlamentok ji mîlet û aqaliyetên Iraqê pêkhatî bînin avakirin. Helbet daxwaza cihêkirin û serbixweyîya Kurdistanê îro di nav welatên Erebbî de û ji alî welatên din ên cîhanê ve wê neyê qebûl kirin. Loma meriv dikare bêje ku wê ji bo îro ne realist be. Lê daxwaza avakirina yekîtiyek federal ku ji du cumhuriyetan pêk bê, piştî ku wê tu erdî ji Iraqê cihê neke kare ji alî Erebbî ve bê qebûl kirin. Çimkî gava di yekîtiyek wiha federal de Kurd jî qasî Erebbî xwedî par û biryar bin, wê Kurd tu carî qebûl nekin ku Iraq ber bi hêzbûna Erebbî hûddê xwe fireh bike, yan êrîşê bibe ser welatekî Erebbî yan cîranekî din. Di karekî wiha de ji bo ku wê Erebbî xurt bibin û Kurd zêf bimînin, ne mumkûn e ku Kurd siyasetek wiha êrîşkar û hegemonîxwaz qebûl bikin. Ev dibe ewlekariyek bi îstîkrar a dûr û dirêj hem ji bo welatên Erebbî, hem ji bo Îsraîl û cîranên dîtir.

Ji alî din divê rejimêkî demokratîk yê pîrpartîtî bê danîn, ordî, polîs, îstîxbarat û burokrasiya dewletê hemû ji bin lepê BAASê bê derxistin, BAAS jî bibe partiyek wek her partiyê, bi hîlbijartinan were ser hukum û ji hukum here. Divê hejmeta ordiyê bê daxistin, bi peymanek navnetewî çekên kîmyayî bê qedexekirin, parlementerîzm bibe esasê cumhuriyetê, mahkeme, îdare û qanûn derxistin ji hev bînin cihê kirin û serbixwe bin. Maf û azadiyên civakê yê aborî, siyasî û kulturî bînin garantîkirin, rejimêkî vekirî yê demokratîk bê danîn. Siyasete derve ya dewletê di cumhuriyetek wiha de wê ne bes di bin nîrê Amerîka yan Sovyet yan jî dewletek din de be wê bi cîranên xwe re û bi hemû welatên çî Rojhilat û çî Rojava re xwedî tîkiliyên pîralî û hêja be. Ev jî wê bibe realîteku hemû dewlet pê razîbin. Iraqek wiha demokratîk û ji du mîletan û eqaliyetan pêkhatî him ewlekariyê ji bo Erebbî û Îsraîl hem jî ji bo cîranên dîtir. Loma jî wê bibe lingekî bîngehê ewlekariya herêmê û ya cîhanê jî.

Di dîrokê de belkî tu carî berjewendiyên Kurdan bi vî awayî li gor berjewendiyên welatên cîhanê pêk nehatine. Îro fîrsetek tarîxî derketiye ber Kurdan ku vî yekê nîşanî cîhanê bidin. Lê gelo Kurd wê karibin, yan na. Ev jî wê di rojên pêş de diyar bibe. □

KÖRFEZ KRİZİ VE DEVRİMCİ—SOSYALİST YAKLAŞIM

Metin DEMİR

Irak'ın Kuveyt'i işgal ve ilhakıyla meydana gelen gelişmeler, emperyalizmin olaya müdahalesi ile bölgesel niteliğini yitirerek bütün dünyayı ilgilendiren bir boyut kazanmış, başta Kürdistan, Irak ve Türkiye halkları olmak üzere bütün Ortadoğu halkları, haksız bir savaşın getireceği felaketlerle karşı karşıya bırakılmıştır. Soruna yaklaşımın sağlıklı bir temele oturtulması; gerek sömürgeci Baas diktatörlüğünün, İran-Irak savaşı boyunca öldürülen yüzbinlerce insanın, en son Halepçe'de katledilen beş bin Kürd'ün kanı kurumadan girişmiş olduğu bu eylem; gerek başta ABD olmak üzere emperyalist güçlerin Ortadoğu'da savaş karargahları oluşturmaları ve gerekse T.C.'nin, olası bir emperyalist askeri müdahaleye, mal bulmuş mağribli heyecanı ve iştahıyla dört elle sarılmasından hareketle, olayların neden sonuç ilişkisi bağlamında ele alınıp savaşın olası sonuçlarının ortaya konulmasını, emperyalizm ve bölge gerici güçlerinin çıkar hasaplarının teşhirini gerekli kılmaktadır. Ortadoğu halklarının savaştan çıkarılmayan en geniş kesimlerini kucaklayabilecek bağımsız alternatif politikaların oluşturulması, sorunu çok boyutluluğu içinde kavrayacak bir izleme mümkündür. Kuşkusuz, savaşın tozu-dumanı ve ilk hareketliliğin heyecanı içinde oluşturularak kamuoyuna "en doğru perspektif" olarak sunulan kimi çarpık anlayışların değerlendirilmesi de, sorunun önemli bir boyutunu oluşturuyor olması anlamında ele alınması gereken bir noktadır.

Soruna ilişkin düşüncelerimi daha çok bu çerçevede ifade etmeye çalışacağım.

KUVEYT'İN İLHAKI ve EMPERYALİST MÜDAHALE

Emperyalist güçler, 1980'de Şattularap su yolu meselesini bahane ederek İran'a saldıran sömürgeci Saddam diktatörlüğünü savaş boyunca desteklediler. Ve 9 yıl boyunca savaş ağırlıklı olarak Kürdistan topraklarında sürdürüldü.

İran-Irak savaşının faturası, Irak için, milyonlarca dolarlık dış borç, vıraneye dönmüş onlarca şehir ve kasaba, petrol üretim kapasitesinin savaş boyunca düşmesiyle meydana gelen milyonlarca dolarlık zarar, yüzbinleri aşan ölü ve yaralı olmuştur. Bu sonuçların önemli bir kısmı, Güney Kürdistan ve Irak emekçi halklarının sırtına bindirilmişse de, sonuçta rejimi de önemli ölçüde etkilemiştir. Bütün bunlara, sömürgeci Saddam diktatörlüğünün 1 milyon askerden -ki Irak ve G. Kürdistan'ın toplam nüfusu 17 milyondur- oluşan orduyu savaştan sonra dağıtmaması ve üstelik ordunun modernizasyonu ve kimyasal silah üretimi için milyarlık

harcamalar yapması eklenince, Irak ekonomisi felç olmuştur. Bu sonuç, Saddam'ın İran savaşından görece de olsa prestijini artırarak çıkmasının bile engelleyemediği yığınla sorun yaratmış, sömürgeci Baas rejimi, ekonomik, sosyal ve siyasal bir krize girmiştir. Sömürgeci Baas diktatörlüğü, G. Kürdistan'da binlerce Kürd'ü soykırım yoluyla yok etmesine, insanlık tarihine Kürt Hiroşiması olarak geçen Halepçe jenosidine rağmen partizan savaşını durduramamış ve bu savaşım -güç kaybetmekle birlikte- diğer muhalefet güçlerinin yürüttüğü mücadele ile birleşerek rejim için önemli bir sorun haline gelmiştir. Sömürgeci diktatörlüğün Kuveyt'i ilhakı böyle bir ortamda gerçekleşti.

Saddam bu müdahale ile; içte giderek büyümekte olan ulusal ve toplumsal muhalefetin gündemini saptırıp karşı bir hamle ile, kitlelerin rejime karşı gelişen tepkisini Arap şovenizmi potasında eriterek farklı bir yöne kanalize etmeyi ve bundan en iyi şekilde yararlanmayı; dünya petrol üretiminde ön sıralarda yer alan Kuveyt'in bu büyük zenginliklerine el koyarak ekonomik krizini kısa sürede aşmayı; zengin bir ülke olan ve en temel ihtiyaçlarını bile ithalat yoluyla karşılamakta olan Kuveyt'i kendisi için açık bir pazar haline getirmeyi ve böylelikle uzun vadede de önemli bir kazanç sağlamayı; İran-Irak savaşı sonrasında oluşan görece prestijini daha da pekiştirerek bölgesel planda belirleyici bir güç konumuna gelip Arap dünyasının liderliğine soyunmayı hedeflemiştir.

Sömürgeci Saddam diktatörlüğü tüm bu hesaplar doğrultusunda harekete geçerken, BM Güvenlik Konseyi acilen toplanarak Irak'a yönelik ekonomik ambargo kararı almış, daha sonra da ambargo, ablukaya dönüştürülmüştür. Ambargo henüz başlamadan, ABD ve İngiltere'nin başını çektiği emperyalist blok, bölgeye büyük çaplı askeri varlığını yaparak askeri bir müdahale hazırlıklarına başlamıştır.

Emperyalizmin, kurtarıcı pozlarında, müdahalesini "haksızlığı düzeltme" ile temellendirmeye çalışması, gerçeği gizlemeye yetmiyor. Bush ve Thatcher'in, emperyalist askeri varlığın en az 1-2 yıl bölgede kalacağını ifade eden açıklamaları, sorunu, emperyalist müdahalenin amaçları açısından gerçek boyutlarıyla kavramamıza yardımcı olucular niteliktedir. Emperyalist güçler, öteden beri Ortadoğu coğrafyasında kendi insiyatifleri dışında bir değişime izin vermemiş, bu türden değişiklik çabalarını kanla bastırmaya çalışmış; onbinlerce insanın ölümü, yaralanması, sakat kalması pahasına Lübnan'da iç savaşı körüklemiş; Filistin ve Kürdistan'da sömürgecilerin varlığını desteklemiş; Arap gericiliğinin yılmaz

savunucusu ve destekçisi olmuştur. Kürdistan'ın bölünüp parçalanmasındaki emperyalist patent, sömürgecilerin Kürdistan'a yönelik politika ve uygulamalarında da önemli ölçüde etkili olmuştur. Örneklemeleri genişletmeye gerek yok. Emperyalizmin halk düşmanı, gerici ve bölücü yüzü bütün çirkinliği ile ortada olduğuna göre, emperyalist güçleri, Kuveyt'in işgalini bahane ederek Ortadoğu'ya çöreklenmeye yönelen temel etkenler nelerdir sorusunun, olgulara dayalı yanıtını bulmalıyız. Bu yapılmadan, sorunu aydınlatmaya yönelik değerlendirmeler soyut bir düzlemde kalmanın ötesine geçmeyecektir.

Bilindiği gibi, S. Birliği bugüne kadar izlediği politakalarla, Ortadoğu'da statükocu bir çizgi izlemiş ve Irak, Suriye gibi devletlerle çok yönlü ilişkilere girmiştir.

Sosyalist sistemin, sosyalizmin sorunlarına sosyalizm dışı zeminlerde çözüm arayışlarının ifadesi olan "glasnost" ve "perestrojka" süreci, içte kapitalist restorasyona dönüşürken, dışta da dünya devrimci süreci güçleriyle dayanışmanın terkedilmesinde ve emperyalizme karşı "blok politikası"ndan vazgeçilmesinde somutlaşarak, deyim yerindeyse "meydanın emperyalizme terkedilmesi"ne dek vardı ve bu boşluktan yararlanan emperyalizm, kâh Filipinler'de, kâh Liberya'da at oynattı, Nikaragua'da karşı devrim cephesini iktidara getirdi. Sıra Ortadoğu'ya gelmişti. Ve Kuveyt olayı, emperyalizme, öteden beri S. B'nin de etki alanına sahip olduğu Ortadoğu'yu bölgedeki sıcak askeri varlığına dayanarak kendi denetimine alma ve bu yolla; özellikle son yıllarda Kürdistan'da boyutlanmakta olan devrimci varlık savaşının -ulusal ve toplumsal uyanışın- taşıdığı ve emperyalizmin çıkarlarına yönelik önemli tehditler içeren dinamikleri tahrip etme, dizginleme; Filistin halkının intifadasını bastırma; ve bu konularda kendi tercihlerini dayatma vb. amaçlarla bölgeyi işgal etme olanağı verdi. Evet, emperyalist güçler, kaynayan bir durumda, bölge petrole Ortadoğu'da, yakın bir gelecekte -özellikle petrol üzerine kurulu- çıkarlarını zedeleyebilecek gelişmelerin olmasını engelleyerek, olası gelişmeleri kendi tercihleri doğrultusunda şekillendirmek, varolan statükonun köklü değişikliklere gidilmeden bir takım makyajlarla korunmasını sağlamak ve bütün bunları, bölgeye yığılmış buldukları askeri varlığa dayanarak gerçekleştirmek için Ortadoğu'dadırlar. Kuşkusuz, emperyalistlerin bölgeye müdahalesinde, bu temel yaklaşıma bağlı olarak ele alınabilecek başkaca etkenler de vardır. Örneğin, bugün Kuveyt'i "iç eden" Irak, yarın BAE, Bahreyn, Katar ya da S. Arabistan'a da yönelebilir. Bu durumda, bölge petrol rezervlerinin büyük bir kısmını ele geçiren Irak'ı denetlemek, emperyalizm açısından, Irak'la aralarında bulunan çeşitli bağımlılık ilişkilerinin varlığına rağmen güçleşecektir. Ayrıca, Kuveyt'in yağmalanması sonucu, kendini ekonomik açıdan toparlayacak ve Arap liderliğine soyunacak bir Irak, sözkonusu emperyalist ülkelerin bölgedeki pazar payını küçültecek, hatta önemli bir kısmını tehlikeye sokabilecektir. Bu anlamda da, emperyalizmin bölgeye müdahalesi, hem varolan pazarları "elden çıkarmama" hem de bölgede statükoyu koruyup daha da derinleştirme amacını taşımaktadır.

Emperyalizmin bölgeye yönelik hesapları öz olarak bunlardır; ancak gelişmeler, emperyalist güçleri, bölgede, köklü değişiklikler içermeyen kendi güdümünde yeni denge arayışlarına da yönlenebilir.

TC. MAL BULMUŞ MAĞRİBLİ'Yİ OYNUYOR

Ortadoğu zemini oldukça kaygandır. Bölgede gelişmelerin yönü üzerinde etkide bulunabilecek çok sayıda bileşen vardır. Bu nedenle, verili durumdaki dengenin, hangi süreçte ne yönde değişeceğini, hangi bileşenin gelişmeyi ne yönde etkileyeceğini önceden kestirebilmek gerçekten oldukça güç, hatta bazen olanaksızdır. Emperyalizm, emperyalist olmanın olanaklarını kullanarak çok yönlü duyurgaları aracılığıyla bölgeyi denetleme çabasında olmasına rağmen, bir yandan farklı "çözüm" arayışları üzerinde dururken, diğer yandan her an bir askeri müdahale olacaktıymış gibi hazırlıklarına devam etmektedir. TC'nin de dahil edildiği müdahale planları, G. Kürdistan ve Ortadoğu'nun diğer halklarının yanısıra Türkiye ve K. Kürdistan halklarını da yakından ilgilendirmektedir.

"Kriz" in başlangıcından bu yana, sömürgeci-faşist T.C. iktidarı birtakım hesaplar peşindedir ve tavrını buna göre biçimlendirmektedir. Olası bir müdahalede, kilit ülke rolünü üstlenme olasılığının güçlü olduğunu düşünmekte olan T.C. iktidarı, bu konumdan maksimum fayda sağlamayı ummakta ve bu doğrultuda savaş hazırlıkları yapmaktadır. Hukuki kılıflar hazırlandı bile. Önce, üslerin kullanımı "Türkiye'nin korunmasına yönelik" olarak NATO kararına havale edilerek zımnem onaylandı; ardından, hükümete "savaş hali ilanı" konusunda meclisten "izin" çıkarıldı; son olarak da "yabancı ülkelere asker gönderme" ve "yabancı ülke askerlerini Türkiye'ye çağırma" konularında hükümete yetki verildi.

T.C., olası savaşa katılmakla çok yönlü çıkarlar elde etmeyi ummaktadır. Bunların bir bölümü, çeşitli vesilelerle basına bile yansıdı, ancak basına yansımayan çok önemli boyutları da var. Bunları, genel olarak dış ve iç politika açısından iki kategoride ele alarak kısaca özetlemeye çalışalım.

Dış politika açısından:

Birincisi; T.C., bir savaşın getirebileceği çok yönlü değişiklik olasılıklarını ve bu olasılıklarda Kürtlerin alacağı konumu düşünerek, ne pahasına olursa olsun, bölgeye ilişkin hesapların-pazarlıkların yapılacağı masaya oturmak istiyor. Kürtlerin eski statüsüne ilişkin en küçük bir değişikliğin bile kendisini etkileyebileceğini hesaplayan T.C., bu konuda söz sahibi olmanın, ancak müdahalede aktif bir rol üstlenilmesiyle mümkün olabileceğini düşünüyor. İkincisi; Varşova Paku'nun dağılmasından sonra, TC'nin emperyalizm nezdinde azalmış gibi görünen önemine, bu olayda üstlenilecek rolle, yeniden stratejik bir boyut kazandırılabilir. Özellikle, Ortadoğu'da -kendisinininki ile çatışmayacak bir biçimde -emperyalizmin çıkarları doğrultusunda bir dengenin sağlanmasında ve bunun korunmasında, TC'nin önemli görevler üstlenebileceği ABD ve diğer emperyalistlere açık bir şekilde gösterilebilir. Üçüncüsü; Kıbrıs ilhaki vb. sorunlarda, yıllardır TC'nin karşısında tavrı alan batılı emperyalist devletler, bu şekilde TC'nin yanına çekilebilir, en azından tarafsızlaştırılabilir. Dördüncüsü; emperyalist devletlerin TC'ye yapmayı düşündükleri, fakat uzunca bir süredir bekletilmekte olan büyük meblağlı kredi ve yardım projelerinin en kısa zamanda gerçekleştirilmesi sağlanabilir. Beşincisi; TC. burjuvazisininin Lozan Antlaşması ile kabul edilen "Milli

Misak" sınırları içinde oldukları gerekçesiyle, öteden beri Musul ve Kerkük üzerinde hak iddiası vardır. Avrupa'luların bu konuda kendisine haksızlık yaptığını düşünmektedir. Bu nedenle, Türk sömürgeci burjuvazisinin, Ortadoğu'daki her sıcaklık yoğunlaşmasında, zengin petrol rezervlerine sahip olan Musul ve Kerkük'e olan iştahı kabarmakta ve buraya müdahaleyi gündeme getirmektedir. TC, Ortadoğu'daki son gelişmeleri, tarihsel emelini gerçekleştirmek açısından kaçırılmaması gereken bir fırsat olarak değerlendirmekte; Irak'a yönelik ambargo, abluka müdahale vs.'nin kendisine bindireceği ekonomik yükü karşılık Musul ve Kerkük'ün ilhakını emperyalistlere onaylatabileceğini düşünmektedir vb.

TC'nin iç politikaya yönelik hesaplarına gelince:

Bilindiği gibi Kuzey Kürdistan'da on yıllardır süregelen ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesi, son yıllarda artan bir ivmeyle yükselmiş ve son birkaç yılda kitlesel halk direnişlerinin yaygınlaşmasıyla sömürgeci-faşist TC. iktidarını tehdit eden bir boyut kazanmıştır. Kürdistan ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesinin, Bölge Valiliği'ne, Özel Kolordulara, Özel Tim'lere, asimlasyona yönelik çok yönlü kurumlaştırılmış uygulamalara rağmen engellenemeyen yükselişi, sömürgeci-faşist TC. rejimini, komuoyunda "SS Karamameleri" olarak bilinen, "askersiz darbe" olarak da niteleyebileceğimiz bir dizi kararname çıkartmaya, Kürdistan'daki egemenliğini sansüre, sürgüne ve katliamlara dayalı politikalarla sürdürmeye yöneltti. Zaten öteden beri Kürdistan'da uygulanagelen bu politikalara, sözkonusu "darbe" ile yeni bir yön verildi, baskı ve katliamlar daha da yoğunlaştırıldı. Kürdistan kapalı bir kutu haline getirildi. Bu kararname ile, Kürdistan'luların dergileri başta olmak üzere, Kürdistan'a ilişkin belli ölçülerde de olsa yazıp çizmeye başlayan sol basın ve asgari düzeyde de olsa bir takım haberler geçen burjuva basın susturulmaya çalışıldı ve bütün bunlar büyük ölçüde başarıldı. Rejimin, özellikle Kürdistan'da sıkışmaya başladığını gösteren bu uygulamaların, TC'nin de dahil olacağı bir savaş durumunda, -savaşın Kürdistan topraklarında geçeceği dikkate alınırsa- kitlesel katiamlara dönüşeceği; Pınarcık'ta, Silopi'de, İkiyaka'da, Çevrimli'de ve daha birçok yerde yapılan ve kontrgerilla eliyle gerçekleştirilen, yurdsever gerillalara yönelik olarak özel tim eliyle sürdürülen katliamların, bu kez daha kitlesel boyutlara vardırılabileceği ordu eliyle gerçekleştirileceği, Kürdistan halkının "intifada"sının topyekün imha ve soykırma dayalı uygulama ve eylemlerle kana boğulmaya çalışılacağı çok açık bir biçimde ortadadır.

TC. iktidarı, bölgede oluşan gerginliği ve savaş "tehlike"sini bahane ederek, 12 Eylül darbesiyle önemli ölçüde dağılan, fakat son yıllarda toparlanma sürecine giren devrimci, sosyalist muhalefetin, yoğun mücadelelerle elde etmiş olduğu kısmi demokratik hak ve özgürlükleri, daha şimdiden gaspetmeye, Türkiye ve Kürdistan'ı, sömürgeci-teknelci burjuvazi ve emperyalizm için tümünden "dikensiz gül bahçesi"ne çevirmeye yönelmiştir. Henüz "seferberlik" veya "savaş hali" ilan edilmeden bile grevler ertelenmekte, en basit bir toplantı ya da gösteriye bile izin verilmemekte, burjuva basınına, TC'nin gelişmeler karşısındaki tavrını emperyalizmin işbirlikçisi olarak niteleyen açıklamaları, ilanları yayınlamaması talimatları verilmektedir. Tüm bunlar, yarın "savaş hali"ilan edilmesi durumunda, halklarımızın nasıl bir cendereye sıkıştırılacağını

göstermektedir. Evet, savaş TC.'ye "SS Karamameleri"nden sonra ikinci bir "darbe" yapma zemini hazırlayacaktır.

KÖRFEZ KRİZİNDE DEVRİMCİ — SOSYALİST TAVİR

Devrimci - sosyalistlerin haksız savaşlara bakış açısı ve bu temelde geliştirecekleri tavır, herşeyden önce halkların çıkarlarını ve ulusal ve toplumsal devrim mücadelelerine katkıyı gözeten bir yaklaşımı içermek zorundadır. Devrimci-sosyalistlerin, haksız bir savaş çıkması ya da çıkma tehlikesinin belirmesi durumunda, çıkarları savaştan yana olmayan en geniş yığınları, savaşa karşı yürütülecek mücadelede bir araya getirecek araçlar yaratma doğrultusunda gösterecekleri beceri; savaşa karşı yürütülecek mücadeleyi, kendi gerici burjuva iktidarını devirmek amacıyla yürüttükleri devrim mücadelesine tabi kıldıkları, savaş karşıt, mücadeleyi, devrim mücadelesinin bir bileşeni olarak örgütleyebildikleri oranda anlam kazanabilir. Bunun tersi, yani yürütülecek mücadeleyi, savaş öncesi duruma geri getirmek ya da savaş çıkmamışsa mevcut durumun sürmesini sağlamakla sınırlayıp, devrim hedefini bir kenara bırakmak -ya da devrim için mücadeleyi savaş sonrasına ertelemek- devrimci olmayan bir tutumu ifade eder. Şoven, sosyal şoven, kuyrukçu politikaların "devrimcilik" suyuna batırılarak piyasaya sürüldüğü günümüzde, biz "piyasa işi" bu değerlendirmeleri reddederek, devrimci-sosyalistlerin "Savaşa Hayır" belgisinden ne anladıkları, bağımsız politika ve bağımsız pratiğin, günümüzde neyi ifade ettiği üzerinde durarak somut bir biçimde tavrımızı açıklamaya çalışacağız.

Gündemdeki savaş haksız bir savaştır. İki boyutuyla da haksızdır. Irak Kuveyt'i işgal ve ilhak etmiştir. Bunu şovenist ve burjuva yayılmacı emelleri doğrultusunda gerçekleştirmiştir. Saddam'ın "Arap birliği"ne ilişkin nutukları ve "tarihsel hak" masalları bu gerçeği değiştirmez. Kuveyt'in emperyalizm tarafından oluşturulmuş bir devlet olduğu, iktidarının emperyalizmin kuklası olduğu ve gerici bir karaktere sahip olduğu vs. bir gerçekliktir. Ancak Ortadoğu'da, Irak dahil, hemen tüm devletlerin sınırları emperyalistlerce belirlenmiştir. Elbette biz bu sınırlara karşıyız. Ortadoğu'da halkların özgür iradesi tarafından sınırları çizilmiş devletler ve yönetimler görmek isteriz. "Halkların özgür iradesi"nin altını çiziyorum. Bu demektir ki, bu işi gerçekleştirmek ne sömürgeci Saddam diktatörlüğüne -kaldı ki amacı bu değil- ne de bir başka gerici devlete düşmez.

Kuveyt'i ilhakının Arap birliğini sağlamaya değil, içteki krizi çözmeye yönelik, emperyal amaçlarla gerçekleştirilmiş bir eylem olduğu kesinlikle ortada iken, Saddam'ın halk düşmanı, gerici, katliamcı yüzü bütün çirkinliği ile ortada iken "haklı"lığından söz etmek, Saddam'ın suç ortağı olmaktır. Kuveyt'i ilhakının yanına kâr kalacağını düşündüğümüzde -ki bu mümkün görünmüyor- dün İran'la savaştan sonra güçlüklerle ayakta durmasına rağmen Kürt ulusal kurtuluş mücadelesini kana boğma gücünü kendinde bulan Saddam'ın, bu durumda Kürdistan'da taş üstünde taş bırakmayacağını, Irak'taki devrimcileri ve komünistleri katletmeye devam edeceğini, iktidarını daha koyu bir terörist diktatoryaya dönüştüreceğini, Kürt ulusal kurtuluş mücadelesine kolay kolay belini doğrulatamayacağı darbeler vurma olanağına kavuşacağını görmek kahin olmayı gerektirmiyor.

Saddam'ı haklı bulanlar bu sonuçlara da ortak olacaklardır. Özel amaçları açısından- açıdan da, bu oldu bitti kabul edildiğinde oluşacak somut durum anlamında, nesnel açıdan da Kuveyt'in ilhaki, haksız gerici bir eylemdir.

Saddam'ın, Kuveyt'i ilhak etmekle, emperyalizmin Ortadoğu'da kurduğu düzenin tekerine çomak soktuğunu belirterek Saddam'ı "anti-emperyalist" ilan ediveren yaklaşımlar çok önemli bir yöntem hatası da içermektedir. Bir kere, bu türden bir kategorik ayırım bilimsel değil. Marksist-leninistler, olguları değerlendirip bunlardan bütünlüklü sonuçlar çıkarmaya çalışırken, olgunun kendisini bir bütün olarak ele alır, onu ilişkileri içinde kavramaya çalışır. Onu bölüp parçalamak, sonra da her bir parçası için ayrı sonuçlara varmak, parçalar arası ilişkiyi ihmal etmek, formel bir izlemi ifade eder. Dolayısıyla, Saddam'ın bu eyleminde emperyalizm ile karşı karşıya gelmesi, onu anti-emperyalist yapmaya yetmez. Bizler, olguları tek boyutlu inceleyemeyeceğimiz gibi, süreçleri de bir "an"a indirgeyip "an"ın değerlendirilmesinden çıkan "sonucu" bütün sürece genelleyemeyiz. Yani Saddam'ın, tarihsel süreçte bir "an"a tekabül eden eyleminde emperyalizm ile karşı karşıya gelişinden hareketle, ona "anti emperyalist" payeleri veremeyiz. Anti-emperyalizm, bir tarihsel tutarlılık içerir; yani, köklü anti-emperyalist dönüşümlerden yana olmayı ve bunda tutarlı davranmayı gerektirir. Daha dün emperyalizmin kucagında oynayan ve yarın da oynamaya devam edeceği kestirilebilen Saddam'ın, böyle bir niteliğe sahip olamayacağı açıktır.

Saddam'ın, sözkonusu somut durumda emperyalizm ile karşı karşıya geldiği bir gerçekliktir. Fakat bu karşı karşıya gelişin, yani çelişkinin niteliğini doğru tespit etmek zorundayız. Aksi halde taraf tutmaya götürecektir yanlış sonuçlara varmak işten olmayacaktır. Bu çelişkinin niteliği ise çok nettir; ve Saddam'ın dün emperyalizmin kucagında bulunuşu ve yarın da oturmaya devam edeceği çıkarsamasında somutlaşmaktadır. Nesnellikten anlaşılması gereken budur.

Gelelim olayın ikinci boyutuna; yani Saddam'ın Kuveyt'i ilhak etmesi üzerine, emperyalizmin tankını topunu alarak Ortadoğu'ya girmesine ve bunun doğurabileceği savaş ihtimaline. Böyle bir savaş çıkarsa, bu savaş, şu an onların bölgede bulunmaları kadar haksız olacaktır ve gelişmelerdeki haksızlığın ikinci boyutunu oluşturacaktır. Emperyalizmin ne gibi düşüncelerle ve hangi amaçlarla Ortadoğu'da bulunduğu daha önce değinmiştik. Emperyalizmin bu müdahalesi, sınır tanımaz haydutluklarla dolu mazisinde yeni bir halkayı oluşturmaktadır.

Bugün, Arap, Fars ve Türk sömürgeciliğinden daha az katliamcı ve yayılmacı olmayan emperyalist güçlerden, soruna, halkların çıkarlarını gözetken bir çözüm getirmelerini beklemek, emperyalizmin yapacağı askeri müdahaleye umut bağlamak, en hafif nitelemeyle aymazlıktır. Emperyalizm emperyalizm olalı, dünyanın hiçbir yerinde halkların çıkarları doğrultusunda bir girişimde bulunmamıştır. Halkların sömürsü onun varlık nedenidir çünkü. Emperyalistlerin, zaman zaman, kendi çıkarları gerektirdiğinde, bazı ulusal kurtuluşçu güçlere geçici destekler verdiği olmuştur. Mücadeleye öncülük eden burjuvazi ise ve öncü emperyalistlerle işbirliğine ve onun kendisine biçeceği misyonu kabullenmeye açığa bu destek süreklilik de kazanabilmektedir. Ancak bu işbirliğinin

halklara mutluluk getirdiği, onların kurtuluşunu sağladığı görülmüş değildir. Bu türden işbirliklerinde kullanan taraf emperyalizm, kullanılan ise halklar oluyor, ulusal burjuvazi de -böyle bir yönelime girdiğinde- halkın çıkarlarını emperyalistlere peşkeş çektiğinin aracı oluyor, emperyalistlere çıkar bağıyla bağlanıyor, giderek ulusal niteliğini kaybediyor.

Bu anlamda, G. Kürdistan'lı ulusal güçlerin, sömürgeci Saddam rejimi ile emperyalizm arasındaki çelişkiden "ulusal çıkarlar" doğrultusunda yararlanma adına, emperyalistlerden destek beklentisi içine girmeleri, bu destek alınsa bile Kürt ulusunun gerçek çıkarlarını ifade etmeyecektir. Kaldı ki, emperyalizm, Ortadoğu'da köklü değişikliklere gidilmeden statükonun korunmasından yanadır ve bugün Kürtlere destek verse bile, yarın Irak sömürgecileriyle -Saddam'la, ya da yaratacakları yeni "Saddam"la- uzlaştığında desteğini çekecektir. Kürt ulusu, sömürgeci devletlere dayanılarak mücadele etme politikalarından çok çekti; 75 yenilgisini gördü, Halepçe jenosidini yaşadı. Aynı maceraya bu kez emperyalistlere dayanılarak girildiğinde, yeni bir trajedinin kapısı açılacaktır. Kürt halkının, artık kaygan zeminlerde üretilen politikalar sonucu gelecek olan yenilgi ve katliamlara tahammülü yoktur.

Kürt ulusal politikası devrimci olmak zorundadır. Devrimci politika da, Saddam'a karşı öz güçler temelinde ve bölge ilerici güçlerinin desteğine dayalı ulusal kurtuluş savaşını yükseltmek ve bunu yaparken emperyalizme yedeklenmemeye özen göstererek anti-sömürgeci savaşın anti-emperyalist boyutunu da yoğunlaştırmak, iki sömürgeci arasındaki çelişkiden, devrimci çıkarlar doğrultusunda bağımsız bir hat izleyerek yararlanmaktır. G. Kürdistan'lı yurtsever güçler böyle bir yönelim içinde olmasalar da, devrimci-sosyalistlere düşen görev, bu yaklaşımın yaşama geçirilmesini sağlamak doğrultusunda çaba göstermektir.

Türkiye'li ve Kuzey Kürdistan'lı devrimci, sosyalist ve yurtseverler ise, bölgede yaratılan gerginliğin ve savaş olasılığının teşhiri yönünde yürütülecek faaliyetlerde, ajitasyon ve propagandalarını iki boyutlu bir temele oturtarak, hem Saddam rejiminin sömürgeci, halk düşmanı karakterini, hem de emperyalizmin sömürgeci, katliamcı yüzünü deşifre etmeli, bölgeye ilişkin çıkar hesaplarını vurgulamalıdır. Kürt ulusunu ve Irak'lı devrimcileri, bağımsız bir çizgide geliştirdiği taktirde Saddam rejimine karşı mücadelelerinde desteklemeli, onlarla dayanışma içinde olmalıdırlar. BM'in ablukaya dönüştürülmüş ambargosundan, Saddam rejiminden çok, Irak'lı ve Kürdistan'lı halk kitlelerinin etkileneceği, gelecek olan açlık ve ölümün, Irak burjuvazisini değil halkları tehdit ettiği gerçeğinden hareketle, önemli ölçüde emperyalizmin etkilediği bu uygulamaların soruna çözüm getirmeyeceği, çözümün sözkonusu, bağımsız politika ile sağlanabileceği kitlelerde bilince çıkarılmaya çalışılmalıdır. Sömürgeci-teknelci TC. iktidarının, olası bir emperyalist müdahalede yer alması durumunda ise, emperyalist haksız savaşın, TC. iktidarını devirmeyi amaçlayan devrimci bir "iç savaşa" dönüştürülmesi hedeflenmelidir. Kürdistan'da da bağımsızlık ve özgürlüğün kazanılması için tüm güçler seferber edilmelidir.

Gelişmeler karşısında alınması gereken devrimci-sosyalist tutum, özetele bu olmalıdır.

SOVYETLER BİRLİĞİ VE KÖRFEZ KRİZİ

SB'nin gelişmeler karşısındaki tavrı nasıl değerlendirilmeli; bundan çıkarılması gereken sonuçlar çok boyutlu olmakla birlikte, şu an çıkarmamız gereken acil sonuç ne olmalıdır?

SB, Kuveyt'in ilhakının hemen ardından, ABD emperyalizmiyle ortak bir açıklama yaparak olayı kınamış, SB, daha sonra da, Kuveyt'in ilhaki meselesinin görüşüleceği emperyalizmin savaş örgütü olan NATO toplantısına katılmıştır.

SB'nin bu tavrının tek başına ele alınması, sorunu kavramamıza yetmeyecektir. Ancak bunu, SB'nin iç sorunlarını çözmede kullandığı yöntemin, sosyalizm zemininden sapmayı ve kapitalist restorasyonu ifade ettiği gerçeğiyle; kapitalist ülke işçi sınıfı hareketleri ve ezilen halkların, ulusların devrimci kurtuluş mücadeleleri karşısında takındığı tavırda; silahsızlanma konusunda emperyalizme verdiği karşılıksız tavizlerde; uluslararası sorunlar karşısındaki meydanı emperyalizme terk eden yönelimlerde somutlanan, uluslararası barışı sınıflararası barışa indirgelediği gerçeğiyle bütünleştirdiğimizde, sorunu belli bir boyutuyla kavrama olanağına kavuşabiliriz. Soruna böyle yaklaştığımızda SB'nin emperyalizmin gerici, saldırgan ve küstah karakterini sorgulamak bir yana görmekten vazgeçtiğini ve tüm bunların da marksizm-leninizm'den ve sınıf politikasından uzaklaşılması sonucu ortaya çıkan bir savrulma, tehlikeli bir savrulma olduğunu söyleyebiliriz.

SB'nin, sömürgeci Saddam diktatörlüğü tarafından 5000'in üzerinde Kürd'ün katledilmesi karşısında sessizliği tercih etmesi, fakat aynı diktatörlüğün Kuveyt'i işgali sözkonusu olduğunda, emperyalizmle aynı zeminde olayı kınaması, biz Kürdistan'lı devrimci-sosyalistleri, SB'ye ve paralel bir gelişim içinde olan diğer "sosyalist" ülkelere bakışımızda daha gerçekçi olmaya zorlamakta, SB'nin Kürdistan ve dünya politikasını, bu olgular ışığında bir kere daha ve bir bütün olarak sorgulamamızı gerektirmektedir.

Dünya sosyalist sistemi, genel hatlarıyla belirtmeye çalıştığımız sosyalizmden sapma ve kapitalist restorasyon zemininde evrimleşirken, bugün için, "sosyalist" ülkeleri artık dünya hegemonyacı planlarında hesaba katılması gereken bir güç olmaktan çıkaran emperyalizmin ve onun işbirlikçisi tekelci iktidarların daha fazla saldırganlaşacaklarının, son birkaç yılda gerçekleştirilen müdahalelerle somutlandığını söyleyebiliriz.

Böylesi uluslararası koşulların yaşandığı bir ortamda, önemli bir bileşendenin yoksun kalan dünya devrimci süreci güçleri, emperyalizme, sömürgecilğe ve faşizme karşı mücadelelerinde, bundan böyle her zamankinden daha fazla özgüçlerine dayanmak ve halklar arası devrimci dayanışmayı yükseltmek zorunda olduklarından, bütün çabalarını, özgüçlerini toparlamak, daha fazla güçlenmek ve bu güçleri, devrimci, sosyalist, mücadeleciler bir zeminde birleştirerek halklar arası devrimci dayanışma ve işbirliği ağlarını daha sıkı bir şekilde örmek yönünde yoğunlaştırmalıdır. Bu nesnel gerçeklik, bugün sömürgeci savaşın yanısıra bir emperyalist savaşın da karabulutlarının üzerine çöreklenmiş olduğu ülkemiz Kürdistan açısından daha bir yıkıcı olmakta ve bizlere, omuzlarımızda duran görevin acilliğini bir kere daha hatırlatmaktadır.

"ANTI-EMPERYALİST" SADDAM ve TÜRK SOLU

Ortadoğu'daki gelişmelerin daha iyi kavranmasına yardımcı olacağı ve bu konuda sunulan bazı çarpık anlayışların teşhirinin gerekliliği noktasından hareketle, bazı kişi ve çevrelerin yaklaşımlarını değerlendireceğimizi söylemiştik. Önce, Kemalist, misak-ı millici bir geleneğe sahip olan Sosyalist Parti-Perinçek çevresi ve bu konuda paralel ya da benzer yaklaşımlar sergileyen bazı çevrelerin sosyal şoven oportünist tutumlarını ele almak istiyorum.

Şöyle diyor Perinçek: "Almanların Prusyası olur da, Arapların Prusyası olmaz mı? Arapların da Almanlar veya İtalyanlar gibi birleşmeye hakları yok mudur? Vardır. Ve böyle bir birleşme, kendi geleceklerini belirlemelerine uygundur. Burada biricik ölçüt, emperyalizme darbe indirmesidir.", "Örneğin keşke Suriye, Lübnan ve Ürdün'ü kendine katabilse, keşke Irak Kuveyt'i, Arap Emirliklerini ve hatta S. Arabistan'ı alabilse." (1)

1. Perinçek, Saddam'da Bismark'ı görüyor. 1800'lü yıllarda, burjuvazinin henüz ilerici bir karakter taşıdığı dönemlerde, feodal prensliklerin tasfiyesi ile uluslaşma sürecini hızlandırma ve pazar birliğini sağlama doğrultusunda, Alman burjuvazisininin Bismark önderliğinde yürüttüğü çabalarla, bugün, gerici-sömürgeci bir karakter taşıyan Irak burjuvazisininin kendi emperyal amaçları yönünde giriştiği Kuveyt'in ilhaki eylemini aynılaştırmak, eğer yaşanan sürece yönelik daha başka çıkarsamalara temellik etmeseydi, belki sadece teorik sıklık olarak değerlendirilebilirdi. Ama durum böyle değil. Perinçek, Arapların birliğini istediğini söylüyor. Biz de Arapların bir ya da birkaç devlet çatısı altında örgütlenmelerine karşı değiliz. Aynı anlamda olmamakla birlikte, Kürtlerin birleşmesini ve birleşik bir Kürdistan da istiyoruz biz. Peki Perinçek, Birleşik Kürdistan'ı istiyor mu? Hayır. Üstelik Perinçek, birleşik bir Kürdistan'ın ilk adımı olarak değerlendirilebilecek bağımsız Kürdistan'a da karşı. Bu, iki yüzlü bir politikadır. Arap birliğinin nasıl sağlanabileceğine gelince: Kuşkusuz bunun için pratik bir yol önercek değiliz. Birliğin pratikte nasıl bir yol izleyerek gerçekleşeceği, tarihsel-toplumsal koşullar tarafından belirlenecektir. Ancak ilke, çeşitli devletlere bölünmüş Arapların gönüllü, irade birliği temelinde biraraya gelmelerini savunmak olmalıdır. Daha önce bu yönde atılmış bir çok adım -biçimin doğruluğu yanlışlığı bir yana- Mısır-Suriye, Irak-Suriye örneklerinde olduğu gibi, bir burjuvazinin ötekini eritmeye çalışmasına dönüşerek başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Perinçek, bir gerici burjuvazininin diğerini yutmak için girişeceği haksız savaşları da Arapların birliği adına alkışlayacağını söyleyebilecek kadar gericileşiyor.

2. Perinçek, Saddam'ın emperyalizme darbe vurduğunu söylüyor. Emperyalizm ile Saddam arasındaki çelişkinin niteliğine daha önce değinmiş olduğumdan, burada sadece şunu söyleyeceğim: Sözkonusu olan bir çarbe değildir. Saddam, kucağında oturduğu emperyalizmin sofrasına el uzatmıştır. Emperyalizm ise şu an Saddam'ı azarlamakla meşgul, bir tokat da atabilir. Onu kırıntularıyla yetimmeye ikna ederse tekrar kucağına alacaktır. Olmazsa kucağına oturabileceği, kırıntıyla yetinecek başka birini bulmaya çalışacaktır.

Perinçek, Saddam'ın yanında tutum alışını ise şöyle gerekçelendiriyor: "Savaşlarda insanlar, tarafların maddesini yaratamazlar. Tarafların özelliklerini,

karakterlerini, içeriklerini kendi zevklerine göre belirleyemezler. *Dünya devriminin güçlenmesi ölçütüne göre* (abc) savaşı taraflardan birinin yanında yer alırlar. Aynı safta yer aldıkları o güç, birçok lekelerle, olumsuzluklara sahiptir ve hep öyle olacaktır.(2)

1. Perinçek, Saddam'ın Kuveyt'i ilhakını ve bununla emperyalizmi karşısına almasını "dünya devrimini güçlendiren" bir eylem olarak görüyor. Yani gerici, haksız, pazar kapma savaşının taraflarından birine devrimci bir kaftan biçiyor, onu ilerici görüyor. Sömürgeci, ilhakçı, katliamcı, devrim düşmanı bir rejimin, tarihsel süreçte, kendisinden daha azgın olan sömürgeci bir güçle bir "an" için karşı karşıya gelmesi, onu "devrimci" yapmaya yetmez. Onun bu karşı karşıya gelişi, dünya devrim sürecine katkıda bulunucu bir öz taşımaz. Dünya devrimine katkı, ezilen sınıfların ezen sınıflara karşı devrimci mücadele vermesiyle, ezilen ulusların ezen uluslara karşı anti-sömürgeci bir mücadele yürütmesiyle ve diğer ilerici unsurların bu güçleri desteklemesiyle sağlanabilir. Saddam rejimi ise, sınıfsal yapısı itibarıyla sömürücü, sömürgeci ve gericidir. Kendi ülkesindeki devrimcileri, sosyalistleri katlettiği için gericidir, Kürt ulusunun KKTH'ni reddettiği ve onu soykırıma uğrattığı, sömürgeci olarak tuttuğu için sömürgeci ve gericidir. Bu suçlar birer lekeden ibaret değildir. Böyle bir rejime "devrimci, ilerici" payeler vermek her "aklı selim" in kârı değildir.

Lenin, Emperyalist paylaşım savaşında sosyal şoven bir tutum alan II. Enternasyonal dönemlerinin, bu tutumlarını, Marks'ın ve Engels'in 19. yüzyıldaki bu savaşlar karşısında aldıkları tavırlarla gerekçelendirmeye çalışmaları karşısında Marks ve Engels'in bu tavırlarının "ilerici burjuva nitelikte olan ve ulusal kurtuluş için verilen" savaşları kapsadığını, ayrıca o dönemde (19.yy) "... sosyalizm için nesnel koşulların bulunmadığı, taraf ülkelerden hiçbirinde sosyalist bir yığın partisinin henüz kurulmadığı" nı vurgulayarak, daha 1915'te şunları söylüyordu: "Her kim, Marks'ın, gerici ve mutlakiyetçi burjuvazi ve sosyalist devrim dönemine tamı tamına uygulanması gereken 'işçilerin yurtları yoktur' sözünü unutarak, burjuvazinin ilerici olduğu dönemdeki savaşlara karşı Marx'ın tutumuna atıfta bulunursa, Marx'ı rezilcesine tahrif etmiş ve sosyalist görüş açısı yerine burjuva görüş açısını koymuş olur."(3)

Gericici sömürgeci Irak burjuvazisine "ilerici" gömlekler giydiren, Saddam'ı Hitler'e benzetenleri "gerçek Hitlerin dostu" olmakla suçlayanların kulakları çılasın.

2. Devrimcilerin, sosyalistlerin, saflarını belirlemede çok net ölçütleri vardır ve bu ölçütlerin arasında, haksız bir savaşta, taraflardan birini dünyanın hangi kutbunda bulunduğu bakarak desteklemek ve ona "devrimci" misyonlar yüklemek yoktur. Devrimci ve sosyalistler, herşeyden önce, haklı-haksız savaş ayırımı gözetmeksizin kendilerini taraf tutmak zorunda görmezler. Tarafların "karakterini, içeriklerini kendi zevklerine göre" belirleyemeyeceklerinden, varolandan yola çıkarak tutum belirlerler. Ve tarafların ikisi de gerici ise, dalaşmalarının nedeni pazar kapmak ise, ikisini de desteklemez ve ikisine karşı da haksız savaş durdurmak ve iktidarlarını başlarına geçirmek amacıyla savaşır, bu yolda savaşanları desteklerler. Yoksa "tarafların özelliklerini, karakterlerini, içeriklerini kendi zevklerine göre" belirleyemeyeceklerinden "lekesinin" rengini

beğendiklerini desteklemezler.

Perinçek'in mantığı kullanıldığında çok çarpıcı sonuçlara ulaşılıyor: Saddam'a karşı haklı bir mücadele yürüten Kürt ulusal güçleri Saddam ile barışmalı. Saddam'ın ellerindeki Kürt kanından oluşan "leke"lere bakmadan onun yanında yer almalı. Bunun objektif olarak Kürtlerin kendi düşmanlarını güçlendirmesi anlamına geleceğine ve bunun sonuçlarına daha önce değinmiştik. Perinçek, Kürt kanına ucuz bir değer biçiyor. Devam edelim: TC, Perinçek tarafından bir güney ülkesi olarak görülüyor. Yarın, sömürgeci-faşist TC. emperyalistlerle bir çıkar çelişmesine düştüğünde, Perinçek, TC'nin sömürgeci ve faşist yapısına bakmaksızın, Kürt isyanlarını bastırırken döktüğü oluk oluk kanları, 12 Mart'larda, 12 Eylül'lerde döktüğü binlerce devrimci kanını küçük birer "leke" olarak değerlendirecek ve onun bugün Kürdistan'da yürütmekte olduğu savaşa bakmaksızın TC'nin yanında yer alacak ve büyük bir yüzsüzlükle ona karşı savaşan Kürt ve Türk devrimcilerinden, TC'nin yanında yeralmalarını isteyecektir. Battıkça batıyor, küçüldükçe küçülüyor Perinçek.

Sınıf mücadelesi ve sınıflararası çelişkinin, günümüzde yerini yoksul Güney ülkeleri ile varlıklı Kuzey ülkeleri arasındaki çelişkiye bıraktığını ve savaşımın esas olarak dünyanın bu iki kutbu arasında geçtiğini temel sav olarak ileri süren ve sınıfsal içerikten yoksunlukta ifadesini bulan "üç dünya" cı formülasyonlar temel alındığında ve bu temel, misak-ı millici, Kemalist gelenekle bütünleştiğinde varılan nokta, kaçınılmaz olarak, bugünkü "körfez krizi"nde, proletaryanın sınıf düşmanlarının ve Kürt ulusunun eli kanlı celladlarının safları oluyor.

Yalnız Küçük de "Kuveyt ve benzerlerini bir 'devlet' saymak mümkün değildir... Her zaman ortadan kaldırılmaları iyidir." diyerek Saddam'ın Kuveyt'i ilhakını, Perinçek gibi haklı buluyor. Ardından da "Saddam'a Almanya tarihinde bir örnek bulunacak olursa hiçbir zaman Hitler olabileceğini düşünmüyorum. Almanya tarihinde bir örnek aranır, Bismarck örneği alınabilir"(4) diyerek Saddam'ı Bismarck'a benzetiyor.

Perinçek'in tavrını irdelerken, Saddam'ı Bismarck'a benzetmenin olanaksızlığı ve çarpıklığı üzerinde durmuşum. Burada, Y. Küçük'ün mevcut durumu haksız bir savaş olarak görmeyip Saddam'ı haklı bulmasına ve Saddam'ın Kürt ulusuna, Irak'lı devrimcilere yönelik katliamcı uygulamalarını "unutulmamalıdır, ulus hareketi, sınıflı bir hareket olarak gelişiyor. Burjuvazi, ulusal hareketin liderliğini aldığı zaman ve bir devlet formasyonunu yakalayınca, mutlaka baskıcı ve müstebit oluyor."(aynı yerde) diyerek "mazur" görmesine dikkat çekmek istiyorum. Y. Küçük, tavrını, bilimadamı titizliğine denk düşen olgusal bir açılıma dayandırmak yerine, neredeyse sadece "amerikanofob"luğuyla açıklamaya çalışıyor.

Toplumsal Kurtuluş dergisi'nin Eylül 1990 sayısında Perinçek ve çevresi kastedilerek "itle çakal arasında tercih öneriyorlar, paylaşım savaşında taraf oluyorlar, yükütlü zor taşır" (Yorumlarıyla Olaylar köşesi, sf. 13) deniliyor. Doğrudur. Aynı yerde, "Kan emiciliğin, leş kargalığının Amerikancası mı Irakçısı mı tercih edilmelidir? Ne farkınız var? Neredesiniz" diye soruluyor Perinçek çevresine. Buna da katılıyorum ve T. Kurtuluş'un, Y. Küçük'ün yaklaşımını tümüyle yadsıyan bu değerlendirmesinde dile

getirilen soruları, aynı şekilde Küçük'e yönelmek istiyorum: Neredesiniz sayın Küçük? Nereye gidiyorsunuz?

Yeni Demokrasi Dergisi ise "Tüm anti-emperyalist güçlerin kenetlenmesine hizmet eden bu durum, emperyalizmin kendisi için bölgede bir çaban başı sayarak ezmeye çalıştığı Irak gericiliğini de, nesnel olarak halkların müttefiki durumuna getirmiştir. Bu gerici dalaşmada Saddam'a hak verme, onun tarafını tutma değil, okun sivri ucunu emperyalizme yönelme ve savaş durumunda tümüyle onu hedefleme (abç) anlamındadır" (5) biçiminde bir yaklaşımla, önce sağa sola savrulmakta, sonra da rotasını bulmaktadır. Mevcut durum gerici bir dalaşma olarak tanımlanıp bu dalaşmada taraf tutulmaması gerektiği vurgulanmasına rağmen, Irak gericiliği nesnel olarak "halkların müttefiki" olarak görülüp savaş durumunda tümüyle emperyalizmin hedeflenmesi gerektiği savunulmaktadır. Yani deniliyor ki; dalaşmanın şimdiki aşamasında değil de savaş çıkması durumunda taraf tutulmalıdır. Gericici bir dalaşmada taraf tutulması gerektiğinin bu açık formülasyonu, Y. Demokrasi dergisi tarafından, kendi içinde çelişen ifadelerle, bu biçimde dile getiriliyor. Y. Demokrasi, bununla da yetinmiyor ve "Irak Kürdistan'ındaki ulusal hareket için bugün doğru olan... Irak'ın emperyalist saldırı ve işgale maruz kalması halinde- hatta saldırı fiilen başlamadan önce- Saddam'ın devlet güçleriyle ateşkes yaparak emperyalist ordulara karşı vaziyet alması ve savaşmasıdır." (6) diyerek, -birçok çevrenin yaklaşımının kaçınılmaz olarak vardığı nokta bu olmasına rağmen- kimsenin bugüne kadar açıkça ifade etmediği Kürt ulusuna ateşkes çağırısında bulunuyor başkalarına savaş çıktıktan sonra önerdiği tavrı, Kürt ulusuna şimdiden öneriyor.

Y. Demokrasi, gerici ve hatta faşist olarak nitelediği Saddam'ı, bu olayda "halkların müttefiki" ilan ediveriyor ve emperyaliste karşı faşistin yanında yer alınması gerektiğini ileri sürüyor. Yinelıyorum: Biz sosyalistler için önemli olan özdür. Biçim özün bir yansıması olmakla birlikte, zaman zaman özü birebir yansıtmayabilir. Biçim yanılabilir. Ve bizler, sözkonusu nesneyi ve onun süreç içindeki yerini incelerken, biçimi değil özü temel alırız. Aksi takdirde, burada yapıldığı gibi, özü gerici olan bir eylemi ve onun öznesini, o anın görüntüsüne kapılarak "halkların müttefiki" ilan etme aymazlığına düşmek kaçınılmaz olur.

Y. Demokrasi, özü gerici olan bir dalaşmadan, devrimci hedefler doğrultusunda yararlanmayı savunmak yerine, objektif olarak Saddam gericiliğinin yanında saf tutuyor ve bu yaklaşımıyla da, Iraklı devrimcileri sosyal şovenizme, Kürt ulusal güçlerini de sömürgecilere teslimiyete çağırıyor.

Mücadele Dergisi de, "emperyalizmin Ortadoğu'ya müdahalesi ile diğer çelişkiler ikinci plana düşmüştür; oklar emperyalizme yöneltilmelidir" korosuna eşlik ediyor.

Saddam'ın Kuveyt'i ilhakını "tarihsel olarak haklılık-haksızlık boyutlarında tartışılır bir olay" olarak görüyor ve " ... Irak yönetimi bir haksızlığa neşter vursa da, sınıfsal karakteri gereği, halkların sorunlarını çözemez. Onların milliyetçi duyguları emperyalizmle işbirliğine döndürür, halka karşı da olur. Bu ayrıca tartışılması gereken bir konudur" (7) diyerek, olayın sağlıklı bir temel üzerinde

değerlendirilmesinde önemli rol oynayan iki noktada; Irak'ın Kuveyt'i ilhakının haklı mı haksız mı olduğu ve Irak'ın "körfez krizi"nde "anti-emperyalist" bir misyonu olup olmadığı noktalarında belirsiz ifadeler kullanıyor Mücadele. Bir başka boyutta değerlendirildiğinde - vardıkları sonuçlardan hareket edildiğinde- ise tavır netleşiyor. Şöyle diyor Mücadele: "... Irak'ın haksızlığını, haklılığını ya da geçmişte neler yaptığını hangi safta yer aldığını tartışmaktan ve onu öne çıkarmaktan öte, emperyalizmin savaş politikaları, hedefleri ve Ortadoğu halklarına getirecekleri üzerinde durulmalı, anti-emperyalist tavrı öne çıkarılmalıdır. Tersine bir tavrı, Irak'ı da hedef tahtası içine almak, emperyalizmin politikasının veya nereye yöneldiğinin açık ve net olarak görülmesini engelleyecek... Saddam yönetimine, geçmişte Halepçe'de yaptıklarına bakarak gerici, ırkçı demek fazla bir şey ifade etmiyor, etmeyecektir." (8)

"Irak'ın haksızlığı-haklılığı" da, "geçmişte neler yaptığı", "hangi safta yer aldığı" da önemlidir. "Halepçe'de yaptıklarına bakarak gerici, ırkçı demek" ise, sanıldığının aksine çok şey ifade ediyor. Halkların devrimci mücadelesi sözkonusu olduğunda, ulusların kurtuluş mücadelesi sözkonusu olduğunda çok şey ifade ediyor. "Düşmanımın düşmanı dostumdur" mantığıyla hareket etmenin, halkların devrimci mücadelelerine her zaman yenilgi yaşattığı bilinen bir gerçek iken ve Kürdistan halkının yakın tarihi bunun acı dersleriyle doluyken, Mücadele Dergisi için "çok şey ifade etmeyen" gerçekler, Kürt ulusu için "çok şey" ifade ediyor. Mücadele Dergisi, -kendi deyimleriyle- halk karşı olan bir güce karşı, halka karşı olan bir başka gücü -objektif olarak- desteklemeyi öneriyor. "Anti-emperyalist tavrı öne çıkarmak" adına, sömürgeci Saddam diktatörlüğünün halka karşı olan karakterini bulanıklaştırarak hedef saptırıyor, devrimci-sosyalistlerin tavrındaki diyalektiği kavrayamıyor.

Mücadele, "Irak'lı devrimcilerini ise bizlerden farklı olarak ABD hegemonyasına karşı çıkarken, gerici Saddam iktidarını da yıkmayı hedeflemesi doğaldır... Ama bunu yaparken, emperyalizmin yedeğine düşmemelidirler. Bunun pratikte hangi taktiklerle yürütüleceği, koşullara göre değişkenlik gösterebilir. Sorun bu ideolojik perspektif ışığında hareket edilmesi gerektiğidir." (9) biçiminde yine bulanık ifadeler kullanmayı tercih ediyor. Saddam'a karşı yürütülen savaşın, emperyalizme yedeklenilmeden boyutlandırılması gerektiği vurgulanacağına, "bunun pratikte hangi taktiklerle yürütüleceği, koşullara göre değişiklik gösterebilir" biçiminde muğlak ifadelerin arkasına saklanması, gerçek niyeti gizlemeye yetmiyor. "Kürt milliyetçilerinin Halepçe'yi öne çıkararak Saddam'ı hedeflemesi"nin "pragmatizm" olarak değerlendirilmesi ve bu tutumu yanlış görmesi, onu ele veriyor. Mücadelenin Saddam'a karşı mücadelede sunduğu "ideolojik perspektif" in Saddam'a karşı silah elde savaşmayı içermeyeceği, tersine sözkonusu muğlaklığın arkasındaki gerçeğin, "çaktırmadan" Saddam destekçiliği yapmak olduğu ortaya çıkıyor.

Diyoruz ki; emperyalizme yedeklenilmemekte, onun politikalarına alet olmamakta gösterilecek özen ve sorumluluk, sömürgeci Saddam diktatörlüğü hedefinin bulandırılmamasında da gösterilmeli, "Irak'lı devrimciler ve Kürt ulusal güçleri, Saddam'a karşı mücadelelerini

boyutlandırılmalıdır" şiarı yükseltilmelidir. Kürt ulusunun ve Irak'lı devrimcilerin bölgede gelişebilecek, ilerici, bağımsız bir anti-emperyalist hareketlenmeye katkısı en iyi böyle olur. S. Baas diktatörlüğü de, emperyalizm de, karşı devrimci, halk düşmanı iki güç olarak aynı saftadırlar. Aynı cephenin iki ucunda bulunuyor olmaları, cephenin tümünün hedeflenmesini engellememelidir.

EMPERYALİZMİN TABANCASI OLMAYA HAYIR DENİLMELİDİR!

Kuveyt'in ilhalkının kabullenilmesi, emperyalistler için yenilir yutulur cinsten bir lokma olmadığından, kendilerine ait saydıkları Kuveyt pazarını Saddam'ın elinden geri almak için çeşitli projeler üzerinde çalışmaktadırlar. Emperyalizm, bir yandan Irak'ı fiili olarak ablukaya alıp, bir askeri müdahaleyi de içeren çeşitli senaryolar hazırlarken; diğer yandan Irak'ı uzun vadeli bir abluka kısılcasına alarak zayıflatmak ve bu arada da rejim muhalifi bazı grupları destekleyerek Saddam'ı içten çöktürmek projeleri üzerinde durmaktadır. Gerek askersel, gerek nüfus yoğunluğu ve gerekse siyasal açıdan Irak devleti sınırları içinde en büyük muhalif güç durumunda bulunan G. Kürdistan ulusal hareketi, bu noktada emperyalizm için stratejik bir öneme sahip olmaktadır. Her iki olasılık da, yani direk bir askeri müdahalede de, uzun vadeli içten çöktürme seçeneğinde de, G. Kürdistan ulusal muhalefeti, emperyalizm açısından çok önemli bir işlevle hareketlendirilebilir özelliğine sahiptir.

Körfez krizi'nin hemenertesinde YNK (Yekûtiya Niştimanên Kurdistan) lideri C. Talabani ve PDKI (Partiya Demokrat a Kurdistan a Irak) lideri M. Barzani emperyalist başkentlerde resmi- gayri resmi çeşitli temaslarda bulundular. Bu çevrelerin "kriz" konusunda pratik olarak sergiledikleri tutumun geçişin öğretici deneyimlerden ders çıkarmış bir yönetime sahip olduğunu söyleyemiyoruz. Bunlardan çıkarılan sonuç, YNK ve PDKI önderliklerinin "özel statülü" bir Kürdistan garantisi verilmesi durumunda, emperyalistlerle birlikte davranabilecekleridir.

Irak Kürdistan Cephesi (IKC)'nin bu konuda alacağı tavır önemlidir. IKC içerisinde, Irak Kürdistanı Sosyalist Partisi (IKSP) lideri Dr. Mahmud Osman'ın "ABD, İran veya başka bir gücün çıkarları için halkımızı kurban edemeyiz. Bizim mücadelemiz; Kürtlerin meşru haklarını siyasi bir temelde kabul etmeleridir. Bizim açımızdan sorun, halkımızın haklarına kavuşması sorunudur. Şunun veya bunun yanında taraf olmak bizim sorunumuz değil." (10) biçiminde ifade ettiği, nisbeten olumlu yaklaşımlar bulunmakla birlikte, IKC içerisindeki en büyük iki güç durumunda bulunan YNK ve PDKI'nın tavrı, esas olarak cephenin tavrını belirleyecektir. Malesef bu güçler Kürtlerin muhtemel bir müdahalede üstlenecekleri role karşılık, özerk bir Kürdistan'ı emperyalistlerin onaylayabileceğini düşünmektedirler. Bağımsız ve birleşik bir Kürdistan hayali kuranlar bile var. Kuşkusuz emperyalizm, bu seçeneklerin herbiri -hatta bilemediğimiz daha başka seçenekler- üzerinde uzun vadede birtakım hesaplara sahip olabilir. Ancak günümüz koşulları ve emperyalizmin Ortadoğu'da bulunuş nedenleri gözönüne alındığında, onun esas olarak Ortadoğu'daki statükonun korunmasından yana olduğu ve koşullar zorunlu kılmadıkça bu türden bir yaklaşımı gündeme getirmeyeceği

söylenbilir. Bunlar madalyonun bir yüzü. Asıl görülmesi gereken ise öbür yüzüdür. Daha önce de söylediğim gibi Kürdistan ulusal güçlerinin üzerinde politika yaptıkları zemin kaygan olmamak zorundadır. Dün Halepçe'de yaşananlar, ondan önce '75'te yaşanan trajedi, düşman güçlere dayanılarak verilecek mücadelenin hezimetle sonuçlanacağını gösteren yakın tarihimizden iki örnektir. Emperyalist haydutların, halk düşmanı, katliamcı ve kalles yüzleri görülüp, Kürdistan sorunun çözümünün emperyalist başkentlerden geçmediği, onlara dayanılarak yapılacak politikaların, girilecek meceraların, Kürt ulusuna yenilgiden başka birşey getirmeyeceği, unutulmamacasına belenmedikçe, "körfez krizi"nden Kürt ulusal çıkarları doğrultusunda yararlanmak mümkün olmayacaktır. Tabii ki böyle bir savaşın çıkması istenmeyen bir durumdur. Ancak çıkması durumunda da, ortaya çıkacak olanaklardan sonuna kadar yararlanılmalıdır. Saddam sömürgeciliğine karşı bağımsız bir eksenle emperyalizme yedeklenilmeden yükseltilecek mücadele, zafere giden en kesin, en sağlam yol olacaktır.

Benzer yaklaşımlar, bazı Kürt aydınları tarafından da savunulmaktadır. Bir Kürt aydını olan Av. M. Ali ASLAN, Moskova Kürt Konferansı'ndan dönüşünde kendisi ile yapılan bir röportajda, bu konu ile ilgili olarak, çeşitli Kürt lidelerinin düşüncesi biçiminde sunduğu ve kendisinin de katıldığı anlaşılacak şu görüşleri ileri sürmektedir: "Saddam ve Baas yönetiminin Kürtlere karşı işlediği cinayetlere dünya kamuoyu sessiz kaldı. Ama bugün ABD'den SSCB'ye kadar bütün güçlü ülkeler Saddam'a karşı birleşmiş ve dünya kamuoyunun nefreti doruğa ulaşmışken, Kürtler ne haliniz varsa görün diyemeyiz. Çünkü sorun birinci derecede kendilerinin yaşam sorunudur. Kendi celladına karşı tarafsız olduğunu söylemek, ona yardımcı olmaktır. Kürtler, kim tarafından oluşturulursa oluşturulsun (abç) Saddam ve Baas'ın karşısında savaş cephesinde yerlerini alacaklardır," (11)

Varlık koşulu, dünyadaki ulusal ve sınıfsal sömürü çarkının işlemesi olan emperyalizmin, sömürü çarkında bir dişliyi ifade eden sömürgeci Sadam rejimini, yerine yeni bir dişli koymadıkça gözden çıkarmayacağı; eğer bugün Saddam'ı gözden çıkarıyorsa, nedeninin, sistemini daha rahat çalıştıracak bir dişliye duyduğu ihtiyaç olduğu unutuluyor. Saddam ile emperyalizmin karşı karşıya geliş nedeninin, Saddam'ın sömürgeciliği, katillliği vs. olmayıp sömürü çarkından daha fazla pay istemesi olduğu akla bile getirilmiyor.

Gelinen aşamada, Kürtler, elbette ki "ne haliniz varsa görün" diyerek köşeye çekilemezler. Çünkü kendilerinin de görülmesi gereken bir hesabı var. Ve bu hesap doğrultusunda ilkeli bir biçimde temkinle ayağa kalkmalıdırlar. Ancak, Kürt ulusunun yeri, "kim tarafından oluşturulursa oluşturulsun" Saddam karşısındaki savaş cephesi olmamalıdır, olmamak zorundadır. Kürt ulusuna, dün İran'a karşı Saddam Cephesinde, Saddam'a karşı İran cephesinde ödettirilen bedeller, bugün Saddam'a karşı emperyalizmin yanında yer alınması önerilerek bir kez daha ödettirilmek isteniyor. Bağımsızlık için, özgürlük için elbette daha büyük bedeller ödemeye hazırız Kürt halkı; fakat emperyalizmin çıkarları için bedel ödetmek, Kürt halkının davasına ihanet etmek olacaktır.

Kürt halkı ve onun temsilcisi durumundaki güçler, emperyalizmin elindeki tabanca olma onursuzluğunu

kabullenmemeli, Saddam sömürgeciliğine karşı mücadelelerini bağımsız bir çizgide sürdürerek, kurtuluşu kendi elleriyle yaratmalıdırlar. Ve bunu yaparken de, bölge ilerici ve devrimci hareketleriyle sıkı bir işbirliği ve dayanışma içinde olmalıdırlar.

"KÖRFEZ KRİZİ" Nİ ÇÖZECEK OLAN GÜÇ "BİRLEŞMİŞ MİLLETLER" DEĞİLDİR

Körfez krizi ile ilgili olarak yapılan değerlendirmeler arasında, Birleşmiş Milletler Örgütü (BM)'nin uygulamakta olduğu yaptırımları destekleyen, bu örgütü, sorunu çözebilecek bir güç olarak gören yaklaşımlar da var. Özellikle bir takım Kürt sol çevrelerinde kabul gören bu yaklaşımın, sağlıklı, bilimsel bir tutumu ifade etmediğini belirtmek istiyorum. BM'nin uygulamakta olduğu ekonomik ambarga, abluka vs. gibi yaptırımların Saddam rejimini etkileyebilecek boyutları olmakla birlikte, esas olarak Irak ile Güney ve Kuzey Kürdistan halklarına yönelik, ekonomik vb. önemli tehlikeler içerdiğine daha önce değinmişim. Burada, BM'nin ve onun getirebileceği "çözüm"ün niteliği ile ilgili birkaç şey söylemek istiyorum.

BM Örgütü, 1945 yılında, devletler arasında işbirliği ve diyalog sağlamak, sorunların savaşa baş vurulmadan çözülmesinde, dünya barışının sağlanması ve korunmasında yaptırımla donatılmış uluslararası bir güç oluşturmak vb. amaçlarla kurulmuş bir örgüt olmakla birlikte, bugüne kadar, "uluslararası barış ve güvenliğin sağlanması", "ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı", "barış içinde birleşme" vs. konularında birçok ilkesel kararlara sahip olmasına rağmen ezilen halklar ve uluslar ile ilgili sorunlarda gerekse dünya barışını ilgilendiren diğer sorunlar karşısında- bazı olumlu tutumlarına rağmen- birçok olayda, ya doğrudan emperyalizmin yönlendiriciliğinde hareket ederek olumsuz bir tutum takınmış ya da sessiz kalmayı tercih etmiştir. Halepçe katliamı ve bugün TC'nin K. Kürdistan'da "insan haklarını askıya alarak" sürdürmekte olduğu katliam ve açık savaş durumu karşısında sergilediği tavırsızlık ve derin sessizlik, bunun en somut örnekleridir. BM'nin bu yapısı; sosyalist ülkelerin, dün statükocu bugün ise meydanı emperyalizme terk eden yönelimleriyle bütünleşince, bu örgütün, gerek "körfez krizi"nde, gerekse bu sorunun da odağında bulunan Kürdistan sorununda, Ortadoğu halklarının, özellikle Kürdistan halkının çıkarlarını gözeten bir yaklaşım sergilemeyeceği sonucu çarpıcı bir biçimde ortaya çıkıyor.

BM'nin, sorunun çözümüne yönelik politikası, başta emperyalist güçler olmak üzere, bölgedeki sömürgeci -Türkiye, İran, Suriye ve hatta Irak gibi- ve gerici devletlerin, statükonun derinleştirilerek sürdürülmesi yönündeki çıkarlarını temel alacağından, bu kurumdan, halkların, özellikle Kürdistan halkının çıkarları doğrultusunda bir çözüm beklemek, gerçekte bu sorunları çözümsüzlüğe "mahkûm etmek"le eş anlamda olacaktır.

BM'ye, "körfez krizi" konusunda emperyalizm tarafından yüklenen işlev, emperyalizmin ve bölge gerici-sömürgeci devletlerinin çıkarları doğrultusundaki girişimlere uluslararası bir görüntü kazandırmaktır. Bu gerçek, net olarak görülmelidir.

Bugün ortaya çıkan "körfez krizi"nin çözümünün, sömürgeci Baas diktatörlüğünün yıkılarak Irak'ta bir halk

iktidarının kurulması ve bağımsız bir Kürdistan ile mümkün olabileceği kabul ediliyorsa -ki tutarlı bir devrimci ve sosyalist için böyledir-, BM'nin üreteceği "çözüm"lerin bu amaca hizmet etmeyeceği açık olduğundan, bu örgütün getirebileceği "çözüm"lere umut bağlamanın, sorunu, Saddam'ın Kuveyt'ten çekilmesine indirgemek ve bu anlamda da halkların çıkarlarını gözardı etmek olacağı ortadadır. Ayrıca, dört parçada da kölelik ilişkilerine son verilip Bağımsız, özgür ve birleşik bir Kürdistan oluşturulmadan ve Ortadoğu'daki tüm işgallere son verilmeden Ortadoğu'ya kalıcı ve adil bir barışın gelmesi beklenemez.

Irak'lı ve G. Kürdistan'lı ilerici, yurtsever muhalefetin özenle olarak içinde buldukları durum, Kürdistan'da otonomici, Irak'da reformcu bir yönelimde somutlaşsa da, sosyalist ve devrimcilerin, ufuklarını bununla sınırlaması ve sorunun çözümüne ilişkin politikalar üretirken, sözkonusu güçlerin özenle durumlarını "nesnellik" olarak algılayıp yaklaşımlarını bu temelde şekillendirmeleri doğru değildir. Bu güçlerin içinde buldukları durum elbette önemlidir ve dikkate alınmalıdır. Ancak bu, bizlerin, politika üretirken çıkış noktası alabileceği bir durum değildir. Herşeyden önce, onların yönelimleri yanlıştır. Bizler, bu yanlış üzerinde politika yapamayız. Sunacağımız perspektif; nesnel durumun tespitini, nesnellik içinde bu güçlerin yerini, ve M-L'ye dayalı doğru tutum önerisini içermek zorundadır.

Bir yanlış anlamaya meydan vermemek için, bir noktayı daha vurgulayarak, "körfez krizi"ne ilişkin değerlendirmeme son vermek istiyorum. Emperyalizme angaje olmuş bu konumuna rağmen, BM'nin, bölge halklarının çıkarlarını ifade edebilecek bir çözüm önermesi durumunda -ki, ne bu yönde bir belirti vardır; ne de biz böyle bir beklenti içindeyiz- koşullara göre bu çözümün kabul edilmesi söz konusu olabilir. Ölçüt, halkların çıkarları ve devrim mücadelelerine katkıdır. Ve biz bu katkıyı, BM'den değil, Irak, Kürdistan ve Ortadoğu halklarından bekliyoruz.

Evet, Kürdistan'ı, Marksist-Leninist ve devrimci güçler, bugün haksız emperyalist, gerici, sömürgeci savaşa karşı; haklı ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelemizi tüm yoğunluğuyla yükseltmek göreviyle karşı karşıyadırlar. ●

DİPNOTLAR:

- 1- Teori Dergisi (SP yayın Organı) Sayı: 9 sf: 28-29
- 2- Teori Dergisi Sayı: 9 sf. 30
- 3- Lenin Sosyalizm ve Savaş, Sol Yay, 5. baskı, sf. 21-22
- 4- T. Kurtuluş, Ekim 90, sf. 18
- 5- Y. Demokrasi, Özel Sayı, sf. 3
- 6- Y. Demokrasi, Özel sayı, sf.20
- 7- Mücadele Dergisi Sayı: 2, sf.1
- 8- Mücadele Dergisi Sayı: 3, sf.4
- 9- Mücadele Dergisi Sayı: 4, sf. 3
- 10- Yüzyıl Dergisi 26 Ağustos, S: 4, sf. 15
- 11- Yüzyıl Dergisi 26 Ağustos S: 4, sf:13

Zindanlardaki Direniş Türküleri, Zafer Şarkılarıyla Bütünleşti

Duygu SİDAR

Zindanlardaki yaşam biçimlerini "yaşasın ölüm" diyerek çizenler, iradelerini kanla çelikleştirdiler ve insanların ortak mutluluğuna giden yolda yürünebilmesi için gövdelerini meşale yaptılar ve analar ve tüm oğullarının yarattığı aydınlığı aynı yöntemle, karanlığa karşı savundular ve gelenler aynı yolda gittiler.

Zindanlardaki devrimci tutsakların yaşamları pahasına elde ettikleri hakları, her fırsatta gasetmeye çalışan sömürgeci-faşist TC'nin "Adalet" Bakanı, 3 Ekim'de gazetecilere "hücre tipi" cezaevini tanıttı ve ardından

Diyarbakır'da, devrimci, yurtsever tutsaklara karşı "sevki" adı altında bir saldırı ve dağıtma operasyonu gerçekleştirildi. Savcılığın talimatı uyarınca, tutsakların avukat ve aileleriyle görüşmesine bile izin verilmeden, geceyarısı yapılan; koğuş ve tutuklu temsilciliklerini dağıtmayı, tutsakları, bedelini kanla ödeyerek kazandıkları en insani haklarından bile mahrum bırakmayı, onları tecrit etmeyi hedefleyen sevke konu olan 95 tutsaktan, yalnızca 6'sı kesin hükümlüydü. Diğer tutsakların bir kısmının davaları devam etmekte, bir

KAMUOYUNA

Hızlı bir biçimde yaşanan süreçte, hergün, her saat kamuoyunun gözlerinden kaçırılmak istenen önemli gelişmeler olmaktan ve çok çeşitli biçimleriyle emekçi halklarımızı cendere altına almaya yönelik uygulamalar gündeme sokulmaktadır. Bilinçli bir tercih olarak bu politikaların hepsi, sermaye ve onun iktidarının gözü dönmüş çıkarlarının ifadesinden başka bir anlama gelmemektedir.

Son aylarda yaşananlarla bu, kendini, emperyalist ve gerici güçlerin çıkar çatışmalarından doğan ve halklarımıza yıkımdan başka bir şey getirmeyecek olan savaş oyununda da göstermektedir.

Yüzyıllardır Ortadoğu halklarına sömürü ve talanları uğruna kan, gözyaşı ve yoksulluktan başka bir şey vermeyen emperyalist güçler bugün de aynı gerekçe ve amaçla hareket etmektedirler. Bu hareket ve amacın kötü bir figüranı durumunda olan Türkiye'deki iktidar ise böyle bir savaşta hiç bir çıkarı ve yararı bulunmayan emekçi halklarımızı sadece kopkoyu bir karanlığın bilinmezliğine sürüklemekle kalmıyor, aynı zamanda "ülkenin bölünmez bütünlüğü" "uluslararası camiada itibar" teraneleriyle her türlü insanlık dışı baskılarını daha da yoğunlaştırıyor. Yoksulluğu her gün biraz daha aşağıya çeken ve açlık sınırını zorlayan hayat pahalılığını, peş peşe yapılan zamları, işçilere, memurlara, aydınlara, gençlere, emekçi halka yönelik yeni yeni saldırıları, Kürt halkına ve onun var olma mücadelesini yok etmenin bin bir türdeki yöntemlerini sanki hiç bir şey olmamışçasına "otağan" bir hale getirmeye, toplumun dinamik kesimlerini köreltmeye çalışıyor.

Bütün bu çirkinlikler ve karanlıklar tortusuna bir yenisi daha ekleniyor. Nazi Faşizminin toplama kamplarındaki geleneği yine cezaevlerinde biçimlendiriyor. Tümünü insani hak ve değerlerden yalıtılmış ve aynı zamanda ömür boyu ve bütün yaşamı hücre cezası altına almak demek olan TEK HÜCRELİ TEK HAVALANDIRMALI cezaevleri statüsü tam da bu sırada gündeme getiriliyor.

Bilindiği gibi ESKİŞEHİR'den Aydın'a yapılan ölüm sevkinin ardından ESKİŞEHİR cezaevinin Tek Kişilik Hücre ve Tek Havalandırma biçiminde yeniden düzenlendiği açığa çıkmış ve bu bizzat Adalet Bakanı'nın basına yansıyan açıklamalarıyla doğrulanmıştır. Keza bu süre boyunca biz tutsakların bu uygulamayı kabul etmeyeceğimize ilişkin çeşitli açıklamaları ve protesto açlık grevleri biçimindeki tepkileri, tutsak yakını ailelerin ve demokratik güçlerin girişimleri de olmuştu. En son TV'den yansıyan görüntüleriyle tek havalandırma tek hücreli cezaevleri statüsü ESKİŞEHİR basamağıyla uygulama safhasına gelmiştir.

Bu statüyü "Banyosu, Televizyonu olan", "Avrupa standartlı", "Lüks oda" diyerek meşru kılmaya çalışan Adalet Bakanı, basında ve son olarak TV'deki görüntülerle tümüyle demagoji yapmaktadır. Bu demagojinin altında tek havalandırma ve tek hücrenin hiç bir insani değerle bağdaşmayan yanını gizlemektedir. Evet, yapılan, içine tek kişinin konduğu ve tek kişinin kendi başına beş on adım attığı bir hücredir.

Bu uygulama, insanı bütün insani bağlarından koparan, süresi, zamanı belli olmayan bir ömür boyu hücre cezasından başka bir şey değildir. Bu hücre cezası, yeni bir idam demektir, yeni bir mübbet ceza demektir, yani binlerce yıl demektir. Dahası hiç bir yıla ölçülmeyecek sosyal bir varlık olma konumundan çıkarma demektir.

Tek havalandırma tek hücrede cezaevi statüsünün amacı, devrimci tutsakların yıllardır kaniyle, canıyla direnerek elde ettiği hakları boşa çıkarmak, toplumun canlı dokularına dayatılan sessizliği, duyarsızlığı yırtma,

kısımının ise haklarında verilen kararlar kesinleşmemiş bulunmakta idi. Tutsaklar, Amasya, Bartın, Malatya, Çanakale, Ceyhan ve Nazilli cezaevlerine dağıtıldılar. Yalnızca Bartın'a gönderilen 12 kişiden 5'i Bartın Devlet Hastanesi'nden sevk sırasında uygulanan terörü belgeleyen raporlar aldılar. Ve daha 10 Ekim'de, ölüm orucuna dönüşebileceği, tutuklu ve hükümlülerce ifade edilen açlık grevi, Diyarbakır'da 400 kişinin katılımıyla - dönüşümlü olarak- başlatıldı.

15 Ekim'de Mehmet Keçeciler'in ağzından ikinci perde sahnelendi. Yoğunlaşan "terör" olayları gerekçe gösterilerek şu açıklama yapılıyordu: "Hükümetimiz mecliste bekleyen idam cezalarının onaylanmasını kararlaştırdı, meclis de tasdik edecek..."

22 Ekim'de, bu kez Bismil kapalı cezaevinde sevk uygulamasına başlandı. Açlık grevleri, zindanlarda, sokaklarda yeni katılımlarla güçlenerek boyutlu bir direnişe dönüşürken, 23 Ekim'de "Adalet" Bakanlığı tarafından C. Başsavcılıklarına bir genelge gönderilerek,

30 Ağustos'tan bu yana açlık grevlerine katılanların, disiplin cezası almış olanların ya da firara teşebbüs eden tutuklu ve hükümlülerin -yani devrimci tutsakların- 29 Ekim'de yapılacak açık görüşe çıkmaları yasaklandı.

Bartın cezaevinden konuya ilişkin olarak yapılan açıklama çok netti: "... Bakanlık, cezaevlerini daha da karıştırarak, huzursuzluk yaratarak Eskişehir Hücre Tipi Cezaevi planına zemin hazırlamaya çalışıyor...", "... zaten cezaevleri idaresince ve yargı tarafından yaptırma bağlanmış suçlara ikinci bir ceza vererek kendi koydukları hukuk normlarını çiğnemeyi planlıyor..."

Bu gelişmeler üzerine, 29 Ekim'de yapılan açık görüş, bütün devrimci tutsaklar tarafından potesto edildi ve hemen hiçbir yerde açık görüşe çıkılmadı. Bu direnişleri hazmedemeyen sömürgeci-faşist TC., Amasya cezaevindeki devrimci tutsaklara karşı bir saldırı operasyonu gerçekleştirdi. Birçok kişinin ağır biçimde yaralanmasıyla sonuçlanan bu saldırıyı, burjuva basını, sadece bir gardiyanın yaralanması boyutunda haber yaptı.

emekçi halklarımızın devrimci mücadelesinin ayrılmaz bir parçası olma girişkenliğini etkisizleştirmek, insan onurunun her şeyden daha önde tutulan edimlerdeki kazanımları değersizleştirmek, bunları gerçekleştirmezse de bu doğrultudaki gelişmesini önlemektir.

Amaçlanan, devrimci tutsakları "yalnız"laştırarak hem fiziki hem de psikolojik bir yıkıma uğratmaktır. Yıllardır işkence ve sağlıksız koşullarda sakat bıraktığı fiziki olarak güçsüz düşürdüğü, çoğunun bünyesinde kalıcı hastalıklara yol açtığı devrimci tutsakları şimdi de her şeyden yalıtılarak tek havalandırma ve tek kişilik hücrelere sokarak psikolojik dengesini, duygularını, bilinç üretim düzenini bozmak, biyolojik olarak da eritmek gibi yöntemlerle tüketmeyi istemektedir.

Hiç kuşkusuz cezaevlerindeki saldırılar karşısında direnen, ölümü kucaklayan, günlerce açlığa yatan, her türlü dayatma ve yoksunluğa aldırmadan insan onuruna sahip çıkma tutumu, bu son saldırı karşısında da geri durmayacaktır.

Böylesine bir insanlık dışı uygulamanın gündeme getirilmesi yeni cezaevi sancılarının yaşanması demektir. Kin ve intikam alma duygusuyla cezaevlerindeki devrimci tutsakların yaşamlarını sürekli bir alt üst etme mantığı ile hareket eden iktidar ve onun Adalet Bakanlığı'na bir kez daha toplumda yaralar açacak olan bir yangını ateşlemektedirler.

Böyle bir insanlık dışı uygulamaya biz devrimci tutsakların verebileceği cezaevlerinde insanca yaşama isteği ve bunun üzerine yükselen haklı ve onurlu direnişlerden başkası değildir. Dolayısıyla tek havalandırma tek hücre ESKİŞEHİR cezaevine olası sevk edilmelere razı olmayacak ve Nazi Toplama Kamplarının bir uzantısı olan bu cezaevi statüsünü kabullenmeyeceğiz.

Ne var ki bu sorun tek başına içerdeki devrimci tutsakların sorunu değildir. Çünkü söz konusu olan başta gelen en temel insani hak ve değerlere saldırıdır. en temel insani hak ve değerleri sahiplenmek insanın her şeyden daha önde tutması gereken bir sorumluluğu ve duyarlılığı olmalıdır. Yoksa, "insanım" demenin fazlaca bir anlamı olmayacaktır.

Devrimci tutsakları açlık grevlerine, ölümlere, sakat kalmalara sürükleyecek olan bu dayatmaya sessiz kalmamak aynı zamanda haksızlıklara karşı çıkmanın onurunu taşımak demektir.

Tümüyle insanlık dışı bu uygulamaya karşı durmak, ancak, bütün insani değerlerden yana demokratik kurum, kişi ve kuruluşların yükseltecekleri sesle olanaklıdır.

Bu amaçla biz CEYHAN cezaevindeki devrimci tutsaklar olarak, kendisine insanım diyen herkesi, bütün demokratik kurum ve kuruluşları, son olarak cezaevleri üzerinde oynayan TEK HAVALANDIRMA TEK HÜCRE oyununu bozmaya, geri püskürtmeye, uygulatmamaya; bunun için de etkin çaba göstermeye ve girişimlerde bulunmaya çağırıyoruz.

PKK- M. Selim ÇÜRÜKKAYA, TKEP- Nihat ŞEKER, THKO-TDY/DIRİLİŞ- Hasan AKBABA, THKP-C/ ACILCILAR- Hilal AYDIN, TBKP- Ekrem ERTİK, TKP/B - Halit AYDIÇ, TKP-ML/TIKKO Ramazan KLAVUZ, PPKK - Mehmet CİBRAN, TDKP - İker DİLÇAN, TKİH- M. Şah YILDIRIM, TKP-ML/HAREKETİ- Hüseyin ÇAPARTAS, TİKB Tahsin ALPŞAR, DEV-SOL - Fevzi İŞİK, DEV-SAVAŞ - Hüseyin GEVHER, KAWA - Fahri İŞIKSAL

2 Kasım günü, Diyarbakır barosu avukatları, siyasi duruşmalara girmeyi 2 gün süreyle boykot ederken; rotasını çizmiş sömürgeci-faşist devlet, köpeklerinin sadakatini karşılıksız bırakmamak ve onları yeniden devrimcilere ve halka saldırtabilmek için ülkücü-faşist teröristlere üstü kapalı bir affı gündeme getirdi ve bunu hızla yasalastırdı. Aynı gün, Diyarbakır 1 No'lu (E. Tipi) cezaevindeki tutsaklar, açlık grevlerini ölüm orucuna dönüştürdüler. Açlık grevlerinin dalga dalga yayıldığı ve ailelerin de katılımıyla gür bir sese dönüştüğü süreçte; dün "bu cezavlerinin tehlikeli tip mahkumlar için yapıldığı doğrudur" diyen Bakan Sungurlu, bu kez büyük bir ikiyüzlülükle çark etme ihtiyacı duyuyor ve şunları söylüyordu: "... ben başlangıçta bizim insanımızın böyle yerlerde mutlu olabileceğini zannemediğimi söyledim..." Katil Sungurlu, 2 canın şehit düşmesiyle sonuçlanan "Aydın direnişi"nin ilk günü söylediği şu sözleri unutmamıştı: "... bu tür olaylara, daha çok hükümlülerin toplu şekilde barındırılması neden oluyor. Gerçekleştirilen direnişler sonucunda koğuşlarda cezaevleri yönetimlerinin kontrolleri bir ölçüde kalkmıştır. Bu tür olayların önüne geçebilmek amacıyla hükümlülerin insan ile fiziki ilişkisinin önleneyeceği hücre sistemine dayalı cezaevi modelleri üzerinde düşünüyoruz..."

Aynı uşak ağızlar, ölümler pahasına yükseltilen direnişin, halkların geri alınmasıyla sonuçlanması üzerine "kamuoyu oluşturmak için yapmışlardı. Yeterli kamuoyunun oluştuğuna inanınca bıraktılar" biçiminde kamuoyunun duyarlılığını hedef alan demogojilere başvurmak zorunda kalıyorlardı. Ama bu kez, zindanlarda yükselen direniş, en baştan kamuoyunu harekete geçirerek yaratılan eylemliliklerle bütünleşiyor ve uşak ağızların demogojisini anlamsızlaştırıyordu. Başta Kürt halk kitleleri olmak üzere, kamuoyu, zindanlarındaki tutsakların, onlarca, yüzlerce cana mal olan işkencelere direnerek, ölüm oruçlarında şehitler vererek, "7 Ekim 90'a dek elde ettikleri" haklarını, sömürgeci-faşist devlete gaspettirmeyeceklerini, yığınsal bir biçimde gerçekleştirilen eylemlerle, açlık grevleri, sokak gösterileri, kepenk kapatma eylemleriyle göstermişlerdir. Zindanlardaki operasyon ve tutsakların başlattığı direniş duyulur duyulmaz, Diyarbakır'dan başlayarak, Adana, İstanbul, Mersin, Cizre, Nusaybin ve daha birçok yerde tutsak yakınları ve öğrenciler tarafından "dayanışma açlık grevleri" örgütlenmiş ve yığınsal bir katılımı sürdürülmüştür.

Cizre'de, Nusaybin'de, Kızıltepe'de yüreyen, kepenkler indiren, mümkün olan her yerde açlık grevleri örgütleyen yiğit, yurtsever insanlar, "fedailerin siyasi mücadelesi" olarak nitelendirilip karalanmaya çalışılan bu onurlu

Zindan direnişçileri, Diyarbakır'da şu taleplerde bulunuyorlardı:

- Koğuş temsilciliğinin yeniden kabul edilmesi,
- Polislerin koğuşlara girmemesi,
- Piyasadaki serbest kitap ve dergilerin cezaevlerine sokulması,
- İtirafçıların ayrı koğuşlarda tutulması,
- 1 Ağustos genelgesinin tamamen kaldırılması,
- Açık görüşün ayda bir yapılması,
- Mektupların gününde verilmesi ve telefon hakkının tanınması,
- Sürgüne gönderilenlerden mahkemeleri devam edenlerin geri getirilmesi,
- İlaçe ve yemek miktarlarının artırılması,
- Hastane ve temizlik sorununun çözümlenmesi,
- Demokratik kurum ve kuruluşlarla yazışmaların engellenmemesi,
- Açlık grevlerine ve ölüm orucuna katılanlar ile ilgili herhangi bir işlem yapılmaması ve dosyalarına işlenmemesi,
- Görüşe gelen aileler üzerindeki baskı ve tehditlere son verilmesi,
- Koğuşlar arasındaki gidiş-gelişlerin engellenmemesi.

G. Antep Özel Tip cezaevindeki tutsaklar ise, taleplerini kısaca şöyle dile getiriyorlardı: "Cezaevleriyle ilgili yasa, yönetmelik ve tüzüklerin değiştirilmesi, Eskişehir Cezaevinin kapatılması ve Özel Tip cezaevleri statüsünün kaldırılması".

başkaldırıların, insanlık onurunu korumak için verilen bir mücadele olduğunu görmekte, ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesine, bu boyutta da desteğini sürdürmeyi bir görev bilmektedir.

NOT: Dergimizin baskıya girdiği süreçte, Diyarbakır'daki açlık grevlerine, tutsakların istemlerinin önemli bir kısmının cezaevi yönetimince kabul edilmesi üzerine, 38. gününde son verildi. Aynı şekilde, Diyarbakır'da ve İstanbul'da tutsak yakınları ve öğrenciler tarafından sürdürülen açlık grevleri de sona erdi. Bartın, Antep, Ceyhan cezaevleriyle diğer yerlerdeki açlık grevleri ise devam ediyor.

ÜLKEMİZDEN ZULÜM TABLOLARI

Malmîsanij

"Ya de dîna, dîna
Bira ver a hêgay,
Bira, Mistî fermanê Dêrsimî veto,
Do ra destê teresê Celal Bayarî,
Bira, kardî da wertê Dêrsim ro,
Zalim onceno jê mal û gay,
Axlerê Koyê Dêrsim qir kêrdî, qedênay,
Feqîrê ke verê dêsû de mendî,
Kêrdî makna hokmatî, vor de rusnay." (1)

Bir Dêrsim Türküsü'nden alınan bu cümlelerin Türkçesi şöyledir:

"Vay dünya, dünya,
Kardeş, aşağıda tarlalar,
Kardeş, Misto Dêrsim'in fermanını
çıkarmış,
Vermiş Celal Bayar teresinin eline,
Kardeş, saplamış Dêrsim'e bıçağı,
Zalim, davar ve sığır gibi kesiyor,
Dêrsim Dağı'nın ağalarını kırıp bitirdiler,
Duvar diplerinde kalan yoksulları ise
Koyup devletin arabalarına aşağı gönder-
diler."

Emekli Kurmay Albay Reşat Hallı'nın yazdığı ve Genelkurmay Harp Tarihi Başkanlığı'nın 1972'de yayınladığı Türkiye Cumhuriyeti'nde Ayaklanmalar adlı kaynağa göre, Dêrsim ayaklanması diye bilinen ünlü Kürt ayaklanması, 20/21 Mart 1937 gecesi -yani Newruz- gecesi Demenan ve Haydaranlıların Harçık Deresi üzerindeki tahta köprüyü yakmaları ve bu köprü ile Kahmut arasındaki telefon hattını tahrip etmeleriyle başlar (2). T. C.'nin askeri güçlerinin Dêrsim'deki planlı uygulamalarıyla olaylar hızlı bir biçimde gelişir. Yine yukarıda adı geçen kitapta yer alan ve "gayet gizlidir" damgasını taşıyan Bakanlar Kurulu'nun Dêrsim direnişi ile ilgili karar metni aynen şöyledir (3):

1937 YILINDA TUNCELİ TENKİL HAREKATINA DAİR BAKANLAR KURULU KARARI

GAYET GİZLİDİR

4 Mayıs 1937

Başvekalet Kararlar Müdürlüğü
Sayı:

Son günlerde Tunceli'de vukua gelen hadisele-
re dair raporlar 4. 5. 1937 tarihinde
Atatürk'ün ve Mareşal'in huzurları ile tetkik
ve mütalaa edilerek aşağıdaki sonuca
varmıştır:

1-Toplanan kuvvetlerle Nazimiye, Keçizeken
(Aşağı B.), Sin, Karaoğlan hattına kadar, şedit
ve müessir bir taarruz hareketi ile
varılacaktır.

2-Bu defa isyan etmiş olan mıntıkadaki halk
toplanıp başka yere nakil olunacaktır. Ve bu
toplanma ameliyesi de köylere baskın edile-
rek hem silah toplanacak, hem bu suretle elde
edilenler nakledilecektir. Şimdilik (2000)
kişinin nakli tertibatı hükümetçe ele
alınmıştır.

Mûlahaza:

Sadece taarruz hareketiyle ilerlemekle iktifa
ettikçe isyan ocakları daimi olarak yerinde
bırakılmış olur. **Bunun içindir ki silah kul-
lanmış olanları ve kullananları yerinde ve
sonuna kadar zarar veremeyecek hale getir-
mek, köyleri kâmilten tahrip etmek ve aileleri
uzaklaştırmak lüzumlu görülmüştür.**

Not: Malatya'dan ve Ankara'dan gönderilen
kuvvetlerin cepheye vasıl olmaları ve cephe-
deki kuvvetlerin ufak tefek talimleri ve istira-
hatları ve bundan başka Diyarbakır'dan gele-
cek taburun tanzimi, bütün bunlar düşünülerek
bir hafta sonra yani 12 Mayısta ileri harekete
başlanabileceği anlaşılmaktadır.

Not: **Paraya acımaksızın içlerinden çok adam
kazanıp kullanmaya çalışmak lâzımdır.** (abç)

Ash gbidir
İmza

Bakanlar Kurulu'nun böyle bir karar alışından sonra Kürtlerin başına getirilenleri genel hatlarıyla biliyoruz ama bunları detaylarıyla bilmek olanağımız yok. Dr. Veteriner M. Nuri Dersimi'nin Kürdistan Tarihinde Dersim ve Hatıratım adlı iki kitabı hariç tutulursa olayları yaşayıp canını kurtarabilen Kürtlerden kimse bu konuda ne yazık ki bir şey yazabilmiş değildir. 11 Eylül 1937'de Türkiye'den ayrılmak zorunda kalan M. Nuri Dersimi'nin bu iki kitabı ise çok değerli olmakla birlikte Dersim'de o dönemde olup bitenleri ancak sınırlı ölçüde yansıtmaktadır. Çünkü Dersimde o günlerde uygulanan zulmün, değil bir iki kitaba, onlarca kitaba bile sığacak türden olmadığı anlaşılıyor. İkincisi M. Nuri Dersimi'nin Türkiye'den ayrılmasından sonra da uzun süre Dersim'de Kürt kanı oluk oluk akmaya devam etmiştir. O dönemde, devlet yanlısı olanı da dahil Türk basını sıkı sansüre tabi tutularak zorla susturuldu. Bu nedenle Türk basınında Dersim olaylarıyla ilgili haberlere Haziran 1937 ortalarına dek rastlanmadığı belirtilir. İstanbuldaki İngiliz Temsilciliğinden Percy Loraine'nin İngiliz Dışişleri Bakanı'na 23 Mayıs 1937 yazdığı mektupta belirttiğine göre, bunun tek istisnası varmış, o da Son Telgraf gazetesinde 14 Mayıs 1937'de yayınlanan ve olaylara değinen bir makale imiş. Tabii bunun üzerine gazetenin yayını hemen durdurulmuştu (4).

Belirttiğimiz gibi Dersim Kürtlerine o günlerde uygulanan zulmü yeterince bilemiyoruz. Bunu en iyi bilenler olayları yaşayan Dersimlilerdir. Benim bildiğim kadarıyla, bazı dergilerdeki birkaç yazı sayılmazsa, birinci elden kaynak olarak Dersimlilerin konuyla ilgili bilgi ve anılarından yazıya geçenler sadece birkaç Dersim Türküsüdür. Bu nedenle birçok açıdan paha biçilmez değerde olan bu türküleri derleyenler ve derleyecek olanlar saygıyla anılmaya değer. Hem böylesi halk türkülerini derlemek hem de olayları yaşayanların anılarını objektif bir biçimde yazıya dökmek, varsa belgelerini toplamak, böylece yitip gitmelerini önlemek her yurtseverin, en başta da aydınlarımızın önünde duran görevler arasındadır. Aynı şey Piran, Agridi, Zilan, Motkan, Pêçar, Sason gibi yörelerde cerey-

an eden dehşetengiz olaylar için de söz konusudur elbette.

Geriyeye T. C.'nin resmi kaynaklarında yer alan bazı bilgiler kalıyor ki bunların değerlendirilmesi de gerekli olmakla birlikte çoğunun tek taraflı ve çarpık olduğu açıktır.

O günlerde halkımızın başına getirilenler konusunda bir fikir verebileceği düşüncesiyle burada bazı kaynaklarda rastladığım birkaç olayı aktarmak istiyorum. Kendilerinden aktarmada bulunduğum kaynakların yazarlarının hemen hemen hepsinin sağcı ve ya İslamcı diye bilinen kişiler olması da işin bir başka ilginç yönüdür.

I KÜRTLERİN GİZLENDİĞİ MAĞARALAR TAHRİP EDİLDİ

21 Temmuz'da, ünlü Derey Laçi'deki (Laç Deresi'ndeki) bir uygulamaya Reşat Halli'nin kitabında da yer verilmiştir. Savunmasız insanların sığındığı mağaralar top ve makineli tüfek ateşine tutulduktan sonra mağaralar tahrip edilerek içindeki insanların başlarına yıkılmış, can havliyle dışarıya fırlayanlar ise ateşle imha edilmişti. Şöyle yazıyor Albay Reşat Halli:

"Haydutların sığındığı ağızları mazgallı taş duvarlarla kapatılmış mağaralar, cesur askerlerimiz tarafından kuşatılmış, top ve makineli tüfek ateşinden başka 25'inci Alay'dan gönderilen istihkam müfrezesi tarafından tahrip kalıpları atılmak suretiyle mağaralar tahrip edilerek içindekiler öldürülmüş, can havli ile dışarı fırlayanlar da ateşle imha edilmişti. Böylece tarama sahası içindeki mağaralarda toplam olarak 216 haydut imha edilmiş, ayrıca 12 haydut cesedi Munzur suyu üzerinde görülmüştü." (5)

Derê Laçi'nin ünü buradan gelir. Aşağıda bir bölümü bulunan Derê Laçi türküsünün boşuna yakılmadığı ortada:

DERÊ LAÇÎ

Wela, wela, wela yaman o!
Ordû urzo ra amo, dormê ma qapan o.
Çê aşîro birijyo!
Kes dest ra ma nêdano.

Şêrê Derê Laçi,
Te de miz û dûman o;
Bextê Heyder be Demenî rê

Kes xirave nêvano.

Ordüyê hokmatî zaf o,
Cayê welaxe ma nêdano.
Ma zuvîni qir keme,
Çemê Mûzirî laso ano.

Ondêr de dame pêro,
Te de şîn û şûwan o.
Derê Laçi bivêso!
Îvisê mi gavan o.

Bira, pêro dê! Na qewxa aşîre nîya,
Mirevê Kirmancan û zalımanê Tırkan o!
Destê xwo ra xwo mecêrê,
Sar ma rê kolaye vano.

Pêpûg bêro biniso,
Cencûnê ma rê biwano.
Çemerê Hesênî verê mixare de gino waro,
Malo şêrê min o, beran o!

Hesê Kalî kuno qewxa,
Besu ve goştgiran o;
Hemê Ciwê Kêjî persenê,
Xismê ordû yo tabûran o!

Îvis xwo sano Pulê Xatûne,
Hem dano pêro, hem qeydû vano.
Gos dê vengê Îvisî yeno,
Şêrê mi hala sa vano...

Vano "to hîrê ordî ontê ma ser de,
Axirî dîn İslam o!
Destî Heqî dame pêro,
Ordüyê to ra nefer nêverdame....." (6)

Türkçesi:

LAÇ DERESİ

Halimiz çetindir, çetin!
Ordu sökün edip gelmiş, etrafımız çevrili.
Aşiretlerin ocağı sönsün!
Kimse yardım elini uzatmıyor.

Gidin görün Laç Deresini,
Tozdan dumandan göz gözü görmüyor;
Haydaranlıların ve Demenanlıların
yiğitliğine
Doğrusu söz yok.

Hükümetin ordusu çok,
Geçit vermiyor bize.

Birbirimizi tüketiyoruz,
Munzur Irmağı cesetler taşıyor.
Kahrolası yerde savaş sürüyor,
Haykırışlar, ağlamalarla dolup taşıyor.
Yansın Laç Deresi!
İvis'im geçit vermiyor.

Vurun kardeşlerim! Bu aşiret kavgası değil,
Kürtlerle zalim Türklerin kavgasıdır!
Ellerinizi bağlayıp durmayın,
Başkaları aşağılamasın bizi.

İbibik kuşu gelsin konsun,
Ötsün gençlerimiz için.
Çemerê Hesênî mağaranın önünde vurulmuş,
Vah benim yiğidim, aslanım!

Hesê Kalî kavgaya giriyor,
Yiğit yapıldır;
Hemê Ciwê Kêjî sorarsan
Orduların taburların dengidir!

İvis'im dayamış sırtını Hatun Tepesi'ne,
Savaşıyor ve türkü söylüyor bir yandan.
İvis'in sesini dinleyin,
Yiğidim ne diyor hele...

Diyor "çevirdiniz bizi üç orduyla,
Ne de olsa biz de İslam dinindeniz!
Savaşacağız Tanrı'nın izniyle,
Ordunuzdan tek nefer bırakmıyacağız....."

II

"BASTIK GAZI, HEP SİNİ ÇATIR ÇATIR YAKTIK"

"Dûri ra vengê tîfango yeno,
Pitê mi nêwes o, cizik nêceno.
Meverve pitê mi , meverve,
Dismen bervisê to hesneno.

.....
Vajî, vajî, eve hêşiriyê vajî,
Na tari de çîna çîleka qajî.
Veng ro pitê mi birîyo,
Olî inê rê kî meverdo jüyê ajî." (7)

Dersimli bir annenin 1938'de çocuğu için
söylediği bir ninniden

Türkçesi:

"Uzaktan tüfek sesleri geliyor,
Bebeğim hasta, emmiyor meme.
Ağlama bebeğim, ağlama,

Sonra düşman duyar sesini.

.....
Diyeyim, diyeyim, esaretle diyeyim,
Bu karanlıkta gaz lambası da yok.
Kesilmiş bebeğimin sesi soluğu,
[Hz.] Ali onların soyundan da tek fert
komaz inşallah."

"Halil Çolak, Dersim 1938'i yaşayan Düzce'li erlerden birisi. Kendisiyle mülakat yapma teklifimizi ilk önce müsâbet karşılardı. Ancak daha sonra bizi kendisiyle görüştürecektik arkadaşımız Dilâver Kambur'a kesinlikle görüşmek istemediğini bildirmişti. Arkadaşımıza senelerce bahsettiği Dersim yıllarını anlatmayacağını söylemişti. Sebebi ise basitti! Hâla Tek Parti yıllarından kalan korkuydu.

"Nelere şahit olmuştu Halil Çolak? Çocukluk yıllarından beri arkadaşımız Dilâver Kambur'a anlattığı hatıralarından bazılarını arkadaşımız şu şekilde nakleliyordu:

'Halil Amca şunlardan bahsedip durdu' diyordu Dilâver Kambur:
"1938 senesiydi....Bir zaman geldi, adına Dersim denen bir yere gittik. Bizi bölgeye gönderirken komutanlarımız, tatbikata katılacağımızı söylüyorlardı. Askerler arasında dedikodular çabuk yayılıyordu. Yıllardan beri vatan hasreti de vardı. Haberleri çok çabuk duyma isteği ve 'Ne zaman döneceğiz, ne zaman evde olacağız?' soruları içerisinde, yine tatbikata gittiğimiz söylenirken, Dersim'in Hozat kazasına vardık. Gece karanlığı çökünce, Hozat'a hâkim tepelere askerî birliklerin elinde bulunan araç, gereç ve cephaneler yerleştirildi. Yüksek mevzilere de topları yerleştirdik. Sabaha bir emirle bizi şehre yolladılar. Şehre indiğimizde hiç erkek bulamadık. Sadece yaşlı kadınlarla küçük çocuklar vardı. Bazı genç kadınları da yanlarına alan erkekler dağlara doğru çekilmişlerdi. Şehirde kimse kalmamıştı. Yaşlı dedeler, nineler, ufak çocuklar vardı. Onları sıkıştırdık. Sorguya çektik. Hozat'tan kaçanların nereye gittiklerini söylemediler. Bütün ısrar ve çabalarımıza rağmen, bunların çok inatçı olduklarını, öldürsek söylemeyeceklerini anladık.

"Bunun üzerine, o günkü aramalardan sonra birliklerimize döndük. Karargâha

geldiğimizde kumandanlar arasında bir takım tartışmaların geçtiğini öğrendik. Kimisi imha edilmesi gerektiğini, kimisi ise bunun günah olduğunu söylüyormuş.

'Bu insanlar, vatanın çeşitli cephelerinde, düşmana karşı ve vatanın müfâdâasını yapmışlardır. Ve halkın ekseriyeti dindardır. Bunları katletmek günahdır, yazıktır...' tarzında şeyler konuşulmuş.

"Fakat subayların bir kısmının da bu çiban başının bir an önce patlatılıp sık sık hâdiselerle uğraşmaması gerektiği fikrini taşıdıklarını, topyekün temizliğe inandıklarını öğrendik.

"Bunun ardından gündüz şehre inerek ne kadar insan varsa süngüden geçirileceklerini söyledik. Hattâ çocukları, kadınları dövdük...

"Hepimiz gazaba geldik. Bir sabah kalktığımızda aniden alârm verildi. Bir çadırda on bir tane asker öldürülmüştü. Kürtler tarafından katledildiğini öğrendik.

"Bize emir geldi: 'Topyekün kimi bulursanız imha edin!' denildi. Bir de o zamanlar sigara kıtlığı çekiyorduk. Askerde sigara yok. Ayınca denilen tütüne benzer birşey vardı. Bulursak içiyorduk, bulamazsak sigarasızlık vatan hasretinden daha büyük derdimiz oluyordu.

"Subaylar bir Kürt kellesi getirene bir paket sigara mükâfat vereceklerini, yani prim gibi bir şey vaadettiklerini söylediler.

"Ve o gün korkunç bir vahşet içinde biz askerler, çılğınca kadınları, genç kızları ve çocukları bir camiye toplayıp -ki camiye de benzemiyordu, kilise gibi bir yerdi- kapattık, bastık gazı, hepsini çatır çatır yaktık...." (abç) (8)

Yeni Nesil Gazetesi, 15 Haziran 1989

Görüldüğü gibi Kürtlerin gazla çatır çatır yakılmalarının tarihi eskilere dayanıyor.

III

"CANLI BİR ŞEY BIRAKMAYINIZ"

Birinci Dünya Savaşı'nda Kafkas ve Çanakkale muharebelerine de katılmış olan Emekli Türk Albayı İbrahim Hulusi Yahyagil şunları anlatıyor:

"1938'de bizi Dersim isyanını önlemeye ve bastırmaya memur etmişlerdi. İsyân dedikleri şey de, bazı dağ köyleri o yıl vergi verememişti. Bize verilen emir ise tek kelime idi:

'İmha!..'

"Canlı bir şey bırakmayınız; genç-ihitiyar, çocuk-kadın ve saire." (9)

Görüldüğü gibi sözkonusu olaylar sırasında kıta komutanı olarak Dersim'de bulunan Albay İbrahim Hulusi Yahyagil, Dersim isyanının nedenleri konusunda da yukarıda adı geçen Albay Reşat Hallı'dan farklı düşünüyor.

Baytar M. Nuri Dersimi, Koçgirili arkadaşları Kimil Aziz ve M. Ali ile boyunlarına takılan zincirle Divriği hapishanesine konulurken

NECİP FAZIL KISAKÜREK'İN DERSİMDEKİ BARBARCA ZULÜM KONUSUNDA VERDİĞİ ÖRNEKLER

Türkiye'nin ünlü İslamcı şair ve yazarlarından Necip Fazıl Kısakürek -ki Yüzyıl dergisindeki bir yazıya göre (10). Cumhurbaşkanı Turgut Özal'ın da "üstad"ı ve akıl hocası idi bir yazısında Dersim olayları için şöyle der:

"En aşağı 50. 000 müslümanın kanını ve canını ihtiva etmesi bakımından, kalın hatlarıyla bir harita gibi çizdiğimiz ve şu anda yalnız ana prensip ve mânasiyle tesbit ettiğimiz bu faciyanın, tarihte bir benzeri gösterilemez. (abç)

"Babalarını arayan ve yanına gitmek istediklerini söyleyen iki mâsum çocuğun Hozat kaymakamı tarafından süngületerek babalarının yanına gönderilmesi... Kendisinin öğretmen ve köy halkıyla alâkasız bir şahıs olduğunu iddia ederek alevler içinden fırlamak isteyen bir gencin, kalasla itilip alevler içine atılması ve karşısında sigara içilmesi... Buğday sapları üstünde yakılan, daha evvel kurşunlanmış bütün bir köy halkı... Annesinin karnından sivri uçlu âletle çıkartıldıktan sonra yaşamakta devam eden ve hâlâ topuğunda bu ucu sivri uçlu âletin izini taşıyan çocuk... Bir dere içinde boğazlanan ve bu fiili yerine getiren celladın bulunması bir hayli zorluğa yol açan yirmi mâsum... Ve buna benzer daha neler, daha neler!.." (11)

Kısakürek daha sonra bu olayları anlatır:

IV

".....Elazığ Ortaokulunda okuyan üç çocuk...Tatil geçirmek üzere memleketleri olan Hozat'a geliyorlar ve faciyanın tam üstüne düşüyorlar. Hozat yakınlarındaki köylerine geldikleri zaman babaları Yusuf Cemil'in öldürtülmüş olduğunu öğ-reniyorlar ve ağlamaya başlıyorlar. Onlara şu karşılık veriliyor:

'-Sizi de onun yanına götüreceğiz!'

"Çocuklar odadan sürükletilerek çıkartılıyor ve jandarma muhafazasında gittikleri yolda süngületeriliyorlar. Böylece babalarının yanına gönderilmişlerdir." (12)

V

"Her evi ayrı ayrı tutuşturduktan sonra dört

bir etrafı ayrıca çalı çırpı içine alınıp alev alev yakılan bir köyden, deli gibi bir adam çıkıp, çalı yığınları gerisinde manzarayı seyredenlere doğru ilerliyor ve haykırıyor: 'Durun, ben köy ahalisinden değilim! Muallimim! Müsaade edin, kendimi size isbat edeyim!'

"Fakat sözüne mukabele, bir kalasla itilecek alevler içine atılması oluyor. Adam, evvela göğsünün kolları tutuşarak alev alev yanarken, çalı yığınları gerisinde âmir, zevk ve istihza ile sigarasını içmektedir. (Bu vak'a, bana, 1944 yılında, Eğridir'de askerliğini yaparken, resmi şahıslar huzurunda, yanan adama karşı sigarasını zevkle içtiğini söyleyen âmirden bizzat dinleyenlerce anlatılmıştır.-Necip Fazıl Kısakürek)." (abç) (13)

VI

"Yusuf Cemil'in köyünden 200 kadın ve çocuk öldürtülmüş ve bunların cesetleri buğday sapları üzerinde yakılmıştır. Öldürülenler arasında, Elâzığ'da askerliğini yapan ve o sırada izinli olarak köyünde bulunan Rüstem adında biri de vardır. Bu zavallı, mezun (izinli-Malmisanij) olduğunu ve isterlerse hüviyet ve izin kâğıdını da gösterebileceğini söylediği halde derdini dinletemiyor ve dört çocuğu ile seksenlik anası arasında, onlarla beraber kurşunlanıyor." (14)

VII

"Hozat'ın Karaca (Gerece-Malmisanij) Köyü'nden Cafer oğlu Kasım... Bu adam, o tarihten 30 sene kadar evvel Amerika'ya gitmiş, orada 15 yıl kalmış, epeyce para kazanmış ve sonra köyüne dönmüştür. Kasım, Amerika dönüşünde, Birinci Dünya Harbinde Kafkas Cephesi Köprüköy muharebesinde şehit düşen kardeşi Yüzbaşı Şükrü'nün iki çocuklu dul karısı Şirin Hatunla evlenmiş, Hozat'a gelip yerleşmiş, orada bir mağaza açmış ve ticarete başlamıştır. Hükümetle de bazı taahhüt işlerine girişmektedir. Dersim hareketi esnasında, işbu Cafer oğlu Kasım, taahhüt belgelerinden alacağı olan 6000 lirayı tahsil etmek üzere Övâcık Kaymakamlığına müracaat ediyor. Muamelesini tekemmül ettirip parayı kendisine veriyorlar. Muamele biter bitmez 'Seni Hozat'tan çağırıyorlar!' diyerek, onu, mahfuzen yola

çıkıyorlar. Cafer oğlu Kasım, kasabadan ayrıldıktan bir saat sonra jandarmalara öldürtülüyor. Koynundaki 6000 lira da iki alakalı idare âmiri arasında taksim ediliyor. "Zavallının zevcesi Şirin Hatun, o esnada dört çocuğuyla birlikte komşularına oturmaya gitmiştir. Kadın, evine döndüğü zaman bir de görüyor ki, kapısı kırılmış ve bütün eşyası etrafa dökülüp saçılmıştır. Haykırmaya başlıyor:

'-Yetişin, evimize eşkıya girdi!..'

"Bu feryadına karşılık olarak kadın, kapısının önünde, çocuklarıyla beraber öldürülüyor ve dolgun miktarda altını, parası ve eşyası yağma ediliyor." (15)

VIII

"Bu arada, Hozat'ın Zimbik (Zimêqe?-Malmisanij) köyünde Şekspir'in hayaline bile taş çıkartacak bir vak'a cereyan etmektedir. Erkekleri tamamıyla doğranmış olan köyün 100 kadar kadın ve çocuğu, sivri uçlu âletle (süngü) öldürülüyor. Öldürülen kadınlar arasında biri, doğurmak üzere bir gebedir. Bu kadının karnına giren sivri uçlu âlet, barsaklarını yere döküyor, rahmini parçalıyor ve kendisini öldürüyor. Tehlike geçtikten sonra gizlendikleri yerden çıkan birkaç kadın, ölüleri gözden geçirirken, bu kadının rahminden düşen çocuğun sağ olduğunu dehşetler içinde görüyorlar. Muazzam bir kader celvesi olarak yaşamakta devam eden çocuğu alıyorlar, emzirtip büyütüyorlar ve ona 'Besî' adını koyuyorlar. Bu kız bugün hâla aynı köyde ve hayattadır. Sivri uçlu âlet annesinin karnına girip rahmini deldiği zaman da onun topukçuğunda bir yara açmıştır ve kız hâla bu yarayı topuğunda taşımaktadır." (16)

IX

"Xozat'ın Dolantanır (Lolontanêr?-Malmisanij) köyünden Veli isminde bir genç, Elazığ Muallim Mektebinde okuduktan sonra öğretmen olarak Trakya'ya gönderilmiş, orada evlenmiş üç çocuk sahibi olmuş ve tam da Dersim hareketi başlamak üzereyken, karısı ve çocuklarıyla, yaz tatilini geçirmek üzere köyüne gitmiştir. Genç muallimin köyü erkekli kadınlı, çocuklu ve ihtiyarlı doğranırken, kendisi, karısı ve çocukları da aynı âkıbete mahkûm edilmiş ve cesetleri yakılmıştır." (17)

X

" Mazgirt Tersemek (Tursmêge?-Malmîsanij) nahiyesinin halkı doğranmakta... Merhamet sahiplerinden biri, birle on yaş arasında yirmi kadar çocuğu alıp bir derenin içine saklamıştır. Vaziyet birden haber alınıyor. Çocukların öldürülmeleri emri veriliyor. Fakat bu emri yerine getirebilecek kimse zuhur edemiyor. En katı yürekli bile böyle müdafaasız mâsumlara silah kullanamıyacaklarını söylemeye mecbur kalıyorlar. Tecrübe birkaç defa akamete uğruyor ve hayli sıkıntı mevzuu oluyor. Nihayet en kara yüzlü Çingeneden daha karanlık suratlı bir adam bulunuyor ve bir dere içinde titreşe titreşe bekleyen yirmi mâsumun işi bitiriliyor." (18)

"Murat suyunun kandan kıpkızıl aktığını görenler olmuştur.

"Celâl Bayar'ın başvekil ve Mareşal Fevzi Çakmak'ın genelkurmay başkanı bulunduğu 1938 yılında cereyan Dersim faciası, bütünleştirilmesini okuyucularımızın hayaline ve istikbaldeki tarihçinin kalemine bıraktığımız birkaç teferruat çizgisi halinde budur!..." (19)

XI

SASON'DAN BİR ÖRNEK

Yukarıda Dersim direnişi ile ilgili kaynak yetersizliğinden kısaca sözetmiştik. 1935'te meydana gelen ve Sason Ayaklanması diye bilinen ayaklanma için de aynı şey söylenebilir. Bu konuda da yazılı Kürt kaynakları yok denecek kadar azdır.

Bilindiği gibi 2510 sayılı mecburi İskân Kanunu ile Sason-Hezo (Kozluk) yöresi "yasak bölge" ilan edilmiş, çok uzun bir süreden beri bu topraklar üzerinde yaşayan Kürtlere, atalarının topraklarında, memleketlerinde kalmaları yasaklanmıştı. Bu yasak bölgede yüzbaşı olarak görev yapan ve daha sonra korgeneralliğe kadar terfi eden Cemal Madanoğlu'nun yayınlanmış anılarında konu ile ilgili ilginç ipuçları bulunmaktadır. Ona göre Türk askerleri bu bölgeyi boşaltmak için her yola başvuruyordu. Madanoğlu şöyle diyor:

"Biz göreve çıkarken yolda bildirmişlerdi, savaş kuralları geçerlidir diye....Bu durumda gık diyeni vurabilirim." (20)

Zaten bölgedeki ordu birimlerinin yaptıkları ve karşılaştığı olaylar Harp Cezidelerine işlenmiş (21).

"Çatışmalar süresince Kürtlerden kalan hayvanları satışa çıkarırdım.... Köylüler biz gittikten sonra, kaçanlar geri gelince bana verdikleri parayı onlardan alır, hayvanlarını geri verirdi. Bölükte para böyle toplanırdı. Bu parayla askere bakılırdı, pabuçlar onarılırdı, çamaşırlar yama-nırdı." (22)

Yani Kürtler hem yurdundan sürülüyor, hem mallarına, hayvanlarına elkonuluyor, hem de bu hayvanlar başka Kürtlere satılarak geliyle sömürgecilerin mehmetçiği besleniyordu.

Madanoğlu'nun anlattıkları arasında Türk askerinin kadınlara tecavüz ettiğine ait örnekler ve aranınca bulunamayan erkeklerin eşlerini götürme olaylarına da rastlanıyor. Hatta Madanoğlu bir yerde bir olay vesilesiyle karı kocanın bile farklı illere sürülebileceğini yazıyor (23).

Kürdistan'da yakılıp kesilmiş bir insan bacağı

Sason'da harekât nasıl başladı?

Yine Madanoğlu, Sason'da askeri harekâtın başlamasına neden olan bir olayı ve bir Türk jandarma yüzbaşısının neden olduğu çirkefligi anlatıyor. Jandarma komutanını evinde konuk eden Harbak köyünden Tartari Badik adlı bir Kürd'ün başına getirilenlere bakalım:

"Tartari Badik'in evinde erkek yok; gelin harıl harıl akşam yemeği hazırlıyor. Tam o sırada yüzbaşı geline yaklaşmak isteyince olay çıkıyor. Kadın direniyor, başlıyor bağırmağa.

"Ve kötü raslantılar birbiri ardına geliyor. Oraların evlerinde pencereler mazgallı. Gelin bağırınca elinde mecdiyeye dolu çakınla yakın köyden dönen bir erkek duyuyor. Bir kez patırtı gürültü çıkmayagörsün. Herkes birbirine seslenmeye başlıyor. Erkekler toplanıp eve doğrulunca jandarma yüzbaşısı evin üst katına çıkıp durumu görüyor. Ne yapısın? Dama çıkıyor, oradan bir gübre yığınının üstüne atlayıp askerin bulunduğu tepeye doğru koşmaya başlıyor. Peşinden koşanları korkutmak için de birkaç el ateş ediyor. Bu durumda yüzbaşının üstüne gidemiyorlar. Bölük de yüzbaşısı görünce koruma ateşi açıyor.

"Yüzbaşı kurtuluyor.

"Ama köylünün gözünü kan бүüyor, ne kaymakam vekili, ne müftü ne Tayyare Cemiyeti Reisi kurtulabiliyor; köylüler hepsini öldürüyorlar.

"Jandarma yüzbaşısı olayı rapor ediyor; ne var ki gerçeği olduğu gibi yazamıyor."

"Sason'da harekât emri bu gerekçeyle veriliyor." (abç) (24)

Görüldüğü gibi, konuk edildiği evin gelinine tecavüz etmeye kalkışan bir Türk yüzbaşısının verdiği rapora dayanılarak Sason'daki ünlü askeri harekât başlatılıyor.

XII

CUMHURİYET GAZETESİ'NE GÖRE "ZİLAN HAREKÂTINDA İMHA EDİLENLERİN SAYISI ON BEŞ BİN KADARDIR"

Türk ordusunun gerçekleştirdiği en büyük jenositlerden biri 1930'daki Zilan jenositidir.

dir. 16 Temmuz 1930 tarihli Cumhuriyet gazetesi bunu kısmen ifade ediyor:

"Ağrı Dağı tepelerine kovuklara iltica eden 1500 kadar şaki kalmıştır. Tayyarelerimiz şakiler üzerine çok şiddetli bombardıman ediyorlar. Ağrı Dağı daimi olarak infilak ve ateş içinde inlemektedir. Türkün demir kartalları asilerin hesabını temizlemektedir. Eşkiyaya iltica eden köyler tamamen yakılmaktadır. **Zilan harekâtında imha edilenlerin sayısı 15 000 kadardır. Zilan Deresi ağzına kadar ceset dolmuştur...**" (abç) (25)

Dünya kamuoyu çok daha küçük boyutlu olaylar hakkında bilgi sahibi olduğu halde onbinlerce insanın doğrandığı, yakıldığı Zilan ve diğer birçok yöredeki jenositleri ne yazık ki bilmiyor. Bırakalım dünya kamuoyunu, bugün halkımızın öz evlatlarından, yeni nesilden bile bu jenositler hakkında bilgisi olan pek azdır. Yani jenositleri gerçekleştirenler yaptıklarının bilinmesini önlemekte de başarı gösterdiler. Ama artık gerçekleri örten perdelerin aralanma zamanı gelmiştir.

XIII

KÖYLER YIKILDI

Zilan'da jenositte de yetinilmedi.

Kürt düşmanı yazarlardan Şadillili Vedat, Ağrı Ayaklanması ile ilgili olarak yazıyor:

"18 Eylülde silahlar susarken sonuç söyleydi. **İsyancıların bir kısmı öldürülmüş, bir kısmı Batı ilerine sürülmüş, bazıları da İran'a kaçmıştı....Ancak altı aşiretten geriye kalan köylerin hepsi yıkılmıştı.**" (abç) (26)

XIV

BİLEN YOK SÜRGÜNLERİN MİKTARINI

Dersim, Şêx Se'îd ve diğer ayaklanmalarda olduğu gibi Ağrı Ayaklanması nedeniyle sürgün edilenlerin miktarını da tam olarak bilemiyoruz bugün. Sürgün "kafilele" rinden sadece bir tanesi ile ilgili olan 18. 11. 1931 tarihli şu gazete haberi belki bir fikir verebilir:

"Trabzon 17-Garp vilayetlerinde **iskân edilecek Halikanlı aşiretinden bin (1000) kişi bugün Anafarta vapuru ile sevk edilmiştir.**" (abç) (27)

Sürgünlerin bir ucu Kuzey Anadolu'da, Trabzon'da ise bir ucu da güneyde Adana'da idi:

"**Ağrı şakilerinden 700 kişinin mahkemesine**

Adana Ağırceza Mahkemesinde bu hafta içinde başlanacaktır. Şimdiye kadar şehrimize 192 kişi gelmiştir." (abç)

Bu haberi 28. 11. 1931 tarihli Cumhuriyet gazetesinden aktaran Dr. Hikmet Kıvılcımlı'nın belirttiği gibi "Bunun mânası nedir bilir misiniz? Beyazıt vilâyetinden 700 kişi olarak çıkarılan maznunlardan yalnız 192'sinin Adana'ya sağ ve sâlim olarak kavuşabildiği...Ötekiler yollarda ne mi oldu?.. O tam 'ne siz sorun, ne biz söyleyelim' bahsidir." (28)

Sürgünlere yolda nasıl mı davranılıyordu? Bir başka kafileden, 1926 sürgünlerinden Haydar Süphandağlı'dan dinleyelim isterse-

"Van'dan çıkartılan kafilenin uzunluğu, belki bir kilometreyi bulmuştu. Çoluk çocuk, genç ihtiyar binlerce insan, atlı, yaya, arabalı, kızaklı, çeşitli vasıtalarla bir harp ricatı halinde memleketlerinden gözyaşları içinde ayrılıyorlardı. Van Müftüsü Masum Efendi'nin kelepçeden elleri sıkışmış, kan oturmuştu bileklerine. Sıkışan elini biraz gevşetmek istedi. Bu ricasını jandarmalara söyledi. Bediüzzaman ise sanki bir başka alemde gibi hiç aldıracağı yoktu (Bediüzzaman'dan kastedilen sürgünlerden biri olan Said-i Nursi'dir--Malmisanij). Masum Efendi'nin bu masumane ricası bir dipçik darbesiyle cevabını almıştı. İnsafsızca vurulan dipçik neticesinde Masum Efendi yere, çamurların içine ka-paklanmıştı...." (29)

Ayrıca, her zaman silahın dipçiği ile yetinilmiyordu elbette.

Van Müftüsü ve Said-i Nursi'den başka, 1926'da sürgün edilen binlerce Kürt arasında Van Müftüsünün oğlu Abdülbaki Arvasi, Gevaş Müftüsü Hasan Efendi, Şeyh Abdülbaki Efendi, Ahmet Alpaslan (daha sonra 1946-1950'de CHP Ağrı milletvekilliği yaptı), Ahmet Alpaslan'ın babası ve akrabaları, Kör Hüseyin Paşa, oğlu Haydar Süphandağlı ve yakınları da bulunuyordu. Sürgünler Patnos-Erzurum-Trabzon-İstanbul üzerinden başka yerlere yollanmışlardı.

Birkaç Türk yazarına ulaşabilen münferit anlatımlar bunlar olursa, uygulamaların bo-yutlarını varın siz tahmin edin.

Bu tür uygulamalar sadece düne özgü değildir. Bugün de benzer tablolara ülkemizde sıkça rastlanmaktadır. Daha 1988'de Cizir'in Cinëbir köyünde insan-

larımıza -adının yazılması, bile adaba aykırı olan- bok yedirilmedi mi?

Yapmamız gereken, bu zulümden kurtulmak için ne yapılabileceği üzerinde tekrar tekrar-kafa yormak, aktif tavır almaktır. Çekilmez kılınan bu yaşam koşullarının değişmesini istiyorsak, yaşanası bir ülke istiyorsak başka alternatifimiz de yok zaten.

- (1)Munzur Çem, "Halk Türkülerinde Dersim İsyanı-2", Dengê Komkar, no: 95, 5. 3. 1987, s. 8
- (2)Aktaran: Berhem, kovara lêkolînê civakî û çandî, Stockholm, no: 5, Hezîran 1989, 59
- (3)Bak. Yakın Tarih Ansiklopedisi, cilt: 10, Yeni Nesil yayınları, İstanbul, 1989, s. 491
- (4)Bak. Yakın Tarih Ansiklopedisi, cilt: 10, s. 82
- (5)Bak. Yakın Tarih Ansiklopedisi, cilt: 10, s. 108
- (6)Zilfi, "Dersim Yöresinden İki Halk Türküsü", Özgürlük Yolu, no: 30, Kasım 1977, s. 92-98
- Bu türkünün başka varyantları için bak.
- Hêvî, kovara çandîya giştî, Paris, no: 2 (Gulan 1984), s. 114
- Hêvî, kovara çandîya giştî, Paris, no:4(İlon 1985),s. 121
- Kürdistan Press, Stockholm, no: 71 (27. 4. 1989), s. 9
- (7)Hawar Tomêcengî, "Meverve Pitê Mi, Meverve", Berhem, no: 7, Çileyê Paşin 1990, s. 49
- (8)Bak. Yakın Tarih Ansiklopedisi, cilt: 10, s. 84
- (9)Necmeddin Şahiner, Son Şahitler Bediüzzaman Said Nursi'yi Anlatıyor, İstanbul, Yeni Asya Yayınları, 1978, s. 40
- (10)Soner Yalçın ve Deniz Öğüt, "Özal-Necip Fazıl Görtüşmesinde Rota çizildi: Solucan Taktiği", Yüzyıl, İstanbul, yıl: 1, no: 11, s. 8-11
- (11)Necip Fazıl Kısakürek, Son Devrin Din Mazlumları, Büyük Doğu Yayınları, 9. basım, İstanbul, 1989, s. 173
- (12)Necip Fazıl Kısakürek, age., s. 174
- (13)Necip Fazıl Kısakürek, age., s. 174
- (14)Necip Fazıl Kısakürek, age., s. 174-175
- (15)Necip Fazıl Kısakürek, age., s. 175
- (16)Necip Fazıl Kısakürek, age., s. 176
- (17)Necip Fazıl Kısakürek, age., s. 176
- (18)Necip Fazıl Kısakürek, age., s. 176-167
- (19)Necip Fazıl Kısakürek, age., s. 167
- (20)Cemal Madanoğlu, Anılar, 1911-1938, Çağdaş Yayınları, 1982, s. 168
- (21)Cemal Madanoğlu, age., s. 185
- (22)Cemal Madanoğlu, age., s. 190
- (23)Cemal Madanoğlu, age., s. 163-198
- (24)Cemal Madanoğlu, Anılar, age., s. 163-164
- (25)16 Temmuz 1930 tarihli Cumhuriyet gazetesinden aktaran: Baskın Oran, Atatürk Milliyetçiliği, Dost Kitabevi Yayınları, Ankara, 1988, s. 174
- (26)Şadillili Vedat, Türkiye'de Kürtçülük Hareketleri ve İsyanlar, cilt: 1, Kon Yayınları, Ankara, 1980, s. 139
- (27)Aktaran: Dr. Hikmet Kıvılcımlı, Yol İhtiyat Kuvvet: Şark (Milliyet), Arşiv Yayınları, Stockholm, 1980, s. 140
- (28)Aktaran: Dr. Hikmet Kıvılcımlı, age., 195
- (29)Necmeddin Şahiner, yage., s. 90-97

IHD İNCELEME RAPORU: BOTAN BÖLGESİ KARARNAMELER VE ZORBA HUKUKU İLE İNSANSIZLAŞTIRILYOR

19.10. 1990 tarihinde bölgemizde boşaltılmış köyleri yerinde görmek, insan haklarının ihlallerini saptamak amacıyla içlerinde sanatçı İlyas SALMAN ve sanatçı-yazar Bilgesu ERENUS'un da bulunduğu bir grup aydın gazeteci yazar ile birlikte, şubemiz yönetim kurulu temsilcisinin de bulunduğu bir grup aydın gazeteci-yazar ile birlikte, şubemiz yönetim kurulu temsilcisinin de bulunduğu heyet inceleme gezisini düzenlemiştir. Bu incelemeler sonucunda yapılan belirlemeler şubemiz açısından daha önce hazırlanmış olan rapor konusunun ("Botan Bölgesi İnsansızlaştırılıyor") bir uzantısını oluşturmaktadır.

Heyet, öncelikle bölgede boşaltılarak yakılan köyleri yerinde görmek ve bu köylerde sürgün edilen insanlarla görüşmek amacıyla hedeflemiştir. Ancak bölgeye girildiğinde gerek yetkililerden gerekse sürgün edilen köylülerden öğrenildiği kadarıyla, boşaltılan köylerin bütün giriş ve çıkışları mayınlarla döşeli olduğundan köylere gitmekten vazgeçilmiştir. Bu nedenle, sadece sürgün edilen köylülerle görüşme olanağı bulunabilmiştir.

Döşenen mayınların nedeni sorulduğunda sürgün edilenlerden biri, "çünkü bütün köyler yakılmış, yakılan hayvanlarımızın leşleri halen ortalıkta olduğundan, özellikle bu tür heyetlerin bu köylere girmesinin

önlenmesi için mayınlar döşenmiştir" biçimde dehşet verici bir cevap verdi. Anlatılanlara bakıldığında Botan Bölgesindeki toblo Vietnam savaşını andırmakta idi.

Cizre ve Uludere arasındaki yol iki saat sürmesine rağmen, biz ancak 8 saatte Uludere'ye varabildik. Bunun nedeni her on Km. de bir, devlet güçlerince kimliklerimizdeki bütün bilgilerin kayıtlara geçirilmesi ile uzun bir bekleyişten sonra yola devam izninin verilmesi idi.

Heyetimiz, yakılarak boşaltılan köylere giremediğinden sürgün edilen köylülerden bir kaçı ile ancak görüşebildi. Bunlardan Şırnak iline bağlı Geçit köyünde göçer çadırlarında kalan Ahmet ÇOBAN ile Mustafa DEMİR yaşanan trajetiye şöyle anlatıyorlardı:

Ahmet ÇOBAN, "Bizim 70 hanelik köyümüzü yakarak imha ettiler. Köyün boşaltılması için süre bile tanımadılar. Öncelikle korucu olmamızı istediler. Biz korucu olmayı kabul etmeyince, bizleri toplu halde sürdüler. Çobanlarımızı gerillaya yemek götürüyorsunuz diye haftalarca işkence altında tutuyorlardı." diyordu.

—Devlet tarafından köyleri yakılanlara yer tahsis edilmiyormu diye sorduğumuzda; "hayır, sadece bizi köyün dışına çıkararak köyü yakıyorlar." cevabını verdi.

Mustafa DEMİR, "şiddetle her

şeyimizi yok ettiler. Önceleri zorla bizi korucu yaptılar. Biz ihanette bulunup kardeşlerimizi öldüremezdik. Bunu yapacağına evimizi bombalamamız daha iyi olurdu. Daha sonra siz hiç gerilla öldürmüyorsunuz gerekçesiyle verdikleri silahları geri alarak bizleri köyden sürdüler." anlatımı ile vahşetin boyutunu ve bireyin özgür iradesine karşın zulmün toblosunu çiziyordu.

Avıyan (Dereler) Köyünde sürgün edilen ve şimdilik Gündik (Balveren) Köyünde geçici olarak barınan Fatma Kartal isyan dolu haykırışı ile şunları söylüyordu. "Daha önce gelen heyetlere herşeyi anlattık. Ama hiç bir yararı olmadı. Erzak almak için karakola ad yazmak gerekiyordu. Alınan bütün eşyalar önce karakolun önünde dökülerek sayıldıktan sonra sahiplerine veriliyordu. Bizim fistanlarımıza ve çocuklarımızın eşyalarına bile el koyuyorlardı. Yaylada kalacağımız üç ayın erzakını toptan almamıza izin vermiyorlardı. Erzakı gerillaya vermek için aldığımızı söylüyorlardı. İnsanca yaşamak için karşılamak istediğimiz her ihtiyacımızı gerillaya yardım etmek amacı ile alıyorsunuz gerekçesiyle engelleniyordu. Hayvanlarımızı devlet güçleri kesip yedikleri halde, bize hayvanlarımızı gerillalar gaspediyor diyorlardı. Köyümüzü ve hayvanlarımızın yemini de biz yaylada iken yaktılar. Bunu da gerillaya yükleyerek bizi

aldatmak istiyorlardı."

Dereler (Avıyan) Köyünde evi yakılarak göç etmek zorunda bırakılan dul ve dört çocuk anası Sariye ÇELİK katliama varan vahşeti şöyle anlatıyordu. "Önce köyümüzü yaktılar. Daha sonra göç edip konakladığımız yerlerde çadırlarımızı da yakarak bizi bölge dışına çıkarmak için her türlü zulmü yapıyorlardı. Kışın yataklarımızda donmayla karşı karşıya iken ormana çıkıp odun toplamamıza izin vermiyorlardı. Günlük yiyeceklerimizi, ekmeğimizi karşılığında para vereceğiz diye zorla alıyorlardı. Çocuklarımız para istediklerinde dipçiklerle dövüyorlardı. Kışın ortasında askerler evlerimize gelerek bizi dışarı çıkartıp sabaha kadar kendileri içerde yatıp biz dışarda beklemek zorunda kalıyorduk. Yazında çocuklarımız soyularak tenleri sıcak tellere dayatılarak saatlerce bekletiliyorlardı. Hayvanlarımız bağlı iken kurşuna diziliyorlardı. Bu şekilde 20 büyük baş hayvanımızı öldürdüler, köyümüzde 15 çocuk babası yoksul bir ailenin iki ineği vardı. Bu iki ineği de kurşun sıkarak öldürdüler. Gerekçesini sorduğumuzda "hayvanlarınız ortalıkta gezerek bizi rahatsız ediyorlar" diyorlardı. Köyümüz çobanı Fevzi KABUL hayvanların öldürülmesine itiraz ettiği için, gözlerimizin önünde öldürüldü. Kamuoyuna da terörist diye lanse ettiler. Fevzi KABUL'un akrabaları haklarını arayacaklarını söylediklerinde, işkencelere tabi tutuldular, "sizleri aynı biçimde öldürürüz" tehdidiyle susturdular. Mayın döşenen yerlerde bizi öne sürüyorlardı..."

Balveren Köyü geçtikten sonra, Şenoba Kasabasından geçilerek Uludere'ye geçilir. Şenoba'da 300-400 arasında korucunun olduğu söyleniyordu. Uludere'ye vardığımızda çok gergin bir atmosfer yaşıyordu. Caddelerde silahları ile

gezen çevik kuvvet ve askerler vardı. Sivil polisler de halkın arasına karışmışlardı. İlçe halkı endişeli hep bizden uzaklaşıyordu. Nedenini sorduğumuzda, üç gün önce PKK gerillalarının emniyet sarayına baskın düzenlediklerini, bu nedenle 130 insanın gözaltına alındığını, gelen yabancılarla görüşen her şahsın gözaltına alındığını söylediler. Bu söylenen gerçeğe bizde tanık olduk. Bizle birlikte ilçeye gelen Şınak Halkın Emek Partisi il başkanı Avukat Mesut Uysal'ı karşılamaya gelen 8 HEP'li daha biz ilçeden ayrılmadan gözaltına alındılar. Daha fazla insanın işkence tezgahlarından geçirilmemesi için hiç bir incelemede bulunmayarak ilçeden ayrılmak zorunda kaldık.

Bütün bu vahşette, insanlık dışı uygulamalara, tüm gözdağı ve alınan tedbirlere rağmen bir kaç saat içinde yaşadık ve bizzat yaşayan insanlardan dinledik.

Yaşanan kaygı verici karanlık tobluyu Sanatçı-Yazar Bilgesu ERENUS basına yaptığı açıklamada, sanatçı diliyle şöyle diyordu. "Laz türküleri ve Ege türküleri gelmiş Kürtçe türküleri bastırmaya çalışıyor." Ama özde türküde simgelenmeye çalışan, bu insanların kanı, canı ve yaşamıdır. Vahşeti, korkunç uygulamaları, savaş dönemlerinde dahi görülmemiş acıları sözcüklerle anlatmanın olanağı bulunmamaktadır. Yine bir sanatçının diliyle (İlyas SALMAN'ın anlatımıyla) "bölgedeki uygulama, Hitlerin yahudileri gaz odalarında yakılmasının ardından çıkıp çocukların başını okşamasına benziyor". Bize göre bu anlatım da yetmiyor. Çünkü gizlenen hiç bir şey yok. Körfez krizi fırsat bilinmiş, insan haklarının her alanda koruyuculuğunu yapan Avrupa'ya da insan haklarının askıya alındığı bildirilmiştir. Saklanan, çarpıtılan hiç bir şey kalmamış, özcesi işkence,

gayri insani muameleler, her türlü dehşet verici uygulamalar resmileştirilmiştir. Artık maskeye de gerek duyulmamaktadır.

Bölge halkı farklı bir hukuk sistemi ile yönetilmektedir. Bu hukuk sistemi de Kararnameler ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin içerdiği kimi maddelerin rafa kaldırılması ile ortaya çıkan Keyfi Zorba Hukuk Sistemidir. Demokrasi ile yönetildiğini, insan haklarına saygılı olduğunu iddia eden bir devletin onbinlerce insanı ata toprağından sürmesi ile onlarca köyün imhasıyla zorbalık en ileri aşamasına gelmiştir. Bunun ilerisinde belki çok daha kötüsü hatta katliamlardır.

Bütün bunların önlenmesi hiç olmazsa bir nebze önüne geçilmesi, bölgemiz halkına gerçekten hukukla ilgisi olmayan ama pozitif hukuk kuralı olarak ayakta tutulmaya çalışılan, pratikte ise insanlık dışı sonuçlara neden olan zorbalık simgesi kuralların (SS Karamameleri gibi) uygulanmasını engellemek ancak kendisine aydın diyen insanların aktif müdahalesi ile olanaklıdır. Artık aydın, "nasıl, davranayım da davranışım yasaya uygun olsun" zihniyetinden uzaklamalı, meşru olanı, haklı olanı, pozitif düzenlemelerle ortaya çıkarılan mevzuatın ötesinde bir hukuku (Doğal Hukuku, Uluslararası Hukuku) görebilmelidir.

Bölgemizdeki insanlık trajedisi halkımızın yazgısı olmayıp, zorbalığın, insan hakları ihtilallerinin bir sonucudur. Bütün aydınları insan hakları savunucularını korkunç uygulamalara dur demeye çağırıyoruz. 22.10.1990

**IHD Diyarbakır Şubesi
Sekreteri**

Av. Sabahattin ACAR

KÜRDİSTAN'DA SOSYALİST ÖNDERLİK İLE İLGİLİ BAZI DEĞİNİMLER

Ferhad CELENG

Sadece sosyalist ülkelerde değil, dünyada sosyalizm ve sosyalist hareketlere ilişkin çok yönlü bir tartışmanın sürdüğü günümüz koşullarında, hem uluslararası komünist hareketin bir parçası olmanın, hem de güncel görevler için mücadeleden nihai amaç olarak Kürdistan'da komünist toplumu kurmaya kadar uzanan bir mücadele perspektifinin Kürdistan sosyalistlerine yüklediği bir yığın görev ve sorumluluk var. Dünden bugüne devralınan bir çok göreve yeni görevler ekleniyor; geçmiş ve bugünkü süreci, dünyada ve ülkede yaşananlar ışığında yeniden eleştiri süzgecinden geçirmek gerekiyor.

Kendilerini Kuzey Kürdistan sosyalisti, komünisti veya marksist-leninisti olarak adlandıranların, dünden bugüne dünyada ve ülkede yaşananlardan öğretici dersler çıkarmak amacıyla sürdürülen tartışmalara yeterince katıldıklarını söylemek çok zor. Uluslararası sorunlara ilişkin olarak sürdürülen tartışmalara daha çok "olumlu" veya "olumsuz" türünden kısa cevaplarla yaklaşıırken, tartışmaların temel konularının başında gelen, her ülkede sosyalistlerin kendi geçmiş ve bugünkü teori ve pratiklerini bilimsel sosyalizmin eylem kılavuzluğunda yeniden gözden geçirme görevinin, Kürdistan sosyalistlerine yüklediği bazı temel görevlerin sözü bile edilmiyor.

Bütün mücadele tarihlerini yeniden gözden geçirenler, vardıkları sonuçların olumluk dereceleri bir yana, yöntem açısından övülürken, Kuzey Kürdistan'da örgütlü sosyalist hareketin onbeş yıllık kısa tarihine eleştiri bir yöntemle, samimi ve cesaretle yaklaşmamak doğru bir tutum olmasa gerekir. Falanca ülkede şunlar iflas etti deyip, Kürdistan'da iflas eden, bütün dezavantajlara rağmen kendilerini kanıtlayan politikalara değinmemek, dünyada ve ülkede yaşananlardan öğretici dersler çıkarmak bir yana dursun, yaşanan gelişmelerin mantığını kavramamaktır.

Dünyada ve ülkede yaşananlardan çıkarılması gereken öğretici dersler ışığında değerlendirilmesi zorunlu ve kaçınılmaz olan konulardan biri de, Kürdistan'da sosyalist önderlik ve siyasi birlik anlayışıdır. "Sosyalist birlik" tartışmalarının değişik çevrelerde, eskiye oranla daha çok güncelleştiği günümüz koşullarında, konuyu dünden bugüne dünyada ve ülkede yaşanan süreçler boyunca iflas eden, kanıtlanan bazı politikaları da gözönünde bulundurarak belli yönleriyle ele alma gereğine inanıyorum.

Başarısızlıkların Nedenleri Doğru Tespit Edilmeli

Kürdistan'da sosyalist önderlik ve birlik anlayışını yeniden gözden geçirmede, dün ve bugünün doğru değerlendirilmesi büyük bir öneme sahiptir. Birkaç yıldır gündemde olan sosyalistlerin birliğinin amacı da güçlü bir sosyalist önderlik yaratma olduğu için, önce sosyalist önderliğin şimdiye kadar oluşturulmamasının nedenleri üzerinde kısaca durmakta yarar var.

Bilindiği gibi, sosyalistlerin değişik odaklarda

toplanması sadece Kürdistan'a özgü olan bir durum değil. Belli dönemlerde herkes sadece kendini "biricik" sosyalist olarak görse de, nesnel gerçeklerin ergeç kendilerini, kabul etmeyenlerin kafalarına vura vura kabul ettirdiklerinin bir sürü örneği vardır. Çok uzaklara gitmeye gerek yok. Daha yedi-sekiz yıl öncesine kadar, hiçbir güç kendisi dışında sosyalist parti, örgüt ve grupların olduğunu kabul etmiyordu. Herkes, kendisi dışında bazı sosyalist unsurlardan bahsedebileceğini, sosyalistlerin birliği deyince sözü edilen unsurların kendi parti veya örgütlerine katılmalarının anlaşılması gerektiğini vurguluyordu. Sanki, sosyalistlerin bölünmüşlüğü kabul etmek, bir sosyalist müfreze olarak önderlik için mücadeleye engeldi. Fakat gerçekler yine "baskın" çıktı ve o köhnemiş bazı anlayışlar, kimileri için özde olmasa da görünüşte aşıldı. O dönemler birbirlerinin "yurtsever"liğini bile tartışanlar, birbirlerini ulusal demokratik mücadelenin birer müttefiki olarak kabul etmeyenler, geçmiş bazı konuları bile sorgulama gereğini duymaksızın, kendilerini sosyalistlerin birliğinin tartışıldığı platformlarda buldular.

Böylesine gelişmeler, sürece çok yönlü bir yaklaşımı gerektiriyor. Benmerkezcı bir kof bazı böbürlenmelerin aşılması, hiç kuşkusuz olumludur ve bu başlıbaşına bir kazanımdır. Tarafların niyetlerinden bağımsız olarak da değerlendirilmesi gereken böylesi bir olumluluk, madalyonun diğer tarafını değerlendirmeye engel olmamalı. Çünkü son gelinen aşamaya kadar yaşanan gelişmeler bir bütün olarak değerlendirildiğinde görülecektir ki, güçlü bir sosyalist önderliği köstekleyebilecek yeni bazı anlayışlar boyveriyor. Dünün hata ve yanlışlarının, başarı ve başarısızlıklarının nedenlerini de kavramaktan uzak bazı anlayışlarla "bir yerlere" varılabilir, ama bu güçlü bir sosyalist önderlik olmaz.

Önümüzdeki süreci güçlü bir sosyalist önderlikle karşılayabilmek için, öncelikle, Kürdistan'da şimdiye kadar güçlü bir sosyalist önderliğin yaratılmamasının nedenleri üzerinde durmak gerekiyor. Köklü bir sosyalist geleneğin olmayışı, sosyalistlerin bölünmüşlüğü, bilimsel sosyalizmin birçok yönüyle çarpık kavranması vb. nedenlerin de yer aldığı bir dizi siyasal, toplumsal, kültürel ve ulusal etken, Kuzey Kürdistan'da güçlü bir sosyalist önderliğin oluşmamasında rol oynadı. Esas tartışılması gereken, güçlü sosyalist önderlik bir yana, güçlü bir devrimci veya yurtsever örgütün veya örgütlerin bileşiminden oluşan bir cephe ya da güçbirliğinin yaratılmamasında da rol oynayan etkenlerdir. Sürece böylesi bir anlayışla yaklaşma, dün neden güçlü bir sosyalist önderliğin yaratılmadığını, "güçlü" görünen bazı hareketlerin nasıl da bir mum gibi eridiklerini; darbeden sonra bazı parti ve örgütleri atomize eden, diğer güçler üzerinde de önemli tahribatlara yolaçan tasfiyecilik ve mülteteleşme sürecinin boyutlarını vb. daha bir çok yaşamsal sorunu bazı temel yönleriyle gözler önüne serebilir. Bugün "sosyalist birlik"

çerçevesinde değerlendirilebilecek tüm güçlerin mevcut potansiyellerini katkât aşan bir potansiyeli geçmişte bir parti veya örgütte barındıran hareketlerin en son buldukları aşamadaki durumlarının nedenleri, doğru tespit edilip bu temelde çıkarılacak öğretici dersler ışığında sosyalist önderlik ve birlik sürecine yaklaşılmazsa, en geniş "sosyalist birlik" ilan edilse bile, onyıllardır kıramayan kabuğu kırmak mümkün olmaz.

Kürdistan'da güçlü bir sosyalist önderliği yaratamamanın odağında, savunulan yakın ve uzak stratejik amaçlar doğrultusunda bir pratik sergileme becerisini gösterememe yatmaktadır. Sosyalistlerin bölünmüşlüğü'nün de teori ile pratik arasındaki kopukluğa etkisi oldu, fakat bu çok dolaylı etkiydi. Eğer, savunulan amaçlar doğrultusunda bir pratik sergilenebilseydi, sosyalistlerin bölünmüşlüğü koşullarında bile güçlü bir önderlik yaratabilirlerdi. Demek ki, temel sorun, sosyalistlerin bölünmüşlüğü'nden öte bazı alanlardan kaynaklanıyor. Öyleyse bugün güçlü bir sosyalist önderlik veya siyasi birlik yoluyla böylesi bir önderliği yaratma konusunu ele alırken, sosyalistlerin bölünmüşlüğü'nden kaynaklanmayan başarısızlıklarının nedenlerini titizlikle değerlendirmek temel bir görev olarak önümüzde duruyor.

Mücadele biçimlerine tek yönlü yaklaşımlar, militan bir önderlikten başka herşeye benzeyen "ideolojik ve pratik önderlikler", program ve politik hatların sağ ve "sol" yorumları ve bu yöndeki tutumlar, program ve tüzüklerin yansıttığı parti anlayışını kavramamalar, bilimsel sosyalizmi bir eylem kılavuzu olarak değil bir doğmalar yığını olarak benimsemeler vb. sorunlar tek tek değerlendirilmelidir. Toprak sahibi ise toprak sahipliğini, avukatsa avukatlığını, doktora doktorluğunu, mühendis mühendisliğini, sendikacı ise sendikacılığını, öğretmene öğretmenliğini yapma ile, bırakalım sosyalist bir örgütün devrimci ve örgütün yurtsever bir "ideolojik ve pratik önderliği"ni üslenmenin ne denli bağdaştığı, Kuzey Kürdistan'da sosyalist bir önderlik yaratma görevi ile karşı karşıya olanlar için yaşamsal bir önemdedir. Yaratılan üye ve sempatizan tipinin ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesinde hangi şeylere muktedir olduğu, diğer bir yaşamsal sorundur. Kürdistan'daki bölünme ve ayrışmaların önemli bir nedeni de böylesi sorunlardır. Bir üyenin yapacağı bir işe birkaç üst yönetici sarılırsa ve yaptıkları iş de sadece bundan ibaret olursa, doğal olarak tavşip edilmeyen sorunlar çıkar ve öyle bir gün gelir ki olumsuz gelişmeleri önlemek mümkün olmaz. Eskiden şu veya bu örütte yönetici olup, şimdi "bağımsız" görünen kadroların Avrupa ülkelerindeki sayısı bir bütün olarak ulusal demokratik muhalefeti ve özel olarak sosyalistleri derin derin düşündürmelidir. Bir parti veya örgüt çatısı altında olma ile bağdaşmayan ideolojik ve politik konularda ayrışmak olumludur, fakat Kürdistan'da olanların büyük bir bölümü bu türden ayrışmalar değil. Bütün bunlarla içiçe ve yanyana yaşayan sosyalistler, esasen bu tür sorunlara da ağırlık vermelidirler.

Süreklilik İçinde Yenilenme Esas Alınmalı

Kürdistan'da güçlü bir sosyalist önderliği yaratma görevi ile karşı karşıya olanlar, yukarıda belli yönleriyle ortaya konulan bir anlayışla geçmişini değerlendirirken neyin nerede ve nasıl değiştirilmesi, yenilenmesi gerektiği konusunda da titiz davranmak durumundadırlar. Öncelikle kabul edilmesi gerekir ki, geçmiş hata ve yanlışlıklara, başarısızlıklara

etkide bulunan her konuda köklü bazı değişiklik ve yenilenmelere ihtiyaç vardır.

Güçlü bir sosyalist önderliğin oluşturulamamasında rol oynayan önemli-önemsiz, birincil-tali, kısa-uzun vadeli bütün sorunlara sahip çıkma anlayışı başa konulmalıdır. Ne var ki, bütün sorunlara sahip çıkma, yaşanan aşamada kaldırılmayacak görevleri hemen üstlenmeye gerekçe yapılmamalı. Bugün yerine getirilemeyecek görevler için gereken hazırlıklar yapılırken, sahip olunan bütün potansiyelin durumu da doğru değerlendirilmelidir. Süreklilik içinde yenilenme anlayışı, hem süreklilik adı altında yanlışların sürdürülmesi çabalarına, hem de yenilenme adı altında kimin tarafından gerçekleştirilirse gerçekleştirilsin yaratılan değerlere sırt çevirme eğiliminde olanlara karşı titizlikle korunmalıdır.

Uluslararası komünist hareketin sorunlarına karşı da duyarlı ve sorumlu olmak gerekiyor. Ne eskiden olduğu gibi taklitçilik ve şablonculukla, ne de buna tepki temelinde gelişebilecek bir yalıtılmışlıkla yaşanan gelişmelerin mantığını kavramak mümkündür. Dün üzerine "yemin" içtiğimiz güçler, bilimsel sosyalizmi çeşitli maskeler altında "çağdışı" ilan etseler veya bilimsel sosyalizm adına savunulamayacak konulara düşseler de Kürdistan sosyalistleri, süreci güçlü bir sosyalist önderlikle aşma konusunda ikircimsiz olmalıydılar. Marksizm-Leninizmi çarpık kavrama ve bu çarpık kavramanın kendisiyle birlikte getirdiği benmerkezci monolitik parti anlayışı, uluslararası olan ile ülkesel olanın bağlantısının doğru konulamaması, sosyalist çoğulculuğun gereklerinin yerine getirilmemesi vb. sorunlar, bilimsel sosyalizm zemininde kalınarak süreklilik içinde yenilenme anlayışı ile bir bir değerlendirilmeli ve varılacak sonuçlar, güçlü sosyalist önderliği yaratma çabalarında yaşatılmalıdır.

Başta reel sosyalist ülkelerde olmak üzere dünyada yaşanan bazı gelişmeler, kimi çevreler tarafından komünizmin, bilimsel sosyalizmin veya bir diğer ifadeyle Marksizm-Leninizmin iflâsı olarak değerlendiriliyor. Bu kampanyanın başını emperyalist basın yayın organları ve bazı sözcüleri çekiyor, uluslararası sosyal demokrasi kendini "biricik" alternatif olarak sunuyor. Bu tür çevrelerin böylesi çabaları yeni bir şey değil ve özünde sosyalizme olan düşmanlıklarından kaynaklanıyor. Üzerinde durulması gereken, sosyalizm adına aynı değirmene su taşıma eğiliminde olan çevrelerin durumudur. Sosyalist ülkelerde bu yönde güçlü bir eğilim var ve bunun olumsuz etkileri kendini uluslararası komünist harekette de gösteriyor. Stalin döneminin hatalarının tozdumanı içinde koskoca bir sosyalist kuruculuğu görmezlikten gelenlerin bazıları, hızlarını almamış olacaklar ki, bugün "Leninizmin aşılması", komünizmin yerine "demokratik sosyalizm" veya sosyal demokrasinin benimsenmesi adı altında komünist ideallerle bağlarını bütünüyle koparma yoluna giriyorlar. Bilimsel sosyalizmin bir doğmalar yığını değil, bir eylem kılavuzu olduğu her toplumsal bilim gibi onun da her zaman yeni gelişmelere ihtiyaç duyduğu; bilimsel sosyalizm adına uygulamaya konulan politikalardan onun sorumlu olmadığı kavranmadığı için, hem sosyalizm zemininde süreklilik sağlanamıyor, hem de bilimsel sosyalizmin hangi yönlerden ve nasıl geliştirilmesi, zenginleştirilmesi gerektiği tespit edilemiyor.

Kürdistan sosyalistleri dünyada ve ülkede bütün bu yaşananları da dikkate alarak, bir taraftan olumsuz

konumlara savrulmaları önlerken öte yandan da ideolojik, politik ve örgütsel konularda pratikte karşılaşılan hata ve eksikliklere karşı köklü bazı önlemler alınmalıdır. Kürdistan'da monolitik anlayışların oluşmasında, program ve tüzüklerden öte, ağırlıklı olarak başka etkenler rol oynadı. Parti program ve tüzüğünü benimseme, her konuda birlik olarak anlaşıldı veya bazıları sözde böyle demeseler de pratikte benzeri tutumları sergilediler. Hizip olmadığı sürece, görüş ayrılıklarının doğal ve bazen ilerletici oldukları, yeni tip proletarya partisi ile ilgili her yazıda mevcuttur. Eleştiri-özeleştiri, demokratik merkezîyetçilik, üyenin hak ve görevleri konusunda çarpık kavramalar olduğu için hem ideolojik birlik hem de parti içi yaşamın dinamikleri konusunda önemli olumsuzluklar görüldü. Bugün ideolojik birlik konusunu değerlendirirken, çözüm olarak ideolojik eklektizmi önermek doğru bir tutum olmaz. Sosyalist bir partide ideolojik birlik olmalı ve bu bilimsel sosyalizm zemininde sağlanmalıdır. Sorun, bir partinin birliğini zaafa uğratmayacak ortak paydaları tespit edebilmemesidir. Bunun reçetesi yok ve ülkeden ülkeye bazı özgün özellikler de kendini gösterir. Evrensel olanla özgün olanın doğru kombinasyonu, ideolojik birliğin odağına konulmalıdır.

Öte yandan her ne pahasına olursa olsun bütün sosyalistlerin birliğini sağlamak da hem doğru hem de mümkün değil. Çünkü bazen bir parti çatısı altında mobilize edilemeyecek güçler, farklı örgütleriyle yine de sosyalist hareketin bir parçası olabilirler. Kürdistan'da güçlü bir sosyalist önderlik için mücadele edecek bir partide bağımsızlık, devlet ve iktidar, reformların önemini yadsınmadan ulusal ve toplumsal kurtuluşu bir devrimle gerçekleştirme, nihai hedef olarak Kürdistan'da komünist bir toplum oluşturmayı hedefleme, anlayış olarak yer ve zamanında kullanılmak kaydıyla mücadelenin bütün yol ve yöntemlerini benimseme, dost ve düşmanları ayırtma, uluslararası komünist hareketin bir parçası olarak dünya sorunlarına yaklaşma vb. konularda belirgin bir nitelik olmalı ve bulunabilecek görüş ayrılıkları, partinin temel bazı işlevlerini yerine getirmeyi engellememeli.

Sürece Müdahale İle Birlik Çalışmaları İççe Olmalı

Güçlü bir sosyalist önderlik için birlik çalışmaları sürdürülürken hem tek tek taraflar hem de bir bütün olarak, yerine getirilmesi gerekli ve zorunlu olan görevler geri plana itilmemelidir. Zaten siyasi birliğe ilişkin daha önceki adımlar ve büyük umutlarla oluşturulan cephe ve güçbirliklerinin kitlelerde yarattığı kuşuklar, belli bir güvensizlik kaynağıdır. Nedenleri ne olursa olsun bu gerçeği görmek gerekiyor. Bu anlamdaki başarısızlıkların önemli bir nedeninin, tarafların, atılan adımlara yaklaşımdaki niyet ve beklentileri ile iş yapabilmek kapasitelerinden kaynaklanan kimi olumsuzlukların ürünü olduğu herkesçe bilinmektedir. Açıkça ifade edilmese de bu böyledir. "Zaten iş yapmayacağı belliydi", "birşey yapamaz" türünden bazı amaçlı eleştirilere karşı savunma psikolojisi içine girileceğine, pratikte yapılan işlerle, eleştiriler göğüslense daha sonuç alıcı olur. Yoksa "iyidir", "kötüdür" tartışmalarıyla bir yere varılmaz. "Ayinesi iştir kişinin, lafa bakılmaz" sözü cephe, güçbirliği ve siyasi birlik çalışmaları için de geçerlidir. Örneğin TEVGER'in yapacakları, siyasi birliğin bileşenleri olanların, ortak mücadele ve yaşanan sürece müdahale

kapasiteleri için bazı ipuçları verebilir.

Diğer yandan Kürdistan'da önemli gelişmeler yaşanıyor ve kabul etmek gerekir ki, ulusal uyanış ve güncelleşmeye damgasını vuran daha çok kendiliğindenciliktir. Balveren, Silopi, Nusaybin, Cizre vb. halk direnişlerinin de kantıladıkları çok şey var. Halk kitleleri ne denli bir direniş potansiyelini barındırdıklarını gösteriyorlar. Şimdiye kadar "halk hazır değil" diyerek bir sürü görevi yerine getirmeyen sosyalist, devrimci ve yurtsever güçler artık dosta düşmana bazı şeyleri gösteren halk direnişlerinden yaratıcı dersler çıkarabilmelidirler ve kendilerinin nelere "hazır" olduklarını ortaya koymalıdır. Hem tek tek örgütler, hem bir bütün olarak sosyalistler hem de bütün ulusal demokratik güçler, yaşanan süreçteki rollerini, durumlarını, müdahale kapasitelerini titizlikle değerlendirip üzerlerine düşen görevler doğrultusunda harekete geçebilme sorunu ile karşılaşıyor olduklarını bilmelidirler. Kürdistan halkına karşı ilan edilen savaşa karşı bütün güçlerin mobilize edilmesinin yollarını bulma, siyasi birlik çalışmalarını iççe ele alınmalı. Günümüzde siyasi birlikler için yegane yol olarak mücadelede yanyana düşmeyi savunmak yerine, daha baştan yanyana mücadelenin yollarını bulabilmek daha doğrudur.

Sosyalist zeminde değerlendirilmesi gereken güçler, birlik çalışmaları sürecinde, bütün potansiyellerinin yüzde kaçını harekete geçirebilirler, tartışması içinde de olmalıdırlar. Birlik sürecinde belli bazı kadroları, mücadele alanlarından uzak tutabilecek görevlendirme veya "işler"den sakınmak, bunun yerine her gücün bütün potansiyelini seferber edecek mücadele alanlarını seçmek, yaşanan sürecin bütün sorunlarını göğüsleyebilme amacıyla girişim ve çabaları yoğunlaştırmak, güçsüzlük ve zayıf olmadan kaynaklanabilecek sürüklenemelere karşı duyarlı olmak, ertelenmesi mümkün olmayan yaşamsal sorunlardır.

Sosyalistlerin birliği konusunda Türkiyeli sol güçlerin girişim ve çabaları, sergiledikleri tutumlar dikkatle değerlendirilirse, nelerin hata olduklarını görmek mümkün. Tartışılan sorunların ne olup olmadıkları bir yana, Türkiye sosyalistleri, "uzun uzadıya" tartışma adı altında sosyalistlerin birliğini ele alırken, Türkiye'de meydana gelen birçok yaşamsal sorun "gümbürtüye" gidiyor. Kürdistan'da güçlü bir sosyalist önderlik için çabalar yoğunlaştırılırken bütün bunlara dikkat edilmeli ve belki bazılarının çıkarına olabilecek gereksiz "uzatmalar"dan kaçınılmalı. Fakat birliğin aceleye de getirilmemesi gerekir. Herkes sanki birlik olmayacakmışcasına bütün güçlerini mücadele için seferber etmeli, öte yandan da birlik görüşmelerine gereken önemi verip üzerine düşeni yerine getirmeye çalışmalıdır. Kürdistan'da yaşanan sürece sağ ve "sol" müdahaleler, özellikle Kürdistan sosyalistlerine, ister birleşsinler ister ayrı ayrı kalsınlar, önemli ve ağır bazı tarihsel görevler yüklüyor. Kürdistan sosyalistleri şimdiye kadar bir çok fırsatı kaçırdılar ve günümüzde de yeni bir dönemeceye eşikindedirler. Bugün zaten geçtir, yarın daha da geç olacaktır. Bu anlayışla yaşanan sürece ve Kürdistan gerçekliğine cesaretle, önyargısız ve samimi yaklaşmanın önemi büyüktür. Kürdistan'da tarihsel görevlerimize yerine getirme sürecinde geçmişteki hata ve eksikliklerin oranı ne kadar büyük olursa olsun, sürece samimi ve cesaretle yaklaşma, karşı karşıya olduğumuz dönemde tarihsel misyonumuza uygun bir alternatifle çıkabilmenin yegane yoludur. ●

KÜRT SOLU KÖRFEZ KRİZİNE NASIL BAKIYOR

Halim CAN

Körfez krizi ülkemizin ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesini doğrudan etkilemekte; gündemin en çok tartışılan noktalarından biri durumuna getirmektedir. Bu durumdan hareketle Kuzey Kürdistan'daki Kürt yurtsever çevrelerinin, Körfez krizi konusundaki değerlendirmelerini okuyucularımıza aktarmanın, soruna bakış açılarını daha da genişleteceğini düşünüyor; ve elimizdeki olanaklar ölçüsünde Kürt hareketlerinin düşüncelerini aktarmak istiyoruz. Bütün çevrelerin değerlendirmeleri elimizde olmadığından, yalnızca varolanlarını yayınlamakla yetiniyoruz. PPKK, YSK, ALA RIZGARI, PSKT ve KUK-SE'nin açıklamaları TEVGER gazetesinin 11. sayısından özetlenerek alınmıştır.

PPKK Genel Sekreteri Serhad DİCLE Körfez bunalımı ile ilgili olarak yaptığı basın açıklamasında şöyle diyor:

"Irak diktatörlük rejiminin tam da gangsterce bir saldırı sonucunda Kuveyt'i işgal ve ilhak etmesiyle Orta-doğu her an patlamaya hazır bir barut fıçısına dönüşmüştür.

Ortaya çıkan bunalımın ve heran olasılığı artan savaşın baş sorumlusu Orta-doğu'nun en aşağılık halk düşmanı rejimlerinin başında gelen Saddam diktatörlüğüdür. Buna karşın başta ABD olmak üzere Batı'nın gerici hükümetlerinin Saddam rejiminin saldırganlığı karşısında, ulusların egemenlik hakları, insanlık, barış ve adalet üzerine yaygara koparmaları en hafif deyimleriyle riyakarlıktır. (...)

Herşeyden önce böylesine halk düşmanı saldırgan bir rejimi ortaya çıkarıcılar, Saddam'a canavarca davranma gücü, olanak ve cesaretini verenler, ABD, Sovyetler Birliği, Çin, Fransa, İngiltere, Federal Almanya ve Doğu ile Batı'nın diğer güçlü devletleridir.

Bugün de Batılı ve Doğulu hükümetler Irak rejimine karşı çıkarırken ne yazık ki ulusların

egemenlik hakları, barış ve güvenlik açısından değil, bölgedeki bencil çıkarları açısından soruna yaklaşıyorlar. Fakat şu ya da bu devletin Körfez bunalımına bakış açısı ne olursa olsun, bölge halklarının, devrimci ve yurtsever güçlerin kanlı Saddam rejiminin yanında yeralmaları için bir gerekçe olamaz, olmamalıdır. Hele hele hiç kimse Kürt halkından şu ya da bu devlete karşı Saddam rejimini desteklemesini isteyemez.

Kürdistan halkı, Körfez bunalımından çok önce haklı ulusal davası ve yaşam hakkı uğruna Saddam rejimine karşı savaş vermekteydi. Bu savaştan vazgeçmesi için ortada hiçbir neden yok. Saddam'ın Kuveyt'i işgal ve ilhak etmesiyle bölge ve dünya ülkeleri açısından tehlike büyük boyutlara ulaşmışsa, bu, Kürdistan halkının Saddam rejimine karşı savaşmakta ne kadar haklı olduğunu kafalara vura vura bir kez daha açığa çıkarmıştır. Böylesi bir durum Kürt halkının yeni bunalım karşısında başkalarının yanında yeralmasını değil, başkalarının Kürdistan halkının haklı davasının yanında yeralmasını, maddi ve manevi olarak desteklemesini gerektirir. Elbette ki Kürt halkı böylesi bir desteği gerici ve çıkarıcı hükümetlerden değil, öncelikle bütün ülkelerin halklarından ve demokratik güçlerinden bekliyor.

PPKK, hem Körfez bunalımının son bulması hem de Orta-doğu'nun diğer sorunlarının çözümü, kalıcı ve adil bir barışın sağlanması için, Kuveyt dahil Kürdistan'ın tüm parçalarından, Filistin'den ve işgal altındaki diğer Arap topraklarından işgalci güçlerin koşulsuz ve derhal çekilmeleri ve bu ülkelerin bağımsızlık ve egemenlik haklarının tanınması gerektiğine inanıyor.

PPKK, başta ABD olmak üzere diğer ülkelerin kendi başlarına bölgeye asker çıkarmalarının ve Irak'a karşı bir savaş başlatmalarının sorunu çözebileceği inancında değil. Buna

karşın BM'nin Irak'a karşı uyguladığı ekonomik ambargoyu ve diğer yaptırımları destekliyor. Şu ya da bu ülkenin askeri birliklerinin yerine BM'e bağlı uluslararası ortak bir askeri gücün bölgede yerleştirilmesi ve gerekli yaptırımların bu güç aracılığıyla uygulanması en sağlıklı çözüm olacaktır.

Böylesi bir askeri gücün bileşimine Türkiye gibi Kürt sorunu dolayısıyla bunalımda doğrudan taraf olan devletlerin askerlerinin alınmaması ve sorunda azami tarafsızlığı gösterebilecek ülkelerden askerlere yer verilmesi gerekir.

PPKK, bölgede bir ABD askeri müdahalesine karşı olduğu gibi, Türkiye'nin onun ya da Irak'ın yanında savaşma girmesine kesinlikle karşı çıkılması gerektiği inancındadır. (...)

Körfez bunalımı Irak Kürdistan'ı ulusal güçlerini çok somut ve acil görevlerle karşı karşıya getirmiştir. En başta bir an önce toparlanıp Irak diktatörlük rejimine karşı silahlı mücadeleyi yükselten ama kesinlikle onunla yetinmeyen, çok yönlü ulusal bir başkaldırı ve savaşı örgütlemek görevi geliyor. (...) Bütün dünya halkları, hükümetler, ulusal ve uluslararası kuruluşlar şu gerçeği taktik hesaplarını ötesinde kavramak zorundadırlar. Bölgede Kürt ulusu bağımsızlığına kavuşmadıkça, bağımsız egemen bir Kürdistan kurulmadıkça, Orta-doğu dengesinin ayakları buzdan dayanaklar üzerinde oturtulmuş demektir. Bugün Kürdistan'ı boyunduruk altında tutma olanak ve gücü olmasaydı, Saddam böylesi bir saldırganlığa başvurma gücünü kendinde bulamazdı. İran da aynı şekilde yayılmacılık ve kendi rejimini ihraç etme heveslerine kapılamaz, Türkiye Balkanlar'dan Orta Asya'ya dek uzanabilecek bir Türk nüfuzunun peşinde koşamazdı. Bölgede kurulacak bağımsız bir Kürdistan, güvenlik ve istikrarın en sağlam taşlarından biri olacak, hegemonyacılık ve

saldırganlık peşinde koşanların emellerini kursaklarında bırakacaktır. Bağımsız Kürdistan buna karşın bölgede adil ve kalıcı bir barış ve güvenliğe, özgürlük ve refaha gereksinim duyan Arap, Fars, Türk halklarının çıkarlarıyla da tamamıyla çakışacaktır.

Irak Kürdistanı'nda güçlü bir ulusal hareket olsaydı, Saddam böylesine pervasızca Kuveyt'te saldıramaz ve bütün bölgeye tehditler savuramazdı. Bu da bütün parçalardaki Kürt hareketini maddi ve manevi olarak desteklemenin hem bölge hem de dünya ilerici ve demokratik güçleri açısından ne denli hayati bir önemde olduğunu gösteriyor. Öyleyse Kürt ulusal hareketiyle her türlü dayanışma, taktik hesapların, dar bencil çıkarların ötesinde tarihi ve stratejik bir görevdir".

TÊKOŞINA SOSYALİST dergisinin 4. sayısında, "KÖRFEZ KREZİ" ve **SOSYALİST TUTUM**" başlığıyla yapılan H. Jêhat imzalı değerlendirmede, sorun şöyle ele alınıyor:

Bu kriz ve olası bir savaş dünya emekçilerinin olduğu gibi Arap, Türk ve Kürt emekçilerinin de çıkarına değildir. Olası bir savaş doğrudan Ortadoğu halklarının başında patlayacak bir bomba olacaktır. ABD, böyle bir savaşla bölgeyi yeniden biçimlendirmek, kendi ekonomik çıkarlarını pekiştirmek amacındadır. TC savaş çığırıklığı yapmakla 1) Batı'yla ilişkileri sıkılaştırmak, (AT bazında), 2) bölgede jandarmalık görevinin tek sahibi olmak (Batı'nın da desteğini alarak), 3) yeniden belirlenecek bölge coğrafyası üzerinde ekonomik ve siyasi çıkarlarına uygun olarak bir misyon edinmek ve 4) Kürdistan üzerindeki hesaplarını savaş ortamından yararlanarak görmektir.

Sosyalistler olarak görevimiz; burjuva basın-yayını ve her türden propaganda aracıyla halkı "saldırgan Saddam'a karşı" tavrı almaya koşullandırmak isteyen TC'nin politikasını teşhir etmek, başta ABD olmak üzere bütün saldırgan ve fırsatçıların kendi çıkarları peşinde koştuklarını propaganda etmektir. (...)

Bizler, ne Saddam karşıtı güçlerin —ki bu güçler Kürdistan'ın

bölünmüşlüğü'nün mimarıdır— ne de Saddam'ın saflarındayız. Bizler, savaştan çıkarı olmayan, tersine en büyük zararı görecektir olan Orta-doğu halklarının saflarındayız. Bu saflarda, Türkiye ve K. Kürdistan'da bir yandan savaş karşıtı propaganda ve eylemler yaparken diğer yandan savaşın çıkmasına karşılık, Türkiye ve Kürdistan ezilenlerini ve bütün savaş karşıtı güçleri, çıkarlarını koruyacak tarzda örgütleme çalışmalarıdır.

Savaşı önlemenin olanaklarına sahip olmayabiliriz. Ama eşkıya sürüsüne alet olmamak ve kendimizi savunmak için olanaklarımızı zorlamak durumundayız. Yapılması gereken budur."

Kürdistan Kurtuluş Partisi'nin (Rizgari) yayınladığı parti bildirisinde —bu bildirinin özeti, olduğu gibi Kürdistan Press gazetesinden alınmıştır— durum şöyle değerlendiriliyor:

"Bugün meydana gelen ve geçmişte de olmuş olan Orta-doğu 'bunalımı', ekonomik bir savaştır. Hiç bir zaman da bölgeye kalıcı bir barış getirme amacına yönelik değildir. Bunu bütün dünyanın ve 'sosyalist' blokun bilmesi gerekmektedir. Her seferinde barış ve demokrazi gibi kutsal kavramların ardına sığınarak koparılan çıkar vaveylası, tamamen danışıklı bir oyundur..."

Bağımsız Birleşik ve Demokratik bir Kürdistan kurulmaksızın, ya da en azından gündemleştirilmeden bölgeye kalıcı bir barış gelemeyecektir. Buna bağlı olarak, emperyalistlerin güvenilir iktidarları kendine yandaş seçme siyasetleri de sürecektir... Bunun başında da Türkiye gelmektedir.

Meydana gelen 'bunalım'da çözücü olma rolü abartılı bir biçimde ve büyük payalar verilerek ön plana çıkarılmaya çalışılan Türkiye'nin üstleneceği askeri ve ekonomik potansiyelini belirlemek ve taleplerini yerine getirilmesini sağlayıcı yoğun diplomatik temaslar sürmektedir... Böylece, baskıcı ve katliamcı yanı ile Kürdistan'daki Türk varlığı da kapak edilmiş olmaktadır.

Ortadoğu'nun 'şımarık çocuğu' kesilen kabadayı Saddam'ın kulağı çekilerek, ona hiza mesafe aldırılması

düşünülecektir... En azından dünyada oluşturulan 'düzen' sınırları içine çekilmesi sağlanacaktır...

Ortadoğu'nun bilinen eski statüsüne getirilmesi yönünde Kürtlere verilecek destek gözardı edilemez. Bu doğrultuda Kürtlere maddi ve askeri destek verilebilecektir... İstenilen çözüm yaratıldıktan sonra, Kürtlerin 'icabına' bakılacaktır. Bu günlerde ve atılacak adımlarda çok duyarlı ve uyanık olunması gerekmektedir...

Ortadoğu 'bunalımı'nın ortaya çıkardığı yeni koşullar karşısında yeni olanak ve tehlikelerin iyice belirlenerek; programatik olarak netlik kazanan ulusal kurtuluş savaşının hayata geçirilmesi esas önemli sorunu teşkil etmektedir. Stratejik hedeflerin ve ona uygun taktiklerin belirlenmesi, hayata geçirilmesi önem arz etmektedir.

Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesinin görünürdeki ilk hedefi sömürgeci işgal ordularının Kürdistan'dan kovulmalarıdır."

PKK (Partiya Kerkeri Kurdistan)'nın Körfez Krizine bakışı ise, PKK yayın organı Serxwebun'un Ağustos 1990 tarihli 104. Sayısında şöyle değerlendiriliyor:

ABD emperyalizminin bölgeye girmesinin asıl nedeni, Saddam'ın saldırganlığı yada şu veya bu özelliği değil, tamamen çıkar sorunudur. (...)

Partimiz yalnız Kürdistan halkının değil, Ortadoğu halklarının da kurtuluş yolunu kendi pratiğiyle çok iyi çizmiştir. Bölgenin, emperyalistlerin fiili işgaline uğradığı günümüzde Ortadoğu halklarının hem emperyalizmden hem de kendi zalim faşist diktatörlüklerinden kurtuluşunun biricik yolu ancak devrimle, devrim silahıyla mümkün olabilir. Bunun için kim ve ne adına olursa olsun, bugünkü savaş koşullarında emperyalistlerin dümen soyunda hareket etmek onlara umut bağlamak, tüm Ortadoğu halklarının karşısında yer almak, bu halklara düşmanlık etmek anlamına gelecektir...

Aksine bölge halkları, emperyalizme karşı-devrimci temelde sıkı bir beraberlik ve işbirliği yaratacak direniş ve bu temelde mücadele ederse emperyalizme hakettiği ölümcül

darbeyi vurarak onu bölgeden kovabileceği gibi, böyle bir durumda Ortadoğu'da artık siyonizm, Kemalizm ya da Saddam diktatörlüğü gibi ırkçı-faşist rejimlerin yaşam olanağı bulamayacağı da çok açıktır.

Emperyalizme müthiş nefretinden ve emperyalizme karşı mücadeleye susamışlıktan, ABD emperyalizminin bölgeye askeri varlığıyla girdiği son günlerde Saddam lehine bile yer yer gösteriler yapabilen Ortadoğu halklarının devrimci birliğini oluşturmak için bugünkünden daha uygun bir objektif ortam ve koşullar düşünülemez.

Böyle bir tavır bölge halklarının gerçek anlamda bağımsızlık ve özgürlüklerine kavuşmasını sağlarken, Ortadoğu'nun bugün öne çıkan rolü doğrultusunda uygarlığa büyük katkılar sunması, tarihi ilerletmesi anlamına da gelecektir. Kendi ayağıyla gelip Ortadoğu batağına düşen emperyalizm belki de bunun için tarihi bir fırsat yaratmıştır.

Türkiye Kürdistanı Sosyalist Partisi (PSKT) bildirisinde ise şöyle deniliyor:

"Irak'ın Kuveyt'i işgali ile Ortadoğu'da gerilim yeniden yükseldi. Tüm bölgeyi kana-ateşe boğacak bir sıcak savaşın patlak vermesi tehlikesi büyüdü. (...)

Saddam diktatörlüğünün yıllardır saldırgan, yayılmacı, şoven bir politika izlediği açık. Bu politika Irak'la İran'ın yıkımına, yüzbinlerce insanın ölümüne, sakat kalmasına yol açan sekiz yıllık savaşın baş nedenlerinden biridir. Irak'ın Arap ve Kürt halkı yıllardır onun kanlı diktatörlüğü altında eziliyor. Bu kanlı rejim, özgürlüğü için direnen Irak Kürdistanı halkımıza karşı bir yoketme savaşı yürütüyor. O, son olarak 1988 yazında Halepçe'de ve Kürdistan'ın daha birçok yerinde kimyasal silahlar kullandı, kitle kırımına girişti. Daha sonra ise binlerce köy ve kasabayı yerle bir ederek Kürdistan'ın büyük bir bölümünü boşalttı. (...)

Batılılar, insan hakları, ulusların egemenliği üzerine dünyanın gürlütüsünü koparıyorlar. Ne var ki bunca gürlütü, savaş hazırlığı, insan hakları için değil, onların çıkarları tehlikeye girdiği içindir. (...)

ABD, Irak'a karşı NATO'yu harekete geçirmek, özellikle bu işte Türkiye'yi kullanmak için yoğun çaba harcıyor. (...)

Türkiye'nin bir silahlı harekete yataklık etmesi halinde ise, Kürdistan savaş alanı olacaktır. Bunda ne Türk ne de Kürt halkının hiçbir çıkarı yoktur. (...)

Biz, dünyanın başka yörelerinde olduğu gibi bu olayda da, Birleşmiş Milletler Örgütü'nün etkin kılınmasından yanayız. BM Örgütü'nün son kararlarına uluslararası düzeyde uyulursa Irak diktatörü uzun süre dayanamayacaktır. Örgüt yetki ve yaptırım olanağı bakımından daha da donatılmalı. (...)

Irak'ın Arap ve Kürt halkları bu uygun tarihi fırsatı değerlendirip bu zorba rejime öldürücü darbeyi vurmali ve ülkede demokratik bir yönetim oluşturmak için elele vermelidirler. Böyle bir durumda Kürt halkının kendi meşru haklarına kavuşması için de olanaklar artacaktır. Bunun için aynı zamanda Kürt ulusal güçlerinin kendi aralarındaki birliği ve dayanışmayı koruyup güçlendirmelerine gerek vardır.

Kürdistan Ulusal Kurtuluşçuları-Sosyalist Eğilim KUK-SE) adına yapılan A. Xalit imzalı değerlendirmede de sorun şöyle değerlendiriliyor:

"Saddam diktatörü, İranla savaşında önemli destekçilerinden Kuveyt'i bir kaç saatlik bir askeri operasyonla işgal ve ilhak etti. Kuveyt'in petrol şeyhi, uşağı olduğu ABD'ye kaçmaya bile fırsat bulamadı. Suudi 'meslektaşlarına' sığındı. 'Savaş' uçaklarını da Suudi Arabistan'a kaçirttığı söylenmekte.

Irak diktatörünün düşmanlarının çoğalmış olması, Saddam'a karşı mücadelelerinde Kürtler açısından olumlu bir ortam yaratıyor. Emperyalistler ve genel olarak dünyanın büyük güçleri, kendi çıkarları söz konusu olunca tutum alıyor. Diğer yandan Kürt halkına uygulanan jenoside varan baskılar karşısında kayıtsız kalıyor, hatta destek sağlıyor ve Saddam'ın suç ortağı durumuna düşüyor. yurtsever hareket bunu bir yere not düşmelidir. (...)

Diğer yandan, Kürtler, başka güçlerle farklı nedenlerden dolayı Saddam'ı karşıya almış bulunuyorlar. Kürtlerin, Kuveyt'in petrol zengini Emir'lerini, emperyal' min bu has uşaklarını ve ajanlarını savunmak gibi bir sorunları yoktur. ABD, kendi emperyalist çıkarları, Kürtler ise ulusal demokratik hakları için tavır alıyorlar. Türkiye'ye gelince; O, ekonomik çıkar sağlamak ve Kürt halkının doğabilecek fırsatlardan yararlanmasının önünü almak için tavır alıyor.

Kürtlerin, Saddam'a karşı mücadelelerini sürdürürlerken emperyalizm ve bölgedeki uşaklarıyla aynı konuma düşecekleri gibi bir kaygı taşımamaları gerekiyor. (...)

Kürt halkını kölelik zincirlerine bağlamış zorbaların başka zorbalarla dalaşmasında taraf olmak ve zorbalardan birinden yana olmak gibi bir zorunluluk yoktur. Devrimci tutum bütün zorbalara karşı olmak, it dalaşından, irademizin dışında gelişen olaylardan ve doğacak fırsatlardan kendi devrimci amaçlarımız için ustaca yararlanmasını bilmektir.

Dikkatle üzerinde durulması gereken bir nokta da; başkalarının çıkarlarına alet olmamak, devrimci mücadelenin ve Kürt halkının çıkarlarını gözetmek ve bölge halkları ve ilerici güçleriyle bu temelde devrimci dayanışma ilişkileri içerisinde girmek ve geliştirmektir."

Yekitiya Sosyalista Kürdistan (YSK) adına Selim KEYA imzasıyla yapılan değerlendirmede sorun şöyle ele alınıyor:

"Herkesin yakından izlediği gibi, 2 Ağustos'ta Kuveyt'in işgal edildiği saatlerde, sorun dünya ve bölge ülkelerinin tümü için stratejik bir sorun haline geldi. (...)

Türk devleti için de, sorun, anında, stratejik bir öneme kavuştu. (...)

ABD ve NATO ülkeleri için, bölgede çıkacak bir savaşta, hem hava saldırıları —ki güçlü NATO üslerinden dolayı— ve hem de kara saldırısı açısından, Türk devletinin stratejik bir önemde olduğu biliniyor. Bunun için de, Türk devletine maddi ve politik hiçbir destek vermekten çekinmiyorlar.

Türk devleti de, bunları çok çok

aşan, bölge statüsünün değişmemesi ya da değişmesi halinde yeni statükonun tayininde kendilerinin belirleyici söz sahibi olmaları için, savaşı hayatı bir sorun olarak saptamış durumdadırlar. (...)

Türkiye, Irak düzleminde iktidar değişikliği gündemleştiği zaman, BAAS'ın iktidarda kalmasını, ama Saddam'ın gitmesini Kürt unsuru açısından güvenceli kabul ediyor. Çünkü, Türk devleti yetkililerine göre 'Baas yönetimi döneminde ulusal çatışmalara karşı başarılı olduğu', yani Kürt sorununun bastırıldığı görüşü egemen.

Amma savaş olması halinde, dışında kalmasının kendi çıkarlarıyla çatışma göstereceğini kesin bir biçimde saptamış görünüyor. Türk devleti uzmanları da bugünden, bu konuda akıl hocalığı yapıyorlar. Gelecek bir statüko tayini anlaşmasında 'Türk devleti aktif taraf olmalıdır' diye Altemur Kılıç akıl verirken, savaşa girmeden bunun olamayacağını çok iyi biliyor.

Türk devletinin savaşa girmesi demek, savaşın 'Irak'ın Kuzeyinde', 'Türkiye'nin Doğu ve Güneydoğu'sunda cerayan etmesi demektir. Bu bölgeler de, Kürtlerin ülkesi Kürdistan'dır. Bunun doğrudan sonucu olarak, ülkemiz, halkımızın çıkarlarını gözetenmeyen haksız bir savaş sonucu tahrip olacak ve halkımız yokedilecektir: Hem de kimyasal silahlar sonucu. Halepçe'de kimyasal silahların gazabına uğramış bir halk olarak, bunun ne anlama geleceğini, en iyi Kürt halkı, Kürt insanı bilmektedir.

Onun için, Türk devletinin savaşa girmemesi için mücadeleyi yükseltelim. Kuveyt sorununun ekonomik ambargo sonucu çözümlenmesi, bölgesel bir savaşın çıkmaması en büyük hedeflerimiz arasındadır. Bölgemizde tüm çatışmaların son bulması ve savaşların nedenlerinin ortadan kalkması için: Bütün işgalci güçlerin Ortadoğu halklarının ülkesinden çıkması gerekir. Bunun için, Türk, İran, Irak ve Suriye devletlerinin ülkemizden çıkmasını istiyoruz. İsrail'in işgal ettiği topraklardan ve Türk devletinin Kıbrıs'tan çekilmesinin gerekliliğini dile getiriyoruz."

Körfez Krizine yönelik A L A RIZGARİ'nin düşüncelerini ise İkrâm DELEN dile getiriyor:

"Irak rejiminin Kuvyet'i işgal etmesi ile, Ortadoğu'da yeniden

gündeme gelen sıcak savaş durumu giderek tırmanıyor. Saddam Hüseyin son eylemi ile bardağı taşırdı. Eğer Kürt halk hareketi bugün ezik, güçsüz duruma düşmüş ise bunun başlıca nedeni bugün Saddam'a tavır alan devletlerin hepsinin dün Saddam rejimini desteklemiş olmalarıdır.

Bugün eğer birçok devlet Baas rejiminin insanlık dışı karakterini teslim ediyor ve ona karşı duruyorsa bu Kürt halkının mücadelesinin haklılığını gösteriyor. Ve yine bu, desteklenmesi gerekenlerin, Kürtler olduğunu gösteriyor.

Saddam rejimi şimdi değil, yıllar önce insanlık dışı bir rejim olarak ilan edilmeli ve mahkum edilmeliydi. Geç de olsa bugün dünyanın bu rejime tavır alması (bunlar onun dünkü destekçileri de olsa, veya kendi emperyalist emelleri için de olsa) olumlu ve yararlanılması gereken bir gelişmedir. (...)

Kanlı Baas rejiminin bizzat kendi destekçileri ve koruyucuları tarafından yıkılması, aynı zamanda sırtını emperyalistlere dayayarak işgal ve sömürgeciliklerini sürdüren Türkiye gibi ırkçı diktatör devletlere de bir ibret dersi olacaktır.

(...) Bu rejim sadece Kuveyt'ten değil, Kürdistan'dan da çekilmelidir. Yıllardır yaptığı uygulamalarla bu rejimin karakterinin değişmeyeceği ispat edilmiştir? Bölge ve insanlığın kurtuluşu açısından Baas rejiminin dağıtılması gerekmektedir.

(...) Onun için bugün Saddam'la karşı karşıya gelenler emperyalist devletler olsa bile (ki bunu eylemi ile yaratan Irak rejiminin kendisidir) bu rejime arka çıkılacak hiç bir yan yoktur. Kürtler açısından ise bu tartışılmaz bile. Çünkü Kürt halkı zaten bu rejimle savaş halindedir.

(...) Savaş halinde de, Irak'a müdahalede, Birleşmiş Milletler'e bağlı uluslararası tarafsız ülkelerden oluşan birliklerin müdahalesini istemek gerekmektedir. Irak'a askeri müdahalede bölgede Kürt halkına düşman, işgalci Türkiye gibi devletlerin aktif rol oynamasına karşı çıkmak gerekir. Türk, Kürt halkı için bugün doğru olan istek Baas rejiminin Kuveyt ve Kürdistan'dan kayıtsız şartsız çıkması'dır. Bu kanlı rejim bunu kabul etmiyorsa yıkılmalı; Kürdistan, Irak ve Kuveyt, oradaki halklara terkedilmelidir.

Ala Yekitt (KAWA yayın organı)'nın 19 Sayısında, Körfez

Krizi ile ilgili olarak yapılan değerlendirmede şöyle deniliyor:

(...)
Körfez bunalımı Orta-doğu'da yeni bir sürecin başlangıcıdır. Bu süreci Arap ve Kürt toplumunun kendi iç dinamikleri gündeme getirmiştir. (...)

Yurtsever Arap güçleri, Arap halkının gerçek temsilcileri emperyalizme karşı, Saddam'a ve bölgedeki gerici, işbirlikçi ve sömürgeci güçlere karşı Kürt halkı ile dayanışma içinde olmak zorundadırlar.

(...) Saddam'la birlikte Kürt halkını katledenler, Kürtlerin dostu oldular. Kürt halkını çaresiz, kendisine sığınmaya ve kendileriyle dost olmaya mahkum bir halk olarak görüyorlar. Bugün artık Kürt halkı kendi dinamizmini harekete geçirmiş, kendi taleplerini formüle etmiş, kendi çıkarlarını savunan, örgütlenmeyi ve politikayı yaratmış, geçmişte olduğu gibi başkaları için değil, artık kendi sınıf çıkarları için savaşan bir halk olmuştur. Bugün ABD emperyalistlerinin 'yardım eli' görünümü altında Kürdistan'a uzatacağı el kırılacaktır.

Kürtler emperyalistlere dost olmaya değil düşman olmaya mahkumdurlar. Emperyalistlerin kendi uşakları ile çatışmaları geçicidir, ama Kürdistan devrimci ulusal güçleri ile çatışmaları sürekli ve stratejiktir.

Bugün kendi öz gücüne güvenen, kendi sınıf çıkarları, ulusal ve sınıfsal talepler için savaşan Kürdistan halkı, politikasından, strateji ve taktiğinden, bağımsızlığından taviz vermeksizin politikasını düşmanlar arası çelişki üzerine değil de, Kürt ulusu ile emperyalistler ve sömürgeci devletler arasındaki çelişki üzerine inşa ederek, düşmanlar arası çelişkiden yan bir faktör olarak yararlanmalıdır.

(...) Arap, Fars, Türk halkının devrimci güçleri, dünya komünist hareketi, Kürdistan halkının gerçek dostlarıdır. Bugün sirtuluş halinde olsalar ABD emperyalistleri ve müttefikleri de, Saddam ve müttefikleri de, Kürdistan'ı sömürgeleştiren sömürgeci devlette, Kürdistan halkının düşmanlarıdır. Kürdistan halkı düşman güçlerden hiçbirine sığınmaya ne mecburdur ne de ihtiyacı vardır. Bu güçlerden birisinin yanında yer almak, müttefik ve dost olmak, düşman güçler elinde Kürt halkına karşı koçbaşı olmaktadır, KUKM'e ihanettir." ●

413'le Başlayan "SS Kararnameleri" Zinciri de Gösteriyor ki:

"KÜRDİSTAN ARTIK ESKİ KÜRDİSTAN DEĞİLİ!"

S. DENİZ

1 2 Eylül darbesinin en başta gelen gerekçelerinden birinin de, Kürdistan'da gelişen ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesini ezmek olduğu bugün artık iyice biliniyor. Halkımızın maddi manevi değerlerini sömüren, talanı eden sömürgeci güruhun o günden bugüne halkımız üzerinde estirdiği terör, kurumlaştırdığı sömürgeci zor bunun açık delilidir.

İlk iş olarak askeri gücünün üçte ikisini ülkemiz topraklarına yığan sömürgeci-faşist cunta, sokaklarda insan avına girişti. Yüzlerce insan öldürüldü ve işkencelerde katledildi. Binlercesi de zindanlara kapatıldı. Halkımıza ait tüm devrimci, yurtsever kurumlar dağıtıldı. Bünyesinde önemli zaaf lar barındıran ulusal ve toplumsal kurtuluş güçlerinin saflarında derin yaralar açıldı. Bütün bunlara rağmen, onyıllardan sürdürülen mücadelenin yarattığı devrimci, yurtsever birikim yok edilemedi. Bu gelenek üzerinde gelişen mücadele, bugün Kürdistan'ı farklı bir konuma getirdi.

Ülkemizin her alanında kurumlaştırılan sömürgeci zor, kitlelerin bağrında gelişen ulusal tepkiyi biletti. Geçmişin yoğun mücadelesi birikimi; yürütülen gerilla mücadelesi, İran-İrak savaşı boyunca gelişen G.Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin kitlelerde yarattığı coşku ve duyarlılık, cezaevlerindeki güçlü direniş dalgası, Kürdistanlı basının etkileyici rolü ve daha birçok etken, ulusal tepkiyi bilinçle donattı. Ve bu gelişmeler, ulusal uyanışın yarattığı geniş potansiyeli politik güce dönüştürme çabalarını hızlandırdı, Kürdistan'da siyasal atmosferin değişimini koşulladı. Sömürgecilerce yokedildiği, ezildiği savlanan devrimci güçlerle, egemen güçler arasında kıyasıya bir savaşım gelişti. Kürdistan halkı, sömürgeci devlete karşı hızlı bir başkaldırı sürecine girdi. Silahlı mücadele, değişik sınıf ve katmanların mücadeleye katılma sürecini hızlandırdı. Sokaklardan üniversitelere, fabrikalardan dağlara uzanan güçlü bir muhalefet gelişti. Ayrım iyice netleşti: Bir tarafta, tüm kurumları aracılığıyla boyutlandırıldığı baskı, zulüm, terör ve katliamlarla

sömürgeciler ve işbirlikçileri; öbür tarafta ise, giderek yoğunlaşan sömürgeci zora karşı direnen ve başkaldıran Kürdistan halkı.

Bunun üzerine sömürgeciler, öteden beri uygulayageldikleri "böl-parçala-yönet" politikasını yeniden biçimlendirerek yaşama geçirdiler. "Koruculuk sistemi" adı altında karşı-devrimci bir milis gücü oluşturuldu; ekonomik ve siyasal açıdan sömürgeci devlete bağımlı durumda bulunan aşiretlerin silahlandırılmasına başlandı. "Olağanüstü Hal Bölge Valiliği" adı altında, sınırsız yetkilerle donatılmış "sömürge" valiliği oluşturuldu ve halkımıza karşı uygulanan terör, bu kurum aracılığıyla kombine edilmeye çalışıldı, "Özel Harekat Timi" adıyla kontra çeteleri oluşturuldu ve tüm bunlar değişen dengelerin sonuçları olarak gündeme geldi. Özel savaş koşullarını hazırlayan bu kurumlar, mücadelenin gelişimini önlemek, ulusal birliğin önünü almak, ulusal ve toplumsal mücadeleyi iç çelişkileri körükleyerek dumura uğratmak amacıyla taşıyordu.

Bu uygulamalar sonucunda, ülkemizde sömürgeci terör had safhaya ulaştı. Kasaplar deresi cesetlerle doldu, Yeşilyurt'ta insanlarımızı dışkı yedirildi, Balveren'de binlerce insan topraklarından sürüldü, gerillalara karşı zaten kullanılmakta olan kimyasal silahlarla bu kez kitlelere karşı soykırım provaları yapıldı, yaylada ve dağda dolaşan çobanlar katledildi, sıradan insanlar yakılarak öldürüldü, yüzlerce yurtseverin evi Özel Timler tarafından tarandı, yakıldı, yüzlerce insan "esrareniz" bir biçimde kayboldu, yüzlerce gerilla hunharca katledildi, cahşlar (Köy Korucuları) insanlarımızın canını-malını-ırzını hedef alan uygulamalara yöneldi, birçok insan yerinden yurdundan sürgün edildi.

Bu uygulamalar yanıtızsız kalmadı. 6000 Balverenli köylünün, yurtlarını terketmemek için 1 hafta sürdürdüğü direniş, Grêçolya'da altı köylü ve üç yurtsever gerillanın öldürülmesi üzerine binlerce kişinin Silopi'de başkaldırması, sömürgecilerin suratında patlayacak şamarlar dizisinin başlangıcı oldu.

15 Mart 1990 günü, öldürülen üç yurtsever gerillanın cenaze törenine katılan binlerce Nusaybin'li, cenaze törenini, sömürgecilerin katliamlarını protesto eden büyük bir gösteriye dönüştürdü. Gösteriye müdahale eden Özel Tim'e taş ve sopalarla karşılık verildi. Çatışmada 1 yurtsever Nusaybin'li öldürüldü.

21 Mart'ta Cizre halkı, Nusaybindeki başkaldırıcı desteklemek ve katliamları protesto etmek için büyük bir gösteri düzenledi. Özel Tim, burada da gösteriye saldırdı ve halkla çatışmaya girerek 5 kişiyi öldürdü birçok kişiyi de yaraladı. Direniş daha sonra kepenk kapatma ve yürüyüşler biçiminde devam etti.

Kızıltepe, Silopi, İdil, Midyat, Derik, Çınar, Mazıdağı, Mardin, Silvan, Batman ve Diyarbakır'ın da katılımıyla, başkaldırıcı muazzam bir ulusal görüntü kazandı, ülkemizin dört bir yanı kepenk kapatma eylemlerine, kitlesel protesto yürüyüşlerine ve çatışmalara sahne oldu.

Ulusal öfkenin politikleşmiş biçimlerini ifade eden bu süreç, sömürgeci-tekelci Türk burjuvazini telaşa boğdu. İktidarı ve muhalefetiyle tüm burjuva çevreler, olayın şokunu üzerlerinden atar atmaz hemen "ulusal mutabakat" masasında bir araya geldi.

YENİ SÜRECE YENİ "ÇÖZÜM" ARAYIŞLARI

Panik, yerini "çözüm" arayışlarına bıraktınca, önce olayların ardında dış mihraklar arandı, parmaklar Bekaa'yı ve güney sınırlarını göstermeye başladı. Ancak sınır ötesi hareket fikri pek tutmadı. Daha "gerçekçi çözüm"ler bulunmalıydı. Nitekim eski devrimci, yeni uşak Cengiz Çandar, 23 Mart tarihli Güneş gazetesinde "olayın ardında dış parmaktan çok iç nedenler aramak" gerektiğini yazıyordu. Güneri Cıvaoğlu da "kadını çocuğu sokağa döken siyasal tansiyon"a dikkat çekiyordu. Deneyimli burjuva politikacısı B.Ecevit, olayın "toplumsal, siyasal bir aksiyon" olduğunu söyledi. Bu görüşler, aşağı yukarı bütün sömürgeci çevrelerde genel kabul gördü. Mevcut önlemlerin sömürgeci statükonun devam ettirilmesinde yetersiz kaldığında da anlaşılmalı.

Peki ne yapmak gerekiyordu?

G.Kurmay Başkanı Torumtay ve Cumhurbaşkanı Özal "bölücüyü destekleyen herkesin düşman görüleceği"ni ilan ettiler. Demirel MGK'nın toplanarak ne pahasına olursa olsun hareketi bastırmasını, İnönü ise "bu şiddet olaylarına karşı şiddet kullanılması" istedi. Kuva-i Milliye'nin ulusal bağımsızlık için silahlı savaş verdiğini her fırsatta tekrarlayan İlhan Selçuk gibi kalemler de silahlı karşılık vermeyi "demokrat"lık adına savunuyordu.

Ancak, yoğunlaştırılmış şiddetin bile, tek başına çözüm olmadığı da söyleniyordu. G.Cıvaoğlu "...çocukların, kadınların silah namlularına karşı taş atıkları bir manzara dünya televizyonlarında gösterilmeye başlandığında, işte o zaman hareket dünya kamuoyunda sempati kazanacak." uyarısını, bir "gazeteci" olarak yapıyordu. Uğur Mumcu da "metropollerde birikmiş Kürtlerin gelişen olaylarla "iletişimi" üzerinde duruyordu. Kozakçıoğlu ise, her fırsatta, bölgeye batıdan gelen mecmualardan yakınıyordu. Bunlara da bir "çözüm" bulmak gerekiyordu.

Üzerinde anlaşılan bir diğer nokta da, mücadeleyi körükleyen "kişi ve odakların" varlığının, yarattığı rahatsızlık idi.

VE YENİ ÇÖZÜMÜN ADI:

413-424-425 NO'LU KHK'LER

Nihayet 9 Nisan 1990'da 413'ten başlanarak çıkarılan bir dizi kararname TC'nin bulduğu yeni "çözüm"leri açıklıyordu. Buna göre:

1. Bölgedeki faaliyetleri yanlış aksettiren, "gerçek dışı" (siz gerçeği anlayın) haber, yorum yapan ve halkı heyecanlandıran, güvenlik kuvvetlerinin görevini engelleyen yayınlar toplanılabilecek, bunları basan matbaalar, bölge dışında da olsa kapatılabilecek.

2. Bölge Valisi'nin takdirine göre, zararlı faaliyetlerde bulunanlar sürgün edilebilecek, mecburi iskana tabi tutulabilecek.

3. Grev, iş yavaşlatma, boykot gibi sendikalar hakları kullanmak, Bölge Valisi'nin iznine tabi olacak.

4. Gerekli görülen yerleşim yerleri boşaltılabilecek, buralar kamulaştırılacak.

5 TCK 125. maddesinin belirlediği suçları işleyenlerin cezaları bir kat arttırılacak.

6. Bölge sınırları içerisinde, idarenin yaptığı eylemlere karşı

,açılan davalarda yürütmeyi durdurma isteminde bulunulamayacak.

Nazi yasalarını andırıyor olduğundan kamuoyunda "SS Kararnameleri" olarak adlandırılan bu kararname ilk etkisini basın üzerinde gösterdi. Burjuva basını, artık kısıysından köşesinden de olsa "Kürt sorunu" nuna ve Kürdistan'da olup bitenlere değinmemeye başladı, sorunu gündeminden çıkardı. Kürt dergileri ve Kürdistan sorunu ile ilgili yazılar yayınlayan diğer sol dergiler matbaalarca basılmamaya başlandı. Bazı dergiler kapatıldı, yayınları durduruldu. Kimi dergiler Kürt ve Kürdistan kelimelerini bantlayarak, sözümona "Ezop dili" ile yayın yapmaya çalıştılar. Bazı dergiler ise, direndi ve bir yolunu bulup, bütün baskıları göğüsleyerek sansürlü çıkmaya çalıştı- çalışıyorlar.

Basın büyük ölçüde susturulup, Kürdistan'ın dış dünya ile bağları koparıldıktan sonra, asıl hedefe yönelinecekti. Haziran 1990'da Çevrimli'de 27 Kürt köylüsü, Özel Tim tarafından kurşuna dizildi. Olay basına "PKK Katliamı" olarak geçirildiyse de, olayın AGİK toplantısına denk getirilmesi ve sözkonusu yurtsever hareketin açıklaması senaryonun iç yüzünü ortaya koyuyordu.

Daha sonra, silahlı mücadelenin en yoğun olarak sürdürüldüğü bölge olduğu bilinen Botan bölgesinin kırsal alanları boşaltılmaya başlandı. Kürdistan'da incelemeler yapan bir heyet, hazırladığı raporda şu görüşlere yer veriyordu: "Botan bölgesinde halka karşı her türlü şiddet uygulanarak, yöreyi tamamen insansızlaştırma politikası uygulamaya konulmuştur. Kararname tam anlamıyla hayata geçirilmiştir. Bölge toplu sürgün yaşıyor. Kaybedilen halk, yok edilmek isteniyor." Siirt İHD ise, raporunda "İlk zamanlarda hedef gerilla ve onu desteklediklerinden şüphe edilenlerdi. Oysa şimdi hedef oldukça genişlemiştir. Halkın çoğunluğuna ve doğaya olan saldırılar yoğunlaşmıştır."

Öte yandan kamu görevlilerinin "yer değiştirilmesi" adı altında birçok insan sürgün edilmiş, kamu görevlisi olmayanlar ise, genellikle "kaybedilmiş"tir (siz katledilmiş anlayın). Diyarbakır İHD, hazırladığı bir raporda "Son dönemlerde yörede kaybolan insanların, yakılan evlerin ve işkence olaylarının hızla arttığını,

şüpheli ölümlerin fazlaştığını" tespit ettiğini belirtiyor.

Tüm bu olaylar olurken, burjuva basın, "Sömürge Valisi"nin yalanlarını yazmayı, "milli mutabakat"ta üzerine düşen görev saydı.

Bu arada, sömürgeci TC devleti, Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na bir tebliğ ile başvurup, sözleşmenin 15. maddesine dayanarak "Olağanüstü Hal Bölgesi"nde insan haklarını askıya aldığını bildirmiş ve bundan dolayı kendisine yönelecek hiçbir siyasi baskıyı kabullenmeyeceğini açıklamıştır. 15. madde, ulusun yaşamını tehdit eden bir savaş ya da olağanüstü hal durumunda, ilgili devlete, bu sözleşme ile kabul ettiği yükümlülükleri aykırı önlemler alma olanağı vermektedir. TC., başvurusunu bu maddeye dayandırmakla, şimdiye dek ilan etmeden sürdürdüğü şavaşı, artık adını koyarak sürdüreceğini açıkça ifade etmektedir.

Kürdistan'da sadece insan hakları değil, insanların kendileri de askıda.

TC. bir yandan sömürgeci zoru temel alan uygulamalarına büyük ölçüde yoğunluk kazandırırken, diğer yandan "havuç" göstermeyi de ihmal etmiyor. Sömürgeci burjuvazi, tereddüt etmeden mutabakat masasında yerini alarak rüştünü ispatlayan, sadık uşağı İnönü ve onun partisi SHP eliyle bir "Kürt Raporu" hazırlayarak, kitlelerin devrimci coşkusu ve bilinçli başkaldırısını frenlemeye çalışıyor, mevcut zor politikasının kendi içinde "alternatif"ini yaratarak, kitlelerin öfkesini bu "alternatif" içine çekip eritmek istiyor. SHP'nin "Kürt Raporu" nun taşıdığı misyon budur.

Ancak!..

Kürdistan halkı, bilinci ve sağduyusu ile giriştiği eylemlerle yanıtıyor TC'yi. Doğubeyazıt, Nusaybin ve Cizre'de yeniden kepenkler kapatılıyor, cezaevlerinden yükselen direniş dalgasını, Diyarbakır'da, Nusaybin'de, Cizre'de, Urfa'da, Adiyaman'da başlattığı açlık grevleriyle destekliyor, hayatın her alanında verilmeye çalışılan ulusal ve toplumsal savaşıma destek veriyor, bu uğurda mücadele edenleri bağrına basıyor.

Evet, Kürdistan eski Kürdistan değil.TC. sömürgeciliği, egemenliğini eskisi gibi ve eski yöntemlerle sürdürmemekte, yeni araçlar, yeni kurumlar yaratmaktadır. Fakat bunlar da eskiyecektir-eskiyor. Halkımızın devrimci coşkusu ve ulusal uyanışı kaminci sığmıyor, sığdıramayacak da. ●

Kurdên Sovyetê:

Dîrok û Dema Nû

Bavê Nazê/Moskova

Di bin vî navî de, rojên 25 û 26'ên Tirmeha sala 1990'i de konferansek îlmî - emelî, li paytexta Sovyetîstanê, li Moskovayê li darket. Lê li gora gotinên hinên beşdar û rojnamevanên Sovyetî; konferansa Kurdan mîna civînek tezahurî bû û pîr dûrî karê îlmî bû. Gelo çima Konferansa Kurdên Sovyetê qerekerê xwe yê îlmî guhert?

Berpirsiyarên konferansê dibêjin ku tevlihevbûn ew bû ku celebek ji kesên beşdarbûyî, ne haya wan ji ilm hebû û ne ji pêwendiyên wan pê re hebû. Qebûlkirina wan di konferansê de, rengê ji rengên kompromîsê bû. Weku tê zanîn ew kes berî civîna Kurdan bi rojekê, meşek li Moskovayê çekiribûn. Û roja din piştî giftûgoyeke dirêj heqê beşdarbûna konferansê xistin destên xwe.

Bi xwe piraniya wan xelkan, cotkar, karkir û şivan bûn. Ew ên ku Ezerbeycanî, Ermenî û Qirgîziyan, bi darê zorê ew ji erdê xwe rakiribûn, malên wan talan kiribûn. Wan ji hikûmeta Sovyetî, daxwaza parastina jiyana zarokên xwe û temîna cîyekî li ser rûyê erdê ji xwe re dikirin. Ji hemû qewmên Sovyet ên mişext, tenê ew bê xwedî bûn û dewletek ji derveyî sînorên Sovyetê nebû ku piştî wan bigre û wan bihimîne. Ew bûn (nêzî 20 hezar kesan) heya niha bêyî cî û war mane, ji ber vê yekê ew bi seriyên germ hatin konferansê û berê wê guhertin û nezan û zane bûne dubendî û her yekî seriyek kişand. Nûnerên nezanan derketin ser

menbera konferansê û bi qîrîn digotin: "Nan bidin zarokên me. Cî bidin me. Kincan bidin me. Em kulturê naxwazin, em medrese naxwazin, em parastina jiyana xwe dixwazin.." Li wira pêwîste bête gotin ku wan kesan tamîna jiyana xwe tenê di çerçewa otonomiya Kurdistanê Sor a ku di sala 1923'an de hatibû damezirandin, diditin.

Bi rastî jî, di hundirê konferansê de, du grûb, du nêrin xweş ji hev dihatin cuda kirin. Nêrina alimên Kurd ên Sovyetî, bi seroktiya akademyên me Nadirê Nadiro û Şakirê Mixoyan, ew bûn ku Kurd jî riyalîteta jiyane siyaseta xwe deynin. Wan digot ku di rewşa Sovyetê ya wiha de ji bo Kurdan otonomiya kulturî ya herî ber-bî aqilaye.

Gelo atonomiya-kulturî çîye û dê çawa be? Li gora ravekirina xwediyên vê nêrinê, Kurd dikarin heya qonaxekê bi riya mafên kulturî xwe biparêzin. Ew dibêjin; deverên ku Kurd lê dijîn, pêwîst e zarokên wan di dibistanê de bi zimanê xwe bixwînin, her wiha ji divêt pirtûk û rojname bi zimanê Kurdî bene belavkirin û weşandin. Di şûna avakirina wehdak îdarî, li herêmên Kurdan komelên wan çêbibin. Statuya van komelan ew bû ku bikaribin bi navê Kurdan bipeyivin, nûnerên wan di parlamento û belediyên de cîyên xwe bigrin. Li gora wan, bi vê yekê xwenaskirina neşewî, li cem Kurdên Sovyetê dê bilind bibe û di paşerojê de, ewê bikaribin çerçewa mafên xwe firehtir bikin.

Bêguman, ev nêrin heya derecekê rast e. Ew ji ber wan tiştan rast e;

1- Ji ber siyaseta real

2- Ji ber sewiya siyasî ya nizm li nîk Kurdên

Sovyetistanê û nebûna rêxistinek Kurdî yekbûyî.

Bi rastî jî rewşa Yekîtiya Sovyet a îro, pîrr aloz û dijwar e, her deverêk û herêmek jê, ji ber sebêbên aborî, qewmî û siyasî, li ber teqandinê ye. Ji ber vê yekê gotinek ne di ciyê xwe de, dikare bibe problemek mezin. Loma jî, ji Kurdan re hîn gavên bi pîvan divên.

Heger sedema pêşî ji hoyên derveyî îrada Kurdan çêbûbe, lê ya duyem jî hoyên zatî tî. Di hundirê 70'ê salî de, ronakbîrên Kurd xebatek ji bo şiyarbûna netewî nekiri-ne. Pêla qonaxa demokrasiyê bi ser wan de hat, ew jî bo vê yekê ku qebûl bikin û belav bikin ne amade bûn. Ne tenê wiha, ew heya niha jî nikarin xwe ji xewa xwexapandina sosyalîzmê xilas bikin. Her şopa wan diçe ser partiya Komunist û tu pêwendî bi kes û hêzên muxalefetê re ne hatiye dayîn.

Ji bilî vê yekê, di heyamê dawî de, hate xwiyakirin ku pîrsa dîni di nav Kurdên Sovyetê de, hîn pîrr xurt maye. Ew wilo dijwar e heya dihêle ku dubendî di nav kurdên xwedî dînekê çêbibe. Mesela Kurdên Yezîdî ku netewa xwe Kurd dihesibînin û dîne xwe yê Yezîdî dibînin, roja îro hemberî wan şerekî mezin ji aliyên Yezîdiyên ku netewa xwe Kurd nabînin, vebûye. Herçî Kurdên Misulman, erê piraniya wan(ji bilî yên Azerbeycanê) xwe Kurd dibînin, lê belê nîfşek ji wan jî Yezîdîyan nefretê dikin. Û ne bi derewa şêxên pêşverû hatin konferansa Kurdan û doza lihev hatîne dikirin. Şêx Hesên nayîbê muftiyê Qazaxistanê ku bi netewa xwe Kurd e bi van gotinan berê xwe da Kurdên Misulman û yên Yezîdî û got:"Heger ji min bipîrsin tu Kurdî yan tu Misulmanî? ezê bibêjim; berê ez Kurd im û dûre ez Misulman im." Paşî wî gotina xwe berdewam kir û got:"Merovê Kurd bi dîne xwe çi dibe bila bibe, lê em hemû bira ne." Muftiyê Kurd bi wê manê got ku "dîn ji bo Xwedê ye, netewe û welat ji bo me ebda ye." Û Şêx Mûraz, Şêxê Yezîdiyên Gurciya di gotina xwe de wilo got:" Kurdên Yezîdî û yên Misulman kurên bavekî ne û zarên dêkî ne. Di rojên teng de gerek ew hîn bêtir piştta hev bikin." Piştî ku Şêx Mûraz gotina xwe bire serî, ji menbera konferansê daket, wî û Şêx Hesên hevdu hembêz kirin.

Lê mixabin ne hemû Şêx dilên wan li ser miletê wan dişîn. Hinin hene ku roja îro tifaqa xera dikin.

Bi giştî ev iticaha durist di tevgera Kurdên

Babaev, Nadirov û Kendal Nezan di Konferansa Moskoyê de

Sovyetê de ye. Lê iticahêkî din heye ku xwediyên wê bi her awayî muhaweले dikin ku fevlihevbûn di nav Kurdan keve. Sedema vê yekê jî ber sergermî û nezaniya wan tê. Ew bi xwe siyaseta xwe ya çewt venasêrin. Ew bi rengêkî vekirî dibêjin; da ku em bighên mafên xwe, divê rewşa kurdan hemûyan li Sovyetê xirab bibe. Di nêrîna wan de; dêmek hîn Kurd xweş dijîn(ji Komarên Sovyetê Kurd nisbî li Ermenistanê, Gurcistanê û Qazaxistanê ne xirab dijîn) emê nikaribin bi hev re rabin û doza mafên xwe bikin. Ji ber vê yekê ew li van hersê komaran bi agir dilizin. Ew geh nama ji serokên wan komaran bi rê dikin û daxwaza veqetandina erdê ji bo hemû Kurdan dikin. Ew daxwaza vê yekê dikin tevî xweş dizanin ku daxwazên wan bê bingehein. Tenê mebesta wan pê ev e ku destelata van komaran nefretê ji Kurdên cî re bikin û ji wan re bêjin:"Em bi we re deng nakin îcar hûn doza axa me jî dikin! Yelah jî cem me rabin!" Helbet ev siyasetek avanturîstî û ziyanê digîne tevgera Kurdî li Sovyetê.

Diyar e pêwîst e bête gotin ku hemû Kurd li gel stendin û vegera otonomiya Kurdistanê ne. Lê belê ev daxwaza pîroz jî aliyê hinekan ji bo berjewendiyên şexsî bi kar tî. Û bêyî babîsokên demegojî derbasî nav millet dibe. Bi taybetî Kurdên mişext dibên listika vê siyasê. Çimkî rewşa Kurdên qewirî, wek rewşa mirovê li ber xeriqandinê ye. Ew destê xwe li

her tiştî dipelîne. Lê heyala tişt wî merovî xilas nake. Wilo jî, tenê daxwaz wê roja îro Kurdên Sovyet, jî tahlûkê xilas neke. Çimkî realîta jiyane qanûnên wê yên taybetî hene û li gora daxwaza merovan naçe serî.

Roja îro, her kes pê dizane ku otonomiya Kurdistana Sor a ku di çerçewa sînorê Ezerbeycanê de di sala 1923'an de hatibû avakirin, niha rûniştvanên Ezerbeycanî lê dijîn. Dibe ku piraniya wan Kurd bin jî, lê nifşek mezin ji wan xwe Kurd nabînin. Êdî çare çi ye? Bera wan xelkan din û Kurdan bixin şûna wan? An jî Kurdan bibin devereke din û otonomiyekê ji wan re ava bikin? Lê li ser erdê kê? Û kî qebûl dike? Û gelo Kurd tenê mişext û bê cî mane? Li ser vê pirsê, aloziya rewşa welat bi giştî mamoste Nadîrov di axaftina xwe de got: "Lê ne tenê rewşa me Kurdan wiha ye, Tatar, Almanî, Tirkên Mîsket jî hene û hemû dixwazînin vegehin ciyên xwe yên berê. Gelo çilo di warê emeli de, ev yek dikare here serî?"

Roja îro, her kes pê dizane ku otonomiya Kurdistana Sor a ku di çerçewa sînorê Ezerbeycanê de di sala 1923'an de hatibû avakirin, niha rûniştvanên Ezerbeycanî lê dijîn. Dibe ku piraniya wan Kurd bin jî, lê nifşek mezin ji wan xwe Kurd nabînin. Êdî çare çi ye? Bera wan xelkan din û Kurdan bixin şûna wan?

Di vî warî de mamoste Şakiro dibêje: "Emê bibêjin erd hate veqetandin û xanî hatin avakirin. Lê çilo wê kar ji sed hezaran, li ciyên nuhavakirî bête temîn kirin?"

Ji şûna ku Kurd bi hev re rûnî û bi yek nêrinê daxwaza ji destelata Sovyetî bixwazî û rewşa xwe bi wan bidin naskirin, hinin kesên bi qîrî digotin: "Kultur multur me navên, me alim û alimdar navên..." Û bi dehan gotinên wiha tewş dihatin gotin. Diyar e Sazanov (endamê Komîta Merkezî ya Partiya Komunîstê Sovyetî) ne xwest van sloganên di ber guhên xwe re bavêje, wî li ser vê yekê di gotina xwe

de got: "Kurdino, em rewşa we ya dijwar xweş fêm dikin. Lê bizanîbin, erdê ku kultur lê nebe, wê erdekî bê gel be!"

Weku em dibînin rewşa Kurdên Sovyetî pirr çetîn e û gelek pirs di vî warî de têne meydana û ew di ciyên xwe de ne. Lê çi bê gotin û çi nêrin bê dayîn, divê pirsê bingehîn ji ber çavan wînda nebe. Ew jî eve ku problema Kurdên Sovyetî, problemek aktûal e û divêt bê etlahî bête çareserkerin. Heger hat û bi derengî bikeve, dê gelek nexweşiya bi xwe re bîne û ne tenê ku xwîna merovên negunehkar bête rijandin. Ji ber vê yekê grûbên ku roja îro serokîtiya tevgera Kurdên Sovyetî dikşînin divêt bi yek dengî bang bikin û bi yek hêzê doza mafên xwe bikin.

Û damezirandina komîsyonekê ji 6 parlamenteriyên Sovyet û nûnerên Kurdan (Nadîrê Nadîrov, Şakîrê Mixoyan û Mihemedê Babayev) da ku herin Komara Azerbeycanê û pirsê Kurdistana Sor bi destelatê re dersbikin di nêrîna me de tişteki mezin e û gaveke ji çalakîyên bi hev re. Her wiha jî, wê pirr baş be, heger Kurdên me di hundirê komelakê de, xwe li belediya Moskovayê qeyd bikin. Ev tişt mûmkun e. Nûnerê belediya Moskovayê bi xwe di konferansa Kurdan de got: "Em, bendî we ne ku hun komela Kurdên Moskovayê bidamezîrin. Kengî hûn vê yekê bikin, emê bi dilekî xweş û vekirî we di nav koma komelên milletên din ên mîna we qebûl bikin."

Weku em dibînin, gava pêşî ji bo Kurdan tê avêtin û bi destxistina mafên netewî, berî her kesî li ser Kurdan bi xwe dimîne. Diyar e, pêwîst e bête gotin ku mêvanên konferansa Kurdan ne hindik bûn. Ji rexê Sovyetî gelek kesên navdar hebûn. Ji wan parlamenterên Sovyetî Oleynik û berpirsiyarê beşê pêwendiyên di nav netewan de Sazanov, Riya-fov berpirsiyarê pirsê netewî û Kitayiv nayîbê rektorê Institutê Marksîzm-Lênînzme û yên din.

Ji mêvanên Kurd Ezîz Muhamed, Samî Ebdulrehman, Kendal Nezan, Kemal Fuad, Mehmet Alî Aslan, Seid Mistefa, Seid Mula, Mihemed Salih Cuma, Îsmet Şerîf Wanlî û Ehmed Qaramûs û hinin din.

Divê em vê yekê jî li vêderê bidin diyarkirin ku gelek şexsiyetên Kurd hatibûn dawetkerin, her wekî; C. Talabani, Serhad Dicle, Kemal Burkay, A. Rêbaz, A. Ocalan, Malmîsanîj, S. Rêving û yên din. Lê ji ber sebebên teknîkî ev şexsiyet nehatin konferansê. Berpirsiyarên konferansê uzra xwe ji van mêvanan xwestin.

Eğitim

Xwendin û nivîsandina Kurdî-3

Kürtçede İsim Bükümü

(Di Kurdî de tewanadina navan)

M. Elî

İsimlerin nerelerde ve hangi durumlarda bükülmesi gerektiği konusunda yazı dilimizde(konuşma dilinin ve yazı dilinin standartlaşmamasının büyük etkisi altında) büyük bir keşmekeşliğin olduğu söyle nebilir. Konuşmalarımızda pek çok yörelerimizde özellikle disil isimler büküldüğü halde, eril isimlerin bükülmesinden vazgeçilmiş olduğu görülür. Örneğin "av" dişil sözcüğünde "dengê avê" (suyun sesi) deriz ama "nan" eril sözcüğünde "tama nani" (ekmeğin tadı) ya da "tama

nên" demeyiz de "tama nan" deriz. Oysa son kullanılış biçimi dilbilgisi kuralları açısından yanlıştır.

Eril ya da dişil isimlerin yanlış olarak; bükülmeden kullanıldıklarına ilişkin bazı

örnekler:

yanlış

Gaziya Welat

pariyê nan

serê zinar

Çiyayê Qerejdax

Şoreşa Kurdistan

meleyê gund

doğru

Gaziya Welêt

pariyê nên

serê zinêr

Çiyayê Qerejdaxê

Şoreşa Kurdistanê

meleyê gundi

ya da

Gaziya Welatî

pariyê nani

serê zinarî

İsimlerin ne zaman büküldüğü konusunda bir açıklamaya geçmeden önce açıklamalarımıza kolaylık sağlamaları bakımından Kürtçedeki şahıs zamirleri üzerine bir kaç söz söylemek istiyorum. Bilindiği gibi dilbilimcileri Kürtçede iki grup şahıs zamiri olduğunu belirtirler.

Bunlar: **I. grup** **II. grup**

ez	min
tu	te
ew	wî/wê
em	me
hûn	we
ew	wan

Zamirler ismin yerini tutan kelimeler olduklarından, şahıs zamirlerini iki gruba ayırmak yerine, isimlerde olduğu gibi onları yalın ve bükümlü haller biçiminde ve ismin yalın halinin yerine geçen şahıs zamirlerine "yalın zamirler", ismin bükümlü halinin yerine geçen zamirlere de "bükümlü zamirler" demek daha doğru olur. Buna göre I. grub zamirlerine "yalın zamirler" grup zamirlere de "bükümlü zamirler" denebilir. Kürtçenin konuşma dilinde zamirlerin yalın ve bükümlü halleri genellikle yerinde ve doğru olarak kullanıldıkları halde, bunların yerine bir isim kullanıldığında yanlış kullanım ortaya çıkabilmektedir. Bu nedenle ismin her iki halinin kullanımı konusunda herhangi bir tereddüde düştüğümüzde onların yerine zamirleri kullanmaya kalkıştığımızda, acaba zamirin hangi halini kullanacağız diye düşünürsek, doğru kullanım için bir kolaylık formülü bulmuş oluruz. Fakat hemen belirtelim ki bu yöntem yüzde yüz doğru bir sonuç veremeyebilir. Çünkü bazı yörelerimizde zamirlerin de yanlış kullanıldığına rastlanabilmektedir.

Örneğin:

doğru kullanım

yanlış kullanım

Te ez kuştım (beni öldürdün)	Te min kuşt
Te ez xwarım (beni yedin)	Te-min xwar
Min tu kuştî (seni öldürdüm)	Min te kuşt

Bu açıklamadan sonra zamirlerin aracılığıyla isim bükümlerine ilişkin bazı

örnekler verelim.

Zamir ve isimle yapılan cümleler

Ew tê. (O geliyor.) Azad tê. (Azad geliyor.)
Ew hat. (O geldi.) Azad hat. (Azad geldi.)
Ew dixwîne. (O okuyor.) Azad dixwîne (Azad

okuyor)
Wî xwend. (O okudu.) Azadî xwend. (Azad okudu.)

Ew wî dukuje. (O onu öldürüyor.) Azad Xezalê dukuje. (Azad Xezal'ı öldürüyor.)
Wî ew kuşt. (O onu öldürdü.) Azadî Xezal kuşt. (Azad Xezal'ı öldürdü.)

Ew li wî dixê. (O onu dövüyor.) Azad li Xezalê dixê. (Azad Xezal'ı dövüyor.)
Wî li wî xist. (O onu döğdü.) Azadî li Xezalê xist. (Azad Xezal'ı döğdü.)

Ew ji wî mêtir e. (O ondan yığıttir.) Azad ji Osmên mêtir e. (Azad Osman'dan yığıttir.)
Ew di wê de ye. (O ondadır.) Çirok di pirtûkê de ye. (Hikaye kitaptadır.)

Mala min piçûk e. (Benim evim küçüktür.)
Mala Zinêr piçûk e. (Zinar'ın avı küçüktür.)
Ji te pê ve kes nayê. (Senden başka kimse gelmiyor.) Ji Kemêl/Kemali pê ve kes nayê. (Kemal'den başka kimse gelmiyor.)
Dewr dewra wî ye. (Devir onun devridir.) Dewr dewra Ozêl e. (Davir Özal'ın devridir.)

Bu örneklerden sonra nerede ve ne zaman ismin bükümlü halinin kullanıldığına geçilebilir.

a) İsim tamlamalarında tamlayan isim her zaman bükümlüdür.

Roja Welêt (Vatan Güneşi) **ya da** Roja Welatî kurê jinikê (Kadının oğlu)
dewra Özêl (Özal'ın devri) **ya da** dewra Özali goştê mirîşkê (tavuğun eti)
goştê diki (horozun eti)
pariyê nên(ekmek lokması) **ya da** pariyê nanî kuça bajêr(şehir sokağı) **ya da** kuça bajari

b) li, ji, di.... de, di....re, ji...de, ji ...re, bi... de, bi....re gibi edatlarla kullanıldığında, isimler bükülürler.

Ji malê(evden)
ji welêt(ülkeden) **ya da** ji welatî de
di bajêr de(şehirde) **ya da** di bajarî de
di avê re(sudan)
ji çiyê de (dağdan) **ya da** ji çiyayî de
Ji Xezalê re(Xezal'e)
Ji Kemêl re(Kemal'e) **ya da** ji Kemalî re
bi bê de (ruzgarda) **ya da** bi bayî de
bi şivên re(çobanla) **ya da** bi şivanî re

c) Cümle içinde kullanılırken de, fiilin geçişli ya da geçişsiz oluşuna ve zamana göre özne ya da nesne durumundaki isimin bükümlü ve yalın hali kullanılır. Kuralı da aşağıdaki gibidir.

a) Geçişsiz fiillerde:

Bütün zamanlarda özne durumundaki isim yalındır. Cümlelerin nesnesi yoktur. Tümleş durumundaki isim ilk iki kural gereğince bükümlüdür. Fiil çekimi zamana ve şahısa göre değişir. Özne yalın olduğu için çoğul halini alamaz. Öznenin çoğul hali fiilce belirtilir. Yani fiil öznenin tekil ya da çoğul oluşuna göre değişir.

Geçişsiz fiiller

Örnek:

Ez ê biçim malê
Ez dê biçim malê (Eve gideceğim)
Azad ê biçim malê
Ez diçim malê (Eve gidiyorum) Azad diçe malê
Ez çüm malê(Eve gittim) Azad çû malê

Özne tekil

Şivan diçe malê (Çoban eve gidiyor) Şivan çû malê (Çoban eve gitti)

özne çoğul

Şivan diçin malê (Çobanlar eve gidiyor)
Şivan çün malê (Çobanlar eve gitti)

b) Geçişli fiillerle

I. grup: Şimdiki, gelecek ve geniş zamanlar-da:

Özne durumundaki isim yalındır. Nesne durumundaki isim bükümlüdür. Özne yalın olduğu için çoğul halini alamaz. Yani fiil zaman ve şahısa göre değişir.

Örnek:

Özne tekil

Ez ê kitêbê binivîsim (Ben kitabı yazacağım)
Azad ê kitêbê binivîse (Azad kitabı yazacak.)
Tu kitêbê dinivîsî (Sen kitabı yazıyorsun)
Zelal kitêbê dinivîse (Zelal kitabı yazıyor.)

Özne çoğul

Em ê/dê kitêbê binivîsin. (Biz kitabı yazacağız.)
Nivîskar kitêbê dinivîsin. (Yazarlar kitabı yazıyorlar.)
Zelal kitêbê dinivîsin (Zelaller kitabı yazıyorlar.)
Azad ê/dê kitêbê binivîsin(Azadlar kitabı yazacaklar.)

Kurd dê/wê dîrokê binivîse. (Kürt tarihi yazacak)
Kurd dê/wê dîrokê binivîsin. (Kürtler tarihi yazacak.)

II. grup: Bütün geçmiş zaman hallerinde:

Özne bükümlüdür. Nesne durumundaki isim yalındır. Nesne yalın olduğu için çoğul halini almaz. Nesnenin çoğul hali bu nedenle fiilde belirtilir. Yani fiil nesnenin tekil ya da çoğul oluşuna göre değişir.

Örnek:

Nesne tekil:

Min kitêb nivîsî. (Ben kitap yazdım.)
Me kitêb nivîsî. (Biz kitap yazdık.)
Azadî kitêb nivîsî.(Azad kitap yazdı.)
Zelalê kitêb nivîsand.(Zelal kitab yazdı.)
Şivên berx bir. (Çoban kuzuyu götürdü.)
Şivanan berx bir.(Çobanlar kuzuyu götürdü.)

Nesne çoğul:

Min kitêb nivîsî. (Ben kitablari yazdım.)
Me kitêb nivîsî. (Biz kitablari yazdık.)
Şivên berx birin. (Çoban kuzulari götürdü.)
Şivanan berx birin. (Çobanlar kuzulari götürdüler.)

KÜRDİSTAN GENÇLİĞİNİN ÖRGÜTLENME SORUNU

Hüseyin SEZGİN

Ülkemizde, emekçi kitlelerin kitlesel gösteri ve direnişleriyle pekişerek boyutlanan ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesi, nasıl ki, işçi sınıfı ve ezilen halkımızın örgütlü bir biçimde mücadelelerini sürdürmeleri bilimsel sosyalizmin biricik ideolojisi olan Marksizm-Leninizm'le silahlanmış öncü bir gücün rehberliğini gerektiriyorsa, aynı şekilde, mücadelede aktif bir şekilde yer almaya başlayan ve ülke nüfusunun büyük kısmını oluşturan (işçi-köylü-öğrenci) gençliğin değişik tiplerde örgütlenmesi gerekliliği de yakıcı bir hal almıştır.

Devrimci-Sosyalist güçlerin, ülke gençliğini doğru bir tarzda mücadele saflarına kanalize edebilmesi, herşeyden önce, gençliğin değişik sınıf ve katmanlardan gelmelerinden ötürü sahip olduğu heterojen toplumsal yapısı ile, onun belli bir yaş sınırına sahip olması, atılganlığı, yeniliklere açık oluşu, öğrenme ve bilinçlenme eğiliminin güçlü olması gibi homojen bir psikolojik-fizyolojik karakter taşıması, gençliğin, toplumsal-psikolojik yapısını yakından inceleyerek ve yine bu temelden hareketle, uygun örgüt tarzlarını biçimlendirmelerini gerektirmektedir.

Örgütlenme sorununu bir kez tespit ettikten sonra, bu sorunun giderilmesi için atılması gereken adımlar, önceden bilimsel bir biçimde tespit edilmeli ve gençlik örgütlenmesinin özgün yanlarını ve yine bunların üstlenecekleri misyon ile örgütlenme temellerine göre alacakları şekiller dikkate alınmalıdır.

Gençliğin örgütlenmesinin sorunu, toplumun değişik sınıf ve katmanlarının örgütlenmesinin sorunundan ayrı ele alınamaz; onun kopmaz bir parçasıdır. Bugün eğer Kürdistan gençliği örgütsüz ve dağınık konumdaysa, bu herşeyden önce ülkemizin örgütlü politik güçlerinin geniş işçi, emekçi ve yurtsever aydın sınıf ve katmanlarını kucaklamaktan yoksun oluşu ve yine sözkonusu toplumsal kesimlerin çeşitli sorunlarının çözümüne denk düşen örgütlülüğün oluşturulmuş olmasının farklı bir yansımalarını oluşturduğunu görebilmek gerek. Yalnız şu da var ki, gençliğin daha aktif olması, yeniliklere açık olma ve mücadelecilik bir yapıya sahip olması, onun, toplumun diğer kesimlerine nazaran örgütlenmeye daha yatkın olmasını da sağladığını görerek bu ertelenmez görevi yaşama geçirmek için bir an evvel kolları sıvamak

gerekmektedir. Toplumun çeşitli sınıf ve katmanlarının örgütlülük ve mücadele düzeyi, gençliğin örgütlülük ve mücadelesinin etkinliğini etkilediği gibi, benzer bir etkiyi, gençlik de aynı şekilde, verdiği mücadele ile diğer sınıf ve katmanlarının mücadelesini olumlu yönde etkilemektedir. İkisi karşılıklı etkileşim halinde birbirlerini besler ve güçlendirir. Bu yüzden, gençliğin örgütlenmesinde takınılması gerek tutum "ilkın toplumun diğer kesimlerini örgütlenelim de ondan sonra gençliği örgüte kavuşturalım" şeklinde olmamalıdır. Gençliğin örgüte kavuşturulması, onların mücadeleye daha sistemli ve daha kararlı katılımını sağlayacağı gibi, mücadelenin değişik alanlarında yaşanan tıkanıklıkların giderilmesinde de olumlu etkiler sağlayacaktır. Burada ortaya çıkabilecek bir diğer yanlış yaklaşım da, işçi sınıfının politik öncüsü veya diğer devrimci ve yurtsever hareketlerin ideolojik, politik ve örgütsel yönlendiricilik ve denetimleri olmadan da gençliğin kendi başının çeresine bakabileceği, kendi yolunu doğru bir tarzda çizebileceği biçimde somutlaşmaktadır. Ülkemizdeki mücadelenin değişik kesitlerinde, gençliğin deneme-yanılma yöntemiyle, başka bir deyimle el yordamıyla yolunu tespit etme durumunda kaldığı doğrudur, ama gençliğe öncülük edebilecek devrimci ve sosyalist bir örgütün olmadığı özgün süreçlerde yaşanan (yaşamak zorunda kalınan) çalışma ve örgütlenme metodlarını, bugün de kullanamayız, kullanmamalıyız. Her zaman, Amerikayı yeniden keşfetmek durumuyla karşı karşıya kalıp vakit tüketemeyiz. Geçmiş dönemde, kısmen deneme-yanılma sonucunda, kısmen de örgütlü güçlerin bilinçli öncülüğünde Kürdistan gençliğinin yaşanmış çok zengin deneyimleri vardır. Bizler, bugün geçmiş süreci doğrularıyla, yanlışlarıyla ve eksiklikleriyle yeniden ve ciddi bir biçimde araştırıp, bunlardan gerekli sonuçları çıkarmak ve gençlik örgütlerimizin, yapı taşlarını bu malzemenin içinden eleyip seçmek görevleriyle karşı karşıyayız.

Geçmişin Mücadele ve Örgütlenme Deneyimi:

Kürdistan gençliği, tarihi boyunca baskıya, zulme ve sömürgecilığe karşı mücadele veren halkını, hiçbir süreçte yalnız bırakmayarak onunla birlikte ölmekten,

sürgün edilmekten, türlü acıları göğüslemekten geri durmamıştır. İsyanlarda savaşçıların büyük bir kesimini çoğu kez gençler meydana getirmiştir.

19. yüzyılın sonlarından itibaren genç Kürt aydınları, Kürt dili, kültürü, sanatı vs.nin gelişmesi için çok çaba sarfederek küçümsenmeyecek adımlar attılar. 20.yy'ın başlarından itibaren de Kürt gençliği, dil, kültür vb. çalışmalarını daha sistemli hale getirmekle birlikte, bu süreçte ulusal bir bilinç temelinde örgütsel faaliyetlere de girişmeye başladı. Bu dönemde kurulan İttihat ve Terakki Fırkası'nın kurucu ve üyeleri arasında genç Kürt aydınları da yer alıyordu. (Kuşkusuz bu ulusal bir örgüt değildi). Yine bu dönemde, İstanbul'da okuyan Kürdistan'lı öğrenciler, Kürt Hêvi Talebe Cemiyeti (1912) adı altında bir örgüt kurdular. 1919-1938 yılları arasında boyveren Kürt ulusal isyanlarında olduğu gibi, sözkonusu süreçte kurulan çeşitli ulusal karakterli örgütlerde de yine "ön saflarda" yer alıyordu, Kürdistan gençliği.

Kürt ulusunun 20.yy. boyunca sürdürdüğü ulusal kurtuluş mücadelesi ve bu amaçla yapılan isyanlar-geçici başarılar bir yana- her defasında kanla bastırıldı. Kürdistan'da yine soykırım ve sürgün ile sonuçlanan 1937-38 Dersim ayaklanmasından sonra uzun süreli bir sessizlik dönemi başladı. Bu süreç, yaklaşık 20 yıl sürdü. Kürt halkının mücadelesinin bir süre için baltalanması, gençliğin de bir süre etkisiz kalmasına yol açtı. Ama '50'lerin sonları ile '60'ların başlarında, bu sessizlik duvarını ilk yıkan de yine gençlik oldu. Başta üniversite öğrencileri olmak üzere, özellikle metropollerdeki genç Kürt aydınları Kürdistan'ın diğer parçalarında boyutlanmaya başlayan ulusal hareketlerin de etkisiyle yurtsever duygu ve düşüncelerden beslenerek, belli çapta kıpırdanmalara başlamışlardı. Bundan ürken T.C. 1959'da, siyasal tarihimizde "49'lar Olayı" olarak geçecek olan bir operasyon başlatarak, 50 kişiyi gözaltına aldı. Amaçları "yılanın başını küçükken ezmek"ti. Gençliğin çalışmalarının aslında tam olarak siyasi bir boyut kazandığı söylenemezdi. Ancak sömürgeciler, çalışmaların, içinde bulunduğu boyutları aşarak ergeç farklı biçimlere bürüneceğini bildiği için, elini çabuk tutarak işi sıkıya aldı.

Mücadeleyi daha işin başında boğma heves ve gaddarlığıyla operasyonlara girişen T.C., kısa vadede amacına ulaştıysa da uzun vadede kendi kuyusunu kendi elleriyle kazdığıнын farkında değildi. Operasyonda yakalananların bazıları ilk defa koğuşturma, baskı ve işkencelerle karşılaştıkları için yıldınlığa kapılıp herşeyden elini eteğini çekip "bürokrat aydın" olma yolunu seçerken, bir diğer kısmı ise, bilinç öfkeleri daha da bilinerek ileriki süreçlerde kurulacak olan parti ve örgütlerin çekirdek kadrolarını oluşturacak kararlı insanlar

olarak operasyon sürecini atlattılar. Bunların arasında Sait Kırmızı Toprak (Doktor Şivan) ve Sait Elçi de yer alıyordu.

'60'lı yılların başlarında kendi öz örgütlenmelerini kuramamış olan Kürdistan'lı genç aydınlar, TIP (Türkiye İşçi Partisi) içinde çalışmaya başladı. Kürt gençliği çok geçmeden TIP içinde çalışmanın kendilerine belli miktarlarda legal olanaklardan faydalanma olanağı sağlamakla birlikte, TIP'in Kürt ulusal sorunu karşısında duyarsızlığı ve hatta sosyal-şoven, Kemalist anlayışından ötürü, kedilerine fazla bir şey kazandırmayacağını anlayarak bu saflardan ayrılmaya başladı. (Tabii bir kesimin de ayrılmamakta direttiğini ve TIP içinde kalarak "partileşme"yi yeğlediğini belirtelim.)

Kürdistan gençliği, 1969'da ülkemizin birçok şehir ve ilçeleri ile Türkiye'nin metropol kentlerinde biçim olarak Türkiye'li gençliğin kurduğu dernek ve örgütlenmeleri örnek alan öz itibarıyla ise, bu yapıların olumsuz tutumlarına karşı bir tepkiyi içeren bir yönelimle DDKO (Devrimci Doğu Kültür Ocakları) adıyla dernekler kurmaya başladılar.

DDKO hareketi, ülkemizin politik örgütlenme ve mücadelesinin yanısıra, özelde gençliğin örgütlenme ve mücadelesinde, doğrularıyla yanlışlarıyla özgün bir yer tutar. DDKO'nun kuruluş biçimi, mücadele ve örgütsel ilkeleri dikkate alındığında, siyasi bir parti veya örgüt olma işlevine sahip bir karakter taşımadığı görülecektir. Bununla beraber, gençliğin öncülüğü ve aktif katılımına rağmen, özgün bir gençlik örgütlenmesi de değildi. Çünkü DDKO'lar gençliğin omuzlayamayacağı ve omuzlamaması gereken bazı misyonları de üstlenmeye kalkışıyordu. Ulusal kurtuluş mücadelesi verecek bir politik örgüt olma özelliklerine sahip olmadığı halde, sanki bir ulusal kurtuluşçu örgütmüş gibi hareket etmesi, onun temel zaaflarından biri idi. Kuşkusuz bu durum bir boşluktan; sözkonusu misyonları üstlenecek sağlıklı bir politik örgütlenmenin olmayışından kaynaklanıyordu (o dönemde kurulmuş olan TKDP de ülke gençliğini örgütleyip harekete geçirme veya mevcut örgütlülüklerine yön verecek yetenek ve kapasitede değildi). Bu durum, bir yanda DDKO'ları yönlendirecek, yol gösterecek ve gerektiğinde denetleyecek bir öncüden yoksun bırakırken, öte yandan, onları mevcut politik boşlukları doldurmaya yönelterek altından kalkışmayacakları misyonlar yüklenmelerine yol açıyordu.

DDKO'ların ortak bir politik öncülüğe sahip olmayışı, beraberinde ideolojik-politik ve örgütsel birlikten yoksunluğu da getiriyordu. DDKO'lar, bağrında farklı dünya görüşlerine sahip çeşitli eğilimler barındırıyordu; sosyalist fikirlere açık kişilerden tutun da,

küçük burjuva radikal ve burjuva milliyetçi anlayışlara kadar. Merkezi anlamda örgütsel bir birliğin bulunmaması federatif bir tarzda örgütlenmesi, herşeyiyle ülkede kurulmuş olan DDKO'ların kendi başlarına hareket etmelerine, aralarında kalıcı ve organik bir bağ kuramamalarına ve gelişmeler karşısında farklı tavırlar geliştirmelerine yol açmıştır.

Federatif örgütlenmenin yanında, DDKO'nun önemli zaafalarında biri de, gençliğin karakterini aşan misyonlara soyunmasına rağmen, illegal örgütlenmenin önemini kavrayamaması ve o dönemin sağladığı kısmi burjuva demokratik ortamdan hareketle faaliyetlerini ağırlıklı olarak legal ve kısmen de yarı legal bir alanda hapsedmesiydi.

DDKO'lar, bütün olumsuz özelliklerine rağmen, Kürdistan'lı (Kuzey parçası için) politik ve değişik karakterli gençlik örgütlenmeleri için birer deneyim olmuş ve Kürt ulusunun ülkesel zeminde bağımsız örgütlenmesinin bir nüvesini oluşturmuştur. Kürt gençliğini kendi çapında geniş sayılabilecek bir yoğunlukta örgütleyerek, o dönemlerde gençliğin boşlukta yalpalaması sorununa bir ölçüde de olsa yanıt veren DDKO'lar, ülkenin birçok şehir ve ilçelerinde mitingler düzenleyerek eylem ve gösteriler yaparak, bülten çıkararak, bildiriler yayımlayarak ve bunları geniş bir alanda dağıtarak halkımızın ulusal bir bilinç kazanması ve ülke gençliğinin, halk saflarında çeşitli demokratik hak ve özgürlüklerin elde edilmesi için mücadeleye kazandırılmasında önemli görevler yerine getirdi. Bu süreçte, gerek Türkiye'de, gerekse ülkemizde, mücadelelerin giderek radikalleşmesi, egemen güçleri oldukça kaygılandırmaya başlıyordu. 1971 12 Mart'ında, sümürgeci-faşizm uluslararası emperyalizmle işbirliği halinde, ordu aracılığıyla iktidarı zorla gaspederken; gelişen ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelelerine ket vurdu. Sağlıklı bir mücadele ve örgütlenme deneyimine sahip olmayan ilerici ve devrimci güçler, bu saldırılar karşısında tutunamayıp örgütsel varlıklarını koruyamadılar. Bu saldırılardan, Türkiye ve Kürdistan gençliği de payını aldı kuşkusuz. DDKO'lar karşılaştıkları türlü baskılarla birlikte, resmen yasaklanarak faaliyetlerine son verildi. Birçok üye, yönetici ve taraftarı gözaltına alınarak işkencelerden geçirildi; bunlardan bir bölümü haklarında dava açılarak tutuklandılar. Bunların, mahkemelerde yaptıkları savunmalarıyla, Kürt halkının varlığı, tarihi, kültürü, dili hakkında bilimsel kaynaklara dayanarak geniş açıklamalarda bulunmaları iç ve dış kamuoyunda geniş yankılar yarattı. Bu savunmalar, Kürdistan gençliği ve politik güçlerinin diri kalmalarında, kendi çapında bir etken olmuştur.

12 Mart faşizminin kitlelerden destek bulamayarak geri çekilmek zorunda kalması, devrimci ve yurtsever güçlerle birlikte, başta öğrenciler olmak üzere Kürdistan gençliğinin de, yoğun bir atılım dönemine girmesini sağladı. Çeşitli toplumsal kesimler gibi gençlik de geçmişin geleneklerinden faydalanma yoluna girdi. Ülkemiz gençliği bir yandan ülkesel ve uluslararası gelişmeleri yakından izlemek için yayın faaliyetlerine ağırlık verirken, öte yandan DDKO benzeri örgütlenme çalışmalarına girişiyordu. Nitekim ülkede kurulan çok sayıda dayanışma, kültür vs. derneklerinin yanında, İstanbul, Ankara, İzmir gibi Türkiye metropollerinde DDKD'ler kuruldu. İlk etapta kurulan DDKD'ler, DDKO'ların içlerinde barındırdıkları tüm yanlışlıkları (aynı boyutlarda olmasa da) barındırıyordu. Bu demekler de, merkezi değil yerel örgütlenmişlerdi. Gençlik tarafından kuruldukları halde, özgün gençlik örgütlenmeleri olmayıp, çalışmaları legal alanla sınırlandırılmıştı. Bu yanlışlıkların aşılıp, gençliğin siyasi bir örgütlülüğe kavuşturulması gerekiyordu.

Kısacası, 12 Mart'tan çıkış sürecinde, devrimci ve demokratik güçlerin ajitasyon, propaganda ve örgütlenme faaliyetleri yoğunlaşıyor, sosyalist düşüncelerden etkilenme oranı artıyordu. Yerel düzeyde çok sayıda dernek kurulurken, bunlar ayrı ideolojileri benimsemekte, çalışma ve sürece müdahale etme tarzları farklılaşmaktaydı. Kimileri siyasi bir parti veya örgütün görevini omuzlamaya kalkıyordu. Devrimci-Sosyalist anlayışlar yaygınlaşmakla birlikte gençlik üzerinde genel anlamda sağ ve "sol" sapmaların da etkinliklerinin artmaya başladığı, ayrı bir gerçekliği.

Gençliğin farklı eğilimlerin etkisinde olup değişik dünya görüşlerini benimsemeleri, onların siyasi olarak homojen bir karakter taşımalarına olanak veriyordu. Bu açıdan, gençliğin siyasi örgütlenmesini, sosyalist gençliğin örgütlenmesiyle, sosyalistler de dahil ülkenin tüm devrimci ve yurtsever gençliğinin anti-sümürgeci ulusal-demokratik cephe örgütlenmesinden ayırtmak gerek. Ülke gençliğinin, geçici dönemlerde oluşagelen güç ve eylem birlikleri hariç, ortak hareketliliği ve giderek örgüt birliğinin cephe tipi bir yapıda somutlaştırılması için o güne değin ciddi bir adım atıldığı söylenemezdi.

"Devrimci-Demokratlar", DDKO'ların içinde bulunduğu yanlışlıkları dikkate alarak, DDKD'lerin merkezileşmesi çabalarını yoğunlaştırdılar. Bunun sonucunda, değişik birimlerde kurulmuş olan DDKD'ler 28 Eylül 1977'de belirli ilkeler etrafında biraraya getirilerek mekezileştirildi ve işçi sınıfımızın ÖNCÜ gücünün ideolojik-politik ve örgütsel yol göstericiliğine kavuşturuldu.

DDKD, ülkede ve metropolde kurulan 40'a yakın subesiyile, ülke gençliğini yığın halinde örgütlerken, işçi sınıfı ve emekçi halkımızın bilinçlenmesinde de yoğun çabalar sarfetti. Bir DDKD yöneticisi, onun kuruluş amaçları, ilkeleri ve faaliyetleri hakkında şunları söylüyordu: "Kürdistan'ın parçalanarak zorla işgal altına alınmış, sömürgeleştirilmiş olmasına, Kürt ulusunun asimilasyon ve soykırımı tabi tutulmasına karşı savaşımı ve gençliğin özgün sorunlarının çözümünü başlıca görevi olarak benimsemiş olan DDKD; Kürdistan gençliğinin sorunlarının köklü çözümünün, Kürdistan halkının sorunlarının köklü çözümüne bağlı olduğu ve onun tarafından belirlendiği bilinciyle hareket etti... DDKD; gençliği burjuva ideolojisinin tüm biçimlerine, sağ ve "sol" sapmalara karşı korumada etkin çabalar harcadı... Ülkemiz işçi sınıfının öncülüğünde UDHD'mizin gerçekleştirilmesi için tüm gücünü kullanan ve hiçbir fedakarlıktan kaçınmayan DDKD, 'yolumuz işçi sınıfı ve emekçi halkımızın yoludur' şiarına uygun bir savaşımı hayata geçirdi... DDKD; emperyalizme, sömürgecilğe, faşizme ve yerel gericiğe karşı savaşımın teorik, taktik ve örgütsel ilkeleri konusunda gençliği aydınlattı... DDKD, Marsist-Leninist bir politikanın yol göstericiliğinde 'ülkemiz gençliğinin örgütsel ve hareket birliği'nin gerçekleştirilmesi için inatla çalıştı."

Kuşkusuz, DDKD'nin üzerine düşen tüm görevleri, (taşıdığı zaafardan ötürü) tam olarak yerine getirdiği söylenemez. Ama bazı "sonuç"ları kriter olarak geçmiş inkarcı bir tutumla yaklaşanların aksine, bizler O'nun ülke gençliğinin örgütlenmesi, Marksizm-Leninizmle tanıştırılması, mücadele saflarına kanalize edilmesi, geniş işçi ve köylü yığınlarıyla bağ kurması; devrimci-sosyalist gençliğin ulaştığı önemli bir aşama olduğunu O'nun, taşıdığı zaafaların aşılması koşuluyla sosyalist gençliğin yeni tarzda örgütlenmesinde zengin teorik ve pratik malzeme sağladığını düşünüyoruz. Yukarıda düşüncelerinden kesitler sunduğumuz DDKD yöneticisi, gerekçelerini açık bir biçimde dile getirmemekle birlikte, günümüz gençliğine ışık tutacak bazı tespitlerde de bulunuyor; "... DDKD örneği gençliğimizin illegal bir örgüte kavuşturulmasının gereğini ortaya koyuyor... Kürdistan işçi sınıfı hareketi öncülüğünde oluşturulmuş bulunan birbirinden kopuk gençlik gruplarıyla yetinilmemesi gerektiği açıktır. Bu grupları birleştirmek, merkezi bir illegal örgütte biraraya getirmek, kendisini dayatıyor..."

Bu tespit, özünde DDKD'nin temel bazı zaafalarını da içeriyor: DDKD, legal olarak oluşturulmuş ve legal çalışmalarla birlikte kimi yarı-legal ve illegal çalışmaları da yürütmekle birlikte, ağırlıklı yön legal örgütlenmeye dayalı, legal mücadele çerçevesinde hapsolmüştü.

(Özellikle faaliyetlerinin yasaklandığı 1979 dönemine kadar). Legal, yarı-legal ve illegal mücadelenin koordinasyonu zorunlu olmakla birlikte, ülkenin nesnel konumunu dikkate alarak, hangi örgütlenme tarzının temel alanacağı doğru tespit edilmelidir. Kürdistan'ın sömürge konumu, sömürgeci güçlerin, halkımızın her türlü ulusal demokratik haklarına azgınca saldırdığı dikkate alındığında -sömürgeci güçlerin devlet aygıtı hangi biçimde örgütlenmiş olursa olsun- kurulacak bir siyasi gençlik örgütünün illegalci bir çekirdek etrafında oluşturulması ve diğer legal ve yarı-legal çalışmaların da bu çekirdeğe bağlı, ona hizmet eden ve onu güçlendiren bir karakter taşıması gerekmektedir. İşte DDKD'nin asıl zaafı, koordineli olarak yürüttüğü çeşitli tipteki faaliyetleri, illegal bir temele oturtmamış olmasıydı.

Legal çalışmaları temel alarak ağırlık vermenin olumsuz yönlerinden biri, mücadelenin belli bir çerçeveyi aşip istenilen boyutlara taşınmaması ise, bir diğer yönü de, X gençlik örgütünde yetişip, orada partinin (siyasi öncünün) saflarına aktarılacak olan genç kadroların, büyük oranda deşifre olup, bu deşifreyonunun partiye de bulaşmasına yol açması tehlikesidir.

DDKD'nin, bütün olumlu çalışmalarını ve bir dönem boyunca mücadeleye kattığı ivmeyi görmemek ne kadar yanlışsa, günümüz için faydalanacağımız bir örnek olması açısından yanlış yönlerini görmemek veya bunları görüp de aşılması, tekrarlanmaması için buna uygun pratik adımlar atmamak da bir o kadar yanlıştır.

Şimdi bir soru ile konuyu biraz daha açalım: DDKD, örgüt yelpazesinin neresine yerleştirilebilir? Daha da açarsak; DDKD, bir demokratik kitle örgütü müydü; siyasal bir gençlik örgütü müydü; yoksa gençlerden oluşmakla birlikte, genel olarak gençliğin ve bir gençlik örgütünün misyonunu aşan aranda görevler üstlenerek mücadeleye atılmış politik bir örgüt müydü? DDKD'nin örgüt ve mücadele tarzı, bunlardan hangisine denk düşüyordu?

Bana kalırsa, bunlardan her birinin çeşitli özelliklerini taşıdığı halde hiçbirine tam olarak denk düşmeyen "katışık" bir yapıydı. Binlerce insanımızı örgütleyip ülkenin geniş bir kısmında örgütlenme ağını yaygınlaştırdığı halde, sağlıklı ve kalıcı bir yapıya kavuşmamasının kaynağını burada aramak gerek. Ancak, kaynağı bulmak, tek başına yeterli değildir. Önemli olan, bunca çarpıklığa yol açan bu kaynağın kendisinin de nasıl oluştuğunu ve giderilmesi için neden gerekli müdahalelerin yapılmadığını da irdelemek gerek. Ne var ki bu sorun, farklı bir tartışma konusunu beraberinde getirdiği için üzerinde fazlaca durmadan şunları belirtebilirim: Gençliğe ve onun örgütlenmesine sağlıklı bir yaklaşımın geliştirilememesi, ülke koşullarının uzun

vadeli bir biçimde dikkate alınmaması ve o dönemlerde TC devleti sınırları içinde mevcut olan kimi demokratik hak ve özgürlükleri kalıcı bir yapıya kavuşturacak hiçbir güvencenin bulunmadığı, burjuvazinin tekrar bu hakları gaspetmek için her yolu deneyeceği gerçekliğinin kavranamaması, böylesi "katışık" bir yapılanmaya yol açmış ve bunun esas sorumlusu da bütün kararlılık ve iyi niyetleriyle mücadele saflarında yer alan DDKD ve DDKD'liler değil, O'na yol gösterenlerdir. (ya da yol gösteremeyenlerdir).

12 Eylül öncesi süreçte kurulan DDKD benzeri kimi derneklerin de aynı zaafı taşıdıkları gözetlenmektedir. Örneğin bunlardan DHKD (Devrimci Halk Kültür Derneği), DDKD kadar yaygın ve etkin bir örgüt ağı ve faaliyetine sahip olmamakla beraber, oluşum tarzı, üstlendiği bazı misyonlar açısından aralarında bir paralellik bulunduğunu belirtilebilir. Yine bu dönemde kurulan ASK-DER (Anti Sömürgeci Kültür Derneği) ve DUG (Devrimci Ulusal Gençlik) de herhangi bir varlık gösteremedikleri gibi, özgün birer gençlik örgütlenmesi de yaratamadılar.

Geniş yığınlar halinde Kürdistan ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesi saflarında yer almalarına rağmen, sosyalist gençlik, ciddi bir sosyalist gençlik örgütüne, devrimci ve yurtsever gençliğin ise, ortak bir anti-sömürgeci gençlik cephesine kavuşturulamamış olması sebebiyle, ülke gençliğinin 12 Eylül 1980'de gerçekleştirilen karış-devrimci, sömürgeci-faşist cunta karşısında örgütlü bir varlık gösterememelerine ve ciddi tahribatlarla karşılaşmalarına yol açmıştır.

Yeni Bir Süreç ve Yeni Görevler:

12 Eylül süreci, ülkemizin tüm devrimci ve yurtsever güçleri için olduğu gibi gençlik için de yeni bir dönemi ve bu döneme uygun yeni görevleri gündemleştirmiştir.

Ağır yenilgi ve bunalımlarla başlayan bu süreçte, cuntanın gençliğe ilişkin politikasını işlevsiz kılmak, gençliği örgütlemek, devrimci mücadelenin bir bileşeni haline getirmek ve bunları yaparken de sürece uygun yeni örgüt ve mücadele tarzlarının tespiti ve yaşama geçirilmesi vb. görevler, dönemin önde gelen görevleri arasında sayılabilir.

Neydi (nedir) sömürgecilerin Kürdistan gençliğine yönelik politikası? İlk örgütsüz bırakmak suretiyle ulusal ve toplumsal sorunlar karşısında duyarsız kılıp, giderek kişiliksiz, apolitik, halkına düşman bir konuma getirmek ve onu kendisi için bir kitle dayanağı ve vurucu güç yapmak.

Sömürgeci TC devleti, daha kuruluşundan beri edindiği deneyimlerden hareketle, ulusal ve toplumsal muhalefeti etkisiz kılma yolunun onu örgütsüz

birakmaktan geçtiğini ve bunun için de bir yandan var olan örgütlülüğü dağıtıp öte yandan yenilerinin de oluşturulmaması için önlem alınmasından geçtiğini kavramış bulunuyor. Nasıl ki kuruluş döneminde, emperyalist devletlere karşı savaşan Kürt halkının politik olarak bir taraf olmasını engellemek ve tüm haklarından yoksun bırakmak için mevcut tüm örgütlenmelerine azgınca saldırdıysa, 50'li yılların sonlarında oluşan en ufak kıpırdanmaları bile "örgüt fobisi" ile "bölücü teşkilatlanma" olarak algılayıp büyük bir telaş içinde baskı ve terörle sekteye uğratmaya çalıştıysa ve yine '60'lı yılların sonlarına doğru oluşturulan illegal örgüt ve yasal derneklere aynı korku ile saldırdıysa, tüm bunlar gibi 70'li yılların sonlarında kitleselleşerek yoğunlaşan Kürdistan ulusal ve toplumsal kurutuluş mücadelesi karşısında, halka ve onun örgütlü güçlerine saldırmaması beklenemezdi. 12 Eylül darbesinin esas gerçeklerinden biri de buydu zaten.

Tüm diğer kesimlerle birlikte geçici olarak paniğe kapılıp bazı mevziler tekretmek zorunda kalan Kürdistan gençliği, sömürgeci politikalara teslim olmayarak, gündün güne boyutlanan mücadelayı terketmeyerek halkının ve onun örgütlü güçlerinin sürdürdüğü mücadeleye aktifçe katılarak sömürgecilere karşı halkın yanında yer aldığını kanıtladı-kanıtlıyor.

Bugün, devrimci, sosyalist ve yurtsever güçlere düşen temel görevlerden biri de, sömürgecilerin Kürdistan gençliğini kişiliksizleştirme yönündeki politikalarına karşı inatla ve kararlılıkla, fabrikalarda, tarlalarda ve okullarda, halkının kurtuluş yolunda sürdürdüğü mücadeleye destek veren ülkemizin işçi, köylü ve öğrenci gençliğinin "örgüt ve hareket birliği"ni yaratmaktır. Gençliğin örgütlenmesinin, ülkenin değişik sınıf ve katmanlarının örgütlenmesinden ayrı olmadığını belirtmiştik. Gençliğin örgütlenmesinde tutum belirlerken, kendisi homojen bir yapıya sahip olmayıp, içinde değişik sınıfsal kökenlere ve bunlara denk düşen değişik siyasal eğilimlere sahip unsurlar barındırdığını tespit edip bunu esas almak, buradan hareketle gençliğin özgün, bağımsız özelliklerinden ve yine önüne koyacağı amaç ve yükleneceği misyonlara göre, onun değişik örgüt biçimlerini birbirleriyle uyum içerisinde oluşturmak gerekmektedir.

Gençliğin belli başlı örgüt biçimlerini şöyle sıralayabiliriz:

- 1- Sosyalist gençlik örgütlenmesi,
 - 2- Anti-sömürgeci gençliğin ulusal demokratik cephe örgütlenmesi,
 - 3- Gençliğin mesleki-demokratik örgütlenmesi.
- Ülkemizin devrimci-sosyalist güçlerinin halkımızın ulusal ve toplumsal kurtuluşu için verilen mücadelede

üstlendiği öncülük misyonu, sosyalist gençliğin, halk gençliğinin cephesel ve mesleki-demokratik mücadelelerinde öncülük rolünü yerine getirmesinde ifadesini bulmaktadır. Sosyalist gençlik, ülke gençliğinin mücadele ve örgüt birliğinin yaratılmasında üstüne düşen görevleri yerine getirmesini, genel gençlik hareketi içerisinde özgün karakterini yitirerek, hareket içinde eriyerek, ilkelerini bulanıklaştırarak, kısacası soyut anlamda "birlik" belgisini yükselterek değil; tam tersine, ideolojik-politik ve örgütsel anlamda ayırım çizgilerini koyu hatlarla çizerek, buna dayalı bir mücadele yürüterek getirebilir. Aksi takdirde, sosyalist gençlik, temel işlevlerini yerine getirmemekle kalmayacak, aynı zamanda yukarıda sıraladığımız gençliğin çeşitli örgüt tarzlarının birbirlerine karıştırılması ve her birinin süreç içerisinde işlevsiz kalmasına da yol açacaktır.

Gençliğin sosyalist, cephesel ve mesleki-demokratik örgütlenmelerinin işlevleri, aralarındaki ayrılıklar ve ilişkileri kavramak için, bunları kısa ve genel hatlarıyla tek tek ele alalım.

1- Sosyalist Gençlik Örgütü:

İşçi, köylü ve öğrenci gençliğin sosyalizm davası uğruna, işçi sınıfının politik öncü örgütü olan işçi sınıfı partisinin ideoloji ve politikası doğrusunda örgütlenerek, partinin strateji ve taktiklerinin yaşama geçirilmesinde kullanılan ve yine partinin sürekliliğinin sağlanması için kadro üretim/yetişirme alanı olarak işlev gören bir araçtır. Gençliğin inisiyatif sahibi olması yeteneklerini özgür bir şekilde ve bütün boyutlarıyla pratiğe geçirebilmesi, herşeyden önce kendi misyonuna uygun görevler üstlenmesine ve bu görevleri yerine getirmesi için de "bağımsız" bir şekilde örgütlenmesi, partiden ayrı bir öz örgüte kavuşmasını gerektirir. Sosyalist gençliğin öz örgütünün temel işleyiş ve yönetim ilkesi, demokratik merkezîyetçiliktir.

Sosyalist gençlik örgütünün ideolojik-politik olarak işçi sınıfı partisine bağımlı, örgütsel olarak "bağımsız" olması ne demektir?

İdeolojik bağımlılık; sosyalist gençliğin, işçi sınıfı partisinin ideolojisi olan Marksizm-Leninizm'i benimsemesi ve sosyalizm ideallerine bağlı kalarak gençliği de bu temelde eğitip bu ideolojiyi mücadelelerinde bir kılavuz olarak kullanmasıdır.

Politik bağımlılık; politikasını, Marsist-Leninist dünya görüşünü rehber edinerek, ülke koşullarına tarihsel maddeci bir anlayışla yaklaşım göstererek oluşturan ve yine strateji ve taktiklerini buna göre belirleyen işçi sınıfı partisinin politikasını benimsemesi ve çalışmalarını bu politikanın bir ifadesi olan strateji ve taktiklere tabi kılması demektir.

Örgütsel olarak "bağımsız" olması, partinin

yönlendiriciliğinde, kendi iç işleyişinde ve iç ilişkilerinde inisiyatif ve karar sahibi olması demektir.

Sosyalist gençlik örgütlenmesinin bu genel özellikleri teorik bağlamda kabul edilmekle birlikte, her zaman doğru kavrandığı ve yaşama doğru aktarıldığı söylenemez. Kimi anlayışlar "ideolojik ve politik bağımlılık" olarak ifade edilen doğru çizgiyi yanlış yorumlayarak, gençlik örgütünü siyasi partinin yerine koyma O'na kendi özgün misyonunu aşan sorumluluklar yükleyerek işlevsiz kalmasına ve böylelikle de partinin omuzlaması gereken politik iktidar mücadelesinin dumura uğramasına yol açarken; kimi anlayışlar da "örgütsel bağımsızlık" ilkesini gereğinden fazla abartarak, sosyalist gençlik örgütü ile siyasi parti arasındaki bağların zayıflamasına (hatta kimi kez kopmasına) ve dolayısıyla partinin ideolojik-politik hattından sapmasına sebep olurlar.

Gençlik örgütü, her ne kadar parti program ve ilkelerinden başka bir perpektife sahip değilse de, onun görevi iktidar mücadelesine öncülük etmek değil, gençliği, iktidar mücadelesi veren partinin çizgisi doğrultusunda örgütlemek ve harekete geçirmektir. Gençlik örgütü, partinin ilke düzeyindeki tüm yaklaşımlarını benimser ve bu çizgide mücadele verir.

Gençlik örgütünün, parti tüzüğüne paralel ama ondan ayrı kendi tüzüğü olur. Bu tüzük, örgütün hiyerarşik yapısını, örgütlenme tarzını, örgüt içi kuralları vs. tespit eder. Tüzüksel işleyiş gençlik örgütünün, çalışmalarını partinin ilkelerine tabi kılmasına elverişli bir tarzda hazırlanmalıdır. Aksi takdirde, yukarıda da değinildiği gibi partiyle olan bağlar zayıflar ve bunun sonucunda da gençlik örgütü, ya içine kapanarak gelişmeler karşısında edilgen bir konuma düşer, ya da omuzlayamayacak boyutta ağır misyonlar yüklenerek partiye "alternatif" bir konuma düşerek rolünü yitirir ve esas görevlerini yerine getiremez olur.

Gençlik örgütünün en temel görevlerinden biri, sürekli olarak gelişme ve yenileme ihtiyacını duyan partiye, genç, dinamik, kitlelerin nabzını tutabilen, yeni sürece uygun alternatif politikalar üretebilecek ve Marksizm-Leninizm'le donanmış kadrolar kazandırmaktır. Partinin, kendi çizgisinde bir gençlik örgütüne sahip olmaması, sanırım en çok bu alanda eksikliğini hissettirmektedir.

Bir partinin siyasi çizgisi, mücadele ve örgüt anlayışı ne kadar doğru olursa olsun, bu çizgiyi kararlı bir şekilde pratiğe uygulayacak elemanları olmazsa, o parti hiçbir zaman başarı sağlayamaz ve amacına ulaşamaz. Parti çizgisi, emirnamelerle, nutuklarla, kararnamelerle vb. yaşama geçemez. Doğru çizgi bir kez tespit edilip bu doğrultuda karar alındıktan sonra, iş, bu kararları gerçekleştirecek kadrolara kalır. Yeterli oranda kadrosu

olmayan, mevcut kadrolarını mücadele anlayışına uygun düşecek bir tarzda eğitmeyen, yerleri boşalan kadroların yerlerini yeni kadrolarla dolduramayan bir partinin alacağı kararlar, hiçbir işe yaramayan kağıt parçaları olmaktan öteye geçemezler. Eldeki olanakların çokluğu da, eğer kadrolar bu olanakları gereği gibi değerlendirebilirlerse anlam ifade edebilir. Kadroların önemini belirtirken: 'Herşeyi teknik belirler' eski şiarının yerini, şimdi 'herşeyi kadrolar belirler' şiarı almalıdır. Şimdi ana nokta budur" diyordu Stalin. Aynı şekilde, G. Dimitrov da "Kadrolar Üzerine" başlıklı bir makelesinde şunları belirtiyordu: "... Pratik çalışmalarında partilerimiz herşeyi insanların, kadroların belirlendiğini anlamaktan hala uzaktır. Partilerimiz, Stalin yoldaşın bize yapmayı öğrettiği şeyi, yani 'bir bahçıvanın en sevdiği meyve ağacını yetiştirdiği gibi' kadroları yetiştirmeyi, insanlara değer vermeyi, kadrolara değer vermeyi, ortak davamıza yararlı olabilecek her işçiye değer vermeyi beceremiyorlar." (Komünist Ent. 7. Dünya Kurultayı, 1935).

Parti saflarında, partinin strateji ve taktiklerinin gerçekleşmesi için mücadele veren kadroların, görevlerini layıkıyla yerine getirebilmeleri, her şeyden önce onların Marksizm-Leninizm'i özümsemeleri, kendi ülkelerinin tarihsel ve toplumsal yapısını, halkının toplumsal psikolojisini ve buradan hareketle oluşturulmuş olan partinin örgüt, mücadele ve devrim anlayışını özümsemeleri büyük bir önem taşımaktadır. Ancak partinin gençlik örgütü içerisinde eğitilmiş ve pratik mücadele süreci içerisinde yetiştirilmiş bir kadro, böylesi bir teorik-ideolojik donanıma sahip olabilir. Bunun en açık kanıtı, herhangi bir gençlik örgütü saflarında yetişmeden, bu "ön aşam"ı yaşamadan parti saflarına katılan birçok parti ve örgütün üye ve yönetici kadrolarının içinde buldukları yetersiz ve "düzeysiz" durumdur. Marksist-Leninist dünya görüşü bir yana, kendi partilerinin devrim ve mücadele anlayışlarını bile anlamaktan aciz bir konumdalar (bu eksiklikler tabiki sadece gençlik örgütünün yokluğundan kaynaklanmamakta, bununla beraber farklı etkenler de rol oynamaktadır).

Partinin varlığını sürdürmesi, mevcut kadroların korunmasını ne kadar gerektiriyorsa, her an için ölme, yakalanma, kısacası "saf dışı" kalma tehlikesinin bulunduğu bizim gibi sömürge bir ülkede, yeni kadroların yetiştirilmesi, oluşagelen boşlukların doldurulması için elde hazır bir potansiyelin bulunması da bir o kadar önemlidir. Dimitrov, yukarıda andığımız makalesinde, devamla şunları belirtmektedir: "Kadrolarımızın en değerlilerinden bazılarını, mücadelede sürekli olarak kaybetmemiz nedeniyle kadrolar sorununa karşı kayıtsız

bir tutum, daha da izin verilmezdir. Çünkü biz, bir bilgiçler topluluğu değil, sürekli ateş hatında olan savaşçı bir hareketiz. Bizim en çalışkan, en yiğit ve en sınıf bilinçli unsurlarımız ön saflardadır. Düşmanın, özellikle faşist ülkelerde peşini bırakmadığı, katlettiği, zindanlara attığı, toplama kamplarına koyduğu ve korkunç işkenceler uyguladığı, tam da bu ön saflardaki insanlardır. Bu durum, varolan kadroların dikkatle korunması kadar, safların sürekli olarak doldurulmasının, yeni kadroların yetiştirilmesi ve eğitilmesinin acil gerekliliğine yol açar"

Partinin sürekliliği kadar, yenilenmesi ve yeni koşulların beraberinde getirdiği yeni görevlerin yerine getirilmesine elverişli bir örgütlenme ve mücadele anlayışı ve bunun pratik gereklerinin yerine getirilmesi de önemlidir. Bazı yönetici kadrolar (hatta bazen bunların çoğunluğu) bir dönem, içinde yaşadıkları koşullara uygun olarak benimsedikleri kimi anlayışları, yeni koşullara uygun düşecek yeni fikirlerle değiştirmekte ayak direterek sürecin gerisinde kalırlar. Yönetici kadroların, sürece uygun yeni perspektifler geliştirememeleri, parti veya örgütlerinin de aynı konuma düşmelerine hatta dağılmalarına yol açabilmektedir. Oysa fizyolojik-psikolojik yapısı gereği atak, yeniliklere açık olan gençlik, gençlik örgütü içinde sağlam ve çok yönlü teorik-ideolojik bir donanımla, en önemlisi de pratik faaliyet içerisinde yetiştirilerek, yeni süreçlere uygun politikalar geliştirme ve bunları süratle gerçekleştirmek için kolları sıvayıp -parti saflarında- mücadeleye atıldığında, partinin sürecin kuyruğuna takılma tehlikesinden kurtularak geniş yığınlara öncülük edebilecek bir yapıya kavuşmasını sağlayabilir. Eski kadroların teorik birikim ve pratik deneyimleriyle, genç kadroların dinamizmi ve yaratıcılığı bütünleştirilerek, mücadele doğru bir rotaya çekilebilir ve böylelikle, parti, görevlerini daha iyi bir şekilde yerine getirebilir.

Gençlik örgütünün, partiye düzenli olarak donatılmış kadrolar aktarması ve partinin ideoloji ve politikasına uygun hareket edebilmesi, onun "örgütsel bağımsızlığı" nı yitirmeksizin partiye sağlıklı ve sağlam bağlar kurmasına bağlıdır. Gençlik örgütü, parti dışı ama partiye bağlı bir örgüttür. Bu bağ, örgütünün ön saflarında savaşan genç partililer aracılığıyla sağlanır. Bunlar hem parti üyesi, hem de gençlik örgütündeki sempatican ve taraftarları, partinin ideoloji ve politikası temelinde eğiterek, onları birer partili olma niteliğine sahip kişiler düzeyine yükseltmeye çalışan genç kadrolardır. Kendi iç işleyişinde bağımsız hareket eden gençlik örgütü, partinin direktifleriyle hareket eden genç öncülerin vasıtasıyla, partinin genel çizgisine uyar. Bu yönüyle, gençlik örgütüne "özerk" bir örgüt dense, sanırım daha çok yerini bulur. Gençlik örgütünün,

partinin yerine geçirilmeye çalışılması ne kadar yanlışsa, partinin de, kendini gençlik örgütünün yerine koyarak onun günlük pratik çalışmalarına karışması veya bu çalışmaları onun adına yapmaya kalkışması da bir o kadar tehlikeli ve yanlıştır. Bu durum, hem gençliğin inisiyatifinin ve sorumluluk bilincinin zayıflamasına, hem de, zaten "iş başından aşkın" partinin, herşeyi yapayım derken kendi öz görev ve sorumluluklarını da yerine getiremez bir duruma düşmesine yol açar. Gençliğin kendine olan güveninin artması ve yeteneklerini geliştirmesinin biricik yolu, kendi misyonuna denk düşen görevler yüklenilmesi ve yine bu görevleri, -kendisine sunulan olanaklar eşliğinde- kendi öz çabalarıyla yerine getirmesinden geçer.

Gençlik örgütünün, partininkinden ayrı ilkeleri olmamakla birlikte, gençlik örgütüne üye kabulü, partiye üye kabul etmekten bazı farklılıklar gösterir: Parti üyesi olabilmesi için, kişinin ilkin partinin ideolojik birliğini temsil eden ve onun strateji ve taktiklerinin tespitinde bilimsel bir kaynak-belge oluşturan parti programı ile, partinin örgütsel birliğini somutlaştıran ve yine partinin temel örgütlenme ilkelerine, iç işleyiş ve kurallarını formüle eden parti tüzüğünü kabul etmesi ve bu gereklilikleri yerine getirmesi için, partiyi maddi olarak destekleyip partiye bağlı örgütlerden birinde çalışması, kısacası "... amaç ve eylemlerini komünist partinin amaç ve eylemleriyle kaynaştırması ve kendisini, onun politika ve idealininin yaşama geçirilmesine adanmış"ı gerektirir (Leninist Parti ve Yaşamının Standartları, sf. 41, İ. Pronon).

Marksist-Leninist bir partide, parti üyesinin, iradesini partinin iradesine tabi kılması, demokratik merkezîyetçilik çerçevesi içerisinde çelikten bir disiplin mevcut olmasıyla mümkündür. Disiplinin katı kurallara dayalı kendiliğinden, bilinçsiz bir biçimde ortoriteye boyun eğmeye dönüşmemesi ve kişinin bireysel iradesinin tahribine yol açmaması için, onun, partinin ideolojisini, politikasını ve örgütsel işleyişini ciddi bir şekilde kavraması ve bu prensiplerin yaşama geçirilmesi için sorumluluk bilinci taşımasını gerektirmektedir. Bir kişinin komünist bir partiye, üye olarak kabul edilebilmesi için, yurkarıda saydığımız temel özellikleri, asgari düzeyde de olsa taşıması gerekir. Peki, parti çizgisinde yer alan bir gençlik örgütüne üye kabulünde bu kıstaslar ne ölçüde aranacak? Gençlik örgütüne üye olmaya aday olan bir taraftar veya sampatizanın, henüz çok deneyimsiz olduğunu, teorik-ideolojik donanımdan büyük oranda yoksun olduğunu, örgütsel ilişkilerle yeni yeni tanışıyor olmanın verdiği başına buyruk hareket etme alışkanlığına sahip olduğunu hatırlatmakta fayda var. Parti taraftarları gençliğin, bu yapısıyla, partinin

ideolojik birliğini ifade eden programıyla, örgütsel birliğini ifade eden tüzüğünü kavramaktan uzak ve bu sebeple de iradesini bir bütün olarak örgütsel ilişki ve işleyiş tabi kılacak bir durumda olmadığı hemen anlaşılır. Sempatizan gençliğin, parti üyesi olmaya layık bir seviyeye ulaşması, ancak, gençlik örgütünde pratik olarak çalışıp gerekli bilinç ve disiplin alışkanlığı elde etmesine bağlıdır. Onların gençlik örgütüne alınmalarının kıstası ise, partiye/gençlik örgütüne duydukları yakınlık, partinin ideoloji ve politikasını kavrayabildiği oranda benimsemesi (veya buna açık olması) ve pratik ilişkilerinde güven vermesidir. Örgütlü mücadele saflarında yetişen gencecik insanlar, kararlı, bilinçli ve disiplin ruhuyla parti saflarına akın ederek birer partili, birer savaşçı olurlar.

Gençlik örgütünün, gençliği örgütlemesi, mücadele saflarına kanalize etmesi, geniş, örgütsüz genç yığınları harekete geçirebilmesi, parti için kadro rezervi sağlaması vb. gibi en temel görevlerini yerine getirebilmesi de hiç kuşkusuz, onun sürece denk düşen mücadele ve örgütlenme biçimlerini uyumlu bir biçimde koordine edip, bu koordinasyon doğrultusunda hareket etmesine bağlıdır.

Gençlik örgütü, her ne kadar gençliğin bazı özgün durumlarını dikkate alarak belirli mücadele ve örgütlenme biçimleri oluşturuyorsa da, onun, partinin ideoloji ve politikasının yönlendiriciliğinde hareket etmesi, beraberinde, partinin strateji ve taktiklerine uygun bir tarzda örgütlenme ve bu araçlara uygun mücadele tipleri tespit etmesini getirir. Partinin stratejisinden ayrı bir stratejiye sahip olmamakla beraber, gençlik örgütünün görevi, stratejinin gerçekleşmesine öncülük etmek değil, öncü partiyi beslemek ve kitleyle bağlarını güçlendirerek bu stratejinin gerçekleştirilmesinde ona yardımcı olmaktır. Gençlik örgütünü diğer yardımcı araçlardan ayıran temel özellik, onun, politik iktidar mücadelesinin direkt bir bileşeni olmasıdır. Gençlik örgütü, taktiklerini de tespit ederken, tıpatıp olmamakla beraber, partiyi kendisine rehber edinir. Nasıl ki, parti belli bir süreç boyunca temel aldığı ve değiştirmedeği stratejiyi gerçekleştirmek için, günün koşullarına uygun düşen tüm mücadele ve örgüt biçimlerini benimseyip bunların koordinasyonunu sağlıyorsa gençlik örgütü de yine yaşanan süreci kıstas olarak mücadele ve örgüt tarzını ona göre biçimlendirmelidir. Bir dönem için ön planda olan bazı örgüt ve mücadele biçimleri, bir başka dönem ikincil plana düşebilir (ya da tersi) Ancak, süreç ne olursa olsun, mücadele hangi aşamada olursa olsun, sömürge bir ülkede sosyalist bir parti için olduğu gibi, gençlik örgütü için de değişmez bir kural vardır: Örgütlenmede illegalitenin esas alınması. Aksi takdirde bu yapılanmalar, devletin baskı

ve terörden kurtulamayıp tahrip edilme durumuyla karşı karşıya geleceklerdir. İlegalite esas alındıktan sonra, ülkenin genel koşulları, sömürgeci devletin örgütlenme biçimi, illegal çekirdeğin kitleyle olan bağları, mücadelenin gelişkinlik düzeyi vs. dikkate alınarak, illegal örgüt ve mücadeleyi besleyecek legal veya yarı-legal olanaklardan da sonuna kadar faydalanmasını bilmek gerek. Bu yapılmazsa, mücadele kitleselleşmez ve örgüt, dar bir çekirdek kadro ile sınırlı kalma tehlikesiyle karşılaşabilir.

Partiyi besleyecek ve onun gençlik kitleleriyle bağlarını pekiştirecek illegal bir gençlik örgütü, ancak merkezi bir tarzda örgütlenirse misyonunu yerine getirebilir ve ancak böylelikle birbirinden soyutlanmış, sürece ayrı boyutlarda müdahale etmeye çalışan gençlik birimlerini, bir tek hedef doğrultusunda, ortak bir şekilde harekete geçirebilir. Merkezi birlik, demokratik olmalıdır. Ama yoğun illegal koşulların yaşandığı süreçlerde, yönetim organlarının seçimi ve karar alım süreci, her zaman tam olarak demokratik kuralların işleyişine uygun düşmeyebilir. Bu yönüyle, çoğu kez merkezîyetçi yönün ağır bastığı bir demokratik yapılanma sözkonusudur. Pratik zorlukların bir ürünü olarak oluşan bu durumun, çoğu kez suistimal edildiği ve demokratik bazı prensiplerin çiğnenmesi için malzeme olarak kullanıldığına da rastlanıldığını önemle vurgulamak gerek. Merkezi yanın ağır basması, demokratik işleyişin rafa kaldırılmasını değil, tam tersine bütün olanaklar zorlanarak bu işleyişin bir yaşam tarzına dönüşmesi için çaba sarfedilmesiyle gerçek içeriğine kavuşur.

2. Ulusal Demokratik Gençlik Cephesi:

Ülkenin genel sorunlarına bağlı olarak oluşan, ortak sorun ve istemler temelinde, gençliğin güç ve eylem birliğinin ileri ve ilkeli bir aşamasını temsil eden gençlik cephesinin, ayırt edici özellikleri nelerdir?

Gençlik cephesi, örgütsüz ve örgütlü "tüm" ülke gençliğinin birliğini ve ortak hareket etmesini sağlamayı amaçlar. Değişik örgütlerden gelen ve değişik siyasal eğilimlere sahip gençlik çevrelerini biraraya getirmesi nedeniyle, (sosyalist gençlik örgütünün aksine), ideolojik-politik bir birlikteliği yansıtmaz. Halk gençliğini, gençlik cephesinde biraraya getirecek olan esas kıstas, onların ideolojileri ve bunun yaşama uygulanmasını ifade eden politik tutumları değil, sömürgeciliğin, emperyalizm, yerel gericiğin ve her türden işbirlikçiliğin gençlik üzerinde yarattığı olumsuz etkilerden hareketle, mücadelelerini, Kürdistan'daki tüm ulusal demokratik güçlerin yürüttüğü anti-sömürgeci, anti-emperyalist, anti-faşist, anti-yerel gerici anti-

işbirlikçi mücadeleleriyle bütünleştirilerek, onun organik bir bileşeni haline gelmesini sağlayan asgari düzeyde oluşturulmuş ortak prensiplerdir.

Gençlik cephesi, UDHC'nin programına dayalı olarak oluşturulmakla birlikte bu programın gerçekleştirilmesinde öncü rolü oynamaz; ülke gençliğini, cephe programına uygun noktalarda biraraya getirerek halk cephesinin güçlendirilmesi ve mücadelesinin ivme kazanmasını sağlar. Gençlik cephesi, iktidar mücadelesinde öncülük misyonunu üstlenmemekle birlikte, iktidar mücadelesi veren halk cephesinin bir bileşeni olarak politik bir karakter taşır. Taşıdığı politik karakter nedeniyle de, illegal örgütlenmeyi temel alıp, legal ve yarı-legal kanallarla beslenmesi gerekmektedir.

Gençlik cephesi; mesleki-demokratik örgütlenmelerin aksine, gençliğin belli bir kesimini değil, gençliğin, işçi, köylü, öğrenci ve diğer tüm kesimlerini örgütlemeyi hedefler. Gençliğin tüm kesimlerini örgütlerken de, her bir kesimin özgün, diğerlerinden ayrı yönlerini gözeterek, kendi yapısı içinde bunlara ilişkin ayrı birimler oluşturur.

Gençliğin farklı eğilim ve farklı kesimlerinin uyumlu ve ilkeli bir tarzda mücadele verip ortak hedefe doğru birlikte yol almaları, cephenin demokratik merkezîyetçi ilkeyle yönetilmesini gerektirir.

Ülkenin somut koşullarını, bölünmüşlüğü, karşılıklı önyargıları ve bunlara eklenen sektör ve teslimiyetçi anlayışları dikkate aldığımızda, böylesi bir gençlik cephesinin, salt istemlerle veya iyi niyetlerle kurulamayacağını, daha büyük fedakarlıklar gerektirdiğini daha iyi kavrayabiliriz.

Gençliğin örgütlenmesinin, ülkedeki çeşitli sınıf ve katmanların örgütlenmesinin bir parçası olduğunu yukarıda da irdemiştik. Değişik sınıf ve siyasal eğilimler arasındaki ilişkiler, doğal olarak gençliği de etkiler ve değişik politik eğilimlere sahip gençlik çevrelerinin bu doğrultuda bir ilişki sistemi oluşturmalarının maddi temelini oluşturur. Değişik eğilimlerin gençlik kolları arasındaki ilişkiler, salt sınıfsal-siyasal ilişkilerinden değil, kuşkusuz gençliğin özgün konumuna göre de biçimlenmektedir.

Devrim hedefi ve bu hedefe ulaşmada çıkarları bulunan çeşitli sınıf ve katmanların mücadeledeki konumlanışları, aralarındaki ittifak politikaları, devrimin stratejisini oluşturur (bu strateji, sosyalist partilerin asgari-demokratik programına denk düşer). Çeşitli politik eğilimlere sahip gençliğin, aralarında oluşturacakları ilişkiler de elbette bundan ayrı düşünülemez. Sorunu ülkemiz somutundan yola çıkarak ortaya koyacak olursak; Kürdistan'ın dünyada "nesli tükenmez üzere olan" bir ilişki sisteminin -klasik sömürgeci ilişkiler

sisteminin- ağında olması, nasıl ki ulusal demokratik güçlerin baş düşmanı olarak sömürgeciliği ve onun dayanaklarını gündemleştiriyorsa; bu mücadelenin birer bileşeni olarak gençliğin de, anti-sömürgeci bir politikayı birincil derecede esas almalarını ve bu temelde anti-sömürgeci bir gençlik cephesini oluşturmalarını koşullandırmaktadır.

Kürdistan gençliğinin, anti-sömürgeci, anti-empyralist, anti-yerel gerici ve her türden işbirlikçiliğe karşı olma ilkelerini esas alarak biraraya gelmeleri, kuşkusuz UDHD hedefiyle biraraya gelmiş yapılanmaların oluşturacakları bir siyasi cephenin "gençlik kolu" biçimini alması, daha bir anlamlı ve etkili olur. Eğer ülkemizdeki tüm siyasi güçler (veya mümkün olan en geniş kesim), ülke zeminini esas alan bir mücadele içerisinde birleştirilmezse, gençliğin anti-sömürgeci siyasi cephesinin oluşturulması, oldukça sancılı olacaktır. Şimdiye değin, her ne kadar dönem dönem güç ve eylem birlikteliği veya cephe doğrultusunda çeşitli adımlar atılmış olsa da (UDG ve HEVKARİ gibi), bunlar istenilen sonuçları verememiştir. Birliği amaçlayan bu ortak çalışmaların-başarıya ulaşamamalarının gerekçeleri bir yana- az sayıda örgütün bir dönem için yakınlaşmalarıyla sınırlı kalması ve tüm devrimci- yurtsever güçleri kapsayamaması, ayrı bir zaafı oluşturmaktaydı. Siyasi hareketler arasında oluşagelen bölünmüşlük ve bu siyasi hareketlerin yönetim organları arasında gerçekleşen olumsuz bazı ilişkiler (hatta dönem dönem çatışmalara kadar varan gerginlikler) gençliğe de yansımış ve ülke gençliğinin ortak hareketinin oluşturulmasında elverişsiz bir ortamın oluşmasına yol açmıştır. Son dönemlerde bazı hareketler arasında ikili yakınlaşmalar oluşuyorsa da, birçok siyasi hareketin karşılıklı olarak besledikleri önyargılar halen devam etmektedir. TEVGER çerçevesinde biraraya gelenler ise, ortak faaliyetlerini ülke zemininde yoğunlaştıramadıklarından, bu yakınlaşma, sözkonusu siyasi hareketlerin gençlik çevrelerinin merkezi ortak hareketliliğinin oluşmasını engellemektedir. Bütün bunlar gösteriyor ki; gençliğin politik-cephesel birliğinin sağlanması, bugünden yarına gerçekleştirilebilecek bir gelişme değildir; belirli ilkeleri ve buna bağlı örgütsel oluşumları gerektirir. Cephe birliğinin oluşabilmesi için ortak hareket etme geleneği ve alışkanlığına sahip olmayan ülkemizin işçi, köylü ve öğrenci gençlik kesimlerinin güç ve eylem birliklerinin yaratılması ve bu eylem birlikleri içerisinde karşılıklı olarak var olan güvensizliklerin, önyargıların ortadan kaldırılması ve sömürgeciliğe karşı oluşturulacak cephenin asgari ortak noktalarının pratikte özümsemesi gerekmektedir.

Kürdistan gençliğinin hareket birliğinin yaratılması ve bu birliğin giderek cephe birliğine dönüştürülmesinde, en büyük görev ve sorumluluk, herkesten önce ülkemizin devrimci-sosyalist gençliğine düşmektedir. Çünkü sosyalistler, yaşamın her alanında öncülük misyonlarını yerine getirip inisiyatifini ortaya koymak ve bir yandan gençliği ulusal demokratik saflara çekmek, öte yandan gençliğin anti-sömürgeci mücadelesinin, sosyalizme gidecek yolu açacak ve sosyalizm mücadelesinin bir müttefiki olmasını sağlayacak müdahalelerde bulunmak görev ve misyonuna sahiptir. Sosyalist gençlik, ülke gençliğinin en bilinçli ve en kararlı kesimidir. İşçi sınıfının öncü gücünün asgari ve azami programının (bağımsızlık-demokrasi-sosyalizm) gerçekleştirilmesi için, toplumun diğer sınıf ve katmanlarına ilişkin olarak izlediği müttefikler politikasını, sosyalist gençlik kendi özgün konumuna ilişkin olarak gerçekleştirmelidir. Sosyalist gençliğin, anti-sömürgeci gençliğin mücadelesinde öncü ve yönlendirici bir rol oynaması, onun savaşkanlığı ve ülke gençliğine vereceği güven ile ilintilidir. Bu doğrultuda üzerine düşecek herşeyi, hiçbir fedakarlıktan kaçınmadan ve gerektiğinde, ilkesel tavizler vermemek kaydıyla, esneklikler göstererek yerine getirmelidir.

Güç ve eylem birliğini engelleyen "sol" sektör ve pasifist, teslimiyetçi anlayışların etkisiz kılınması önemlidir. Bunu sağlamanın yolu ise onlara karşı tepkimeci tutumlar sergilemek veya kimi kez yapıldığı gibi, onlarla aynı tutumlara yönelmekten değil, tam tersine, sabır ve kararlılıkla onları ortak mücadeleye dayalı devrimci bir zemine çekmekten geçer. Bu amaçla, devrimci-sosyalist gençlik çok esnek ve yapıcı davranmalı, ancak tüm çabalara rağmen sektör, dar grupçu ve gençlik hareketini pasifize edici tutumlardan vazgeçmeyen anlayışlara karşı, Marksizm-Leninizm'e dayalı ideolojik mücadele bayrağını elden bırakmamalı ve bu türden anlayışların gerçek yüzlerini kitleler nezdinde açığa çıkarmaktan bir an için bile geri durmamalıdır. Çünkü, pratik deneyimler bizlere göstermiştir ki, gerçek birliktelikler, tavizlerle veya yanlış politikalara karşı sessiz durmakla gerçekleştirilemez. Sosyalist gençlik, ülkenin örgütlü ve örgütsüz tüm gençliğinin ortak sorun ve ortak çıkarlar çerçevesinde biraraya gelmelerinin zorunluluğunu onlara kavratmalı ve onları bu yönde ikna etmelidir.

Burada şu sorun ortaya çıkıyor: Cepheleşmenin önünde yukarıda sıraladığımız birçok engel dururken ve ülkede geniş güçleri kapsayan mücadeleciler bir Ulusal Demokratik Cephe kurulamamışken, gençliğin anti-sömürgeci cephe birliği oluşturulabilir mi? Evet, oluşturulabilir ve oluşturulmalıdır. Devrimci-sosyalist

gençlik, sağlıklı bir ittifak politikasıyla böylesi bir oluşumun gerçekleştirilmesinde ülke gençliğine öncülük etmelidir.

Sosyalist gençlik, kimlerle, nasıl ve nereye kadar ittifak kuralmalıdır?

Sosyalist gençliğin ittifak politikasına kaynaklık eden temel faktör, politik öncünün yakın ve uzak vadeli stratejisidir. Bu açıdan, öncü siyasi parti, ilk stratejik hedefine varmada, hangi sınıf ve katmanlarla, ne derecede bağlaşıklık kuruyorsa, politik öncünün "yedek gücü" de, o sınıf veya katmanların gençlik kesimleriyle buna uygun bir bağ kuralmalıdır. Gençliğin anti-sömürgeci birliğinin yönlendirici ve motor gücü olacak sosyalist gençliğin birlikteliğine öncelik tanınmalıdır. Bugün bütün sosyalistler aynı politik çatı altında birleşemediklerinden, bu bölünmüşlük, sosyalist gençlik saflarına da yansımakta ve sosyalist gençliğin birliği sorunun esasını oluşturmaktadır. Devrimci-sosyalist gençlik, bir çekim gücü oluşturarak, ülke gençliğinin diğer devrimci ve yurtsever kesimlerini etrafında toplamalı ve ittifakı güçlendirmelidir. Ulusal burjuva sınıf kökenli gençlik de bu ittifakta yerini almalıdır. Sosyalist, devrimci ve yurtsever gençliğin, komprador-işbirlikçi gençlik kesimleriyle ittifak sorunu yoktur. (Burada bir noktaya değinmekte fayda var: 'işbirlikçinin oğlu işbirlikçi olur' mantığından hareketle, salt aile ve sınıf konumuna göre tutum belirlemek doğru değildir. Aileleri işbirlikçi olduğu halde, kendileri farklı tutumlar geliştirerek yurtsever saflara katılabilirler. Devrimci ve yurtseverlere düşen görev, bu yapıdaki gençlerle ilgilenerek, onların ailelerinin istemlerine göre davranmalarını engelleyip yurtsever saflara çekmek veya hiç olmazsa tarafsız kılmak için çaba sarfetmektir).

İttifaklar, temel olarak iki biçimde gerçekleşebilir: Birincisi, kısa vadeli, belirli güncel gelişme ve istemlerden hareketle oluşturulan güç ve eylem birlikleri; ikincisi, uzun vadeli, belirli ilkelere dayalı ve "stratejik hedefler" içeren cephesel birlikler. Belirli süreçlerde oluşan eylem birlikleri, daha sistemli hale getirilerek cephesel birliğe dönüştürülebilir. Devrimci-sosyalist gençlik, kimlerle güç ve eylem birliği, kimlerle cephe birliği kurar? Sosyalist gençlik, proletaryanın öncü gücünün uzun vadeli hedeflerini (sosyalizmi), gözeterek kısa vadeli hedeflerine göre (UDHD) ittifak politikasını belirler. Buradan hareketle, diyebiliriz ki; sosyalist gençlik, yurtsever devrimci güçlerin saflarında, ülkenin bağımsızlığı ve demokratikleştirilmesi için mücadele veren gençlik kesimleriyle cephe birliğini hedeflemelidir. Cephe birliği -zorunlu bir ön şart olmamakla birlikte- güç ve eylem birliği pratiğine dayanarak oluşturulduğunda, işlevini daha kolay ve kapsamlı yerine

getirebilir. Ülkenin bağımsızlığından yana olmayıp, mücadeleyi ulusal demokratik hak ve özgürlükler için sınırlandıran gençlik çevreleriyle cephe birliği kurulamaz. Bu çevrelerle cephe birliğini savunmak, reformizme prim verip, hedef şaşırıktan başka bir şeyi ifade etmez. Bununla birlikte reformist gençlik çevreleriyle kısa erdemli istemler için dönem dönem ortak hareket etmeyi de yadsımamak gerekir. Taktik ilişkileri reddetmemek, ama bu türden ilişkileri stratejik ilişkilerle karıştırmamak doğru bir tutumdur.

İttifak düzeyi, amacı ve kapsamı ne olursa olsun, sosyalist gençliğin gözetmesi gereken birincil görevi; ideolojik-politik ve örgütsel bağımsızlığını koruyup, birlik içerisinde erimemektir. İkincisi; politik dostluk, ideolojik mücadelenin önünde engel olmamalıdır. Sosyalistler, yaşamın her alanında kendi dünya görüşlerinin propagandasını yapıp, burjuva ve küçük burjuva anlayışları (onlarla ittifak halinde bile olsa) ideolojik olarak mahkum etmekten kaçınmamalıdır. "Eylemde birlik, ajiasyon, propagandada serberstlik" prensibi, temel bilgilerinden biri olmalıdır.

Anıt-sömürgeci ulusal demokratik bir gençlik cephesinin kurulmasına, yukarıda açıkladığımız perspektiflerle yaklaşan sosyalist gençlik, böylesi bir organizasyonun oluşumu için, şimdiden, birlikteliğin dayanacağı asgari ortak ilkelerin tesbitine girişmeli ve yine böylesi bir organizasyonu hedefleyen güç ve eylem birliklerini yaygınlaştırmalıdır.

Gençliğin, tabanda yakınlaşması, siyasi yapılanmaların merkezi düzeyde yakınlaşmalarına nazaran daha olanaklı ve daha pratiktir. Gençlik saflarında okullarda, fabrikalarda ve diğer alanlarda ilişkiler sıklaşıp daha nitelikli birlikteliklere dönüştükçe, ulusal demokratik güçlerin yakınlaşmaları da hızlandırılmış olur.

3 Gençliğin Mesleki-Demokratik Kitle Örgütü:

Gençliğin, işçi, köylü ve öğrenci kesimlerinden oluşması, onların genç olmalarından ötürü sahip oldukları ortak özellik ve sorunların yanında, her bir kesimin, kendilerine özgü sorunları ve istemleri sözkonusudur. İşçi gençliğin, çalıştığı işyeri ve mesleğe göre oluşturduğu ekonomik mücadele örgütleri, köylü gençliğin, sendikal ve kooperatif türü birlikler, öğrenci gençliğin, akademik-demokratik temellerde kurdukları öğrenci dernekleri, gençliğin politik mücadelesini pekiştiren, mesleki demokratik mücadele araçlarıdır. Bu örgüt biçimleri, her ne kadar farklı alanlara ilişkin olarak biçimleniyorlarsa da içerikleri ve misyonları çakışmaktadır. Hepsi de gençliğin kimi alanlardaki güncel sorun ve istemlerinden hareketle oluşturulmuş olmakla beraber,

bu temelde gelişen mücadele, politik mücadeleden soyut düşünülemez; mesleki örgütlenmeler, politik mücadelenin yardımcı mücadele araçlarıdır. Ekonomik-demokratik kitle örgütleri, politik mücadele araçları değildir. Bu açıdan, bu türden örgütlere, politik misyonlar yüklemek, onların gerçek karakterini kavramamak demektir. Zira, bu tür tutumlar, mesleki örgütlenmelerin işlevlerini tam olarak yerine getirmelerini engellediği gibi, politik mücadelenin boyutlanmasında yaptığı etkiyi de olumsuz yönde etkiler.

Gençliği mesleki-demokratik kitle örgütlerinde biraraya getiren belirleyici etken, onların politik anlayışları değil, mesleki çıkarlarıdır. Bu çıkarlarına sahip çıkan ve onlar için mücadele eden herkes, dünya görüşleri, politik ilkeleri ne olursa olsun, örgüte üye kabul edilebilir. Kitle örgütlerinin demokratik bir karaktere bürünmesi için, faşistlerden ve düzenle uzlaşarak kitle örgütünün mücadelesini sekteye uğratmaya çalışanların tasfiye edilmeleri gerekmektedir. Kitle örgütleri, politikleşmiş, belirli politik ilkelere ve bilince sahip gençlerle sınırlı kalmaz. Misyonunu yerine getirebilmesi için, elden geldiğince, dayandığı kitlenin en geniş kesimlerini örgütleyerek harekete geçirmelidir. Bu gerçekliği kavrayamayan kimi anlayışlar, gençliğin, cephe tipi örgütlenmelerinde geçerli olan bazı kıstas ve ilkeleri DKÖ'lere dayatarak, bunları birbirlerine karıştırmakta ve kitle örgütlerinin kitleselleşmesini sekteye uğratmaktadır. Demokratik kitle örgütlerine yanlış bu tarzda yaklaşan diğer bir anlayış da, bir örgütlerin politik örgütler olmadığı ve esas olarak politik ilkeler temelinde biraraya gelerek politik mücadeleye bu boyuttan katılan yapılanmalar olmadığı ve belirleyici ögenin mesleki çıkarlar olduğu gerçekliğini görmekte beraber, sorunu mesleki çıkarlar çerçevesine hapseden, politik mücadeleye olan bağlarını kavrayamayan ekonomist anlayıştır.

Devrimci-sosyalist gençlik, kitle örgütlerini, politik örgütler olarak algılayan anlayışlara karşı olduğu gibi, onları politikayla uğraşmayan yapılanmalar olarak değerlendiren anlayışlara karşı da mücadele vererek, doğru perspektifini somutlaştırmaktadır.

DKÖ'lerin dayandıkları örgütsel zemin ile izledikleri mücadele hattı, birbirine karıştırılmamalıdır. Mücadelenin alacağı kapsam ve içerik, örgütün öncülüğü tarafından büyük oranda etkilenir. Mesleki çıkarlara dayalı olarak hak arama çabalarına girişen kitle, eğer devrimci ve sosyalist güçlerce yönlendiriliyorsa, mücadeleleri, ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesinin ulaşacağı boyut paralelinde daha üst boyutlara tırmanmaya başlar ve alacağı politik içerik daha bir pekişir. (Politik partiler, örgütler aracılığıyla verilip, iktidarı devirmeyi amaçlayan

politik mücadeleye, politik içeriğe bürünen ekonomik mücadeleyi ayırtırmak gerek.) Örneğin, bir tek işyerinin değil bütün işçilerin yaşam düzeylerinin iyileştirilmesi ve çalışma koşullarının rahatlatılması amacıyla, salt bir tek işyerindeki kapitaliste karşı değil, tüm kapitalist sınıfa karşı verilen bir mücadele politik karakter taşır. Ekonomik talepli bir genel grev de, böyle politik bir niteliğe bürünür. Ekonomik-demokratik mücadeleye politik mücadele arasındaki ilişkiyi böyle kavramak gerek.

Kürdistan'lı devrimci-sosyalist ve diğer yurtsever gençlik çevreleri, bu türden örgütlenmelerde çalışarak etkinliği ele geçirmeli ve bir yandan geniş bir kitleyi kucaklarken, öte yandan bu kitleyi bilinçlendirerek mücadelelerinin dar çerçevelerinde hapsolmasını engelleyip genel ulusal ve toplumsal kurtuluş için verilen mücadeleye yardımcı ve besleyici bir boyuta -ve bu yönüyle de politik bir içeriğe- kavuşması için üzerlerine düşeni yapmalıdırlar.

Mesleki-Demokratik örgütlenmelerin, illegal örgütlenmeyi esas alıp, legal ve yarı-legal örgütlenmeleri buna tabi olacak şekilde oluşturan, gençliğin sosyalist ve anti-sömürgeci cephe tipi siyasi birliklerinden ayrı olarak yasal kuruluşlar olduklarını da hatırlatmakta fayda var. Devrimci-sosyalist gençlik, ne onların yasal olduklarını gözardı edip DKÖ'lere illegal çalışma tarzlarını sürekli dayatıp, yasal olanakların kullanılmasının önüne geçmeye çalışan anlayışların, ne de her çalışmayı yasal sınırlar içinde ele almakla yetinenlerin tutumlarını benimser. Devrimci-sosyalist gençlik, yasal kuruluşlar oldukları gerçekliğini gözardı etmeden, yasallığı değil, meşruluğu çalışmalarında rehber edilecek bir prensip olarak algılamalıdır.

DKÖ'lerde, meşru kararların alınması ve bunların kitlesel bir biçimde yaşama uygulanabilmesi için, demokratik yönü ağır basan demokratik merkezîyetçilik ilkesiyle yönetilmelidir. Tabanın söz ve karar hakkı olmalı ve önemli kararların çoğu, kitlenin doğrudan iradesiye alınmalıdır. Bunun dışında, yine taban tarafından, demokratik seçimlerle seçilen -ve yine seçimlerle görevlerinden alınabilecek- yönetim organları da, kimi kararları alıp, bunun uygulanması için yürütme işlevini yerine getirebilir. Kararların alınması ve yerine getirilmesinde, azınlık haklarının korunması ve kimi kararlara şerh koymaları hakkı saklı tutulur.

Genel hatlarıyla mesleki-demokratik kitle örgütlerinin özelliklerini ortaya koyduktan sonra, bu perspektif temelinde akademik-mücadele araçlarından olan öğrenci derneklerine biraz daha değinelim. İşçi ve köylü gençlik, sendika veya köylü birliklerinde, mensup oldukları sınıfla birlikte örgütlenirken, öğrenci gençlik, değişik sınıf ve katmanlardan gelmekle beraber derneklerde, sınıflardan

bağımsız örgütlenirler. Bu durum, öğrenci gençliğin, gençliğin diğer kesimlerine nazaran sınıflarıyla olan bağlarının görece zayıflamasına yol açar. Öğrencilerin, sınıfla ve politik mücadeleyle bağlarının güçlendirilmesinde, devrimci ve sosyalist öğrencilere daha çok görev düşmektedir. Yapacakları ajitasyon-propaganda ve örgütlenme faaliyetleriyle, bir yandan, öğrencilerin genel akademik-demokratik sorunları karşısında daha duyarlı kılınıp, bu yönde atılma geçmelerini sağlarken, öte yandan, gün geçtikçe yoğunlaşan ulusal ve toplumsal kurtuluşla ilişkilerini arttırmaları gerekmektedir. Mücadelenin ülke düzeyinde aldığı boyut, tüm mesleki-sindikal örgütler üzerinde olduğu gibi, öğrenci denekleri üzerinde de büyük oranda etkiye bulunur. Baskının zorbalığın, sömürünün ve asimilasyonun had safhada olduğu Kürdistan gibi bir ülkede, mesleki-akademik istemlerden hareketle de oluşsa, gelişen mücadelelerin politik bir karaktere bürünmesi için nesnel koşullar daha elverişlidir. Kürdistan gençliği (özellikle öğrenci gençlik) daha aktif olduğu için, attığı her adımda karşısında devletin "kolluk kuvvetlerini" görüyor. Mücadele süreci içinde, verdiği mücadelenin, özünde devlete karşı verilen mücadeleyle birleştiğini yavaş yavaş kavramaya başlar. Öğrenci gençlik, gördüğü eğitimin de etkisiyle, savaşa atılmaya ve bilinçlenmeye açıktır. Sosyalist öğrenciler, ülkedeki politik mücadeleyi omuzlayan işçi sınıfının ÖNCÜ gücünden aldığı destekle, öğrenci gençliği bilinçlendirici, harekete geçirici ve örgütlendirici bir tutum geliştirmelidir. Politik mücadelenin bileşenlerinden olan ulusal demokratik öğrenci hareketini, öğrenci dernekleri ve onun genel kitleleriyle karıştırmamak gerek. Ulusal demokratik öğrenci gençlik hareketi, son bağlamda, anti-sömürgeci gençliğin cephe birliğinde somutlaşan kitle tabanının kollarından birini oluşturmakta olup, siyasi talepleri, kendi misyonunu uygun düşecek bir tarzda ön planda tutarken, öğrenci dernekleri, ülkemizde direkt olarak anti-sömürgeci Kürdistan gençliğinin bir parçasını oluşturmakta ve üstlendiği misyonu da buna uygun tespit ederek, farklı yollardan siyasal talepler "temelinde" örgütlenmektedir.

Kürdistan işçi, köylü ve öğrenci gençliği, politik örgütlenmelerde ülkesel zeminde ve "Kürdistanı" -ve ulusal- bir kimlikle yer alırken, sendikalarda, birliklerde ve öğrenci derneklerinde, her zaman için "ulusal kimlik" temelinde biraraya gelmez. Bu durum, özellikle metropolde çalışan işçi gençlik ile, gerek metropoldeki ve gerekse de ülkedeki öğrenci gençliğin içinde yer aldıkları sendikalar ve öğrenci dernekleri için geçerlidir. Bir örnekle sorunu biraz açmaya çalışalım: Diyelim ki Diyarbakır Hukuk Fakültesinde bir öğrenci derneği kurulmuş. Bu derneğin faaliyetine katılanlar kimlerdir? Elbetteki Kürdistan'lı ve Türkiye'li öğrenciler. Bu dernek her ne kadar ülkede kurulmuşsa da, sadece Hukuk Fakültesinde okuyan Kürt öğrencileri değil, Türk öğrencileri de ortak istem ve sorunları temelinde örgütlemeyi amaçlar. Bu

derneğin ülkede kurulmuş olması, kuşkusuz burada verilen akademik-demokratik mücadelenin ağırlıklı olarak Kürdistan kurtuluş mücadelesinden etkilenmesinde yol açar. Ancak akademik-demokratik mücadelenin politik mücadeleyle bağı, Türkiye'deki politik gündemle birlikte ülkemizdeki politik gündeme göre de biçimlenir. Bu açıdan, belli taleplerle oluşturulmuş bir öğrenci derneği, (Kürt öğrenci gençliğinin Türkiye'li öğrencilerle birlikte sahip oldukları sorunların yanında ve bunlara ek olarak, kendi özgün sorunları da var - kendi anadilleriyle eğitim yapamamaları, asimilasyoncu bir eğitim politikasına tabi tutulmaları gibi) ulusal bir kimliğe bürünüp, salt Kürt öğrenci gençliğinin kendine has sorunlarına dayanarak oluşturulamaz, oluşturulmamalı. Çünkü ön planda olan ortak noktalardır ve unutulmamalıdır ki, Türkiye'li öğrenci gençlik, ülkemiz öğrenci gençliğinin özel sorunlarından bütünüyle soyut değildir; onlar da bu haklar için verilen mücadeleye çekilebilirler. Şu da var ki, Türkiye'li öğrencilerle ortak noktaları ön plana getirerek dernekte yer almakla birlikte, ülkemiz öğrenci gençliği -özellikle politikleşmiş kesimleri- dernekler mücadelesinin, ülkedeki politik mücadeleyle bağıni geliştirmesi için çaba sarfetmekten kaçınmamalıdır.

Metropolde okuyan öğrenciler ve çalışan işçi gençlik de benzer bir durumla karşı karşıyadırlar. Öğrenci dernekleri dışında, ülkedeki çeşitli demokratik kitle örgütleri, kurulduğu yerdeki Kürdistan'lı çeşitli sınıf ve katmanları örgütlemeyi hedefler ve bu yönüyle "ulusal" bir kimlik taşıyabilir. Oluşturulacak bu türden kitle örgütleri, direkt politik karakter taşımayan kuruluşlar olabileceği gibi, politik çizgilere sahip yapıların legal yansımaları türünde de olabilir. Metropolde de, Türkiyeli ve Kürdistanlıların, aynı çatı altında çalıştıkları, işyerlerine ilişkin kurulan mesleki birlikler hariç, metropolde yaşayan gençliğin karşılaştığı sorunlarla ilgili olarak da politik olmayan "ulusal" kimlikli dernekler kurulabilir. Tabi böyleleri dernekler kurulduğunda kimi yasal engellemelerle karşılaşabilir. Bu açıdan, kimlik, açıktan açığa yansıtılmazsa da pratik tutumlarıyla dernek tarafından somutlaştırılabilir.

★ ★ ★

Gençlik örgütlenmesinin temel biçimlenmelerini genel hatlarıyla açıkladık. İçinde bulunduğumuz süreçte, başta gençliğin komsomol tipi sosyalist örgütlenmesi olmak üzere, cephe ve mesleki-demokratik tarzda koordineli bir biçimde örgütlenmesi sorunu halen acil bir görev olarak varlığını sürdürmektedir. Öğrenci gençliğin, dernekte örgütlenmesinde belli bir çapta yol alınmış olmakla birlikte, diğer alanlarda ciddi adımlar atıldığı söylenemez.

Gençliğin örgütlenmesinin, ajitasyon ve propaganda çalışmalarıyla birlikte, günlük pratik mücadele süreci içerisinde Onun eğitilmesi göreviyle de iç içe geçmiş bulunmaktadır. Gençliği örgütleyerek eğitmek, eğiterek örgütlü mücadele saflarında aktifçe savaşmasını sağlamak, ertelenemez bir görevdir. ●

DIYARBAKIR'DA ÖĞRENCİ GENÇLİĞİN MÜCADELESİ

Üniversitelerin açılışıyla birlikte, her yıl yapılmakta olan resmi törenler bu yıl da gerçekleştirildi. Bu açılışlara, gerek ülkemizde gerekse metropollerde, egemenlerin üst düzey temsilcileri ve yerel düzeyde bazı temsilciler katıldı. Resmi törenler, büyük bir tedirginlik ve "güvenlik" kuşatması altında yapıldı. Çünkü, öğrenci gençliğin, meşru bulmadığı böyle bir tören karşısında sessiz kalmayacağını tahmin edebiliyorlardı. Birçok yerde olduğu gibi, Dicle Üniversitesi'nde de, öğrenciler, çeşitli gerekçelerle törenlere alınmadı, onlara söz hakkı verilmedi. Söz hakkı istemlerinde ısrarlı bir tutum sergileyen öğrencilere jop ve dipçiklerle saldırıldı. Yapılan törenlerde, öğrenci sorunlarına kıyısından köşesinden bile değinilmezken, öğrenci gençliğin mücadelesini karalamaya yönelik konuşmalar yapıldı, öğrencilere eylemlere katılmamaları doğrultusunda uyarılarda bulunuldu, demokratik öğrenci hareketi ve yapılan kitle eylemlilikleri küstahça çarpıtılarak "dış mihrakların" oyunu olarak nitelendirildi, yapılan kitle eylemleri, "birkaç öğrenci"nin "oyuna gelmesi" olarak yansıtılmaya çalışıldı. Oysa, onların duyduğu tedirginlik bile, kendi söyledikleri yalanlara kendilerinin bile inanmadığını gösteriyordu. Öyle ya, bütün bu eylemlilikler, "birkaç" öğrencinin işi idiye, bütün bu "güvenlik" tedbirleri nedendi?

Egemen güçlerin temsilcilerinin, açılışta, demagoji ve karalama kampanyası yürüteceklerini bilen öğrenciler, bu karalama ve çarpıtmaların teşhiri yönünde bir çabaya girilmesi ve bu doğrultuda bir protesto eylemliliği düzenlenmesi gerektiğini gündemleştirdiler. Bu eylemi, bütün çevrelerin düşünce birliği içinde oluşturulan "Alternatif Açılış" programının anlamlı bir boyutu ve ilk adımı olarak değerlendiren Devrimci Sosyalist Öncü Öğrenciler, diğer çevrelerle, bu konuda da bir görüş birliği oluşturmaya çalıştılar. Ancak bu konuda farklı yaklaşımlar vardı. Örneğin, bir çevre resmi açılışın protesto edilmesinin, kendileri açısından bir anlam taşımadığını belirterek böyle bir eyleme katılmayacaklarını söylediler. Bunun üzerine, törenin protesto edilmesi gerektiği düşüncesinde anlaşılan çevreler biraraya gelerek yapılacak eylem biçimini saptadılar: Tören salonuna girilip söz hakkı istenecekti. Salona alınmama ya da söz hakkı verilmemesi durumunda direnecekti.

Bu yaklaşımla, tören günü, öğrenci kitlesi, Tıp Fakültesi kantininden sessizce yürüyerek, tören salonunun önüne geldi. Salon etrafında bulunan polis çemberi, öğrencilerin içeriye girmesine izin vermedi. Bunun üzerine polislerle tartışma başladı. Öğrencilerin, kendilerine söz hakkı verilmemesi durumunda dağılmayacaklarını ve eylemlerine buldukları yerde devam edeceklerini söylemesi üzerine, polis, önce kitleyi oyalayarak zaman kazanma yoluna başvurdu. Ancak öğrenci kitlesinin, ısrarlı tutumunu sürdürmesi üzerine, saldırıya geçti. Böyle bir saldırıya karşı hazırlıklı olan kitle, "Kahrolsun Faşizm" sloganını atarak oturma eylemine girişti. Ancak saldırı karşısında (manevra alanının darlığı, saldırı için uygun ortamın ve olanakların olmaması dikkate alınarak) dağılmaya başlandı ve bu arada 8 öğrenci gözaltına alındı. Gözaltına alınan öğrenciler, ertesi gün serbest bırakıldı.

Okulun yeni açıldığı bir dönemde yapılan bu eylemlilik,

öğrenci kitlesi üzerinde önemli sayılabilecek bir olumlu etki yarattı. Eyleme anlayış bazında katılmayan çevre, ilkin eylem kitlesinin cılız olacağını ve bir anlam ifade etmeyeceğini, hatta mücadele sürecinin önünü tıkayacağını ileri sürerken, eylem sonrası oluşan coşkuyu görünce, - önceki tavırlarının özeleştirisini bile vermeden- köylü kurnazlığıyla "eylem kararı yerinde bir tavrıdır; karara katılıyor ve destekliyoruz" diyerek ağız değiştirdiler. Öğrenci kitlesi, bu tür çarpık yönelimleri, kendi pratiğinde mahkum ettiği için, bu konuda fazla bir şey söyleme gereği duymuyor; bu tutumun devrimci ahlakla örtüşmediğini belirtmekle yetiniyoruz.

Bu eylemden sonra, öğrenci hareketi, önceden genel hatlarıyla üzerinde anlaşmış bulunan alternatif açılış için çalışmalarını yoğunlaştırdı. Bu süreçte, yine aynı çevre tarafından çarpık bir yaklaşım sergilendi. Kitlenin "yılgnılığı" gerekçe gösterilerek, açılış sırasında döviz asılmaması, slogan atılmaması gerektiği ileri sürüldü. Devrimci Sosyalist Öncü öğrenciler bu tavrın çarpıklığı üzerinde ısrarla durmalarına rağmen, onları bu tutumlarından vazgeçiremediler. Söz konusu çevre, daha sonra, sloganların provokasyon ortamı yaratacağını söylemeye kadar vardırı işi. Oysa bu çevre, daha önceki eylemlilik süreçlerinde, saptanmış bulunan sloganları atmakla kalmıyor, daha farklı sloganları bile atabiliyordu. Kendilerine bu tavırları hatırlattığında, "kitle atıyor" diyebilmişlerdir. Tartışmaların bir sonuç vermemesi üzerine şöyle bir formül üzerinde anlaşıldı: Dövizler asılacak, fakat slogan atılmayacak. 9. Ekim günü, bu doğrultuda, Tıp Fakültesi kantininde alternatif açılış gerçekleştirildi.

Alternatif Açılış

Alternatif açılış için, şehirde bulunan Eğitim ve Hukuk Fakültesi öğrencilerinin de kampüse gelmesi gerekiyordu. Ancak polis yolu tutarak, kampüse gelen öğrencileri geri çevirdi. Bu arada yoldaki aramalar sırasında 16 öğrenci gözaltına alındı. Bunlardan 12'si aynı akşam bırakılırken, 4'ü de ertesi gün salıverildi. Hukuk ve Eğitim fakültelerinin katılımı engellenmesine rağmen açılış, 1500 dolayında kişinin katılımıyla gerçekleşti.

Açılış, ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelelerinde yaşamını yitiren devrim şehitleri anısına bir dakikalık saygı duruşuyla başladı. Ardından, koro eşliğinde kitlenin katılımıyla ulusal marşımız "Ey Reqîb" okundu. Daha sonra, Ortadoğu'daki savaş, SS Kararnameleri, Kürdistan'da yoğunlaştırılan terör ve öğrenci gençliğin mücadelesini ele alan, bunları değişik boyutları ile irdeleyen konuşmalar yapıldı. Konuşma aralarında, üç ayrı koro tarafından söylenen Türkçe, Kürtçe parçalar, kitlenin coşkusuна renk kattı. Ayrıca şiirler okundu, türküler söylendi. Duvarlara asılan dövizler arasında şu sloganlar dikkat çekiyordu: "Kürt Halkı İmha ve Sürgüne Boyun Eğmeyecektir!", "İrkçı-Şoven-Asimilasyoncu Eğitime Hayır!", "Me Li Berxweda, Em Li Berxwedidin, Emê Li Berxwebidin", "Yaşasın Demokratik Üniversite Mücadelemiz!", "Emperyalist Savaş Hayır!"

Çekilen halaylarla doruğa ulaşan coşku, kitle tarafından atılan "Biji Kurdistan!", sloganıyla bütünleşerek, açılışın en anlamlı anlarından biri yaşandı ve program alkışlarla sona erdirildi. Yapılan konuşmalarda zaman zaman paralel

boyutların işlenmesi ve konuşmaların uzunluğu, belli anlarda kitleye bir durgunluk yaşattıysa da, Alternatif Açılış programı, bir bütün olarak, yığınsal ve coşkulu geçti.

Öğrenci Gençlik ve Zindan Direnişleri

Diyarbakır'da öğrenci gençliğin mücadelesi, 1986'da ivme kazanmaya başladı ve '89'a geldiğinde, belli bir yığınsallık ve politik boyut kazandı. Ancak "SS Karamameleri" ile birlikte, ulusal ve toplumsal muhalefete yönelik, çok yönlü sömürgeci saldırılardan, ulusal ve toplumsal hareketin bir bileşeni olan öğrenci gençlik hareketi de nasibini aldı. Baskıların yoğunlaşması ve kitlesel tutuklamalara yönelmesi, öğrenci hareketi üzerinde belli ölçülerde de olsa bir yığınlık yarattı. Bazı çevrelerin, kitlenin içinde bulunduğu durumu bahane ederek öncü çıkışlardan ve kitle öncülüğünden vazgeçmesi ve kitle ile aynı zeminde buluşması, mevcut durumu daha da ciddileştiriyor. Yaşanmakta olan tıkanıklığın aşılması, demokratik öğrenci hareketinin, giderek azgınlaşmakta olan sömürgeci-faşist baskılar karşısında mücadelesini yükseltmesi ile mümkündür. Bu noktada, devrimci ve sosyalist öğrencilere düşen görev, kitle kuyrukçuluğu değil, kitle öncülüğüdür. Dar grup çıkarları, mücadelenin genel çıkarlarının önüne konulmadan demokratik öğrenci hareketinin en geniş birliği sağlanarak, mücadele, devrimci ve sosyalist öğrencilerin öncülüğünde boyutlandırılmalıdır.

Her yıl cezaevi direnişleri gündeme geldiğinde çok sıcak tartışmalar yaşanır. Aynı şeyin bu yıl sözkonusu olduğu söylenemez. Bugüne dek, bu konuda ciddi bir çalışma yürütülebilmiş değil. Kulusuz bu durum, öğrenci hareketinin genel olarak içinde bulunduğu durum ile ilgilidir. Ancak, bunda bazı çevrelerin, başlayan tartışma sürecinde sergiledikleri sekte tutumlar da etkili oldu. Bir anlayış baştan itibaren, kampüste ve okulda yapılacak her türlü eylemliliğe karşı ilgisiz kaldı. Şehirde yapılması düşünülen kitle yürüyüşünü gündemleştirdi. Bu yürüyüşün örgütlenmesi ise, öğrenci gençlik dışındaki oluşumlara ve kitle örgütlerine bağlandı. Bu yaklaşım, her çevreden kabul gördü. Ancak bunun açık ve yeterli olmadığını, her şeyi bu yürüyüşle bağlamanın yanlış olduğunu; kendi öz potansiyelimizle de yapabileceğimiz şeyler olduğunu, bir yandan bunları yaparken bir yandan da kitlesel yürüyüş için çalışmalar yürütülebileceğini dile getirmemize rağmen, bu yapılmadı. Sonuçta, bizim yaklaşımımızın doğruluğu pratik olarak da kanıtlandı. Çünkü, fakültelerde bir şey yapılmadığı gibi, ilkesel olarak herkesin savunduğu kitle yürüyüşü de hayata geçirilemedi. Böylece, kampüste de, şehirde de ciddi bir eylemlilik gerçekleştirilemedi. Sadece kampüste bir forum düzenlendi ve cezaevlerindeki direnişle ilgili bilgiler verildi, konu hakkında çeşitli konuşmalar yapıldı. Bu eylem, bünyesinde bir çok eksiklik ve yanlışlık barındırmasma, eyleme yönelik yeterli çalışma yapılmamış olmasına rağmen, sürecin olumlu bir yanını oluşturdu. Aynı gün, Eğitim Fakültesi'nde de benzer eksiklikler taşıyan, aynı konulu bir forum düzenlendi. Bizce, formlardaki eksikliklerin yaşanmasında her çevrenin şöyle veya böyle bir payı bulunmakla beraber, en büyük sorumluluk, olaya dar grup çıkarları açısından yaklaşan çevrenin olmuştur. Diğer yandan, bütün çevrelerin ortak tavrı biçiminde şekillenen, açlık grevini ziyaret ve gönüllü oturma eylemleri ise yeterli olmamakla birlikte yaşama geçirilebildi. Bizce, devrimci tutsaklar üzerindeki baskıları protesto etmek, onların direnişleriyle dayanışmayı yükseltmek bunlarla sınırlı

kalmamalıydı.

YÖK'ü Protesto Etkinlikleri

Devrimci tutsakların direnişi, 1 Kasım günü yeni bir boyut kazanarak ölüm orucuna dönüştü. Gerek bu durum, gerekse YÖK'ün kuruluş yıldönümünün yaklaşması, öğrenci gençliği, mücadeleye yeni bir dinamizm katmak hedefi ile yeniden biraraya getirdi, nispeten sıcak bir tartışma ortamı oluştu. Aynı çevre, bu süreçte de sekte bir tutum olarak "bizim sorunumuz ulusal sorundur, YÖK'ü protesto etmenin bir anlamı yoktur" biçiminde çarpık bir yaklaşım sergiledi. Halbuki YÖK'e karşı, sömürgeci, asimilasyoncu, gerici eğitimin her türlü uygulamasına karşı çıkmak, buna karşı mücadele etmek, biz Kürdistan'lı öğrencilerin en önde gelen görevlerinden biridir. Ulusal sorun, elbette bugün, biz devrimci-sosyalist öğrencilerin de temel sorunudur. Fakat, bu böyledir diye, her şeyi bir tarafa bırakıp, diğer sorunlarda ertelemeci bir tavır sergilemek, sekreter ve sığ bir yaklaşımdır. Öğrenci gençliğin özgün sorunları, ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesine tabi olacak şekilde gündemleştirilmeli, bu doğrultuda yükseltilecek mücadele ile, Kürdistan öğrenci gençliğinin ulusal ve toplumsal kurtuluş sürecine daha yoğun ve kitlesel bir şekilde katılımı sağlanmalıdır. Unutmamalıyız ki, toplumun her alanında verilen mücadeleler, birbirlerine bağlı ve birbirini besleyecek şekilde geliştirilmelidir.

Bütün bunlara rağmen, Kasım ayının ilk haftası için belli bir eylemlilik programı hazırlandı. Ancak bu eylemlerden sadece yemek boykotu gerçekleştirilebildi. Diğer eylemler ise, yukarıda da sözünü ettiğimiz çevrenin, gerek karar alma gerekse kararın uygulanması sürecinde sorumsuzca davranmasından dolayı hayata geçirilemedi.

Bu arada başka bir çevre, 6 Kasım günü genel boykot kararı aldı. Bu çevre, alınan kararın politik bir karar olduğunu belirterek, bize ve diğer çevrelere katılım doğrultusunda öneride bulundu. Boykot kararı bizce yerinde bir tavidir. Ancak zamanlama ve örgütlülük açısından zaaf lar taşıyordu. Bu nedenle propaganda ve ajitasyon sürecine aktif katılamayacağımızı, fakat alınan boykot kararını destekleyerek anlayış olarak derslere girmeyeceğimizi somutlaştırdık. Bu sefer de, daha önce sekte ve tutarsız tavırlar sergileyen çevre, bu kez, "ulusal sorun ve Kürdistan gerçekliği" adına boykot eyleminin kırılcılığını üstlendi. Bütün engelleme çabalarına rağmen, bizim dışımızda bir çevrenin aldığı boykot kararı kısmi bir başarı sağladı. Bunu hazmedemeyen çevre, daha önce ayın 8'inde yapılacağı kararlaştırılan Kampüs ve Eğitim fakültesindeki yürüyüşün, ayın 9'una ertelendiği şeklindeki ikiyüzlü bir propagandaya girişti. Böylece ayın 9'unda yapacakları kendi eylemlerini güçlendirmiş olacaktı. Devrimci-Sosyalist Öncü öğrenciler platform kararının bu şekilde çarpıtılmasının devrimcilere yakışmadığını, kendi bağımsız eylemlerine saygı duyduklarını, ancak bu kararın kitleye götürülmesine dürüst davranılması gerektiğini, bu çevreye belirttiler. Ancak bu uyarılar, onları tutumlarından vazgeçirmeyince, eyleme, biz de dahil olmak üzere hiçbir çevre katılmadı.

Devrimci-Sosyalist Öncü öğrenciler olarak, devrimci ahlak ve sorumlulukla bağdaşmayan tutumların mahkum edilmesini, bunların devrimci yöntemlerle teşhirini, mücadelemizin bir parçası olarak kabul ettiğimizi belirtmek istiyoruz. ●

Dicle Üniversitesi'nden Devrimci-Sosyalist Öncü öğrenciler adına, Çetin JİYAN

KÜRDİSTAN'DA ULUSAL SORUN, ANTI-FAŞİZM VE LEGAL MÜCADELE

Sinan DOĞRU

"Görevimiz... arta kalan düzensizlik ve dağınıklığa yenik düşmek değil, aksine, bunlarla mücadele etmektir. Vazifemiz, karmakarışık ve ilkesiz legalizm akıntısına kapılmak değil, aksine bütün diri unsurları yavaş yavaş İLEGAL PARTİ'nin çevresinde toplamak üzere her legal fırsattan yararlanmaktır. Sloganımız şudur: Kitlelerin devrimci mücadelesine kuşkuculuk ve kayıtsızlık tohumları ekmek, hatta düpedüz onu kösteklemek amacıyla legalizmi kötüye kullananlara aman yok..." (Lenin)

Her biri, kendi içinde, başlıbaşına ayrı birer değerlendirmenin konusu olan bütün bu sorunlar, niçin tek bir yazı kapsamı içinde ele alındı? Herşeyden önce, yazının bir dergi için fazla uzamış olduğunu da kabul ediyor; gerek birkaç konunun bir arada ele alınması, gerekse yazının uzamasının okuyucu tarafından hoş karşılanacağına inanıyorum. Medya Güneşi'nin 13. sayısında yer alan "Devrimci-Sosyalistler ve Legal Parti Sorunu" başlıklı değerlendirmeme dayanarak, Deng Dergisinin 6. sayısında, M. Ciwan'ın legal parti sorunuyla ilgili yazısının eleştirisini de içeren, M. Jiyan imzalı "Legal Parti Üzerine" başlıklı bir değerlendirme yayımlandı. İşte, bu yazımın kapsamının bu kadar genişlemesinin bir nedenini, M. Jiyan'ın yönelttiği "eleştiri"ler oluştururken, bir nedenini de, bu "eleştiri"lere dayanarak, ülkemiz devriminin bazı sorunlarını ele almak isteyişim oluşturuyor. M. Jiyan'ın, bilimsel sosyalizmin gerek teorik, gerekse pratik olarak çok somut bir şekilde çürüttüğü, mahkum ettiği en basit gerçekleri bile, tersyüz ederek, "bilimsel gerçekler" diye sunmaya çalışması; bana ait olmayan kimi düşünceleri bana mal ederek, sorunu tartışma boyutunun dışına taşıran suçlamalara değin vardırması; çarpıtma, tahrifat ve yalanlar üzerine inşa edilmiş bir değerlendirme ile, herşeyi karmakarışık etmeye yönelmesi gibi birçok neden biraraya gelince; sonuçta, M. Jiyan'ın "eleştiri" yönelttiği tüm sorunları, tek tek değerlendirmek durumunda kaldım. Bunu da doğal olarak, Kürdistan'da ulusal sorun, Kürdistan ve Türkiye devrimlerinin niteliği, anti-faşizm, demokrasi sorunu, legal mücadele ve legal parti, legalizm ve tasfiyecilik gibi sorunları bir bütün olarak özlü bir şekilde, içine alacak boyutta genişletme gereksinimi duydum.

★ ★ ★

Legal parti tartışmaları, bugün başlamış bir sorun değildir; beş-altı yıldır sürdürülmektedir. Kürt sol ve yurtsever çevreleri, dönem dönem bu soruna değinmekle birlikte, tartışmalar daha çok son dönemlerde yoğunlaşmaya başladı. Bu tartışmaların bir parçası olarak Deng dergisinin 2. sayısında, M. Jiyan imzalı bir yazı yayımlandı.

Ardından Medya Güneşi'nin Nisan 1990 (13. sayı) sayısında M. Ciwan ve S. Doğru imzalı iki değerlendirme çıktı. M. Ciwan, öz olarak, bugün "kurulacaksa, legal bir Kürt partisi kurulmalıdır", düşüncesini dile getirirken; ben de, bir bütün olarak 12 Eylül'den bu yana süregelen "Legal Demokrasi Partisi", "Legal Komünist Parti", "Legal Sol Parti", "Açık Devrimci Parti" gibi öneri ve tartışmaların yanı sıra, M. Jiyan'ın önerdiği "Ortak Legal Parti" ve "Yeni Demokratik Oluşum"un niteliği konusunda bazı değerlendirmelerde bulunmuş; ve özet olarak "bugün, devrimci niteliklere sahip legal bir partinin koşulları yoktur" sonucuna varmışım.

İşte, Medya Güneşi'nde yayınlanan bu iki değerlendirme ile ilgili olarak, Deng dergisinin 6. sayısında, M. Jiyan imzalı bir "tartışma" yazısı çıktı. Aslında buna tartışma yazısı demek çok güç. Bunun nedenlerini, yazının akışı içinde açmaya çalışacağım. Ayrıca, M. Ciwan'a yöneltilen eleştiriler içinde, beni ve aslında bağımsızlık stratejisini savunan Kürdistan'lı tüm sosyalist, devrimci ve yurtsever güçleri de doğrudan bağlayan kimi eleştirileri de ele almaya çalışacağım. İlk olarak M. Jiyan'ın üslubu üzerine birkaç şey söylemek istiyorum.

M. Jiyan, Medya Güneşi'ndeki iki değerlendirmenin, sanki yalnızca Deng'de çıkan yazıya karşıt olarak yazıldığı imajını vermeye çalışıyor. Ve bunu yazımın akışı içerisinde değişik vurgularla dile getiriyor. Oysa ki, Medya Güneşi'ndeki değerlendirmeleri dikkatli bir şekilde okuyan biri, durumun böyle olmadığını kolaylıkla görebilir. Örneğin ben, yalnızca Deng yazarının değil, TİP, TSİP, TKP, TİKP, SDP, Emek, Gelenek, Toplumsal Kurtuluş gibi birçok çevrenin, değişik içeriklerdeki yaklaşımlarını ele alarak, sorunu değerlendirmiştim. Yani değerlendirmem, bütün legal parti tartışmalarını kapsıyordu. O halde, M. Jiyan'ın, her eleştiriye üstüne alınması ve bu yönde "yanıt" verme çabasına girmesi neyi ifade ediyor? M. Jiyan'ın kendi kendine gelin-güveye olmasını doğuran nedenler nelerdir? Bütün bunları, tek tek, yazımın akışı içinde ele almaya çalışacağım.

M. Jiyan'ın değerlendirmesini dikkatli bir şekilde

okuyup, benim yazımla birlikte ele alan her okuyucunun görebileceği gibi, M. Jiyan, yazısını büyük ölçüde tahrifat, çarpıtma ve yalanlar üzerinde şekillendirmiştir. M. Jiyan'a yönelmiş olduğum temel noktadaki eleştirilere yanıt verileceği yerde, sorun tümüyle kişisel saldırı boyutuna indirgenmiş, bir küfürler manzumesi ile "yanıt" verilmiştir.

M. Jiyan, yazısında, beni "*son derece öfkeli, hırçın*" buluyor. Ve yazımın "*baştan sona önyargularla yüklü*" olduğunu belirterek, "*Önyargulardan birincisi, Bay Doğru'nun kendini müthiş bir sosyalist, hem de 'devrimci sosyalist', 'cesur', başkalarını ise 'reformcu, kuyrukçu, ürkek, vs.' sarmasıdır.*" diyor.

M. Jiyan, kendi içinde bulunduğu ruh hali ve izlediği yöntemi bana mal ederek okuyucuyu etkilemeye ve yazımı okumamış birinin kafasında önyargular oluşturmaya çalışıyor. Herşeyden önce "sosyalist" ya da "devrimci sosyalist" olmak, birilerini "reformist, kuyrukçu vs." şeklinde nitelendirmek, bir "önyargı" değil, bir anlayış ve bakış açısının somutlanmış ifadesidir. Yani kendimizi devrimci-sosyalist ya da Marksist-Leninist olarak görüp, bazılarını da sağ oportünist, reformist, burjuva kuyrukçu vb. şeklinde değerlendirirsek, ne sosyalizmi tek başına kendimizde somutlaştırıyoruz, ne de soruna önyargıyla yaklaşıyoruz.

M. Jiyan, beni "hırçın ve öfkeli" olmakla suçlarken, doğrudan benim yazıma dayanarak somut bir örnek gösteremiyor. Aslında M. Jiyan, çokça bilinen ve illüzyonistlerin dayandıkları bir yöntemi kendine temel alıyor: Yaptığı numara ya da illüzyonun püf noktalarını izleyiciden gizlemek için, karşındakinin dikkatini başka yerlere yöneltmek; işte, M. Jiyan'ın yazısında egemen olan yöntem de budur.

Sorunlar karşısında ideolojik-politik bir yaklaşım göstereceğine, "sağ oportünist", "burjuva kuyrukçusu" vb. nitelendirmelerime, bakınız nasıl "yanıt" veriyor, hırçın ve öfkeli olmayan (!) M. Jiyan: "*Böylelerini iyi tanırım. Başkalarını dinleyip anlamaya, ikna olmaya kapalıdır.*", "*Bay Doğru... bu işin acemisidir.*", "*Bay-Doğru, ... sosyalizm sahnesine daha yeni teşrif ettiğine bakmayıp...*"

Görüldüğü gibi M. Jiyan, yazısının ele almış tarzından tutun da, yönelttiği kişisel saldırılara değin kendi düzeyini ele veriyor. Çünkü politik bir tartışmada, önemli olan sunulan yaklaşımdır. Yoksa, "*böylelerini tanırım*" demekle, taraflardan birinin "*sosyalizm sahnesine yeni teşrif ettiğini*" söylemekle politik tartışma yapılmaz. Ben, sözkonusu yazımda, sorunlara bakış açımı sunup bu doğrultuda diğer çevrelerin yaklaşımlarını irdelerken, tümüyle anlayış bazında soruna yaklaştım. Kimseye de "acemi", "sizin ikna olmaya niyetiniz yok", "sosyalizm sahnelerinin yeni üyeleri", vb. nitelendirmelerde de bulunmadım. Ayrıca, zaten tartıştığım herkesi ikna etmek gibi bir sorunun da yok; çünkü, her tartışma, karşıt düşüncelerin, sonuçta ortak bir düşünsel zeminde birleşmeleri zorunluluğundan hareketle yapılmaz. M. Jiyan, "*S. Doğru... gibilerinin*", "*başkalarını anlamaya, ikna olmaya kapalı*" olduklarını söylüyor; ama küfürlerden ibaret bir "tartışma" yeğlemekten öte birşey de yapmıyor.

M. Jiyan, bir yandan böyle ne yapacağını bilmez bir kızgınlık ve öfke içinde, düzeyini gösteren nitelendirmelerde bulunurken; bir yandan da, kendisini herşeyin merkezine koyan bir yaklaşım içinde, "bilge", "bilimsel teorinin Kürdistan şubesi", "deneyimli" vb.

şeklinde lanse etmekten de geri kalmıyor. M. Jiyan, sanki bu ülkenin, dünden bugüne uzanagelen "devrim mücadelesinin muhtar"ymuş gibi, ne kendisine yönelik bir eleştiriyi kabul ediyor, ne de başkalarının kendi düşüncelerini açmalarına tahammül edebiliyor. Örneğin, benim, genel olarak sosyal demokrasinin evrimi ve bunun Türkiye somutundaki biçimlenmesi konusunda dile getirdiğim bazı açıklamaları, bakınız nasıl değerlendiriyor: "*S. Doğru, yazısında, SHP ve sosyal demokratlık üstüne herkesin bildiklerini, hatta başkalarını kendisinden çok önce defalarca yazılanları, bir kez daha tekrarlıyor.*"

Herşeyden önce, sözkonusu açıklamaları, yazımın bütünlüğü içinde, okuyucuya bir düşünce sistematiği verme ve bir ölçüde de sosyal demokrasi ile ilgili bakış açımızı daha net bir biçimde ifade etme amacıyla dile getirmiştik. Ayrıca, herhangi bir konuda, kendi düşüncelerimi açıklamak gibi en doğal hakkımı da kullanmışım. Fakat, M. Jiyan, çok ilginç bir yaklaşım sergileyerek, "bunları zaten herkes biliyor" diyor. Ben, herkesin bunları bildiği konusunda değilim. Bir örnek istenirse, M. Jiyan'ın kendisi bile, onca "alleme-i cihan"lığına rağmen, SHP'nin niteliği ve sosyal demokrasinin özünü kavrayamadığını bizzat kendi yazısında gösteriyor. Kaldı ki, herkes bilse bile, ya da "daha önce başkalarını" yazılmış olsa da, herhangi bir konu, yeniden, farklı bir süreçte, başka biri tarafından neden yazılmasın? M. Jiyan, bundan neden rahatsızlık duyuyor? Anlaşılan, herşeyde olduğu gibi, düşünce belirtmeyi de kendi tekelinde sayıyor. Kendisinden başka bazı şeyleri bilen, araştıran ve yaşayan kimse yok (!) M. Jiyan nelerinin yazılıp, nelerin yazılamayacağını, daha önce yazılan hangi konunun bir daha yazılmasının "yasak" olduğunu vb. bir liste halinde yayınlasın da, yazar-çizerler de ne yazıp ne yazmayacaklarını bilsinler; özellikle de "sosyalizm sahnesine yeni teşrif eden", "acemi"ler için büyük bir rehber (!) hazırlanmış olur, bununla.

Çarpıtma ve Tahrifatla Tartışma Olmaz

M. Jiyan, gözle görülebilecek denli büyük çarpıtmalar yapmakla kalmıyor, o "ilerlemiş yaşına" -yazısında sunduğu yaklaşımdan "yaşlı" biri olduğu sonucuna varabiliyoruz- o "bilge"liğine bakmadan sorunu tahrifat boyutuna da vardiirabiliyor. Örneğin sözkonusu yazımda, legal bir marksist partinin, bugün ne Türkiye ne de Kürdistan koşullarında kurulmasının mümkün olmadığını belirtirken, hiçbir yerde, M. Jiyan'ın "bugün, marksist niteliklere sahip legal bir parti kurulabilir" dediğini yazmamışım. Kaldı ki, legal marksist parti tartışmasının, M. Jiyan ile bir ilgisi yok; bu konudaki eleştiriler, tümüyle TBKP ve benzeri oluşumlara yöneltilmişti. M. Jiyan ise, herşeyi üstüne alıyor ve şöyle diyor: "*Bay Doğru, ... iyi niyetle bizim önerimizi değerlendirseydi, bizim de, koşulların şu anda, gerek marksist parti, gerekse Kürt yurtsever hareketi açısından, açık program ve kimlikle legale çıkmaya eleverişli olmadığı görüşünde olduğumuzu saptardı.*" (Deng, sayı: 6, sf. 13)

M. Jiyan'ın legal bir Kürt partisini olumsuzlayan düşüncelerini, zaten yazımda "saptamış", bu konuda dile getirdiği çarpık değerlendirmelere değinmişim. Fakat, legal bir marksist parti sorunu hakkında M. Jiyan'ın ne dediği ile ilgili olarak herhangi bir şey söylemediğim halde, M. Jiyan, sanki söylenmiş gibi, suçluluk psikozu

içinde bir savunmaya geçiyor.

Daha önceki yazımda, legal komünist parti tartışmalarına değinirken, özellikle TBKP üzerinde durmuş; TBKP'nin legalleşmek için programını tümüyle değiştirdiğini, devrimci şiddetten, proletarya diktatörlüğünden, sınıf savaşımından arındırılmış, burjuva demokrasisini hedefleyen düzen içi bir reform programını önüne koyduğunu; bu niteliğiyle TBKP'nin adındaki "komünist" nitelendirmesi dışında komünizm ile bir ilgisinin olmadığını, sosyal reformist, sosyal şoven bir parti olduğunu vb. dile getirmiştik. Yazının akışı içinde de, M. Jiyan'ın önerdiği "demokratik hak ve özgürlükleri baş hedef seçen ortak legal parti" önerisinin, "Düzenici reform partisine dönüşen TBKP programına yakın, belki de daha geri bir program ve çizgi"yi ifade ettiğini açıklamıştım. M. Jiyan ise, bu aktarmayı yaparken, "düzenici reform partisi" kısmını almıyor ve böylelikle sorunu muğlaklaştırmaya çalışıyor.

M. Jiyan, yukarıya aktardığım, TBKP ile M. Jiyan önerisi arasında karşılaştırma yapılan alıntıya dayanarak, şöyle diyor: "S. Doğru, böyle bir partinin (M. Jiyan'ın önerdiği parti -SD), bir işçi sınıfı partisinin programından geri olacağını kanıtlamaya çalışırken, boş yere ter döküyor. Biz aksini söyleyebiliriz ki! Elbet öyle olacak..."

Hayır, M. Jiyan. Ben, sizin önerdiğiniz partinin, çizgi ve program olarak bir işçi sınıfı partisinden değil, "TBKP'nin programından daha geri ya da ona yakın olacağını" belirttim. TBKP bir işçi sınıfı partisi değil, sosyal reformist bir partidir. Ve zaten kendileri de, programlarını "damokrası programı" şeklinde ifade ediyorlar; tıpkı sizin legal partiniz gibi. Ayrıca, böyle bir partinin. -"Demokrasi" partisi- programının işçi sınıfı partisi programından tümüyle farklı, düzenici bir program olacağını tartışma konusu yapmak bile abestir. O halde burada üç durum ortaya çıkıyor. Ya siz TBKP'yi bu program ve çizgisine rağmen bir işçi sınıfı partisi (yani marksist-leninist parti) görme gafletine düşüyorsunuz; ya, düşüncelerimi çarpıtarak aktarma yoluyla, açık bir şekilde yalan söylüyorsanız; ya da, bir yandan "çamur at izi kalır" mantığıyla karamalarda bulunuyor, TBKP'yi işçi sınıfı partisi olarak gördüğümüz imajını yaratmaya çalışıyorsunuz, bir yandan da, TBKP'yi işçi sınıfı partisi görerek marksist-leninist bir partinin niteliği konusunda TBKP'yle aynı şeyleri düşündüğünüzü gösteriyorsunuz.

Evet görüldüğü gibi, ben, M. Jiyan'ın iddia ettiği şekilde "böyle bir partinin programının, bir işçi sınıfı partisi programından geri olacağını kanıtlamaya" çalışmıyorum; M. Jiyan'ın TBKP'yle olan akrabalık derecesini dile getirmeye çalışıyorum.

M. Jiyan, legal parti sorununda da sunmuş olduğum yaklaşımı "eleştirirken" herşeyi terzyüz etmekten geri kalmıyor ve şöyle diyor: "O, ilkesel olarak legal parti kurulmasına karşı olmadığını söylüyor; ama bugünkü koşullarda, her iki kesim (hem Türk solu hem de Kürt solu ve ulusal hareketi kastediliyor-SD) bakımından da, legal parti kurmanın mümkün olmadığını ileri sürüyor ve bu tür girişimlerin tümünü reformizmle, devrime sırt çevirmekle vs. suçluyor." (Deng, s.6, sf. 13)

"Pes doğrusu!" demek elde değil. M. Jiyan, ya yazıyı hiç okumamış, ya da çarpıtmalarda bulunmaktan zevk alıyor. M. Jiyan'a şunu sorarım: Ben yazımın neresinde, legal partiyi savunanların tümünü reformizmle, devrime sırt

çevirmekle vs. suçluyorum. Evet, bir tek dayanak gösteremezsiniz, M. Jiyan efendi.

Gerek Türk solu, gerekse Kürt solunda varolan legal parti öneri, tartışma ve girişimlerini değerlendirirken, özellikle, kategorilere ayırıp, her anlayışın ne söylediğini, bizzat kendi değerlendirme ve açıklamalarına dayandırarak irdelemiş ve bazı sonuçlar çıkarmıştım. Bunu, yazıyı okuyan herkes görebilir. Yazı dikkatle okunduğunda, şöyle bir tabloyla karşılaşılacaktır: TBKP programının bir reform programı olduğunu ve TBKP'nin, bu yapıyla, devrime tümüyle sırt çevirdiğini söylemekteyim. Aynı şekilde Sosyalistlerin Birlik Partisi girişiminin de bu niteliği taşıdığına dile getiriyorum. M. Jiyan'ın önerdiği legal partinin de, bir reform partisi olduğunu belirtiyorum. Fakat, Emek, T. Kurtuluş ve Gelenek çevrelerinin önerdikleri legal parti anlayışlarına karşı çıkıp eleştirirken, bunları kesinlikle "reformist, devrime sırt çeviren" çevreler olarak nitelendirmedim. Çünkü, devrime sırt çevirme ve reformizmi, salt legal parti sorunuyla açıklamak saçma ve bilim dışı bir yaklaşımdır. Ve zaten, legal partiyi savunan herkes için reformist vb. nitelendirmelerde bulunulmamıştır. Bu, tümüyle, gerek okuyucunun perspektifini bulandırma ve önyargılar oluşturmaya, gerekse Türk solu içindeki devrimci güçlerle benî doğrudan karşı karşıya getirmeye yönelik olarak M. Jiyan tarafından yapılan bir uydurmadır.

Gelelim M. Jiyan'ın beni eleştirirken ileri sürdüğü "O, ... bugünkü koşullarda her iki kesim bakımından da legal parti kurmanın mümkün olmadığını ileri sürüyor" demagogjisine...

Evet, bugün, Türk ve Kürt sol çevrelerinin ileri sürdüğü bazı legal parti önerilerine, anlayış bazında karşı çıkarken, bazılarının da, düşünülen şekliyle kurulmasının nesnel ve öznel koşullarının olmadığını söylüyorum. Ama, reformist, burjuva demokrasisini hedefleyen, üniter devlet anlayışına sahip bir partinin kurulamayacağını söylemiyorum; böyle bir parti de bizim perspektifimizin dışındadır. Şimdi, bu parti öneri ve girişimlerini ele alalım.

TBKP'nin önerdiği ve kurduğu legal parti anlayışının reformist bir anlayış olduğunu, bu anlamda da "komünist bir parti" özelliği taşımadığını vurgulamıştım. Yani gerçekten marksist-leninist niteliklere sahip olan bir partinin, yaşanan süreçte, legal olarak kurulamayacağını dile getiriyorum. Peki, şimdi M. Jiyan'a sorarım: Siz, bugünkü süreçte, legal bir M-L partinin kurulması için koşulları uygun görüyor musunuz? Bu konuda M. Jiyan'dan net bir cevap almak mümkün değil. Çünkü, yazısının bir yerinde, kendilerinin de "koşulların şu anda, gerek marksist bir parti bakımından, gerekse Kürt yurtsever hareketi bakımından, açık program ve kimlikle legale çıkmaya elverişli olmadığı görüşünde" olduklarını belirtirken; yazının bir başka yerinde de, bu yaklaşımı dile getiren kendisi değilmiş gibi, şöyle diyor: "... Bu nedenle biz, Türk marksist solunun bugün de legale çıkma çabasını doğal ve haklı karşılıyoruz." Şimdi sorarım: Hangisi sizin düşüncelerinizi yansıtır? Madem ki, koşullar bugün "legal bir marksist parti"ye uygun değildir; o zaman, "Türk marksist solu"nun legalleşme çalışmaları, nasıl oluyor da "doğal ve haklı" olabiliyor? Ayrıca, "Türk marksistleri" olarak nitelendirdiğiniz çevrelerin legalleşmeye çalışırken, hangi temel ilkelerden ödün verdiklerini bilmiyor musunuz? M-L'nin temel öğeleri olan noktalardan vazgeçerek;

sınıf uzlaşması, ulusal mutabakat, devrimci şiddet ve proletarya diktatörlüğünün reddi, parlamentoyu politik erkin en üst kurumu olarak görüp sosyalizme barışçıl yoldan parlamenter geçişi temel alma; Kürt sorununu burjuva demokrasisi çerçevesinde ve misak-ı milli sınırları içerisinde çözmeye yönelme gibi birçok reformist, sosyal şoven politikalarla legalleşmeye çalışan bir parti ya da partileri, hangi "bilimsel teori"ye dayanarak "Türk marksistleri" olarak nitelendirebiliyor, M. Jıyan?

Evet, işte böylesi bir perspektifle legalleşmeye çalışan, M. Jıyan'ın deyimiyle, "Türk marksistleri"ni reformizmle, devrime sırt çevirmekle nitelendirmek ve böylesi "Legal Marksist Parti" anlayışına karşı çıkmak, M. Jıyan'ı neden gocunduruyor?

Bugün gündemleştirilen legal parti arayışlarına gelince. M. Ciwan'ın önerdiği "Legal Kürt Partisi"nin bugünkü koşullarda kurulmasının nesnel ve öznel dayanaklarının olmadığını, ayrıca anlayış bazında da tasvip etmediğimi geçen yazımda belirtmişim. Nitekim, M. Jıyan da -çarpık bir yaklaşımla da olsa- böylesi bir "Kürt partisi" için koşulların uygun olmadığını açık bir şekilde söylüyor. Emek, T. Kurtuluş çevrelerinin legal parti anlayışları, M. Jıyan'dan çok farklı bir temelde ele alınmaktadır. Bu çevreler, Legal Sol Parti ya da Açık Devrimci Parti'nin, Kürt ulusunun KKTH'nı savunan ve iktidarı hedefleyen, burjuvazinin koyduğu sınırlara değil, toplumsal meşruluğa dayanan ve köklü dönüşümleri içeren bir parti olacağını ve kesinlikle M. Jıyan gibilerinin önerdikleri "demokrasi partisi" niteliğini taşımayacağını, açık bir şekilde savunmaktadırlar. Ben de bu açıklamalardan hareketle ne Türkiye, ne de Kürdistan koşullarının, bugün böylesi bir legal partiye uygun olmadığını -gerek burjuva yasallığı, gerekse kitlelerin devrimci gücüne dayalı toplumsal meşruluk açısından- dile getirmişim. M. Jıyan da, böylesi bir partinin legal olarak kurulma koşullarının olmadığını belirtip, bunun yerine burjuva demokrasisini hedefleyen bir reform partisi önerisini getiriyor. Ben ise, bütün bu gerçekleri dikkate alarak, bugün kurulması için çalışılan legal partilerin, ya M. Jıyan ve TBKP'nin sunduğu şekilde, program, çizgi ve politikasıyla kuşa çevrilmiş, devrimci özü boşaltılmış bir yapıya sahip olacağını, ya da savunulan perspektifte bir legal partinin bu süreçte kurulamayacağını söylemişim.

Şimdi bu söylediklerimizi toparlayalım: Ben, bugün Türkiye ve Kürdistan'da legal bir marksist parti kurulması koşulları yoktur diyorum. M. Jıyan da -ikircimli bir tutum içinde olmakla birlikte- yazısının bir yerinde benzer bir ifade kullanıyor. Ben, yaşanan süreçte, Kürt ulusunun KKTH, anti-emperyalizm, anti-tekelleşme gibi sorunlarda, köklü devrimci-demokratik dönüşümleri içeren talepleri programına alan, devrimci bir çizgiye sahip legal bir sol partinin ve legal bir Kürt partisinin kurulması koşullarının olmadığını söylüyorum. M. Jıyan da aynen bunları savunuyor. Sonuçta, O da, bugün, ne legal bir marksist partinin ne de bazı çevrelerin savundukları anlamda, legal bir sol veya yurtsever Kürt partisinin kurulma koşulları olmadığı sonucuna varabiliyor. O halde, durum bu kadar somut iken ve o da bunları kabul ediyorken, benim varmış olduğum "bugün her iki kesim bakımından da devrimci nitelikte legal parti kurmanın mümkün olmadığı" sonucuna,

niye karşı çıkıyor? Ben, legal bir reformist parti ya da legal bir "demokratik hak ve özgürlükler partisi"nin kurulamayacağını ileri sürmüyorum ki. Yalnızca, M-L ve devrimci yaklaşım adına, burjuva demokrasisini önüne koyan böylesi reform partilerinin savunulamayacağını söylüyorum.

Yaptığımız açıklamalardan da görülebileceği gibi, legal parti önerilerine karşı çıkarken, hem bunları belli temellere dayandırıyor; hem de bu öneriler arasına ayrımlar koyarak "bu girişimlerin tümünü reformizmle, devrime sırt çevirmekle vs." suçlamıyorum. M. Jıyan, kendisine ve TBKP'li "marksist" dostlarına bu konuda destekçi arıyorsa, bunun yöntemi, böylesi çirkin yaklaşımlar değildir.

M. Jıyan'ın, bütün çarpıtma örneklerini tek tek ele alarak okuyucuyu bunaltmamak için, bu konudaki zorunlu değerlendirmelerime bir nokta koyarak bana yöneltilen, ulusal sorun, demokrasi, legal mücadele, legal parti, vb. sorunlarla ilgili "eleştiri"lere değinmeye çalışacağım.

Bütün bu sorunlarda, sağlıklı bir değerlendirme yapabilmek için, öncelikli olarak, Kürdistan'da ulusal sorunun çözümü ve devrim stratejisinin niteliği konusunda bakış açımızı net bir biçimde dile getirmenin gerekli olduğunu düşünüyorum. Çünkü, demokrasi, anti-faşizm, vb. sorunlar, tümüyle ulusal sorunun çözümünde belirleyeceğimiz stratejiye bağlıdır.

ULUSAL SORUN, ÖRGÜTLENME VE ENTERNASYONALİZM

M. Güneşi'nin 13. sayısında yayınlanan yazımda, M. Jıyan'ın "Türk ve Kürt Halklarının Ortak Legal Partisi" önerisinin, özünde, yazarın "federasyon" anlayışından kaynaklandığını ve M. Jıyan'ın "bağımsızlık perspektifine sahip olmadığını" dile getirmişim. Böylesi bir değerlendirmeye, yazısının bütününden ve önerdiği örgütlenme perspektifinden hareketle net bir şekilde varılabilir. Ayrıca "Deng çevresi"nin yaklaşımlarını da dikkate alarak, "Deng yazarı, bağımsız bir Kürdistan perspektifine sahip olmadığı için, yani federasyondan yana bir tutum içinde olduğu için, doğal olarak soruna Kürdistan zemininden bakamıyor" biçiminde bir açıklamada bulunmuşum. M. Jıyan, benim bu değerlendirmeme tepki gösteriyor, "Kürt halkının kendi kaderini tayin hakkı"nı savunduğunu ve bu hakkın, "bağımsızlığı da içerdiği"ni belirtiyor. Ardından da, "gelecekte ayrı ya da birlikte yaşamaya karar verecek olan, her bir halkın kendisidir" diyerek, sorunun çözümünü tümüyle geleceğe havale ediyor. Şimdi, ülke gerçekliği ve bilimsel teoriyi bütünleştirerek bazı sonuçlara varmaya çalışıp UKKTH'nin ne anlam taşıdığı, bağımsızlık perspektifine sahip olup olmamanın neyi ifade ettiği vb. noktaları irdeleyelim.

Ortak Kurtuluş ve Öncelikli Kurtuluş Stratejilerinin Anlamı

Türkiye, İran, Irak ve Suriye tarafından dört parçaya bölünmüş "devletlerarası" klasik bir sömürge olan ülkemiz Kürdistan'da ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesinin uzun vadeli hedeflerinden biri de Kürt ulusunun en doğal hakkı olan Kürdistan'ın bölünmüşlüğüne son vermek; birleşik bir Kürdistan yaratmaktır. Kürdistan'lı sosyalistler, bugünden başlayarak bu hedefe giden yolun taşlarını örnek zorundadırlar. Bugün, tek sosyalist partinin dört parçada da örgütlenme koşullarının olmadığını düşünüyorum. Fakat,

dört parçada bulunan sosyalist -her parçada bu nitelikle parti ve örgütler bugün yok- güçlerin, bugünden çok yönlü ilişkileri temelinde; süreç içerisinde merkezi bir sınıf örgütünün yaratılması hedeflenmeli ve bu yönde çalışmalara girişilmelidir. Dört parçada da M-L'yi temel alan, aynı ideolojik-politik ve örgütsel anlayışa sahip bir olgunlaşma sağlandığında birlik de sağlanabilir. Birliğin biçimi Kürdistan'ın somut koşullarına göre özgün bir nitelik kazanabilir. Ülkemizin içinden geçtiği tarihsel süreç ve yaşadığı toplumsal koşulları dikkate alarak, tek tek parçaların kurtarılması perspektifiyle mücadelenin boyutlandırılabilirliğini düşünüyoruz. Bu nedenle de, tek tek parçalardaki Kürdistanlı sosyalistlerin önlere koyacakları stratejiyi, bağımsız -domokratik-birleşik ve sosyalist bir Kürdistan şeklinde ifade ediyoruz. Kürdistan'ın birliği sorununun hangi tarihsel süreçte ve hangi şekilde çözümleneceğini, şimdiden net bir şekilde ortaya koymak ve bu bağlamda sonuçlara varmak mümkün değildir. Parçaların birleşmesi sorunu, çok çeşitli seçenekleri içinde taşımaktadır. Fakat, hangi tarihsel süreç ve aşamalardan geçerse geçsin, birleşik bir Kürdistan yaratmak mücadelemizin en önemli nihai hedeflerinden biri olmalıdır.

İşte böylesi bir perspektiften hareketle, Kürdistan'ın Türkiye egemenliğindeki parçasında (Kuzey-Batı Kürdistan) yaşamakta olan sosyalist güçler, öncelikli olarak, ülkemizin bu parçasını sömürgeciliğin esaret zincirlerinden kurtarmak göreviyle karşı karşıyadırlar. O halde, Kuzey-Batı Kürdistan'ın (K.B. Kürdistan) kurtuluşu, ya da bu parçada Kürt ulusunun KKTH sorunu nasıl ele alınmalıdır? Ülkemizin bu parçasında yıllardan beridir tartışılmalan temel sorunlardan biri de bu olmuştur.

Bilindiği gibi, ezilen ulusların KKTH sorunu, Marks, Engels, Lenin ve Stalin tarafından aynı temel yaklaşımdan hareketle ele alınmış ve UKKTH sorunu, özünde, ezilen ulusun ayrılıp bağımsız devletini kurma hakkı olarak değerlendirilmiştir. Fakat bu durum, ulusal sorunun tek çözüm yolunun olduğu şeklinde bir değerlendirmeye bizleri vurdurmamalıdır. Çünkü, genel olarak ezilen bir ulusun kurtuluşu, ayrılıp bağımsız devletini kurma şeklinde olabileceği gibi; eşit haklara dayanan iki devletli bir federasyonla da, bu gerçekleştirilebilir. Gerek ezen, gerekse ezilen ulus sosyalistleri, ülkelerinin içinde bulunduğu tarihsel-toplumsal koşulları dikkate alarak, bu iki çözümlerinden birini, mücadelelerinin tüm doğrultusunu belirleyecek şekilde, stratejik yönelim olarak seçerler; diğer çözüm yolunu da kendisine uygun nesnel ve öznel koşullar oluştuğunda, yaşama uygulanabilecek bir olasılık olarak reddetmezler.

Stratejinin, Stalin'inde dile getirdiği gibi "*devrimin belirli bir aşamasını temel kabul ederek, proletaryanın başlıca darbesinin doğrultusunu saptamak; devrimci güçlerin uygun düzenlenişi için (ana ve ikincil yedek güçler) plan hazırlamak; devrimin belirli bir aşaması boyunca bu planın gerçekleştirilmesi için savaşım vermek*" (J. Stalin, Leninizmin ilkeleri, Sol Yay, sf. 82) olduğu gözönünde bulundurulacak olursa, "devrimin belli bir aşaması boyunca" birden fazla stratejinin, aynı anda, birlikte savunulamayacağı gerçekliği, daha net olarak açığa çıkar. Bu gerçekliğe dayanarak, gerek ezen gerekse ezilen ulus sosyalistleri "belli bir tarihsel süreç boyunca" yaşama geçirecekleri bir strateji seçerler. Ve bunu, öznel niyetlere,

soyut yönelimlere dayanarak değil, ülkelerinin içinde bulunduğu nesnel ve öznel koşullar ile tarihsel gelişim sürecine dayanarak belirlerler.

Ezen ulus sosyalistleri, içinde buldukları sürecin gerçekliğine dayanarak, öznel ve nesnel koşullar uygunsuz, ezilen ulusun kendi öncelikli kurtuluşu için bağımsız örgütlenmeleriyle yürüttüğü bağımsızlık mücadelesini destekleyebilecekleri gibi, yine ülkelerinin tarihsel-toplumsal yapısından hareketle ortak devrim doğrultusunda bir stratejik yönelime de girebilirler. Fakat her iki durumda da programlarına, ezilen ulusun ayrılma, bağımsız devlet kurma hakkını, hiçbir ikircime yol açmadan koymak zorundadırlar. Ayrılma hakkı ile ayrılma stratejisini birbirine karıştırmamak gerekir. Ayrılma hakkı savunulduğu halde, ayrılma stratejisi savunulmayabilir. Bu bir çelişki oluşturmaz.

Aynı şekilde, ezilen ulus sosyalistleri de ülkelerinin içinde bulunduğu tarihsel-toplumsal koşullara bakarak, kendilerine somut bir strateji seçerler. Bu, öncelikli kurtuluş anlayışından hareketle, yaşama geçirilecek bir bağımsızlık stratejisi olabileceği gibi, yine ülke koşulları dikkate alınarak, ezen ulus sosyalistleri ve devrimci güçleriyle birlikte ortak kurtuluş, şeklinde de olabilir. Ama, bağımsızlık stratejisi için savaşırken, nesnel ve öznel koşullarda oluşacak değişimler sonucu, bu stratejinin yerini ortak kurtuluş stratejisinin alabileceğini bir olasılık olarak reddetmemek gerekir. Ayrıca, bağımsızlık stratejisinin, birleşme özgürlüğünü dışlamadığı, net olarak programlaştırılmalıdır. Ezilen ulus sosyalistleri, ortak kuruluş stratejisi doğrultusunda mücadeleyi sürdürürken de, kesinlikle ayrılma özgürlüğünü savunmak ve programlaştırmak zorundadırlar. Ortak kurtuluş stratejisi ile ayrılma özgürlüğü de, birbirleriyle çelişen iki olgu olarak görülmemelidir.

Ezilen ulus sosyalistleri olarak bizler, ülkemizin kurtuluşunu, bu stratejilerden birine dayandırmak ve ittifak, örgütlenme ve mücadele anlayışımızı, bu perspektife göre biçimlendirmek durumundayız. Bir stratejiyi savunmak, diğer olasılığı, koşulları oluştuğunda reddetmek anlamına gelmediği gibi; "hiçbir olasılığı reddetmek" kisvesi altında, ne bir stratejiye sahip olmamak, her iki stratejiyi aynı anda, birarada, "tek koluğa sığdırmaya çalışmak", birini "birincil strateji" diğerini "ikincil strateji" şeklinde değerlendirmek bilimsel sosyalizmin soruna yaklaşım tarzını kavrayamamak ve mücadele perspektifini bulundurmaktır. Eğer stratejinin anlamı net olarak kavranabilirse, iki stratejinin aynı süreçte, birarada, "biri önde diğeri arkada" ya da "biri altta biri üstte" yürütülemeyeceği çok açık bir şekilde görülebilir.

Buradan hareketle, ulusların KKTH sorunu ele alındığında, Kürdistan sosyalistleri açısından yaşanan tarihsel-toplumsal koşullardan hareketle, ya federasyon hedefi temelinde birlikte kurtuluş için mücadele edilip, ayrılma özgürlüğü de bununla birlikte savunulur; ya da bağımsızlık stratejisi doğrultusunda öncelikli kurtuluş için savaşım verilerek, Kürt ulusunun birleşme özgürlüğü de savunulur. İki ülke devrimlerinin nesnel ve öznel koşullarının çakışarak, ortak devrimi güçlü bir olasılık olarak gündemlemesi durumunda, Kürt ulusunun KKTH'nin tanınması perspektifiyle, ortak kurtuluş için güçler tek bir potada eritilebilir.

İşte, sözkonusu yazımda değindiğim, "bağımsızlık

perspektifine sahip olmak" ya da "federasyonu savunmak" gibi değerlendirmeler de yukarıda dile getirdiğimiz yaklaşımla ele alınmalıdır. Yani, bağımsızlık perspektifine sahip olmanın, bugünden bağımsızlık stratejisi için savaşmak olduğu; bunun "Kürt ulusunun birleşme özgürlüğü"nü dışlamadığı kavranmalıdır. Diğer yandan, "federasyon anlayışı"na sahip olmanın da, bugünden federasyon için savaşmak olduğu açıkça görülebilir. Federasyonu savunmak, ayrılma özgürlüğünü reddetmek anlamına gelmez; fakat bu perspektife sahip olmanın, bugünden bağımsızlık hedefi doğrultusunda öncelikli kurtuluş için mücadele etmeyi kesinlikle dışladığı, "iki karpuzun tek koltuğa sığdırılmayacağı" da çok net bir şekilde ortadadır.

M. Jiyan, bu konudaki yaklaşımlarını da tümüyle çarpıtarak ele alıyor. Daha önceki yazımda söylenen iki şey vardı: Birincisi, Kürdistan'lı sosyalistlerin bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm stratejisiyle mücadele etmeleri gerektiği; ikincisi, M. Jiyan'ın "bağımsızlık perspektifine sahip olmadığı, federasyon anlayışında olduğu"dur. Kürdistan'lı sosyalistlerin "bağımsızlık-demokrasi-sosyalizm" stratejisiyle mücadele etmelerini, "Kürt ulusunun birleşme özgürlüğünün reddi" şeklinde değerlendirmek, M. Jiyan gibi UKKTH sorununun özünü "kavrayamayan" çarpıtmacılara has bir yaklaşımdır. Evet, M. Jiyan şöyle diyor: "*Çünkü Bay Doğru'nun kendisi Kürt halkının kendi kaderini tayin hakkını tanımıyor! O halka bir seçim hakkı bırakmıyor, ayrı devleti, kendi değişiyse 'bağımsızlığı' mutlakaştırıyor*" (Deng, s. 6, sf. 16)

Sorunun ilginç tarafı şudur: Ben yazımda ulusal sorunun çözüm şekilleri UKKTH'nin ne anlama geldiği gibi noktalara hiç değinmemiştim. Bu konuda özgün bir tartışmaya girmemiş, bugüne kadar Kürdistan solunda oluşup belli ölçülerde netleşen eğilimleri dikkate alarak doğrudan kendi stratejik yönelimimi dile getirmiştim. Ve çok kısa bir şekilde, Kürdistan'daki bağımsızlık stratejisine dayalı devrimin niteliği ile ilgili bazı değerlendirmelerde bulunmuşum. Yani "niçin federasyon hedefine dayalı ortak kurtuluş stratejisi değil de, bağımsızlık hedefine dayalı öncelikli kurtuluş stratejisi?" Yazının konusu bu olmadığından, doğrudan "bağımsızlık stratejisi"ni hareket noktası almışım. Fakat M. Jiyan, sanki bütün bu sorunlar detaylarıyla ele alınmış imajını vererek, benim "*ayrı devleti, bağımsızlığı mutlakaştırırdığını*" iddia ediyor. Sorunu bununla sınırlı tutmayıp, suçlamalarını daha ileri bir boyuta taşıyor ve şöyle diyor: "*Ezilen ulus sosyalisti de, eğer koşullar ne olursa olsun, birlikte yaşamaya karşı çıkıyorsa, kuşku olmasın ki, o da gerçek bir sosyalist değil, yalnızca moda gereği sosyalizm rengine bürünmüş bir milliyetçidir.*" (Age, sf. 16)

Yukarıda dile getirilen bu yaklaşımı biz de reddetmiyoruz. Tabii ki "*koşullar ne olursa olsun birlikte yaşamaya*" karşı çıkılıyorsa, buna sosyalist bir yaklaşım demek mümkün değildir. Bu açık milliyetçi bir tutumdur.

M. Jiyan, benim "*Kürt halkının KKTH'ni tanımadığını*" iddiasında bulunuyor. Bununla da, UKKTH'nin özünü kavrayamadığını ve sorunu çarpıttığını gösteriyor. O, herkesten kendisi gibi muğlak, geleceğe havale edilmiş bir "kurtuluş" perspektifine sahip olmalarını istiyor. O'nun bu anlayışını reddeden, bugünden özgün bir bağımsızlık stratejisi ile öncelikli kurtuluş yolunu seçen -ama ileride çıkabilecek diğer olasılığı reddetmeyen ya da sorun bir

referandumla dayandığında, birleşme özgürlüğünü de savunan- Kürdistan'lı sosyalistleri milliyetçilikle suçlamaktadır. M. Jiyan bugünden bağımsızlık için savaşım gibi bir perspektife sahip olmadığı için, ortak kurtuluş anlayışıyla Kürdistan devrimini Türkiye devrimine tabi tutuyor; Kürdistan'lı sosyalistlere, bugünden bağımsızlık hedefiyle savaştıkları için de, "*halkın vekili misiniz?*" diyerek saldırıyor. İşte, bütün bunları daha net bir şekilde değerlendirebilmek için, herşeyden önce, bağımsızlık stratejisinin anlamını belli ölçülerde açmak istiyorum.

Bağımsızlık Stratejisi ve Bağımsız Örgütlenmenin Dayandığı Temeller

Bugün, Kuzey-Batı Kürdistan'da, TKSP dışındaki tüm parti ve örgütler, öncelikli kurtuluş stratejisinden hareketle, bugünden bağımsızlık hedefi için mücadele vermektelerdir. Ve bunlar, değişik sınıfsal yapılara dayansalar da, bağımsızlık stratejisine uygun bağımsız örgütlenmeler oluşturmuşlardır. Tabii ki, öncelikli kurtuluş stratejisine uygun bir mücadele çizgisini savunanlardan bazılarının, dönem dönem bu çizgiyi bulanıklaştıran, hatta sonuçta, çizgi dışına kayıp, "ortak devrim"i hedefleyen bir konuma düştüklerini de ayrıca vurgulamakta yarar görüyorum.

Bağımsızlık stratejisi, sömürge ülke sosyalistleri tarafından, ne keyfi olarak seçilmiş, ne de soyut niyetlerin bir ürünüdür. Bu, tümüyle Kürdistan'ın içinden geçtiği tarihsel süreç ile nesnel ve öznel koşulların biçimlendirdiği bir mücadele stratejisini ifade etmektedir. Nedir bu koşullar? Buna öz olarak değinmeye çalışalım.

1. Klasik sömürge statüsü içinde bulunan Kürdistan, kendine özgü ayrı devrim dinamiklerini taşımaktadır. Ülkemizde, bugünkü mücadele halkçı nitelikte ulusal demokratik bir mücadeledir. Yani ulusal kurtuluşu -toplumsal kurtuluşa tabi olacak şekilde- hedefleyen bir içeriğe sahiptir. Bu nedenle de, ulusal burjuvazi dahil tüm ulusal demokratik güçleri kapsayan bir bileşime sahiptir; bunların harekete geçilmesi için çalışılmaktadır. Bu yönüyle, devrimimiz egemen ülke devrimlerinden ayrılmaktadır.

2. Tarihsel gelişim süreci içinde, Kürdistan, önce iki daha sonra dört sömürgeci devlet tarafından parçalanıp, "devletlerarası bir sömürge" konumuna getirilmiştir. Kürdistan'ın parçalanmışlığı, Kürdistan halkının en temel ve doğal halklarından biri olan "Birleşik Kürdistan" isteminin nedenini oluşturmaktadır. Birleşik Kürdistan perspektifi, değişik tarihsel süreç ve aşamalardan geçerek, pratik ifadesini bulacak olsa bile, yine de bugünden bunu hedefleyen bir mücadele perspektifini gerekli kılmaktadır. Yaşadığımız tarihsel-toplumsal koşullarda çok köklü değişiklikler olmadığı sürece -iki parçanın tek bir sömürgeci devlet tarafından egemenlik ilişkilerine alınması vb. gibi- birleşik Kürdistan'ı yaratmanın yolu, tek tek parçaların kurtuluşundan geçer.

3. Kürdistan, parçalanmış "devletlerarası bir sömürge" olmakla birlikte, dört parçadaki mücadeleler, öncülükleri farklı farklı yapılara sahip olsa bile, önemli bir karşılıklı etkileşim içindedirler. Bu etkileşim, çoğu kez, diğer parçalardaki mücadelelere yön verebilecek denli ileri boyutlara varabilmektedir.

4. Kürdistan'da devrim çizgisi, tarihsel olarak, ağırlıklı yönüyle bağımsız bir gelişim çizgisi izlemiştir. Egemen

ülkenin devrim hareketiyle önemli etkileşimler içinde olmakla birlikte, ulusal ayaklanma ve başkaldırılarından tutun, bugün yaşanan pratiğe değin ağırlıklı yönüyle, sürekli bir bağımsız gelişim çizgisine sahip olmuştur.

5. Ağırlıklı yönüyle bağımsız bir çizgi izlemenin yanı sıra, ayrı toplumsal dinamikler üzerinde gelişen Kürdistan devrimi; tarihsel gelişim içinde, egemen bir çizgi olarak Türkiye devriminden daha ileri bir toplumsal devrimci dinamizmi yapısında taşımıştır. Dönem dönem görülen duraksamalar, devrimin genel çizgisinin bu niteliğini değiştirmiyor.

Kürdistan'daki bağımsızlık stratejisinin en temel dayanaklarından biri de işte bu ögedir, yani Kürdistan'daki devrimci dinamizmin egemen eğilim olarak ileride olması, bu ileri devrimci dinamizmi, Türkiye devrimini beklemeksizin bağımsızlık hedefiyle, kendi dinamikleri üzerinde köklü dönüşümlere yöneltmeyi, gerekli ve zorunlu kılmaktadır.

6. Kürdistan'ın sınıfsal yapısında önemli netleşmeler sözkonusudur. Kapitalist üretim biçiminin egemen bir nitelik kazanması, işçi sınıfının ideolojik-politik ve pratik olarak, yani gerek niceliksel ve gerekse niteliksel olarak devrime öncülük etmesinin uygun koşullarını yaratmıştır.

Kürdistan sosyalistleri, ulusal ve toplumsal kurtuluş perspektifine sahiptirler. Yani Kürdistan'da ulusal demokratik halk devriminden sosyalist devrime, Leninist kesintisiz geçiş perspektifini savunur, bunun için savaşırlar. Kürdistan devrimini, bağımsız-demokratik -birleşik ve sosyalist bir Kürdistan'a değin, kesintisiz bir çizgi izleyen anlayışla, başarıya ulaştırmaya çalışırlar.

Bu nedenle de Türkiye devriminden farklı, bağımsız ve ileride bir seyir izleyen Kürdistan'daki devrimci-ulusal dinamizmin, burjuva ve küçük burjuva öncülüklerine mahkum edilmemesi ve bu dinamiklerin, sağlıklı öncülüklerle heba edilerek sosyalizme vardırılmayan çözümlere gidilmesinin önüne geçilebilmesi için; Kürdistan işçi sınıfının kendi öz örgütüyle devrime öncülük edip, kesintisiz bir şekilde ulusal kurtuluşu, toplumsal kurtuluşa vardırabilmesi için; nicel ve nitel anlamda devrime öncülük edebilecek bir sınıfı, siyasal olarak eğitip, bu öncülüğe siyasal-pratik bir nitelik kazandırılabilmesi için; bağımsız sınıf örgütlenmesi temelinde, öncelikli kurtuluş perspektifine dayanarak bağımsız-demokratik-birleşik ve sosyalist bir Kürdistan'a yönelen mücadele stratejisini kendilerine seçmek ve bu boyutta savaşımları yükseltmek, Kürdistan'lı sosyalistlerin omuzunda duran tarihsel bir görevi ifade etmektedir. Kürdistan işçi sınıfı, Türkiye işçi sınıfından önce de devrimi gerçekleştirebilecek niteliklere ve ülke koşullarına sahiptir.

7. Türkiye sol hareketine tarihsel olarak egemen olan eğilim sosyal şovenizm olmuştur. Son süreçlerde, bu eğilimin kırılması yönünde önemli adımlar atılmış olmasına rağmen, henüz yeterli bir değişimden söz etmek mümkün değildir. Kürdistan'daki ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesi, Türkiye işçi ve emekçi kitlelerinden yeterli bir desteği ne almıştır, ne de bugün alabilmektedir. Bunun en önemli nedenlerinden biri de, işçi ve emekçi

kitleler adına yola çıkan anlayışların, hünüz kendilerini yeterli bir dönüşüm süzgecinden geçirememiş olması ve bunun doğal sonucu olarak da kitlelerde egemen olan şoven önyargı ve yaklaşımları kıramamasıdır. Zaten ileri devrimci dinamikler üzerinde, farklı ve bağımsız bir çizgi izleyen Kürdistan'daki devrim mücadelesi, Türkiye sol hareketinin bu olumsuz konumuyla da bütünleşince, bağımsız örgütlenme ve bu temelde bağımsızlık stratejisi için mücadele, daha somut bir nitelik kazanıyor. Fakat, örgütlenme ve bağımsızlık stratejisini, tek başına böylesi bir özel nedene dayandırmak yanlıştır. Sorun öznel ve nesnel koşulların bütünlüklü ifadesinde anlamını bulmaktadır.

8. Ezen ve ezilen ulus işçi ve emekçilerinin ortak sendikalarda, diğer mesleki ve demokratik kitle örgütlerinde birarada bulunuyor olmaları, bağımsız siyasal örgütlenmeler ve bağımsızlık stratejisi için mücadelenin önünde engel değildir; bir çelişkiyi de ifade etmez. Nasıl ki, Türkiye'de farklı devrim stratejilerine sahip anlayışlar, buna rağmen, ortak mesleki-demokratik kitle örgütlerinde birarada bulunabiliyorlarsa, Kürdistan devrimini hedefleyerek de, böylesi ortak kitle örgütlerinde birlikte çalışılabilir. Çünkü, mesleki-demokratik kitle örgütlerindeki örgütlenme çizgisi ile siyasal yapılanmalardaki örgütlenme çizgisi, birbirinden farklıdır. Sendikalar ya da diğer mesleki kurumlarda örgütlenme zemini, ekonomik/akademik çıkarlardır. Demokratik kitle örgütlerinde örgütlenme zemini, hitab edilen kitlelerin politik görüşleri, devrim anlayışları vb. değildir. Farklı politik nitelik ve anlayışlara sahip insanlar, bu örgütlenmelerde birlikte, ortak çıkar temelinde çalışabilir ya da yerelabilirler. Fakat, önlere devrim gibi niteliksel-politik dönüşümleri koyan partilerin, örgütlenme zeminleri de politik anlayışlardır. Partileri, kitle örgütlerinden ayıran en önemli öge iktidarı hedefleyen politik nitelikli araçlar olmalarıdır.

Bu temel gerçekliklerden hareketle, ezen ve ezilen ulus emekçi ve işçi kitlelerinin ortak mesleki-demokratik kitle örgütlerinde yer almaları; bağımsızlık stratejisi temelinde örgütlenmiş bağımsız siyasal oluşumların, ortak devrimi savunan anlayışlarla bu kitle örgütlerinde birlikte çalışmalarını ya da yeralmaları, bir çelişkiyi oluşturmamakta, devrimci savaşımın diyalektiğini ifade etmektedir.

Yukarıda değişik boyutlarıyla ele aldığımız gerçekliklerden de görülebileceği gibi, Kürdistan'daki bağımsız sınıf örgütlenmesi ve bu temelde verilecek olan öncelikli kurtuluş perspektifine bağlı bağımsızlık mücadelesi, soyut, öznel istemler üzerinde değil; Kürdistan'ın içinde bulunduğu nesnel ve öznel koşullar ile bunların tarihsel gelişim içindeki niteliklerine dayandırılmaktadır.

Bağımsızlık stratejisi perspektifine sahip olup bu doğrultuda bağımsız sınıf örgütlenmeleriyle mücadele etmek, Türkiye'deki işçi ve emekçi kitlelerle ortak ekonomik-demokratik çıkarlar temelinde ortak mücadeleler yürütmeye, ortak kitle örgütlerinde yeralmaya engel olmadığı gibi, aynı şekilde, ortak politik çıkar ve hedefler için işbirlikleri, güç ve eylem birlikleri temelinde ortak mücadeleler yürütmeye de engel değildir. Aksine, gelişen ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelelerimizin ortak sorunları için birlikte savaşımın örgütlenmek bir zorunluluktur da. Fakat, bu ortak savaşım anlayışını,

stratejik olarak ortak bir devrimle özdeşleştirmek, hem bağımsızlık mücadelesinin dayandığı öznel ve nesnel gerçeklikleri kavrayamamaktır; hem de Kürdistan devrimini Türkiye devrimine tabi kılmaya yönelik bir zorlamaya girmektir. Türkiye işçi ve emekçi kitleleriyle girdiğimiz ittifaklar, bağımsızlık stratejisinin kendine özgü sınıfsal bileşenleriyle karıştırılmamalıdır; bunları taktik ittifaklar olarak değerlendirebiliriz. Şayet özgün bir durumda Türkiye ve Kürdistan devrimlerinin nesnel ve öznel dinamikleri çakışır ve ortak devrimin koşulları bu bağlamda güçlü bir olasılık olarak ön plana gelirse, o zaman, öncelikli kurtuluş için verilen mücadele, ortak devrim için verilecek mücadeleyle bütünleştirip UKKTH sorunu bu bağlamda ele alınabilir; ittifak biçimi de stratejik bir nitelik kazanır. Ama bugünden öncelikli kurtuluşun dinamikleri ön plandayken ve bağımsız gelişen bu ileri dinamikleri örgütleyip sonuca ulaştırmak görevi ile karşı karşıya iken, ortak devrimi hedefleyen bir stratejik ittifaka yönelmek; Kürdistan devrimini Türkiye devrimine tabi kılarak, bağımsızlık mücadelesini yadsımaktır.

Öncelikli kurtuluş perspektifine dayanarak ifade ettiğimiz Kürdistan'ın bağımsızlık stratejisi ve buna dayalı bağımsız sınıf örgütlenmesi üzerine öz olarak dile getirmeye çalıştığımız bu yaklaşımlarımızdan hareketle, M. Jıyan'ın sorunu ele alış tarzını bazı yönleriyle irdelemeye çalışalım.

M. Jıyan, Kürdistan devriminin stratejik yönelimiyle ilgili olarak çok belirsiz bir perspektife sahiptir. Kürt ulusunun, bugünden başlayarak ülkesel temelde uğrunda savaşması gereken bağımsızlık stratejisini gündemleştirmeden, sorunu tümüyle geleceğe havale ediyor. "Gelecekte ayrı ya da birlikte yaşamaya karar verecek olan her bir halkın kendisidir" diyor. Ayrıca, Kürdistan'ın bölünmüşlüğü, bunun doğurduğu sorunlar ve birleşme sorununa hiç değinmeden, Kürdistan'daki "ulusal sorun" üzerine bazı açıklamalarda bulunuyor.

Bugünden başlayarak bağımsızlık hedefiyle öncelikli bir kurtuluş mücadelesi vermek gibi bir anlayışı savunmayan M. Jıyan'ın, ayrı bir Kürdistan devrimi perspektifi de yoktur. Çünkü, savunmuş olduğu "birlik ya da ayrılığa gelecekte karar verecek olan her bir halkın kendisidir" anlayışı, doğal olarak şu sonucu doğurmaktadır: Eğer, soruna gelecekte karar verilecekse, demek ki, ilkin ortak devrim için mücadele edilecek, strateji, ortak devrim ortak kurtuluş, üzerinde biçimlendirilecek; ortak devrim gerçekleştiğinde de -yani M. Jıyan'ın deyimiyle "gelecekte" -Kürt halkı tercihini belirleyecektir. Görüldüğü gibi M. Jıyan'ın anlayışı, bağımsızlığı bugünden hedefleyen ve Kürdistan'ın kendi devrimci dinamiklerine dayanarak öncelikli kurtuluşa yönelik, Türkiye devrimine tabi olmadan ortak devrimden önce de gerçekleşebilecek olan, ayrı bir devrim için savaşmayı reddediyor. Değişiklikler altında daha önce değindiğim için; öncelikli kurtuluş ve bugünden ayrı bir bağımsız devlet hedefleyen mücadele stratejisini niçin savunduğumuz, sorunu neden geleceğe, ortak devrime havale etmediğimizi açık bir şekilde dile getirdiğimiz için, burada tekrar açıklama gereğini duymuyorum. Ama M. Jıyan'ın ortak devrim olmadan, Kürt ulusunun öncelikli kurtuluş ve ayrı devlet kurulması perspektifiyle mücadele etmesini dışlayan değerlendirmeleri, sorunu nasıl muğlaklaştırdığını daha net olarak göstermektedir. M. Jıyan, düşüncelerini şöyle

toparlıyor: "Özetle, benim görüşüm hem ayrı bir devlet, hem de Kürt halkının Türk halkı kadar egemen ve bağımsız olacağı iki cumhuriyetli bir federasyona açıktır. Ben Kürt halkının kendi kaderini serbestçe tayin hakkından yanayım. Her iki durumda da (ayrı devlet veya federasyon) karar verecek olan odur." (Age. sf.16)

Buradan şu sonuçları çıkartabiliriz: Kürt ulusunun KKTH, gelecekte gündemleşecek bir sorundur. Yani, bugünden, Kürt ulusu ayrı bir devlet için, ayrı bir devrim çizgisi izlemeyecektir. Türkiye ile ortak devrim gerçekleştiğinde, "Kürt halkı kendi kaderini tayin" edecektir. Peki M. Jıyan'a sorulum: Kürt ulusu, ülkesinin nesnel ve öznel koşullarından hareketle -bu koşulları daha önce açıklamıştım- Türkiye ile ortak devrim gerçekleşmeden ayrı bir devrimi başarıya ulaştıramaz mı? Ayrı bir devrimi hedefleyen bir mücadele çizgisini izleyemez mi? Evet, nasıl ki ülke koşullarını dikkate almadan, ortak devrim koşullarının olgunlaştığı bir süreçte, ne pahasına olursa olsun, ayrı bir kurtuluş stratejisinde diretmek, ortak kurtuluşu dışlamak, çarpık, milliyetçi bir yaklaşım ise; aynı şekilde, ülkenin tarihsel-toplumsal gerçekliğini, ezilen ulusun devrimci dinamiklerinin boyutunu vb. özgün öğeleri dikkate almadan, koşullar ne olursa olsun, ortak devrimi hedeflemek, ezilen ulusun mücadelesini daha geri dinamiklere tabi kılmaya çalışmak, pratik olarak ezilen ulusun kendi devrimini gerçekleştirmesinin önüne setler çekmektir. Bu sorunda, yaklaşımımızı netleştirmek için, Stalin'in bu konudaki bir değerlendirmesini aktarmakta yarar görüyorum. Ulusal sorunu irdelerken "çözümü belli bir ulusu çevreleyen, somut tarihsel koşullara bağlı bir sürü sorun.

Dahası var. Herşey gibi koşullar da değişir ve belli bir zaman için doğru bir çözüm, başka bir zaman için hiç de kabul edilmez görülebilir." belirlemesini yapan Stalin, şöyle devam ediyor: "Belli bir ulusu çevreleyen iktisadi, siyasal ve kültürel koşullar, -şu ya da bu ulusun nasıl örgütleneceğini, gelecekteki anayasasının hangi biçimlere bürüneceğini bilme sorununu çözmek için tek anahtar işte budur. Her ulus için sorunun özel bir çözümünün kendini zorla kabul ettirmesi mümkündür. Ulusal sorunda, sorunu diyalektik bir yönde koymanın zorunlu olduğu yer, işte burasıdır." (J. Stalin, Marksizm ve Ulusal Sorun ve Sömürge Sorunu, Sol Y. 3. Baskı, sf. 30, 31)

Evet, Stalin'in bu değerlendirmesi, tartışmaya yer bırakmayacak denli nettir. Ülke koşullarını gözönünde bulundurmadan sorunu dogmatik bir şekilde ele alan çarpık yaklaşımlar net olarak çürütülmektedir.

Dile getirmiş olduğum bu düşüncelerimin bir ürünü olarak, M. Jıyan'ın "bağımsızlık perspektifine sahip olmadığını", "Kürdistan zemininden soruna bakmadığını" söylemişim. M. Jıyan'ın yaklaşımı, Kürdistan işçi sınıfının öncülüğünde verilecek öncelikli bir bağımsızlık mücadelesini reddediyor; işçi sınıfını, Türkiye devriminin kuyruğuna sürüklerken, Kürdistan devrimini de, burjuva ve küçük burjuva eğilimlere terk ettiriyor. Bütün bu çarpık politikalar, "işçi sınıfı" adına, "sosyalizm" adına savunulmakta; kendi ülkesinde ayrı bir devrim gerçekleştirme koşulları varken, bu kabul edilmeyip ortak devrim stratejik yönelim olarak seçilmektedir. Ve buna da "enternasyonalizm" adını vermektedir, M. Jıyan. Bununla yetinmiyor: Sorunu, Türkiye ile ortak bir devrime havale etmeden, Türkiye işçi sınıfı ve emekçi kitleleriyle

dayanışma ve işbirliği temelinde, bugünden bağımsızlığı elde etmek ve sömürgeciliğin esaret zincirlerini kırmak için, Kürdistan'lı ulusal demokratik güçlerin, işçi sınıfı öncülüğünde, ayrı bir devrim stratejisi ile savaşmalarını öneren; sömürgeci zorun dayattığı kölelik ilişkilerine karşı, bugünden "yaşasın bağımsız ve özgür Kürdistan" şiarını yükselterek bu doğrultuda savaşım veren ve koşullar oluştuğunda, ortak kurtuluş olasılığını da reddetmeyen Kürdistan'lı sosyalistleri "burjuva milliyetçiliği" ile suçlama gafletine düşebiliyor Bugünden mücadele ve örgütlenme anlayışımızı üzerinde şekillendireceğimiz "kahrolsun sömürgecilik, yaşasın bağımsızlık ve özgürlük" perspektifine, varsın egemen sömürgeci güçler karşı kospen, "ayrılıkçılık", "bölücülük" şeklinde nitelendirsin. Ayrıca, bugün, sömürgeciliğe karşı en net kopuşu sağlayan, ayrışmayı yaratan ve ülke gerçekliğine de denk düşen yaklaşım, bugünden ayrı bir devlet kurmak için yürütülen savaşım; sorunu, ortak devrim perspektifiyle geleceğe havale eden çarpık anlayışlar değil.

Ortak örgütlenme (birleşik örgütlenme, seksiyon örgütlenme vb.) temelinde, ortak devrimin bugünden örgütlenmesi stratejisi, ortak devrim gerçekleşmeden de, Kürdistan'ın öncelikli ve ayrı kurtuluşu seçeneği doğrultusunda özgün bir mücadele örgütlemeyi reddetmektedir. Hem öncelikli kurtuluş temelinde bugünden hedeflenecek bağımsızlık stratejisini, hem de ortak devrimi hedefleyen ortak kurtuluş stratejisini aynı anda birarada yürütmek, yaşama geçirmek mümkün değildir; çarpık, bulanık bir anlayışın ürünüdür. Belli bir tarihsel süreç içinde izlenen stratejiyi değiştirecek köklü öznal ve nesnel değişimler olmadığı sürece, tüm stratejik ittifaklar, örgütlenme ve mücadele stratejileri de değişmeyecektir; taktik değişiklikler tabii ki olabilir.

Kendi ülkesinin öncelikli kurtuluşu için savaşan ve bu bağlamda "kendi ülkelerindeki devrimi hedeflemek" gibi en temel enternasyonalist görevlerini yerine getiren Kürdistan'lı marksist-leninistler, aynı zamanda, halkların kardeşlik, dostluk, işbirliği temelinde, yaşamın tüm ortak sorunlarında Türkiye işçi ve emekçi kitleleriyle ortak mücadeleler örgütlemeyi de politikalarının ana öğelerinden biri olarak görüyorlar. M. Jiyan ise, bütün bunlara karşı olduğumuz imajını yaratmaya çalışarak, demagoji yapıyor.

M. Jiyan, "legal Kürt partisi" önerisini getirenleri, "Türk soluna güvenmemek"le nitelendirerek, "Kendimize de Dostlarımıza da Güven Duymalıyız" diyor. Böylece, örgütlenme sorununu, daha önce dile getirdiğim temel nedenlerinin üstünü örtüp, "güven-güvensizlik" gibi öznal bir soruna indiriyor, sorunu çarpıtıyor. Fakat, bu konuda da tutarlı davranmıyor. Kürt sol ve yurtsever güçlerini "Türk Solu"na güvenmeleri için "ikna etmeye" çalışan M. Jiyan, her ne hikmetse bazı çevreleri "Türk marksistleri" olarak gördüğü halde, onlarla birleşme ve kendi "ortak devrim" anlayışına uygun bir "birleşik sınıf örgütü" yaratma yönünde pek istekli bir pratik sergilemiyor. Yoksa, kendisine ve Türk marksistlerine güvenmiyor mu? Evet, kendi ülkesinin öncelikli kurtuluşu gibi bir perspektife sahip olmayan, Kürdistan devrimini Türkiye devrimine tabi kılan, ama bütün bunlara rağmen hala "kendisi" ayrı bir siyasal çizgi olarak varlığını sürdüren ve bu tutumuyla da, kof ve çarpık bir enternasyonalizm, kötü bir milliyetçilik örneği sergileyen M. Jiyan'ın

bu anlayışına karşın; Kürdistan'lı devrimci-sosyalistler, kendi bağımsız sınıf örgütleri temelinde, hem kendi ülkelerinin öncelikli kurtuluşu için mücadele ediyorlar, hem de Türkiye işçi sınıfı ve emekçi kitleleriyle, onların devrimci, demokratik, ilerici güçleriyle ortak işbirlikleri, dayanışma ve güçbirlikleri örgütleyen gerçek bir enternasyonalist çizgiyi savunuyor, yaşamda somutlaştırma mücadelesi veriyorlar.

DEVİRİM, DEMOKRASİ VE ANTI-FAŞİZM

Kürdistan devriminin tüm taktik ilişki ve yönelimlerini belirleyen, biçimlendiren temel nokta olması açısından, Kürdistan'da izlenecek devrim stratejisinin niteliğinin somutlaştırılması büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle de, demokrasi mücadelesi, anti-faşist mücadele, gibi sorunlar da tümüyle stratejimizin belirlenmesi temelinde ele alınabilir. Ortak devrim anlayışını savunan bir siyasal çizginin -gerek sağ, gerek "sol", gerekse sosyalist bir içeriğe sahip olsun-"demokrasi" mücadelesi, anti-faşist mücadele gibi sorunlara bakış açısı ile öncelikli kurtuluşa dayalı ayrı devrim stratejisi doğrultusunda örgütlenen ve mücadele eden bir anlayışın, sözkonusu sorunları değerlendirme tarzı birbirinden farklıdır.

Bu nedenle de, Türkiye ve Kürdistan devrimlerinin ana öğeleriyle, bunların anti-faşist mücadeleye, demokrasi mücadelesine yansımalarını ayrı ayrı ele alarak sorunu irdelemeye çalışacağız.

Türkiye'de Anti-Faşist Mücadele,

Demokratik Halk Devrimi'nin Bir Bileşenidir

Türkiye'de, devrimin niteliği "Leninist Kesintisiz Devrim"dir. Leninist kesintisiz devrim, asgari ve azami programları içeren iki devrim aşaması arasında, işçi sınıfının öncülüğünde kesintisiz geçişi ifade eder. O halde Türkiye devrimini şöyle somutlayabiliriz: İşçi sınıfı öncülüğünde, yoksul köylülük, yarı-proletarya ile şehir ve kır küçük burjuvazisinin oluşturduğu stratejik ittifak temelinde, orta burjuvazinin belli kesimlerini tarafsızlaştırma/yalıtılma politikası izleyerek, burjuvaziye alaşağı etmek, politik egemenliğini yıkmak ve bir geçiş iktidarı niteliği taşıyan devrimci demokratik halk iktidarını kurmak (asgari program); proletaryanın bilinç, örgütlülük düzeyi ile yoksul köylülük ve yarı-proleterlerden aldığı destek ve bağlaşıklık gücüne bağlı olarak kesintisiz bir biçimde kapitalizmden komünizme geçişin organı olan proletarya diktatörlüğünü kurmak (azami program); demokratik halk devrimi (DHD) ile sosyalist devrim arasında "Çin Sedleri" ören, iki aşama arasında kesintisiz geçişi hedeflemeyen bir anlayış, devrimin sosyalizme vardırılması perspektifini bulandırır. DHD'den sosyalist devrime geçiş için, DHD'nin tüm görevlerini tamamlaması beklenmemelidir. Proleteryanın kendi sosyalist iktidarına geçişi için, yukarıda dile getirdiğimiz uygun koşullar varsa hızla geçiş sağlanmalıdır. Asgari programın, ayrı bir strateji şeklinde ifade edilmesinin nedeni, bu program doğrultusunda savaşacak olan gücün bileşimidir. Yani, bugünden hedeflenen iktidarın niteliğini belirleyen, onun sınıf bileşimidir.

Tekel dışı burjuvazi (orta burjuvazi) tekellerle, gelişip

palazlanma isteğinden doğan belli çelişkileri olmakla birlikte, bir bütün olarak tekelci kapitalizme eklenmiş olduğu için, işçi sınıfı ve emekçi kitlelerin yanında, tekelci kapitalizme karşı yer alacak nesnel bir konuma sahip değildir; maksimum olarak, belli kesimleri devrim sürecinde tarafsızlaştırılabilir, en alt kesimleriyle de güncel işbirliklerine girilebilir.

Bugün Türkiye'de somut olarak, ulusal niteliklere sahip anti-emperyalist bir burjuvazi, yani ulusal burjuvazi yoktur. Aynı şekilde Kürdistan'daki sömürgeci egemenliğe karşı çıkan, çıkarları Kürt ulusunun KKTH ile çelişmeyen bir burjuvazi de yoktur. Yani şovenizm, yalnızca tekelci-burjuvazinin değil, bir bütün olarak, sömürgeci Türk burjuvazinin ideolojik-politik bir özelliğidir. Bu nedenle orta burjuvazi DHD müttefiki değildir.

İşçi sınıfı ve emekçi kitleler üzerinde, bir baskı ve tahakküm aracı olan burjuva devletin bir biçimi olarak faşizmin, demokratik halk devrimi mücadelesindeki etkisi nedir? Sömürgeci-faşist diktatörlüğün hüküm sürdüğü günümüz koşullarında bu sorunda bir netleşmeye varmak, mücadele perspektifinin somutlaşması anlamında büyük önem taşımaktadır.

Bilindiği gibi, burjuva devlet aygıtına karşı verilen iktidar savaşımı, stratejik bir sorundur: Bu nedenle de burjuva devletin bir biçiminden başka biçimine geçilmiş olması, devrim stratejisini değiştirmez. Fakat taktik anlamda, mücadele biçim araç ve yöntemlerinde bazı değişikliklere yol açar. Stalin'in de dediği gibi: "*Taktiğin konusu, nisbeten kısa olan, hareketin kabarması ve alçalması, devrimin hızlanması ve yavaşlaması döneminde proletaryanın davranış çizgisini saptamak, eski savaşım ve örgütlenme biçimlerinin ve eski sloganların yerine yenilerini koyarak, savaşım ve örgüt biçimleri arasında uyum sağlayarak vb., bu çizginin uygulanması için savaşım vermektir. ... Taktik, stratejinin bir parçasıdır, stratejiye bağlıdır ve stratejiye hizmet etmekle yükümlüdür.*" (J. Stalin, Leninizm İlkeleri, Sol. Y. Sf. 84)

Faşizmin iktidara gelişi, ulusal ve toplumsal muhalefetin yenilgisi üzerinde biçimlenir. Bu nedenle de mücadelenin yavaşladığı bir dönem olan faşizmin iktidarı ele geçirdiği süreç; "*eski mücadele ve örgütlenme biçimlerinin ve eski sloganların yerine yenilerini koyarak, mücadele ve örgüt biçimleri arasında uyum*" sağlayacak, "*bunu stratejik önderliğin ödevleri ve gereklerine bağlayacak*" (Age.) bir mücadele perspektifinin uygulanacağı bir süreci ifade eder. Faşizmin iktidarı ele geçirmesi, o tarihsel süreçteki devrim stratejisinde herhangi bir değişiklik yaratmaz; taktiklerde, stratejik hedefe uygun yeni değişikliklere yol açar. Bunu daha da somutlaştırırsak; bugün faşizmin iktidarı ele geçirmiş olması, Türkiye'de, DHD stratejisinde değişikliklere yol açmaz. DHI, (Demokratik Halk İktidarı) faşizmin köklü bir şekilde yıkılması görevini de üstlenecek bir konum alır.

Evet, faşizme karşı mücadele, ancak, köklü anti-tekeli, anti-şoven ve anti-emperyalist dönüşümlerle bütünleştiğinde devrimci bir anlam kazanmaktadır. Bugün Türkiye'de bütün bu görevler içiçe geçmiş olduğundan, bu noktalarda köklü dönüşümler yapılmadıkça, demokrasi mücadelesinin sosyalizm mücadelesine tabi kılınması mümkün değildir. Bunu belirtirken, özellikle faşizmin iktidarda olduğu bir süreçte, taktik anlamda, kimi güncel anti-faşist görevler doğrultusunda bazı işbirliklerine, bazı

ittifaklara girilmeyeceği sonucuna varırmak istemiyoruz. Mücadeleye ivme katacak, ilkesel tavizlere dayanmayan, mücadeleyi burjuvazinin kuyruğuna takmayacak anti-faşist kimi güncel adımlarda orta burjuvazinin en alt kesimleriyle (sól sosyal demokratlar) ilkeli işbirliklerine girilebilir. Yani Lenin'in dediği gibi: "*Eğer birleşmek zorundaysanız diye yazıyordu Marks, hareketin pratik amaçlarını karşılayacak anlaşmalara girin, ama ilkeler konusunda herhangi bir pazarlığa izin vermeyin, teorik ödünler vermeyin..*"

Ayrıca, anti-faşist kimi belgi ve taleplerin ön plana getirilmesi, ajitasyon ve propagandanın ağırlıklı yönünün faşizme karşı yöneltilmesi ve yeni koşullara uygun örgütlenme ve mücadele taktiklerinin belirlenmesi; devrimci demokratik güçleri, önlerine koydukları stratejiyi bir tarafa atıp, iktidar perspektifinden yoksun, burjuva demokrasisini hedefleyen yeni bir "strateji"ye yöneltecek boyutta, geri bir zemine kaydırmamalıdır.

Anti-faşist mücadeleyi, sadece tekellerin bir kısmına yönelen, diğerlerini de faşizme karşı tarafsızlaştıracağı hayaline kapılan bir yaklaşımla, kısmi anti-tekeli dönüşümlere indirgeyen; ABD ve Avrupa emperyalizminin askeri-ekonomik-politik bağımlılığı güçlendiren kurumlarından çıkmayı, NATO ve ABD üslerini sökpü atmeyi vb. köklü anti-emperyalist dönüşümleri içermeyen, sorunu "bazılarını" ürkütmemeyi hedefleyen kısmi anti-emperyalist dönüşümlere indirgeyen; Kürt ulusunun en temel demokratik hakkı olan KKTH'ni tanımayan, sorunu, bazı ulusal demokratik hak ve özgürlüklerin verilmesi gibi çok geri bir zemine kaydıran bir "anti-faşist iktidar" mücadelesi, devrimci demokratik, sosyalist bir yaklaşımın değil; burjuva reformist bir yaklaşımın ürünüdür. Böylesi bir politika faşizmi yıkmayı değil, düzen içinde geçici olarak geriletmeyi hedefleyen, demokrasi mücadelesini sosyalizm mücadelesinden soyutlayıp, sorunu, burjuva demokrasisi için mücadeleye indirgeyen, çarpık, burjuva kuyrukçu, bir politikadır.

Demokratik halk devriminin bir bileşeni olarak anti-faşist mücadele, DHI için savaş ve buna tabi olan güncel anti-faşist mücadele görevlerinden oluşmaktadır. Halk devrimine uzanan yolda, bu yolu kısaltacak, devrimci çizgiyi besleyecek şekilde, gerek faşizmin iktidarı gassetmesiyle oluşagelen demokratik hak ve özgürlük talepleri, gerekse bütün süreç boyunca kazanılması için mücadele verilen ve faşizmden kaynaklanmayan demokratik hak ve özgürlük taleplerinin bütünsel ifadesi olan güncel demokrasi mücadelesi, geniş boyutlu taktik işbirlikleri, ittifaklar ve diğer ilişki biçimlerini gerekli kılar. Fakat, DHI'ni hedefleyen bir halk cephesini, (bugünkü anlamıyla Anti-Faşist Halk Cephesi) devrim yolunda girilen kimi taktik anti-faşist işbirlikleriyle karıştırmamak gerekir. Biri iktidarı hedefleyen stratejik bir ittifak niteliği taşıırken, diğeri ise, iktidar mücadelesine bağlı olarak oluşturulan geçici ittifakları ifade eder.

Kürdistan Devrimi ve Anti-Faşist Mücadele

Kürdistan devrimine bağlı olarak yürütülecek anti-faşist mücadele anlayışımızı açmadan önce Kürdistan

devriminin niteliğiyle ilgili birkaç temel noktayı dile getirmek istiyorum.

Kapitalist üretim biçiminin egemen olduğu, sömürgeciliğin esaret zincirleri altında bulunan, dört parçaya bölünmüş ülkemiz Kürdistan'da ve özel olarak da Kuzey-Batı Kürdistan'da devrimin niteliği, iki aşamalı Leninist kesintisiz devrimdir. Birinci aşama Ulusal Demokratik Halk Devrimi (UDHD), ikinci aşama Sosyalist Devrimdir.

Devrimimizin ilk aşaması UDHD'dir. UDHD, Ulusal Demokratik Halk Cephesi (UDHC)'nin oluşturulup başarıya ulaşmasıyla gerçekleşecektir. UDHC, işçi sınıfı, yoksul köylülük, yarı-proleterler, kır ve şehir küçük burjuvazisi ve ulusal burjuvaziden oluşur. İşçi sınıfı, yoksul köylülük, yarı-proleterler ile kır ve şehir küçük burjuvazisi devrimin temel güçleri; ulusal burjuvazi ve bir kategori olarak ulusal aydınlar da devrimin yan güçleridir. Devrimin öncü gücü işçi sınıfı; işçi sınıfının temel bağlaşıklığı yoksul köylülüktür. UDHD'nin gerçekleştirilmesiyle UDHI oluşturulur ve bağımsız-demokratik bir Kürdistan kurulur. UDHI'nın sınıf bileşimi, UDHC'nin sınıf bileşimidir. UDHD'de, öncülüğün işçi sınıfında olması, devrimin kesintisiz bir şekilde, ikinci aşama olan sosyalist devrime geçişin hem ön koşuludur, hem de en hızlı şekilde geçişin zeminini hazırlar.

UDHD'nin gerçekleşmesiyle, proletaryanın örgütlülük ve bilinç düzeyi ile yarı-proleterler ve yoksul köylülükten aldığı destek ve bağlaşıklığın gücüne bağlı olarak, kesintisiz bir şekilde sosyalist devrime halk iktidarından proleterya diktatörlüğüne geçilir. Yani UDHD ile sosyalist devrim arasına Çin Sedleri örülmeye çalışılması, devrimin sosyalizme vardi-rılması perspektifini bulandırır. UDHD'den sosyalist devrime geçiş için UDHD'nin tüm görevlerini tamamlaması beklenmemelidir. Proletaryanın kendi sosyalist iktidarına geçi-şi için yukarıda dile getirdiğimiz uygun koşullar varsa, hızla geçiş sağlanmalıdır. UDHI'nı "proletarya diktatörlüğünün özgül bir biçimi" olarak değerlendiren anlayışları daha önceki yazımda ele almış olduğmdan, bir kez daha tekrar etmeyeceğim

Bilimsel sosyalizmin şu temel yaklaşımı, Türkiye devrimi açısından olduğu gibi, Kürdistan devrimi açısından da geçerlidir: Sömürgeci burjuvazinin Kürdistan'daki egemenliğine karşı verilen mücadele stratejik bir sorundur. Sömürgeci burjuva devlet aygıtının biçim değiştirmesi, Kürdistan devrim stratejisinde herhangi bir değişikliğe yolaçmaz. Değişen, mücadele taktikleridir. Bu nedenle, Kürdistan'da, önümüzdeki ilk stratejik hedef olan UDHD stratejisi, Kürdistan'ın bugünkü konumu sürdüğü sürece geçerliliğini koruyacaktır. Ve UDHD doğrultusunda oluşturulacak UDHC de, yine bu süreç boyunca geçerliliğini koruyacak bir sınıfsal bileşimi kapsar. Türkiye'de teknelci kapitalist devletin biçim değiştirmesi, nisbi demokratik ortamdaki faşizme geçilmesi, Kürdistan'daki iktidar mücadelesinde, nesnel olarak herhangi köklü bir değişikliğe yolaçmaz; fakat bu durum, devlet biçimleri arasındaki farklılıkları küçümsemeye yöneltmemelidir, bizleri. Aksine, devlet biçimlerindeki farklılıklar, Kürdistan'da da önemli taktik

değişikliklerine yolaçar. Bu nedenle de UDHD mücadelesi, faşizmin iktidarı gaspettiği bir süreçte, köklü anti-faşist görevleri kapsayacak bir biçim de alır. Kürdistan devrimi açısından anti-faşist cephenin sınıf bileşimi ile UDHC'nin sınıf bileşimi arasında nesnel olarak herhangi bir fark yoktur, birbirleriyle çakışmaktadır.

Fakat değişen şey, faşizmin yoğun baskı, terör ve zulmü altında; en koyu şoven saldırı ve uygulamalar karşısında; ülkemizin emperyalizme peşkeş çekilmesinin en had safhaya ulaştırıldığı bir süreçte; finans kapital egemenliğiyle orta burjuvazi arasında çelişkilerin biraz daha önplana geldiği bir süreçte, mücadele biçim ve araçlarımızı, yükselteceğimiz slogan ve güncel taleplerimizi, güncel işbirliği ve ittifak anlayışımızı değiştiren taktik yönelimlere girilebilir. Bazı güncel talepler doğrultusunda, özgün durumlarda sol sosyal demokratlarla, ilkesel tavizlere dayanmayan bir takım işbirlikleri, mücadelenin önünü açıyorsa, kitleleri bu kesimlerin kuyruğuna takmadan, olabilir.

Faşizme karşı mücadelenin, Kürdistan'lı sosyalist, devrimci ve yurtsever güçlere yüklediği diğer önemli bir sorumluluk da, Türkiye'deki anti-emperyalist, anti-faşist, anti-şoven, anti-teknel mücadeleyle daha çok işbirliklerine girmek, güç ve eylem birlikleriyle ortak mücadeleyi daha da yükseltmektir. Bu, sömürgeci-teknelci egemenliğe karşı, her iki ülkedeki devrimci ve ulusal demokratik güçlerin, ortak düşmana karşı ortak eylemini yaratmayı kapsayan ve karşılıklı işbirliği, dayanışma ve güçbirliğinde ifadesini bulan bir ittifak anlayışıdır.

Faşizme karşı ortak mücadeleden hareketle, sorunu, ortak bir iktidar hedefi için mücadeleyle özdeşleştirmeye çalışmak; iki farklı stratejiyi aynı anda birarada hedeflemek; Kürdistan'da bağımsız devrimci mücadeleyi bulandırma anlamını taşımaktadır. Bizim açımızdan ortak cephe, ortak devrim koşullarının güçlü bir olasılık olarak önplana geldiği süreçte denk düşer. Ayrıca, "acil görev faşizmi yıkmaktır" diyerek teknel dışı burjuvazinin de içinde yer aldığı bir "cephe" anlayışıyla, bir "demokrasi" hedefini, yani yeni bir stratejiyi UDHD'nin önüne getirmek de, Kürdistan'daki devrim mücadelesini, burjuva reformistlerin kuyruğuna takmak ve Türkiye devrimine tabi kılmaktır.

Bütün bu gerçeklikleri de dikkate alarak şu sonuca varabiliyoruz: Bugün Kürdistan'da anti-faşist mücadele, UDHD mücadelesine tabi olarak yürütülen güncel anti-faşist görevlerden UDHD'ne değin uzanışlı bir perspektifi içermektedir. Bu anlamda, Kürdistan devrimi açısından demokrasi mücadelesi üç boyutlu ele alınabilir: Birincisi ve temel olanı, UDHD için verilen mücadele; ikincisi UDHI hedefine varıncaya değin, ulusal demokratik hak ve özgürlükler ve bunun bir parçası olarak güncel anti-faşist görevler için verilen mücadele; üçüncüsü ise, Türkiye'deki demokratik hak ve özgürlükler mücadelesi ile ortak anti-faşist görevler doğrultusunda, taktik, işbirliği, güç ve eylem birliklerinden oluşan ortak mücadele.

İşte, Kürdistan devrimi açısından bugün yaşanan süreçte demokrasi mücadelesinin taşıdığı anlam budur.

M. Jiyan Ve Demokrasi Mücadelesi

Anti-faşizm ve demokrasi sorununa, öz olarak da olsa, bakış açımızı dile getirmeye çalıştık. Medya Güneşi'nin 13. sayısında yayınlanan değerlendirmemde, bu boyuta olmasa da, devrim ve demokrasi sorununu özlü bir ifadeyle dile getirmiş ve demokrasi mücadelesini Kürdistan ve Türkiye'deki devrim stratejilerine bağlı olarak ele almıştım. Fakat, bütün bunlara rağmen, M. Jiyan, beni *"sosyalizm dışında hiçbir demokrasi düşünmemekle", "demokrasi mücadelesini küçümsemekle", "yalnızca devrim ve doğrudan sosyalizm istemekle"* vb. suçlayabilmektedir. Anlayışımız ortada ve net olarak ifade edilmiştir. Biz, M. Jiyan gibi, burjuva demokrasisi hedefini gündemleştirmiyoruz. Ve onun kafasındaki demokrasi mücadelesi, burjuva demokrasisi ile özdeş olduğundan ve bizleri de bu anlayışın savunuculuğunda göremediğinden, doğal olarak "bunlar demokrasi mücadelesini küçümsüyor" şeklinde, dayanaksız suçlamalarda bulunuyor.

M. Jiyan'ın demokrasi sorununa bakış açısını, sözkonusu yazımda, kısaca da olsa ele almıştım. Ve M. Jiyan'ın *"Ülkede ne zaman özlenen demokratik ortam gerçekleşir, geçmişin bentleri, duvarları yıkılırsa, o zaman herkes kendi adıyla, kimliğiyle, programıyla sahneye çıkabilecek ve belki yeni koşullara yönelik yeni birlikler, cepheler yaratılacaktır"* doğrultusunda dile getirdiği düşüncelere, doğal olarak şöyle yaklaşmıştım: *"Nedir acaba, o 'özlenen demokratik ortam'? Nedir, 'geçmişin bentleri, duvarlarını yıkacak' ortam? Kürdistan'ın kurtuluşuyla oluşacak bağımsız ve demokratik bir ortam mı, yoksa Türkiye'de emekçi halkın iktidarı ele geçirerek oluşturduğu demokratik bir ortam mıdır, kastedilen? Tabii ki hayır. 'Özlenen demokratik ortam' devrimle gelecek demokratik bir ortam olarak ele alınmıyor. Kelimenin tam anlamıyla 'burjuva demokratik' bir ortamdır. Nasıl varabiliyoruz bu sonuca? Şöyle açmaya çalışalım. Eğer, 'özlenen demokratik ortam', devrim sonrası bir ortam ise, o zaman 'herkesin kendi adıyla, kimliğiyle ve programıyla' ortaya çıkarak 'yeni koşullara yönelik birlikler, cepheler yaratması'nın anlamı nedir? Yani, devrimden sonra yeni bir devrim için mi 'cephe ya da birlikler' oluşturulacak? Görüldüğü gibi 'özlenen demokratik ortam'la kastedilen, burjuva demokratik bir ortamdır"* (M. Güneşi, s. 13, sf: 31)

İşte, böylesi önemli bir sorun, M. Jiyan'ın, Deng'in 6. sayısında çıkan "yanıt"ında geçiştirilerek, ele alınmamış, herhangi bir açıklamada bulunulmamıştır. Ama sorun bununla bitmiyor. M. Jiyan, Deng'in 6. sayısındaki yazısında sorunu daha ileri bir boyuta vardiıyor ve kendi legal partisinin temel işlevini *"sömürgeci faşist düzeni yıkmak, ülkeye gerçek anlamda bir demokrasiyi getirmek"* şeklinde ifade ediyor. Tümüyle burjuva yasallığına göre kurulması öngörülen, böylesi bir legal partiye yüklenen bu ciddi işlevi daha sonra tartışmak üzere, sorunu, M. Jiyan'ın demokrasi anlayışı bazında ele almaya devam edelim. Bunu irdelemeden önce, dikkatimi çeken bir noktaya değinmek istiyorum. M. Jiyan'ın yazısında, birçok yerde, "ülke" kavramı kullanılıyor. Bu durum doğal olarak şu soruya yol açıyor: Hangi ülke? Evet, hangi "ülkeye gerçek demokrasi getirilecek", hangi "ülkede özlenen demokratik ortam gerçekleşecek"? Kürdistan ve Türkiye diye iki ayrı ülke olduğuna göre sorunu sürekli olarak tek "ülke" bağlamında ele almanız ne anlam ifade ediyor? Sorunu, bir "sürç-i lisan" olarak görmek istediğimden dolayı, fazla detaylara

inmeden, değinmekle yetinip noktalıyorum.

"Nedir acaba özlenen demokratik ortam?" biçimindeki sorumuza bir yanıt getirmeyen ve üstelik yanıt yazısında bu kez "gerçek demokrasi"den sözeden M. Jiyan'a, şunu sormak istiyorum: Nedir acaba, "sömürgeci-faşist düzen"in yıkılmasıyla gerçekleşecek olan (!) "gerçek demokrasi"?

Sömürgeci-faşist düzenin yıkılmasının ne anlama geldiğini daha önce açıkladık. M. Jiyan'ın sömürgeci-faşist düzenin yıkılmasından, bizim dile getirdiklerimizi anlamadığı, sorunu, faşizmi düzen içinde geriletmeye indirmediği ortada. M. Jiyan, faşizmin yıkılmasıyla *"gerçek demokrasi"*nin geleceğini iddia ediyor. Bu gerçekten de böyle midir? Ben, sömürgeci-faşizmin yıkılmasının, Türkiye'deki devrimci demokratik halk iktidarıyla bütünleşeceğini ifade ediyorum -Kürdistan'ın kurtuluşunun faşizmin yıkılmasından önce de olabileceğini tekrar hatırlatmak istiyorum- M. Jiyan'ın soruna devrimci demokratik halk demokrasisi bağlamında yaklaşmadığı da açık. O halde, *"gerçek demokrasi"*nin niteliği nedir ve kimler için demokrasidir? Lenin, "Bir liberalin genel olarak 'demokrasi'den sözemesi doğaldır. Bir marksist ise 'hangi sınıf için?' diye sormaktan hiçbir zaman geri kalmayacaktır." diyordu. İşte, Marksist-Leninistler olarak bizler, M. Jiyan'ın savunduğu "gerçek demokrasi"nin, kimin için demokrasi olduğunu, irdelemek göreviyle karşı karşıyayız. Marksist-Leninistler açısından gerçek demokrasi "en demokratik bir burjuva cumhuriyetinden de milyon kez daha demokratik" olan, proleter demokrasisidir. Bugünkü stratejik olarak UDHD -ya da Türkiye'de DHD-'nin hedeflenmesi gerektiğini belirtiyorsak da, gerçek demokrasi bu olmayacaktır. Proleter demokrasi dışında herhangi bir demokrasiyi "gerçek demokrasi" olarak yutturmaya çalışan her kimse, Marksist-Leninist değildir.

M. Jiyan'ın "gerçek demokrasi" dediği şey, köklü ulusal-devrimci demokratik dönüşmeleri gerçekleştirmeye gibi bir derdi olmayan, burjuva yasallığına göre bir "demokrasicilik" oynayacak olan kendi legal partisi eliyle gerçekleşecek bir "demokrasi"dir. Yani, M. Jiyan'ın *"gerçek demokrasi"* diye allayıp-pullayıp kitlelere yutturmaya çalıştığı "demokrasi", aslında, tarihsel olarak gerici bir nitelik kazanmış olan burjuva demokrasisidir.

Evet, M. Jiyan, devrimci demokratik iktidar stratejisinin ya da Kürdistan'daki UDHD'nin önüne, geçilmesi zorunlu bir ara stratejik aşamayı koyuyor: Burjuva demokrasisi. Ve buna da *"özlenen demokratik ortam", "gerçek demokrasi"* diyerek kitlelerin bilincini bulandırıyor. Böylece, kapitalist sömürü sistemi devam ettiği sürece, gerçek demokrasinin olamayacağını kavrayamıyor.

M. Jiyan, bir yandan beni "demokrasi mücadelesini küçümsemek"le suçlarken, -ki bunun dayanaksız bir suçlama olduğunu açıklamıştım-, bir yandan da şöyle diyor: *"Yine, toplumsal mücadelede öyle durumlar vardır ki, örneğin feodal gericiliğe ve faşizme karşı, burjuvazinin liberal ve anti-faşist kanadı desteklenebilir."* (Deng, s. 6 sf: 12) M. Jiyan'ın bu çabası boşunadır. Çünkü, biz de, özgün durumlarda feodal gericiliğe karşı, liberal burjuvaziyi destekleme, ilkeli ittiaklara girmeyi reddetmiyoruz. Ayrıca, bugün Türkiye'de, nesnel olarak -öznel anlamda zaten yoktur- anti-faşist niteliklere sahip burjuvazi var mıdır? Bunun neden olmadığını daha önce dile getirdik.

Kürdistan'da nesnel olarak ulusal niteliği olan bir orta burjuvazi vardır ve bunlar sömürgeci-faşizme karşı mücadelede stratejik bir müttefiktir. Türkiye'de orta burjuvazi -tekeli dışı burjuvazi-nin böyle bir niteliği yoktur. Fakat, M. Jıyan için, faşist olmayan herkes, "anti-faşist" oluveriyor ve kör, ilkesiz bir yaklaşımla desteklenebiliyor.

M. Jıyan, Türkiye'de nesnel olarak "anti-faşist" bir burjuvazi "icad" ettikten sonra, sorunu daha da ileri boyutlara vardiıyor. Ve SHP, DYP, DSP gibi sömürgeci burjuva partilerine de "anti-faşizm" kaftanı giydirecek, açık bir şekilde, bu partileri gerek "Evren diktası"na gerekse "Evren-Özal" iktidarına karşı gönül rahatlığıyla destekliyor. SHP, DYP, DSP vb. sömürgeci burjuva partilerinin, Kürdistan sorunu ve şovenizm, demokrasi mücadelesi, anti-emperyalizm gibi temel sorunlarda, aralarında, bazı nüanslar dışında, hiçbir fark yoktur. Sorun bununla da bitmiyor; sözüntü ettiğimiz ana noktalarda ANAP ile sözkonusu partiler arasında da bazı nüanslar dışında herhangi bir farklılık yoktur. Nitekim M. Jıyan da, bir yandan ANAP'a karşı "anti-faşist" ilan ettiği bu partileri desteklerken, bir yandan da tümüyle bu yaklaşımı çürüten birtakım değerlendirmeler yapmaktan da geri kalmıyor.

Yazısının bir yerinde "... 1983 sonrası seçimlerde, solun ve Kürt yurtsever hareketinin kendisi seçimlere katılmadığı için, 12 Eylül rejimine ve ANAP'a karşı olan anti-faşist güçler desteklendi." (Deng s.6 sf.12) diyen M. Jıyan, SHP, DSP, DYP gibi partilerin "anti-faşist oldukları için" desteklendiğini belirtiyor. Başka bir yerinde ise kendi önerdiği legal partinin işlevini açıklarken "... temel işlevi, sömürgeci-faşist düzeni yıkmak, ülkeye gerçek anlamda bir demokrasiyi getirmektir. Sosyal demokratların ya da öyle geçinenlerin bugünkü iki partisinin de böyle bir amacı ve niyeti yok. Kendileri de sömürgeci politikayı kararlıca sürdürmekten yanalır ve demokrasi konusunda da, ANAP'tan ya da DYP'den fazla bir farkları olmadıkları meydana." (Age, sf. 10) diyor.

İlk aktarmada "anti-faşist", "ANAP'tan farklı" olan SHP, DSP gibi partiler; ikinci aktarmada birdenbire "ANAP'tan ve DYP'den demokrasi konusunda fazla bir farkları olmayan" partiler oluveriyorlar. "Demokrasi" konusunda ANAP'tan pek farklı olmayan -ki Kürdistan konusunda da pek bir fark yoktur- bir SHP bir DSP, nasıl oluyor da "anti-faşist" olabiliyor? Ve demokrasi ile Kürdistan sorununda "ANAP'tan fazla bir farkı olmayan" SHP, DSP gibi partiler, nasıl oluyor da ANAP'a karşı, "daha iyi" denilerek desteklenebiliyor?

Aynı yazı içinde, bu şekilde birbirini çürüten açıklamalarda bulunan M. Jıyan, Deng'in 2. sayısında da, yine bu son yazıda dile getirilen bazı değerlendirmeleri, tümüyle çürüten bir yaklaşım sergilemektedir. M. Jıyan 6. sayıdaki değerlendirmesinde SHP, DSP gibi partilerin "anti-faşist" oldukları için, "12 Eylül rejimine ve ANAP'a karşı" desteklendiğini belirtirken; 2. sayıdaki yazısında ise, bakımız neler diyor "... SHP de, demokratik yöndeki değişim için oynayabileceği rol bakımından da olsa kendisine bağlanan umutların boşuna olduğunu pek çabuk gösterdi." Ardından da şöyle devam ediyor: "SHP yönetimi, demokratik hak ve özgürlüklerin kazanılması için, enerji ve cesaretle çaba göstereceğine, bu iş için kitlelere destek olacağına, tam tersine köstek oluyor, onları yatıştırma çabası yapıyor, oy alıyor." (Deng s.2, sf.6)

Evet, M. Jıyan, bir yandan, "Sosyal demokratların ya

da öyle geçinenlerin bugünkü iki partisinin", "sömürgeci faşist düzeni yıkmak, ülkeye gerçek anlamda demokrasiyi getirmek" gibi "bir amacı ve niyetleri" olmadığını, "kendilerinin de sömürgeci politikayı kararlıca sürdürmekten yana" olduklarını ve "demokrasi konusunda da ANAP'tan ya da DYP'den fazla bir farkları olmadığının meydana" olduğunu belirtiyor; bir yandan da, sanki bütün bu değerlendirmeleri yapan başkasıymış gibi ikiyüzlü bir şekilde bu partileri "anti-faşist" ilana ederek "12 Eylül rejimine ve ANAP'a karşı olan anti-faşist güçleri destekledik", "CHP'yi SHP'yi veya benzerlerini unut diye göstermedik. Zorunlu ve gerekli durumlarda, anti-faşist bir tutumla bu tür partilere destek verdik" diyebiliyor. Lenin'in Kautsky için dediği gibi "Sorunları karmakarışık ediyorsunuz, onları korkunç bir şekilde karmakarışık ediyorsunuz 'Bay herşeyi karıştıran danışman'" M. Jıyan.

Evet, M. Jıyan, sürekli olarak, dün CHP, bugün SHP gibi, "anti-faşist" olmayan, demokrasi sorunu, şovenizm ve anti-emperyalizm gibi temel sorunlarda AP'den, ANAP'tan fazla bir farkı olmayan sömürgeci burjuva partilerini "anti-faşizm" adına destekleyen M. Jıyan bu çarpık anlayışının ürünü olarak, devrimci mücadeleyi, faşizm ve anti-faşizm arasındaki burjuva demokrasisi hedefli bir mücadeleyle indiriyor. M. Jıyan "... ortada faşizm tehlikesi varsa onu önlemek, faşizm zaten iktidardaysa onu alaşağı etmek için burjuva güçlerle dayanışma içinde olunabilir" diyor. Bu anlayış, aktardığımız sözkonusu değerlendirmenin doğal sonucu olarak, son 25 yıllık süreç boyunca -bir kaç aykırı tutum dışında- ya varolan "faşizm tehlikesini püskürtmek" için devrim mücadelesini rafa kaldırmış; ya da "iktidara gelişini önleyemediği faşizme" karşı, en geniş "anti-faşist güçleri" biraraya getirme kisvesi altında, anti-faşist olmayan burjuva güçleri de öyle nitelendirerek, kitleleri bunların kuyruğuna kendisiyle birlikte sürüklemiştir.

Türkiye gibi bir ülkede Avrupa tipi bir demokrasi hedefi bile, boş bir hayalden öteye gidememektedir. Türkiye'de, zaten, nesnel olarak kapitalizmin tekeli bir nitelik kazandığı bir süreçten itibaren, faşizm, ya bir tehlike olarak sürekli tekelcer tarafından el altında bulundurulmuş, ya da iktidarı ele geçiren bir nitelik almıştır. Yani, Türkiye'de son 25-30 yıldır faşizm sürekli gündemde olmuştur. Evet, M. Jıyan'ın anlayışından hareket edersek -ve anti-faşist mücadeleye yüklediği burjuva demokrasisi alternatifini de dikkate alırsak- ne Türkiye'de DHD, ne de Kürdistan'da UDHD için mücadeleyle bir türlü "sıra" gelmeyecek ve devrim mücadelesi, demokratik hak ve özgürlüklerin aritmetik toplamına indirgenecektir.

M. Jıyan, anti-faşist olmayan burjuva partilerine destek vererek, "demokrasi mücadelesi" verdiğini sanıyor. Oysa ki, yapılan, demokrasi mücadelesinin köktüne dinamit koymak ve düzen içinde "patlatıp" eritmektir. Ayrıca, M. Jıyan, bugün Türkiye'li ve Kürdistan'lı devrimci, demokratik, sosyalist, yurtsever güçlere tek yol gösteriyor, bunu, mutlak geçilmesi zorunlu bir yol olarak ifade ediyor. Yani, M. Jıyan'a göre; Türkiye'de "gerçek demokrasi" -yani burjuva demokrasisi- gerçekleşmeden önce, ne Kürdistan kurtulabilir, ne de Türkiye'de devrimci demokratik bir dönüşüm sağlanabilir. Bu anlayışın doğal sonucu olarak da, bütün çaba ve enerjiler, "burjuva demokrasisi"nin kazanılmasına seferber edilmeli deniliyor. Bu "sırat köprüsü"nü geçmeden, "cennete gitmek" mümkün değil (!)

Sonuç olarak, M. Jıyan bizlere şunu öneriyor: Kürdistan'daki ulusal demokratik güçlerin devrim için mücadeleleri ya da Türkiye'deki devrimci demokratik güçlerin halk devrimi için mücadeleleri boşunadır. Bugün, kurtuluşun kapısını açacak tek anahtar vardır; Türkiye'li ve Kürdistan'lı güçleri "anti-faşist burjuva güçler" (!) ile -yani SHP, DSP vb.- ile "dayanışma" halinde, "gerçek demokrasi" - yani buruva demokrasisi- hedefi ile biraraya getirip, bütün bunları, burjuva yasallığına göre kurulan ve "anti-faşist burjuva güçleri" ürkütmemek ve kapatılmamak için köklü devrimci-demokratik dönüşümler içeren bir program ve çizgiye sahip olmayacak olan "legal ortak bir parti"de toplamak ve bu parti aracılığıyla "sömürgeci-faşist rejimi yıkıp" (!) "gerçek demokrasi"yi kurmak (!) İşte M. Jıyan bütün bunları, devrimcilik ve sosyalizm adına savunabilmektedir.

LEGAL MÜCADELE VE LEGAL PARTİ SORUNU

M. Jıyan'ın, ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesinin araç ve yöntemlerini, tümüyle legal mücadeleye, legal mücadeleyi de açık bir şekilde legal partiye indirgeyen; legal partiyi, legal mücadele ile özdeşleştiren, tasfiyeci yaklaşımını da dikkate alarak, genel olarak mücadele sorununa nasıl bakılması gerektiğini öz bir şekilde dile getirmeye çalışayım.

Kürdistan'ın bugün içinde bulunduğu tarihsel-toplumsal koşullar, ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesini yürüten M-L, devrimci ve yurtsever güçlerin, gerçek kimlikleri, devrim ve mücadele anlayışlarıyla legal olarak çalışmalarına uygun değildir. Bu nedenle de, alınacak temel örgütlenme biçiminin illegal olması, ülkemiz gerçekliğinin doğurduğu bir zorunluluktur. M-L'ler ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesini kendi programlarından taviz vermeden, bu program temelinde kitleleri örgütlemek ve sömürgeciliğin saldırılarına karşı örgütsel yapılarını koruyup devam ettirebilmek için illegal örgütlenmek zorundadırlar. M-L illegal örgütlenme, politik örgütlülük ve belli bir politik birikim üzerinde oluşturulacak, politik örgütlenmeyle koordinasyon halinde yürütülecek askeri örgütlenmenin bileşimidir. İdeolojik-politik mücadeleyle birlikte, birbirini besleyecek şekilde; koşullara göre, dönem dönem ön plana, dönem dönem de geri plana gelerek verilmesi zorunlu olan silahlı mücadele, devrimci şiddetin önemli bir bileşenidir. Kürdistan'daki sömürgeci zoru yıkacak güç, Kürdistan halkının devrimci zorudur. Çünkü, "zor devrimin ebesidir".

İlegal temelde geliştirilecek mücadele, legal ve yarı-legal boyutunu da yaratmak zorundadır. Legal mücadele, illegal mücadeleye bağlı ve onu güçlendirecek şekilde sürdürülmelidir; birini diğerine alternatif olarak görmek, çarpık bir anlayıştır.

Legal mücadelenin, illegal mücadele ve örgütlenme temeli üzerinde gelişmesi ve bütün bunların, silahlı mücadele ile bir koordinasyon içinde yürütülmesi, ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelemize büyük bir ivme

kazandıracaktır. Siyasal mücadeleyi, legal mücadeleyle özdeşleştiren ya da siyasal mücadeleyi silahlı mücadeleden soyutlayan, silahlı mücadelenin bugün siyasal mücadeleye bağlı ve koordineli olarak verilmesini reddedenler, legal mücadeleyi legal parti ile özdeşleştirenler, tasfiyeci, sağ oportünist ya da reformist anlayışlardır. Aynı şekilde, belli bir siyasal mücadele birikimi üzerinde yaratılan siyasal örgütlenme oluşturulmadan, doğrudan silahlı propaganda ve ajitasyonla kitleleri mücadeleye kazandırmaya çalışmak; siyasal örgütlenmeyi, bu "silahlı propaganda birlikleri" üzerinde inşa etmeye çalışmak; illegal siyasal çalışmanın önemini küçümsemek ya da legal mücadeleyi reddetmek - teorik olmasa da pratik olarak-, legal mücadelenin değerlendirilmesi yönünde çabalara girmemek, "sol" sekte, çarpık bir anlayıştır.

Legalizm ve Tasfiyecilik Üzerine

M. Jıyan'ın, legal parti sorunu bağlamında dile getirmiş olduğu düşünceler, onun, aynı zamanda genel olarak mücadele sorununa bakış açısını da ele veriyor. Bazı noktaları irdelemeye çalışalım.

M. Jıyan, bütün yazısı boyunca, "sömürgeci-faşist rejimi yıkmak"tan, Kürt ulusunun KKTH'dan vb. söz ederken; legal mücadele, burjuva yasallığı, bazen de illegal mücadeleye değinmiş, fakat, devrimci şiddet ve onun bir bileşeni olarak silahlı mücadeleden söz etmemiştir. "Sömürgeci-faşist rejimi yıkmak" görevini tümüyle burjuva yasallığı temelinde örgütlenmiş bir legal partiye yükleyen M. Jıyan, gerek Türkiye'de DHD mücadelesinde, gerekse Kürdistan'daki UDHD mücadelesinde, silahlı mücadelenin rolü konusunda herhangi bir değerlendirmede bulunmamıştır. Yalnızca, yazının bir bölümünde, şiddet sorunuyla ilgili çarpık birtakım ifadeler kullanmıştır. M. Jıyan, şöyle diyor: "*Oysa, rejim yıllardır Kürt ve Türk halklarının devrimci, yurtsever, demokrat güçlerini legal mücadele alanının dışına, salt gizliliğe ve teröre itmek istiyor. Böylece bu güçleri kitlelerden soyutlamak kolaylaşıyor, onlara saldırmak için uygun bir ortam ve gerekçeler doğuyor.*"

Örneğin sömürgeci rejim, Kürt hareketini içerde ve dışarda 'bir avuç terörist grup' diye propaganda edip, böylece halkımıza karşı yürüttüğü kirli savaşı, devlet terörünü ve barbarlığı haklı kılmaya çalışıyor. Bunun yalan olduğunu biliyoruz elbet. Karşı şiddeti yaratan da Türk devletinin bu politikasıdır ve bu durumda karşı şiddet mesrudur. Ülkede gerçek bir demokrasi olduğu zaman şiddete yer kalmayacaktır." (Deng, s. 6, Sf: 9)

M. Jıyan'ın söylediklerini okurken, bazen "bu adam kimin ağzıyla konuşuyor acaba?" demekten kendimizi alamıyoruz. Rejimin halklarımızı "legal mücadele alanının dışına, salt gizliliğe ve teröre itmek" istediğini söylemek ne anlam taşıyor? Nedir acaba "terör" ile kastedilen? Kürdistan'ın ulusal ve toplumsal kurtuluşu için verilmesi gereken devrimci şiddetin bir parçası olarak silahlı mücadeleye siz de mi "terör" diyorsunuz? Burada kastedilen "terör" hangi terördür? Bizler, içinde bulunduğumuz koşullardan dolayı "gizliliği" zaten temel almak zorundayız. Ve legal mücadeleyi de bu temele bağlıyoruz. Fakat, devrimci şiddeti savunmakla, silahlı mücadele vermekle "kitlelerden soyutlanmak" nasıl "kolaylaşıyor" acaba?

Ayrıca, M. Jıyan, şiddetin devrimin ebesi olduğu,

Marksist-Leninist tezini de reddeden bir tutum sergiliyor. Çünkü, O, "ülkede gerçek bir demokrasi olduğu zaman şiddete yer kalmayacaktır" diyor. M. Jiyan'ın "ülke"sini bir türlü çıkaramadığımızı (!) vurgularken, daha önce, "gerçek demokrasi" diye özünde burjuva demokrasisini kitlelere yutturmaya çalıştığını da dikkate alırsak, buradan şu sonuç çıkıyor: Burjuva demokrasisi oluştuğunda, şiddete de yer kalmayacaktır. Hayır M. Jiyan; devrimci şiddetin özünü bu denli boşalıp, devrimci şiddetin kaynağı olarak Kürdistan'daki sömürgecilik ilişkilerini değil de, salt "Türk devletinin kirli savaşı, devlet terörü ve barbarlığı" nı görmeniz, sizin anlayışınızı ele veriyor. Kürdistan'da sömürgeci burjuvazinin egemenliği olduğu ve Kürdistan halkı, bu kölelik zincirlerinden kurtulmadığı sürece, Kürdistan'da devrimci şiddet, haklı ve meşrudur; devrimci şiddete dayalı mücadele, gerekli ve zorunludur. Sizin deyiminizle, "gerçek demokrasi" -yani burjuva demokrasisi- geldiğinde de devrimci şiddet yine geçerli olacaktır. Ve devrimci şiddete dayanarak, ya sömürgecilik ülkemizden doğrudan defolacaktır; ya da bir referandumla gitmek zorunda kalıp, yine defolup gidecektir. (Farklı, özgün seçenekler de o tarihsel süreçte karşımıza çıkabilir.) M. Jiyan'ın, şiddet ile ilgili yaklaşımına kısaca da olsa değindikten sonra, esas olarak, M. Jiyan'ın tasfiyeci anlayışına geçebiliriz.

M. Jiyan, legal parti sorunu ile legal mücadeleyi özdeş tutuyor. Ve yazısının temel kurgusunu da bu çarpık anlayış üzerinde şekillendiriyor. Benim, bugün Türkiye'de bazı çevrelerin savundukları anlamda devrimci niteliklere sahip legal bir sol partinin ve gerçek anlamda komünist bir partinin, ne burjuva yasallığı ne de kitlelerin devrimci gücüne dayalı toplumsal meşruluk açısından kurulması koşulları olmadığını, program ve izlenecek devrimci çizgiden tavizler üzerine kurulan partilerin de düzeniçi bir zemine kaymaktan kendilerini kurtaramayacaklarını; Kürdistan'da ise, gerek nesnel ve gerekse öznal koşulların Kürt kimlikli, Kürdistan'daki ulusal demokratik güçlerden oluşan ve bağımsızlık stratejisine paralel ve ona bağlı bir devrimci çizgi izleyen herhangi bir partiye uygun olmadığını ve komünist bir legal Kürt partisinin kurulabilmesinin de yaşanan koşullarda mümkün olmadığını belirterek; "yaşanan süreçte, devrimci legal bir partinin koşulları yoktur, ileriki süreçlerde koşullar oluşursa değerlendirilmelidir," sonucunu ifade eden bir yaklaşım sunmuştum. M. Jiyan ise, bu yaklaşımı "Legal Mücadele Alanını Burjuvaziye Bırakan Bir Anlayış" diye nitelendirebiliyor. Yani legal devrimci partinin koşullarının olmadığını, ama, legal mücadelenin diğer tüm yöntem ve araçlarının en geniş boyutlarıyla, illegal mücadeleye bağlı olarak kullanılması gerektiğini açık bir şekilde dile getirmeme rağmen, M. Jiyan, benim, legal mücadeleyi tümünden reddettiğimi iddia edebiliyor, saçmalıklar üretiyor. Tabii ki bu suçlamanın altında yatan, aslında, M. Jiyan'ın legal mücadeleyi legal partiye indirgeyen legalist anlayışdır. O'nun legal mücadeleyi legal partiye indirgeyen yaklaşımını, yazısının içindeki birçok örnekle somutlamak mümkündür.

M. Jiyan, dünden bugüne kurulmuş değişik legal partileri ve devletin bunlara karşı politikasını değerlendirerek "Buna bakıp, legal alanı tümünden boş mu bırakmalı? Hayır, bu da rejimin engelleri önünde dize gelmek olur." diyor. O, legal parti kurmamakla, "legal

alanın tümünden boş" bırakılacağını sanyor; bu anlayışı da onu, ilkesiz, pragmatik politikalara ve burjuva demokrasisini hedefleyen bir parti önerisine sürüklüyor. Öyle ya (!) legal alanı tümenden kapsayan legal parti gibi bir araç kurmazsak, nasıl "faşizmi yıkacağız"(!)?

M. Jiyan'ın, legal mücadelenin zengin araç ve yöntemlerini görmezlikten gelerek, sorunu legal partide odaklaştırması, onun tasfiyeci anlayışının ürünüdür. Eğer bu anlayıştan hareket edersek, 12 Eylül öncesi herhangi bir "legal parti"si olmayan Kürdistan'lı ulusal demokratik güçler, "legal alanı tümenden boş" bırakmışlar, "rejimin engelleri önünde dize gelmişler"; ya da Rusya'da bolşevikler -açık devrimci çalışma yaptıkları çok kısa bir dönem dışında- legal bir partileri olmadığı için, M. Jiyan'ın deyimiyle, "legal mücadele alanını burjuvaziye bırakan bir anlayış" sergilemişlerdir. Dünyanın birçok ülkesinde, herhangi bir "legal parti"leri olmadığı halde, devrimi gerçekleştiren, ya da yüzbinleri devrim mücadelesine kanalize edebilen komünist, devrimci, yurtsever güçler illegal ve legal tüm mücadele araç ve yöntemlerini koşullar ölçüsünde kullanarak bu pratiği yaratıkları halde, M. Jiyan gibilerince "legal mücadeleyi reddedenler" şeklinde suçlanabilmektedirler. M. Jiyan'ın bütün bu tasfiyeci yaklaşımlarından sonra, "legal çalışmanın, salt legal partiyle sınırlı olmadığını da elbette herkes bilir" demesi, çarpık anlayışını gizleme çabasından öte bir anlam taşımıyor.

M. Jiyan, yalnızca legal mücadeleyi legal partiye indirgeme gafletine düşmüyor; bundan daha tehlikelisi, O'nun tüm mücadeleyi legal mücadeleye indirgeyen bir anlayış sergilemesidir. Bunu ele almadan önce, bir noktaya değinmek istiyorum.

Bilindiği gibi, Murad Ciwan, M. Güneşi'nin 13. sayısında yayınlanan yazısında, ortak bir legal partiye karşı çıkmış ve "olacaksa legal bir Kürt partisi olsun" değerlendirmesini yapmıştı. M. Jiyan ise, Deng'in 6. sayısındaki yazısında "legal Kürt partisi" önerisine karşı çıkıyor (gerek legal ortak parti, gerekse legal Kürt partisi önerilerini, yaşanan süreçte, olumlu görmediğimi daha önce dile getirmiştik) ve yazısının bir yerinde şöyle diyor: "Sayın Ciwan, salt ulusal güçleri kapsayan bir legal kille partisi derken nasıl bir şey kastediyor: Bu parti salt Kürtleri mi örgütleyecek? Yalnızca Kürdistan'da mı örgütlenecek? ...", "Diyelim ki bunu yalnızca Kürtler kurdu; seçimlere girmesi için yaygın bir örgüte ihtiyacı var ve ister istemez, Kürt nüfusun çoğunlukta olduğu 18-20 ilin, ya da Türkiye Kürdistanı'nın dışına taşmak zorunda. Hem Kürdistan'da hem Batı'da örgütlenirken, 'bu parti Kürtlere özgüdür, başkaları giremez' denilebilir mi? Üstelik, böyle bir tutum akıllıca bir şey midir? Böyle bir tutumla yüzde on barajı nasıl aşılacak?" (Deng, s.6, sf: 9)

M. Jiyan'ın, genel olarak "Kürt partisi" ya da "Kürdistani bir parti" nitelendirmesini bilinçli bir şekilde çarpıtması, sorunu, barajı aşım aşımama, ya da "Türkler buraya giremez" boyutuna indirgemesi, bilimsel dünya anlayışıyla ne kadar ilişkili olduğunu açık bir şekilde somutluyor. Bahsetmek istediğim sorun, şimdilik bu değil. Ben bu konuda da M. Jiyan'ın tutarlı davranmadığını örneklemek amacıyla bu alıntıyı yaptım. Yaptığım aktarmadan da net olarak görülebileceği gibi, M. Jiyan, "Kürt partisi"ne karşı çıkıyor ve bunun bir gerekçesi olarak da, bu partinin bileşimi, örgütlenme alanı ve barajı

aşamama gibi sorunları gösteriyor. Peki bu düşüncesinde ve sorduğu sorularda gerçekten tutarlı mıdır? Bir de buna bakalım. Yaptığım alıntıda bir sayfa önce, bakınız neler diyor: "Eğer koşullar uygun düşseydi, Kürt ulusal güçleri, böylesi bir legal kiile partisini (legal Kürt partisi kastediliyor-SD) yaşama geçirebilirlerdi elbet." (Age, sf. 8)

Yaptığım bu aktarma ve ardından M. Jiyan'ın söylediklerinden şu sonuç çıkıyor: Legal bir Kürt partisi, eğer koşullar uygun düşseydi, elbetteki kurulabilirdi.

M. Jiyan, bugün, legal bir Kürt partisini redderken - yukarıda aktardığım şekilde- öyle tutarsız gerekçeler getiriyor ki, bu tutarsızlık, onu yazının akışı içinde tam bir çıkmaza sokuyor. Şimdi kendisine şunu soralım: Diyelim ki, sizin sözünü ettiğiniz koşullar oluştu ve M. Ciwan'ın önerdiği anlamda bir "Kürt Partisi" kuruldu. Ki, siz de koşullar oluştuğunda, böylesi bir parti kurulabilir diyorsunuz. O zaman bu "legal Kürt Partisi" sizin deyimimizle "salt Kürtleri mi örgütleyecek?" Öyle ya, M.Ciwan'a bunu soruyorsunuz. Peki, sizin "Kürt partiniz" kimleri kapsayacak? Ayrıca, M. Ciwan'a "bu parti Kürtlere özgüdür, başkaları giremez denebilir mi?" diyorsunuz. Aynı soruyu size soralım: Siz, o zaman, kuracağınız "Kürt partisi"ne, "Kürtlerden başkası giremez" tabelası mı asacaksınız? Eğer, M. Ciwan'ın önerdiği partiye, böylesi bir "tabela"yı özellikle astırıyorsanız, sizin "Kürt partiniz" için de aynı sorun gündeme gelmez mi? Sizin "Kürt partiniz", o süreçte, yalnız Türkiye Kürdistanı'nda mı örgütlenecek? (M. Ciwan'ı eleştirirken, O'nun, önerdiği partiyi, yalnızca T. Kürdistanı'na kendisini hapsettiğini belirtiyor, M. Jiyan.) Ya da, sizin "Kürt partiniz" -sizin için "hayati önem taşıyan"- yüzde on barajını nasıl aşacak? Kürt partisi olarak kalıp barajı aşmanın zor olduğunu söyleyen siz değil miydiniz? Bütün bunların yanısıra, M. Ciwan'a "Kürt partisi" önerisinden dolayı eleştiriler getirirken, sonuçta şöyle diyorsunuz: "Üstelik böyle bir tutum akıllıca bir şey midir?" Şimdi size soralım: M. Ciwan'ın önerdiği legal parti-Kürt partisi olduğu için akıllıca olmuyor da, koşullar elverdiğinde "kurulabilir" dediğiniz legal "Kürt parti" niz neden akıllıca oluyor?

Evet, M. Jiyan, kendi kendinizle çelişiyor, "dikiş tutturamıyor"sunuz. "Kürt partisi" ya da "Kürdistanı bir parti" olmanın, "Türkler bu partiye giremez" anlamına gelmediğini de; sorunun, yalnızca T. Kürdistanı'nda örgütlenme sorunu olmadığını da çok iyi biliyorsunuz. Bu sorunun, legal ya da illegal tüm partiler için de aynı olduğunu herkes biliyor. Illegal bir Kürt partisi denilince, yalnızca Kürtlerden oluşan bir partinin akla gelmemesi gerektiğini; bunun içinde, Kürtlerin yanısıra, Türk, Arap, Fars vd. halklardan insanların da yer alabileceğini; sorunun Kürdistan'ın öncelikli kurtuluşunu strateji kabul eden "ülkesel temelde", ya da Kürdistanı, bir örgütlenme sorunu olduğunu da gayet iyi "biliyor" olmalısınız. Ama bütün bunlara rağmen, oportünistçe çarpıtmalarla "Kürt partisi" nitelendirmesini, karikatürize ediyorsunuz. Ve bu konuda da tutarlı davranmıyor, kendi düşüncelerinizi bile çürütecek değerlendirmelerde bulunuyorsunuz. Evet, M. Jiyan, her seferinde başkaları için kazdığı kuyuya, kendisi düşüyor. Ayrıca legal parti sorununu ele alırken, partinin nasıl devrimci bir zemine oturtulacağı, burjuva yasallığını aşma sorununa nasıl yaklaşılacağı, program, çizgi vb. noktaların özü boşaltılmadan nasıl ele alınacağı gibi temel sorunlar, O'nun için önem taşıyor. O, "nasıl burjuva yasallığına

göre kuruluyoruz, o zaman tam itaat edelim, yasaların dışına çıkmayalım" perspektifiyle legal parti sorununa yaklaşıyor. Tabii ki bu çarpık anlayışın ürünü olarak da, legal parti sorununu, burjuva partilerinin yaklaşımıyla ele alıp, barajı aşım aşamamaya kadar vardiıyor. Bu "legal partinizin", barajı nasıl aşacağı konusunda size birkaç öneride bulunabiliriz: Bugün, DSP, RP, MÇP gibi partilerin de "barajı aşamama" sorunları var. Bunlara bir çağrı yapın, bir ittifak kurup baraj meselesini bir yolla çözümlenmeye çalışın. Şayet "bütün çabalara" rağmen yine de "barajı aşamazsanız", o zaman gidin, ANAP, DYP ve SHP'nin içinde adaylarınızı gösterip, "barajı aşacak olan bu partiler sayesinde" siz de "barajı aşın." Daha sonra, barajı aşan milletvekilleriniz, bu partilerden istifa eder, bir "Hülle Partisi" kurar, ardından bu partiyi feshedip, tekrar size katılırlar (!)

M. Jiyan, barajı aşma vb. sorunları ele aldıktan sonra, şöyle diyor: "Eğer legal mücadele vermek gerekli ve önemliyse, bütün bunlar da önemsiz değildir. Türkiye'nin gerçekleri budur ve politik mücadelede bu gerçekleri gözönüne almayan, kendini mücadelenin dışında bulur, ciddi ve etkin bir güç olamaz." (Deng, s. 6 Sf:9)

M. Jiyan, "legal mücadele vermek gerekli ve önemliyse" diyerek, legal partiyi, legal mücadeleyle özdeşleştiriyor ve ardından da, barajı aşma, legal partiyi kurma gibi sorunları gözönünde bulundurmamalarının "kendini mücadelenin dışında bulacağı" nı, "ciddi ve etkin bir güç" olamayacağını söylüyor. Ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelelerinin zengin deneyimlerine, ülkemiz ve Türkiye'de yaşanan bunca gerçekliğe rağmen, O, hala legal partiyi legal mücadeleyle özdeşleştiriyor, tüm mücadeleyi de legal mücadeleye indiriyor. Sonuçta da, legal bir partiyi savunmayanlar "kendilerini mücadelenin dışında buluyor", "ciddi ve etkin bir güç" olamıyor (!) Alın size katıksız bir tasfiyecilik anlayış örneği.

M. Jiyan, bugüne değin, legal parti gibi bir araçları olmadığı halde, yüzbinleri örgütleyebilenleri, mücadelenin bizzat içinde etkin ve ciddi bir güç olanları unutuyor. Ve silahlı mücadele, devrimci kitle eylemleri, illegal politik çalışma ve legal mücadelenin çeşitli araç ve yöntemlerinin sağlıklı bir şekilde kaynaştırılması durumunda Marksist-Leninist bir partinin ulusal ve toplumsal kurtuluşun öncülüğünü pratik olarak da somutlaştırabileceğini vb. göremiyor, görmek istemiyor. Çünkü O, legalizm hastalığının ürünü olarak tüm mücadeleyi legal mücadeleye indiriyor, ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesinin köklü temeller üzerinde sürekli ve devrimci bir çizgide sürdürülmesinin önünü kesen tasfiyecilik bir anlayışı savunuyor.

Devrimci mücadeleyi legal mücadeleye indirgeyen M. Jiyan, bu anlayışının doğal sonucu olarak, "sömürgeci-faşist rejimi" de burjuva yasallığını tümden kabul eden legal bir partiyle "yıkma"ya yönelik bir yaklaşımla, kitlelerin devrimci mücadelesini düzen içinde eritip tasfiye etmeye çalışıyor. Yani, Türkiye'de DHİ perspektifine bağlı olarak yürütülecek, faşizmi yıkma mücadelesinin, burjuva yasallığını tanımayan ve askeri, ekonomik, politik vb. örgütlenmelerini, illegal ve legal mücadeleyi bütünleştirerek oluşturan bir halk cephesinin omuzları

üzerinde yükseltilmesi ve illegal temellerde örgütlenmiş bu halk cephesine, faşizmi yıkmaya ve devrimci demokratik iktidarı kurma görevinin yüklenmesi yerine; bu cephe oluşturulmadan, hatta bu cepheyi de legal bir partide örmeye çalışarak, faşizmi bu parti aracılığıyla -burjuva demokrasisi ile- "yıkma"ya çalışıyor. Bu açık bir tasfiyeci ve burjuva reformist yaklaşımdır.

M. Jıyan, Türkiye solundan biri gibi -ama sağ anlayışa sahip biri- düşündüğünden, biz de zorunlu olarak, O'nun "ortak devrim" anlayışına göre ne denli çarpık bir yaklaşım içinde olduğunu göstermek durumunda kalıyoruz. Yoksa Kürdistan'da UDHD mücadelesini sürdüren güçler açısından durum daha da nettir. Burjuva yasallığı temelinde kurulan, Kürt ulusunun KKTH gibi köklü devrimci demokratik dönüşümleri gündemleştiren bir çizgi ve program derdi olmayan legal bir partiyle "sömürgeci-faşizmi yıkmaya" çalışırlar; tasfiyeci, sağ anlayışlardır.

Bir Kez Daha, Burjuva Partilerinde Çalışma Sorunu Üzerine

Burjuva partilerinde çalışma sorununu, daha önceleri, M. Güneş'in 8. ve 13. sayılarındaki değerlendirmelerimde temel boyutlarıyla ele almıştım. Fakat, en basit gerçeklikleri bile tersyüz ederek, burjuva partilerinde çalışmanın "nimetlerini" öve öve bitiremeyen, bu tür partilerde çalışmayı pamuk tarlasında çalışmak kadar "doğal" gören ve bütün bu yaklaşımlarla, kitlelerin bilincini bulandırmaya çalışan M. Jıyan gibilerinin tutumlarını dikkate alarak, birkaç noktaya tekrar değinmek istiyorum.

Herşeyden önce M. Jıyan'ın, bütün allayıp-pullama çabalarına rağmen, sömürgeci burjuva partilerindeki çalışmalar, bugün daha net olarak görülebileceği gibi, hem Kürdistan'daki ulusal ve toplumsal kurtuluş, hem de Türkiye'deki demokrasi ve sosyalizm mücadelesine büyük zararlar vermiştir. Yarattıkları tahribatları da mücadelelerimizde derin yaralar açmıştır. Peki bütün bunlara rağmen, M. Jıyan, hala sömürgeci burjuva partilerindeki çalışmaları, nasıl oluyor da "allayıp-pullamak"ta, "her derde deva bir ilaç" gibi kitlelere yutturmaya çalışmaktadır. Aslında, bu pek de yadırganacak bir durum değildir. "Sömürgeci-faşist düzeni", tümüyle burjuva yasallığına göre kurulmuş legal bir partiye "yıkıtıran" bir anlayışın; sömürgeci burjuva partilerini kitlelerle bağ kurmanın -bazen tek- aracı olarak görme ve mücadelesini bunların içindeki çalışmalara indirgemesinde yadırganacak bir durum yoktur; tam da parçayı bütünleyen bir tutumdur.

Burjuva partilerinin, kapitalist sömürü sistemini yaşatma, sistemin çürümüş, kokuşmuş niteliğini kitlelerden gizleme, sömürüyü koruyup sürdürme ve "sonsuz" kılma temel misyonlarıyla kurulan; aralarındaki bazı çıkar çelişkilerine rağmen, esas olarak, işçi sınıfı ve emekçi kitlelerin devrim ve sosyalizm mücadelesine katılımını engellemeye, değişik politika ve yönelimlerle kitleleri düzen içinde tutmaya, belli bir program, örgüt ve ilişki perspektifi içinde, kitleleri kendi politikaları etrafında yönlendirmeye çalışan siyasal yapılar olduğunu, özellikle unutmamamız gerekmektedir. Çünkü, burjuva partilerinin bu niteliği, onları, en gerici (hatta faşist) nitelikli kitle örgütlerinden ayıran temel öğedir.

Sosyalistler, kitle örgütlerinin, dayandıkları

toplumsal kesimlerin en temel çıkarlarından hareketle oluşturuldukları gerçeğini dikkate alarak; en gerici sendikalarda, diğer mesleki kitle örgütlerinde, gerektiğinde çalışabileceğini inkar etmezler; aksine, koşulları içinde bizzat bu politikayı savunurlar. Fakat, parti ve kitle örgütleri arasındaki niteliksel ayrımları da dikkate alarak; kitleleri burjuva partilerinde toplama, orada örgütlenme gibi bir politikayı savunmazlar. Çünkü, kitlelerle siyasal ilişki kurmanın yolu burjuva partileri değildir. Ekonomik, demokratik hakların savunulması ve bu temelde kitlelerin harekete geçirilebilmesi için, en gerici kitle örgütlerinde gerektiğinde çalışılabilir. Ama, siyasal çalışma, bazı tasfiyeci anlayışların yansıtmaya çalıştıklarının tersine, çok çeşitli araç ve yöntemleri içermektedir. Bu nedenle sosyalistler, hiçbir zaman kitlelerle bağ kurmak için -M. Jıyan'ın deyimiyle- "tek yol" olarak- burjuva partilerine "mahkum" olmamışlardır. Legal siyasal çalışma koşullarının daraldığı, hatta en geri düzeye geldiği dönemeler olabilir. Ki, bu dönemler, koyu gerici, faşizm gibi dönemlerdir. Böylesi koşullarda, varolan legal kitle örgütlerinde, sendikalarda çalışılırken siyasal örgütlülüğün yararlarının sarılıp, hızla toparlanma çalışmalarının yapılması; ve bu toparlanma temelinde, kitlelerin tekrar burjuva partilerine yönelip angaje olmalarının engellenmesi için, bağımsız siyasal çalışmaların yürütülmesi temel alınmalıdır. Kısacası, kitlelerle siyasal ilişki kurmak, burjuva partilerinde odaklaşan bir durum olamaz. Nitekim, dünya devrim tarihi, bunun sayısız deneyimleriyle doludur. Rus komünistleri dönem dönem büyük yarar almalarına ve kitle bağları en geri düzeye inmesine rağmen, hiç de burjuva partisinde çalışarak kitlelerle bağ kurma (!) ya da mücadeleyi buradan yapılacak çalışmalarla sürdürme gibi, çarpık, tasfiyeci, sağ oportünist bir tutuma sürüklenmemişlerdir. Ve Ekim devrimini yaratan bu devrimciler, kitlelerle bağ kurmanın yollarını yaratıp, onları 1917 Şubatı'na ve ardından da '17 Ekim'ine getirebilme başarısını göstermişlerdir. Komünistler, hiçbir süreçte şunu unutmadılar: Onlar ve Bizler.

Evet, dünyanın birçok ülkesinde devrim için verilen mücadelelerde, en zor, en karanlık dönemlerde bile, hiçbir burjuva partisinde çalışmadan ya da legal reform partileriyle tasfiyeciliğe yönelmeden, devrimlerini başarıya ulaştıran; kitlelerle bağ kurmanın yolu olarak, burjuva partilerini değil, bağımsız siyasal çalışmalar yürütmeyi seçen ve bu bağımsız politika temelinde yürütülen mücadelelerle, kokuşmuş düzenin siyasal iktidarını tarihin çöplüğüne atan, Marksist-Leninistlerin zengin deneyimleriyle doludur, ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadeleleri tarihi.

Gelelim ülkemiz Kürdistan'daki devrimci mücadele sorununa. Ülkemizde de Marksizm-Leninizm bu en temel gerçekliği, hem de daha katmerli bir şekilde geçerliliğini korumaktadır. Yani, bir tarfta onlar: ülkemizin sömürgeci zorbalık altında talan ve yağma edilmesi, halkımızın kölelik ilişkileri içinde tutulması gibi en temel politikalarda "ulusal mutabakat" içinde olan ve aslında, birbirlerinden fazla bir farkları olmayan sömürgeci burjuva partileri; bir tarafta da bizler: Kürdistan halkı, tüm ulusal demokratik güçler.

Sömürgeciler, ülkemizdeki egemenliklerini sürdürmek ve "ömür"lerini biraz daha uzatmak için birbirlerinden farkı olmayan partileri aracılığıyla halkımızı aldatmaya, kendi partileri etrafında yönlendirip ulusal gerçekliğini kopar-

maya çalışmaktadırlar. Kürdistan'ın ulusal ve toplumsal kurtuluşunu hedefleyen güçler olarak sömürgeci politikaları tecrit etmek ve sömürgeci kurumlardan halkımızın umutlarını kestirmek, sömürgeci burjuva partilerinin, bırakalım sorunlarımızı çözmeyi, ülkemizdeki kölelik ilişkilerini daha da uzun ömürlü kılma misyonuuyla kitleleri aldattıklarını net olarak halkımızın bilincinde somutlaştırmak için, herşeyden önce bizler, mücadelenin örgütlü siyasal unsurları, bu sömürgeci burjuva partilerinden, onların biçimlendirdiği sömürgeci resmi ideolojinin her türlü görüngüsünden kendimizi net bir şekilde ayırtmamız gerekmektedir. Kürdistan'da ulusal bilincin gelişmesinde, sömürgeci burjuva kurumlardan umutların kesilmesinde, bu tür devrimci, yurtsever kopuşların büyük rolü vardır. İşte, bu gerçekliklerden hareketle, bizler, Kürdistan'lı Marksist-Leninistler olarak ülkemizin içinden geçtiği en zor dönemlerde bile, halkımızla bağ kurmanın, onları devrimci mücadele alanlarına çekmenin yolu olarak sömürgeci burjuva partilerini görmemeli, kendimizi bunlara mahkum etmemeliyiz.

Kürdistan toprakları, çok geniş ve zengin mücadele araç ve yöntemleriyle halkımızı mücadeleye kanalize etmenin kolaylıkla filizlenebileceği bir verimliliğe sahiptir. 12 Eylül sonrası alınan derin yaralara rağmen, yine de, hızla toparlanıp devrimci temelerde kitlelerle bağ kurmak için çeşitli araç ve yöntemler değerlendirilebilir. Fakat, sağ anlayışlar, için "kolayına" kaçtılar. Kırılarda ve şehirlerde silahlı propaganda ve ajitasyonla kitlelerin örgütlenmesinde, illegal politik örgütlülüğün güçlendirilip güçlü bir yayın ağının oluşturulması, varolan kitle örgütlerinde çalışılarak kitle bağlarının güçlendirilmesi gibi birçok araç ve yöntemle, onbinlere ulaşılabilir. Bunun üzerinde yürütülen çalışmalar, illegal, legal ve yarı-legal kitle eylemleriyle bütünleştirilebilir. Fakat bunların hiçbiri yapılmadı. Kitlelerle bağ kurmanın tek yolu olarak burjuva partileri görüldü ve çalışmalar tümüyle bu alanlarda eritildi; sonuçta, Dimyat'a pirince giderken evdeki bulgurdan da olundu.

Kitlelerle bağ kurmak, ulusal uyanış sürecini pekiştirmek ve kitleleri ulusal ve toplumsal kurtuluş sürecine katmakta, silahlı mücadelenin etkisi, -bütün, hata ve yanlışlıklarına rağmen- son yıllardaki silahlı mücadele pratiğiyle de çok iyi görülebilir. Silahlı mücadeleyle koordineli bir şekilde, illegal ve legal yeni mücadele araçlarının yaratılıp varolanlarla birlikte değerlendirilmesi yerine, tasfiyeci anlayışlar, mücadelenin tüm dinamiklerini burjuva partilerine hapsederek ya da "örgütlü bir örgütsüzlük"e terkederek büyük tahribatlara yol açmışlardır.

İşte bütün bu gerçekliklere rağmen, M. Jiyan büyük bir aymazlık içinde, sömürgeci burjuva partilerindeki çalışmalarını, öyle bir allayıp-pulluyor ki, neredeyse kendi siyasal yapılarımızdan vazgeçerek (!) gidip "kitlelerle bağ kurma ve demokrasi mücadelesi verme aracı olan" (!) bu partilere katılması geliyor (!) insanın. Evet, M. Jiyan. Bu köhne sömürü sistemini ve sömürgeciliği "ilelebet" kılmaya çalışan, demokrasi, Kürdistan sorunu, anti-empyrializm vb. temel sorunlarda, birbirlerinden fazla bir farkı olmayan bu "ulusal mutabakat"çı, sömürgeci burjuva partilerinde; "anti-faşist" olmadığı halde, süsleyip-püsleyip "anti-faşizm"

kaftanı giydirdiğiniz bu sömürgeci liberal gerici partilerde, ne "kitlelerle örgütlenilebilir", ne de "demokrasi mücadelesi" verilebilir.

"Demokrasi mücadelesi vermek için", SHP vb. burjuva partilerinde çalıştığını savunan M. Jiyan, başka bir yerde de, kendisinin bu tutumunu çürüten bir yaklaşımla "sözkonusu ilerici ve yurtsever insanların çoğu ise, ... sözkonusu baskıları yaşadıkdan sonra, SHP'nin saflarında kalıp demokrasi mücadelesi vermenin güçlüğüne kavradılar ve yeni anlayışlara yöneldiler." diyor. Böylece, bugüne değin sergilediği pratiğin nasıl bir çarpık anlayışa dayandığını "itiraf" ediyor; bir yandan da, devrimci-sosyalistlerin söylediği "bu sömürgeci burjuva partilerinde demokrasi mücadelesi verilmez" gerçekliğini kabul etmek zorunda kalmış oluyor. M. Jiyan, burjuva partilerinde çalışmayı savunurken, 12 Eylül sonrası tüm mücadele yollarının kapandığı ve elde-avuçta bir tek burjuva partilerinde çalışmanın kaldığı imajını yaratıyor ve "SHP'de, hatta burjuvazinin daha sağ partilerinde çalışmış olmak, bir suç değildir. Tersine devrimciler, bu ustalığı gösterebilmelidirler. Bunu reddetmek ise, kitleleri burjuvaziyeter etmeye eşittir" diyor. "Kitleleri burjuvaziye terketmemek için" (!) yıllarca sömürgeci burjuva partilerinde çalışan, buralara oy taşıyan, geniş bir potansiyelin burada eritilmesine yolaçan, "sosyal demokrat" bozuntularına önemli oranda kadro devşiren ve bütün bunlarla "usta bir devrimci" olduğunu kanıtlayan (!) M. Jiyan ve benzerleri; kitleleri bu partilere terketmemenin çok zengin ve değişik yolları olduğunu, Lenin'in ülkesini bir an için hatırlamakla bile, net olarak görebilir. M. Jiyan gibileri kendi önerdiklerinden çok daha farklı yollarla, kitlelerin mücadeleye kanalize edilebileceklerini görmek istemedikleri ve tasfiyeci burjuva kuyrukçu anlayışlarıyla süreci değerlendirdikleri için; doğal olarak, devrimci bağımsız mücadele alanları yaratma gibi bir sorunları da olmuyor. Üstelik, burjuva partilerinde çalışmamakla "kitlelerin burjuvaziye terkedileceği"ni söylemek de bir gafletten başka bir şey değildir. M. Jiyan "SHP'de, hatta burjuvazinin en sağ partilerinde" çalışabileceğini söyleyerek; MDP, ANAP, MÇP, vd. "en sağ" partilerde de "gerektiğinde" çalışılabilir sonucuna vardiıyor. Bu yaklaşımın sonucu, "devrim ve demokrasi için" ANAP gibi "en sağ" partilerden birinde bile çalışabilecek olan M. Jiyan'ı, "gerektiğinde", örneğin ANAP Elazığ il başkanı, hatta milletvekili adayı olarak görmek, şaşırtıcı olmayacaktır.

Kitleleri burjuva partilerine kanalize etmediklerini belirten M. Jiyan, şöyle diyor: "Burjuva partilerinde çalışmış olmak, kitleleri oraya taşımak değildir. Kitleler zaten orada. Kitleler burjuva partilerine oy veriyor, onlara üye, toplantılarına yığınsal bir şekilde katılıyor."

Hayır M. Jiyan, sizler burjuva partilerinde çalışmakla kalmadınız. Üstelik bir politika olarak kitleleri de oraya kanalize ettiniz. Zaten kendi düşüncelerinizde tutarlıysanız, bunu yapmak zorundasınız da. Çünkü, "anti-faşist" (!) partilere destek vermek, kitlelerin de değişik boyutlarda sürece katılması doğrultusunda çalışmayı da gerektirir. Sizler hem burjuva partilerinde çalıştınız, hem de bu çalışmalarda daha güçlü olmak, "parti birimlerini ele geçirmek" vb. politiklardan dolayı da, elden geldiği kadar, geniş bir kitleyi de buralara seferber etmek durumundaydınız ve nitekim bunu da yaptınız. 12 Eylül'ün en karanlık

dönemlerinde, örgütsüzlük, dağınıklık ve yılgınlığın kol gezdiği dönemlerde, bilinçsiz bir şekilde, umutsuzluktan ve çözümsüzlükten burjuva partilerine ilk olarak savrulanlar, kendi başlarına kalmış devrimci ve yurtsever insanlardı. Böylesi bir durumda, kitlelere devrimci alternatifler yaratarak, ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesini yeni sürece uygun yöntem ve araçlarla sürdürmek ve boyutlandırmak görevi, sosyalist, devrimci ve yurtsever yapılanmaların omuzlarında duruyorken, çarpık anlayışlar, burjuva partilerinde çalışmanın teorisini oluşturup, insanların "çaresizlikten" yönelindikleri bir alanı meşru göstermeye ve devrimci alternatiflerin zeminlerini tahrip etmeye yöneltiler. Kitlelerin sömürgeci burjuva partilerine yönelimde, nasıl bir süreci geçirdiklerini temel boyutlarıyla, M. Güneş'inin 8. ve 13. sayılarındaki değerlendirmelerimde ele aldığım için, burada fazla detaylara girmek istemiyorum.

Burjuva Partilerini Umud Haline Getiren Anlayış

M. Jıyan, burjuva partilerinde çalışma ve kitleleri buralara sürüklenme politikasını yürütürken, aynı zamanda, sömürgeci burjuva partilerine "anti-faşizm" kisvesi altında sürekli bir destek vermiş, burjuva partilerini umut haline getirerek, bu partilerin niteliği hakkında, kitleleri aldatmacaya sürüklemiştir. Bunu bazı örneklerle açmaya çalışalım.

M. Jıyan, burjuva partilerini kast ederek "kitleler zaten orada. Kitleler burjuva partilerine oy veriyor, onlara üye, toplantılarına yığınsal şekilde katılıyor." diyor. Evet; zaten sömürgeci burjuva partileri, değişik araç ve yöntemlerle kitleleri kendi politikaları etrafında örgütleyip ülkemizdeki egemenliklerini ve sömürü düzenlerini korumaya ve kitlelerin düzene olan umutlarını sürekli kılmaya çalıştıkları için; bizler de, ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelemizin araçlarından olan bağımsız parti ve örgütlenmelerle kitleleri burjuva politikalarından ayırttırmaya çalışıyoruz. Yani, varlığımızın en önemli nedenlerinden biri de, "orada olan" kitleleri ayırttırıp, kendi saflarımıza kanalize etmektir. Ama M. Jıyan'ın öyle bir "derdi" yok. Burjuva partilerine savrulan ya da umut bağlayan "kitlelerin", kuyruğuna takılıp kendisi de "kitleleri burjuvaziye terketmemek için" (!) mücadeleyi buralara kanalize edip eritiyor; burjuva kuyrukçu politikalarını gizlemek için de burjuva partilerini allayıp-pullayıp, daha geniş bir kitleyi buralara sürüklemeye çalışıyor. Hatta M. Jıyan, sorunu öyle bir boyuta vardiıyor ki, bağımsız, devrimci, sosyalist alternatifini gündemleştirme ve kitlelerin sürüklendiği bu çarpık politikaları onlara göstermenin bile bir nevi "anlamsızlığı"ni savunuyor; herşeyi, kitlelerin "kafalarını duvara çarpıp, akılları başlarına geldikten sonraya" bırakıyor. Şöyle diyor M. Jıyan: "Dünden bugüne kitleler de değişti. Onlar birçok şeyi ancak deneyleriyle görüp anlarlar. Son 3-5 yıl içinde, hem Özal'ın ve ANAP'ın ipliği pazara döküldü, hem de SHP'nin kitlelerin özlem ve isteklerine cevap veremeyeceği, geniş kitleler bakımından açığa çıktı. Bu dönem yaşanmadan, olaylar karşısında SHP'nin tutarsız politikası ortaya dökülmeden, sosyalistler ne derlerse desinler, kitleleri geniş ölçekte ikna etmek mümkün değildi." (Deng s. 6, sf:15)

Yani M. Jıyan şöyle diyor: İstedığınız kadar bağımsız,

sosyalist politika vb. şeyleri gündeme getirin, nasılsa kitleler burjuva partilerine umut besledikleri sürece, bu söylediklerinizin bir anlamı olmayacak, kitleleri ikna etmeniz mümkün olmayacaktır; onun için, bu tür "marjinal" politikaları bir tarafa bırakınız. Gelin hep birlikte kitlelerin kuyruğuna takılalım, kafalar duvarlara çarptıktan sonra da, zaten hepimizin akli başına gelir (!)

Evet, M. Jıyan böylece, devrimci ve sosyalist güçlerin, kitleleri bağımsız mücadele alanlarına çekme, sömürgeci burjuvaziye karşı etkili bir ideolojik-politik mücadele yürütme ve bu devrimci temelde kitleleri burjuvazinin politikalarından ayırttırarak ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesini yükseltme yönündeki çabalarını küçümüyor, hatta gereksiz bile görebilecek kadar tehlikeli bir tutum sergiliyor; bununla da kendi burjuva kuyrukçuluğuna, kitle kuyrukçuluğunu da ekliyor.

Sömürgeci burjuva partilerine verilen desteğin altında yatan çarpık "anti-faşizm" anlayışıyla ilgili daha önce yapmış olduğum değerlendirmeleri de dikkate alarak, sorunu irdeleyecek olursak, M. Jıyan tarafından savunulan yaklaşımın, pragmatizm, ilkesizlik ve devrimci özden yoksunluğu ifade ettiği net olarak görülebilir.

M. Jıyan, 12 Eylül sonrası burjuva partilerine verilen destekleri savunurken şunları söylüyor: "... 1983 sonrası seçimlerde, solun ve Kürt yurtsever hareketinin kendisi seçimlere katılmadığı için, 12 Eylül rejimine ve ANAP'a karşı olan anti-faşist güçler desteklendi... Aksine başka türlü yapılıysaydı, seçimde tarafsız davranılıysaydı, bu tam da en gerici güçlere, 12 Eylül'ün sivil asker kanadına yarardı, Demek ki Bay Doğru'nun devrimcilik adına bunca hareketle ileri sürdüğü şey, gerçekte gericidir." (Age, sf. 12)

ANAP dışındaki sömürgeci burjuva partilerinin, neden "anti-faşist" olmadığını; ve M. Jıyan'ın da yazısının bazı bölümlerinde "ANAP ve diğer burjuva partileri arasında fazla bir fark olmadığını" söyleyerek kendi kendini çürüttüğünü, daha önce dile getirmiştik. M. Jıyan, sosyalistlerin, seçimlerde bağımsız, devrimci bir tutum almaları gerektiğini kavrayamadığı için; sömürgeci burjuva partilerinin ayrı bir "taraf", Kürdistan'lı sosyalist, devrimci, yurtsever güçlerin - ya da Türkiye'li devrimci güçlerin- ise, ayrı bir "taraf" olduğunu ve zaten bizlerin varlık nedeninin de, bu olduğunu kavrayamıyor. Bunun doğal sonucu olarak da, kendisini burjuva cepheye mutlaka "taraf" olmak zorunda hissediyor. "Anti-faşist" olmayan sömürgeci burjuva partileri arasında herhangi bir tecih yapmama, ya da bunlar arasından birine taraf olmama, bağımsız devrimci tutumu değişik taktiklerle gündemleştirmeyi düşünemiyor. Ve anti-faşist tutum adı altında, SHP, DSP, DYP ve benzeri partilere verilen destekleri savunuyor; ANAP'tan pek bir farkları olmayan bu partileri desteklemeyen, bağımsız tutumu gündemleştiren -M. Jıyan, bunu, "tarafsızlık" olarak algılıyor- devrimci sosyalist güçlerin bu tutumunun "gerici güçlere 12 Eylül'ün sivil-asker kanadına yaradığını" söyleyebiliyor. Hatta, sömürgeci burjuva partileri arasında bir "taraf" tutmayanları, "gerici olmak"la suçlayabilecek denli gericileşebiliyor.

Evet, sormak gerekir: Kimdir gerici olan? Anti-faşist nitelikleri olmayan burjuva partilerini, "anti-faşist" olmakla "ödü-

lendirip", sömürgeci burjuva partileri hakkında kitlelerin bilincinde aldatmacalara, yanlış yönelimlere yolaçan; hiçbir demokratik hak ve özgürlük talebini savunmadığı ve gerçekleştirilemeyeceği net olan bu sömürgeci burjuva partilerini "demokratik değişim için oynayabileceği rol bakımından"(!) destekleyen ve desteklemeden, bu yolla da kitlelere boş umutlar yaratıp, burjuva partilerinin kuyruğuna sürükleyen ve burjuva demokrasisini "gerçek demokrasi" diye yutturmaya çalışan; AP'ye karşı CHP'yi, MDP'ye karşı HP'yi -belki ANAP'ı da ANAP'a karşı SHP, DSP ve benzeri partileri "anti-faşizm" kisvesi altında destekleyip, bağımsız, devrimci, sosyalist tutumu "gericilik" olarak nitelendiren M. Jıyan ve benzerlerinin savundukları mıdır gerici olan; yoksa sömürgeci burjuva partilerinin birbirlerinden pek farkları olmadığını ve "anti-faşist" bir burjuva partisinden Türkiye'de söz edilemeyeceğini, kitleleri sömürgeci burjuvazinin ideolojik-politik vb. etki alanından ayırtmak ve devrim safalarına kanalize etmek için bağımsız tutumu gündemleştirmek gerektiğini dile getiren Kürdistan'lı devrimci-sosyalistlerin savundukları mı?

Evet, "ilerici" M. Jıyan Madem ki kendi düşüncelerinizde tutarlısınız, madem ki "12 Eylül rejmini ve ANAP'a karşı olan, anti-faşist güçler" dediğiniz sömürgeci, gerici burjuva liberal kesimleri desteklemeyi savunuyor ve buna karşı çıkan tutumlar için, "12 Eylül'ün sivil-asker kanadına yaradığını" söylüyorsunuz; o halde, siz de, "legal bir sol kitle partisi" önererek, "sol oyları" bölmüş olmuyor musunuz(!) Sizin mantığınıza göre, doğal olarak böylesi bir sonuca varılabilmektedir. Çünkü, bugün de, sömürgeci faşizm iktidardadır ve üstelik Kürdistan'da açık bir savaş durumu da yaratmıştır. İktidar da, yüzde yirmi'lerin altına düşmüş bir desteğe sahip olan ANAP'ın elindedir. Sizin anlayışımızdan hareket edilirse, bugün bir an evvel ANAP'ı iktidardan uzaklaştırmak için, ANAP dışındaki "anti-faşist" güçleri bir araya getirmek ve oyları bölmek (!) gerekir. Çünkü "oyların bölünmesi" pratik olarak ANAP iktidarına yarayacaktır (!)

Bu yaklaşım, daha düne kadar bile savunuluyordu. İktidarın yapısında herhangi bir değişiklik olmadığına göre ve ANAP dışındaki "anti-faşist partiler" de varlıklarını sürdürdüklerine göre; bugün ANAP'a karşı olan "sol" oyları, yeni bir legal parti yoluyla bölmek ve bir zamanlar söylendiği gibi "ANAP'ın ekmeğine yağ sürmemek" için, yine "anti-faşist" güçleri desteklemeniz gerekmiyor mu? Evet, çarpık anlayışımızı, yine ele verdiniz.

M. Jıyan, "yurtsever ve sol güçler" kendileri seçimlere katılabiliyorsa, o zaman "kitle çalışmasını doğrudan kendi örgütleriyle yaparlar" diyor. Şayet "kendileri katılmıyorsa" o zaman "anti-faşist güçler" -yani, SHP, DSP vb. kastediliyor.- desteklenip "tarafsız" kalınmamalı diyor. Böylece, seçimlerde sosyalist tutum ve burjuva partileri karşısında bir "taraf" olma perspektifiyle bir ilişkisi olmadığını; devrimci ve sosyalist güçlerin seçimlere katılma perspektiflerinin sömürgeci burjuvazinin, seçim, parlamento vb. aldatmaca araç ve kurumlarının içyüzünü açığa serme ve kitlelere gerçekleri bu yolla da sunabilme

anlayışına dayandığını; seçimlere katılma olanaklarına sahip olmadıklarında "boş oy" gibi değişik taktiklerle, sömürgeci burjuva partilerine oy verilmemesi çağrısında bulunabileceklerini; sol sosyal demokratlarla, özgün koşullarda, ilkel anlaşma temelinde, -ki bugüne kadar, birkaç yerel istisna dışında, ülkemizde ve Türkiye'de böyle bir şey olmamıştır- halkımızın çıkarlarına denk düşecek sorunlarda bazı seçim işbirliklerine girilebileceğini- ama, onlara kör bir destek, ya da kuyruklarına takılma değil- mücadelenin ileri boyutlara ulaştığı süreçlerde "boykot" taktiğinin de gündemleştirilebileceğini kavrayabilecek bir anlayışa -her ne kadar, yazısında bunlara değiniyorsa da- sahip değildir. Evet, yurtsever, devrimci ve sosyalist güçler, seçimlere katılmadıklarında, burjuva partilerinden birini ya da birilerini seçmek zorunda değildiler ve bu tutumu almakla, hiç de "tarafsız" kalmış olmuyorlar; aksine, sömürgeci burjuvaziye karşı bağımsız bir "taraf" oluyorlar.

M. Jıyan, sömürgeci burjuva partilerine verdikleri desteği savunurken, "Biz, kendi hesabımıza, ne SHP'yi ne de başka bir burjuva partisini umut diye görmedik ve göstermedik" diyor. Ardından da "... sosyalizm kavgası veren insanlar, CHP'yi, SHP'yi veya benzerlerini kitlelere umut diye göstermediler" belirlemesini yapıyor.

Ben de katılıyorum: Sosyalizm kavgasını verenler, yani sosyalistler, burjuva partilerini umut haline getirmediler ve getirmezler de. Zaten biz de sosyalistlerin değil; "M. Jıyan'lar"ın, sömürgeci burjuva partilerini, faşizmden çıkış için, demokratik hak ve özgürlüklerin kazanılması için, umut gördüklerini ve kitlelere de umut gösterdiklerini belirttik. Bu noktada, bizzat M. Jıyan'ın değerlendirmeleri, somut örnekler oluşturmaktadır.

M. Jıyan, ilk olarak, kendi deyimiyle "ANAP'tan fazla bir farkı olmayan" DYP, SHP, DSP vb. sömürgeci burjuva partilerini "anti-faşist" güçler şeklinde ilan etti. Ardından, SHP'nin "demokratik hak ve özgürlüklerin kazanılması için enerji ve cesaretle çaba göstermesi" gerektiğini; "demokratik yöndeki değişim için rol oynayabilecek", "içinde çalışıp demokrasi mücadelesi verilecek" bir parti olduğunu söyleyerek kitlelerin bu ve benzeri partilere umut beslemelerine uygun bir ortam hazırladı. Bu zemin üzerinde de, tüm seçimlerde, oyların bu "anti-faşist güçlere" verilmesini istedi. Peki şimdi soralım. Bütün bunlar, burjuva partilerini umut görmek ve umut haline getirmek değil de nedir? SHP'yi umut göstermek için, ille de, "yaşasın SHP", "umudumuz İnönü" demek mi gerekir?

Legal Parti Sorunu ve Bazı Değınmeler

Paris Kürt konferansı sonrasında boyveren ve SHP içindeki ilerici yurtsever potansiyelin önemli oranda atılıp ayrılmasına yolaçan gelişmeleri ele alırken, şöyle bir değerlendirmede bulunmuştum: "Gelinen süreçte, hemen kendisine devrimci, demokrat, sosyalist, yurtsever, ilerici diyen bütün çevreler, SHP'nin şoven karakteriyle, demokrasi mücadelesinde emekçi kitleler yararına hiçbir dönüşümden yana olmadığını gerçekliğinde, şu veya bu düzeyde birleşmiş durumdadırlar. Ve var güçleriyle SHP'nin 'gerçek yüzü' hakkında açıklamalarda bulunuyorlar. Özellikle de SHP'den atılanları ayıranlar..."

"Peki, bu yeni açığa çıkan birşey miydi? Amerika yeni mi keşfedilmişti?

"SHP, daha baştan beri, sömürgeci bir burjuva partisi idi. Çünkü SHP ile bugünkü SHP arasında nitelik anlamında

hiçbir fark yoktur; niteliğin biraz daha belirginleşmesi dışında." (M. Güneşi, s. 13, sf:22)

Bu açıklamaların ardından, anti-faşist olmayan burjuva partisi SHP'nin, kuruluşundan bu yana, niteliğinde herhangi bir değişim olmadığını örneklerle ele almış; ve bir yandan SHP'ye, "anti-faşist", bir yanda da "ANAP'tan hiçbir farkı yok" diyebilen oportünist anlayışlara, "Evet, SHP'nin niteliğinden ne değişti ki, bugün SHP ile ilgili değerlendirmelerinizi değiştiriyorsunuz?" doğrultusunda bir soru sormuştum. Ve soru, doğrudan M. Jiyan ve benzerlerine yöneltilmişti. M. Jiyan ise, sorunu çarpıtarak, benim, sanki dünden bugüne Türkiye ve Kürdistan koşullarında hiçbir şey değişmediğini söylediğim imajını yaratmaya çalışıyor ve şöyle diyor: "Görüldüğü gibi, değişim, SHP'deki gelişmelerin ötesinde, çok daha geniştir, toplumsal ölçekte, hatta uluslararası düzeydedir. Bunca değişiklikler olurken, S. Doğu'nun, dünden bugüne ne değişti diye sorması gülünç oluyor." (Deng, s.6, sf:15)

Hayır M. Jiyan. Yine yakayı ele veriyorsunuz. Biz, dünden bugüne, dünyada, Türkiye'de ve ülkemizde hiçbir şeyin değişmediğini söyleyecek kadar "M. Jiyanlaşmadık". Sorumuz çok nettir: Sizin, ilkin "anti-faşist" ilan ettiğiniz, daha sonra da, "ANAP'tan farkı yok" dediğiniz SHP'nin niteliğinde değişen nedir ki; bu denli birbirine zıt iki farklı değerlendirmede bulunabiliyorsunuz? Yani değişmeyen dünya değil, SHP'dir. Değişen ise iki şey var: Biri dünyadaki gelişmeler; diğeri de takkenizin düşüp kelinizin görünmesidir.

Daha önceki yazımda, legal parti sorununa temel boyutlarıyla değinmişim. Bu nedenle de herhangi bir tekrara girmek istemiyorum. Yalnızca, M. Jiyan'ın legal parti anlayışıyla ilgili birkaç noktayı vurgulayarak perspektifimizi biraz daha açmak istiyorum.

Deng'in 2. sayısındaki değerlendirmesinde, M. Jiyan, legal partinin "demokratik hak ve özgürlükleri önüne baş hedef koymasının gerektiğini; böylesine sade, sınırlı bir program"ın bile önemli bazı şeyleri başarabileceğini, "kitlelere çok daha ileri değişimlerin yolunu açabileceği"ni vb. dile getirmişti. Deng'in 6. sayısında ise, bu "sade ve sınırlı program" yerine, "temel işlevi sömürgeci-faşist düzeni yıkmak, ülkeye gerçek anlamda demokrasiyi getirmek" olan ve hiç de daha önce savunulan yaklaşımla bağdaşmayan bir legal partiden söz ediliyor. M. Jiyan'ın kafası karışık. Legal partiye, bir türlü hangi işlevi yükleyeceğini bilemiyor; ama M. Jiyan'ın "gerçek demokrasi" dediği şeyin burjuva demokrasisi olduğu ve "sömürgeci-faşist düzeni yıkmak"tan burjuva demokrasisini getirmeyi anladığı dikkate alınırsa, bir ölçüde de mazur görülebilir (!) Çünkü, zaten siz, böylesi bir legal partiyle, ancak burjuva demokrasisinin kırıntılarını toplayabilirsiniz.

M. Jiyan, başka bir yerde de şöyle diyor: "Böyle bir partinin işlevi, esas olarak demokrasi mücadelesini yürütmektir. Belki de ondan sonra görevi bitecektir... Örneğin daha farklı (partiler ve gruplar koalisyonu biçiminde) olsa da, Doğu Avrupa ülkelerinde muhalefetin içinde toplandığı 'Yeni Forum' ve benzeri isimler altındaki birlikler de böylesi geçici, ama önemli bir işlevi yerine getiriyorlar." (Age, sf: 10)

M. Jiyan, kendi önerdiği legal partiyi, "Doğu Avrupa ülkelerinde muhalefetin içinde toplandığı"ni iddia ettiği "Yeni Forum" vb. birliklere benzetiyor ve bu birliklerin

"önemli bir işlevi yerine getirdiği"ni söylüyor. Başlıbaşına bir konu olan D. Avrupa ülkelerindeki gelişmeleri burada detaylı bir şekilde ele alacak değilim. Fakat, Doğu Almanya'yı emperyalizme satan; Çekoslovakya, Macaristan ve diğer D. Avrupa ülkelerinde açık bir şekilde kapitalist restorasyonun öncülüğünü yapan ve sosyalizmin varolan tüm değerlerine karşı yoğun bir saldırı kampanyası açan; sosyalizmin çözülmesi ve kapitalizmin geri döndürülmesini hedefleyen bu karşı-devrimci odakların, "önemli bir işlevi yerine getiren birlikler" olduğunu söylemek, kimlere denk düşüyor acaba? Sosyalizmin temellerine dinamit döşeyip patlatmaya başlayanlar mı "önemli bir işlevi" yerine getiriyorlar?

M. Jiyan, "Önerdiğimiz, ne Marksist partidir, ne de sosyal demokrat; asıl olarak demokrasi mücadelesi verecek ve değişimin önünü açacaktır" diyor. Başka bir yerde de, legal parti "hem daha uzun ömürlü olabilir, hem de değişim sürecinde daha önemli bir rol oynayabilir" diyor.

M. Jiyan, kendi kafa karışıklığıyla, kafa karıştırmaya devam ediyor.

Önerdiği legal partinin işlevi konusunda bir türlü netleşmiyor. Bir yerde, "demokrasi mücadelesi verip değişimin yolunu açacak" ve "belki de ondan sonra görevi bitecek" olan legal parti; başka bir yerde ise "biraz daha uzun ömürlü" kılınarak (!) "değişimin yolunu açmak"la kalmıyor, "değişim sürecinde de daha önemli bir rol" oynuyor. Kimbilir, sürekli görevleri genişleyen (!) M. Jiyan'ın tümüyle burjuva yasallığına göre kurulacak legal partisi, belki ulusal demokratik halk devrimini -ya da Türkiye'de halk devrimini- de, sosyalist devrimi de gerçekleştirme görevini süreç içinde üstlenebilir (!) Çünkü, "değişim sürecinin içinde yer alan bir parti"nin daha da ileriye gitmemesi için bir engel yoktur (!)

M. Jiyan, "önemli olan, kitle partisinin işlevi ve programıdır" diyor. Ben, bunun yanısıra, partinin çizgisinin de aynı boyutta önem taşıdığını eklemeyi istiyorum. Evet, "önemli olan program ve işlev" ise, o halde, M. Jiyan'ın önerdiği partinin program ve işlevine bakalım: Karşımıza, burjuva demokrasisi programını gerçekleştirme işlevini örtmek için karmakarışık edilen bir perspektif çıkıyor. Kitlelere "Haydi burjuva demokrasisi için mücadeleye" diymiyor; burjuva demokrasisini "gerçek demokrasi" diye yutturmaya çalışarak bunu yapıyor. "Sömürgeci-faşist düzeni yıkmak" görevini yüklediği kendi legal partisinin, anti-şovenizmin ana noktası olan Kürt ulusunun KKTH -ki demokrat olmanın en temel ilkesidir- vb. ulusal demokratik hak ve özgürlük taleplerini, anti-emperyalist, anti-faşist köklü devrimci demokratik dönüşümleri içermeyen, "sade ve sınırlı bir program"a sahip olacağını söyleyen M. Jiyan, açık bir şekilde düzen içi demokrasi kırıntılarını kitlelere "gerçek demokrasi" diye yutturup, onları, burjuva reformcuların kuyruğuna sürüklemeye çalışıyor.

Hayır, M. Jiyan; önerdiğiniz partinin "program ve işlevi" de, "demokrasi mücadelesini" vermeyi içermiyor. Ayrıca, "sınırlı" demokratik hak ve özgürlükler mücadelesini sürdürmek için böyle bir partiye de gerek yok. İHD vb. kitle örgütleri, belli ölçülerde bunu zaten yapıyorlar. Kitleleri, çok geri bir zeminde, hem de devrimci özü boşaltılmış kimi sınırlı taleplerle bir parti etrafında toplamak ve burjuva demokrasisini hedeflemek mücadelesi düzen içinde eritmektir. M. Jiyan, "legal kitle partisi" ile, "legal kitle örgütü" nitelendirmelerini, yazısının birçok yerinde aynı

anlama gelmek üzere kullanıyor. Bu büyük bir çarpıtmadır. Aynı zamanda, legal partiyi kitle örgütüne indirgeyerek, çarpık anlayışına ayrı bir boyut kazandırıyor; parti ve kitle örgütleri arasındaki ayırımı silikleştiriyor.

M. Jiyan, işte böylesi geri bir "program ve işlevi", "Türk ve Kürt halklarının devrimci, yurtsever, demokrat güçlerinin ortak platformu" diye ifade ediyor. Ama şimdiye kadar dile getirdikleri dikkate alındığında, bu partinin "sömürgeci-faşist düzeni yıkıp", "gerçek demokrasi"yi getirmek hedefiyle "biraraya gelen iki halkın devrimci, yurtsever ve demokrat" güçlerinin değil, burjuva demokratik kırıntılar kazanmak hedefiyle biraraya gelmiş "Türk ve Kürt sosyal demokrat, reformist ve sağ oportünistlerinin ortak platformu" olduğu net olarak görülebilmektedir.

Burada hemen bir noktayı dile getirmek istiyorum. Paris Konferansı sonrası oluşan gelişmelerde, -Konferans'ın niteliği bir yana-bugünkü HEP'in kuruculuğunu yapanları ve diğer birçok yurtsever kesimi "emperyalizm ve sömürgeci Türk devleti ile işbirliği yapmak"la, "ihanet ve uşaklık"la nitelendiren "sol" sekte anlayışın, bugün, bütün bu söylediklerini unutarak, HEP'e yönelmesi, "HEP'i kullanırım" perspektifiyle, bu geri zemine kitleleri yönelip, kan taşıyan bir tutum sergilemesi; sağ ve "sol" anlayışların aynı geri zeminde biraraya "düşmesi"ni -ilkeli birlik değil- ifade eden ilginç bir örnektir. "Siyam ikizleri" madalyonu bütünleyip, geri bir ideolojik zeminde "kol kola" girerek HEP'e kan taşıyorlar: Kimi, "gerçek demokrasi"yi gerçekleştirmek (!) için, kimi de -bunca deneyime rağmen-buralardan yararlanıp (!) HEP'in burjuva demokrasisini hedefleyen programı altında demokratik mücadele vermek (!) ve aydın hareketini etrafında toplamak (!) için bunu yapıyorlar.

Pragmatizm temelinde politika üretmenin, yurtsever, devrimci güçleri nerelere sürüklediğini somutlayan sayısız deneyime rağmen, "sol" anlayışın, dün söylediği herşeyi bir tarafa bırakarak böylesi bir tutuma yönelmesi; devrimci mücadeleyi bir "sınama-yanılma"lar toplamına indirgeyen bir yaklaşımı da yapısında taşıması anlamında ciddi bir çarpıklığı yansıtmaktadır.

Geçen sayıdaki değerlendirmemde, bugün HEP olarak somutlaşan "Yeni Demokratik Oluşum'un niteliğini değerlendirip, M. Jiyan'ın, Deng'in 2. sayısında dile getirdiği legal parti anlayışıyla karşılaştırmış, "İşte, tam da bu yaklaşımın doğal sonucu olarak, Deng çevresinin önerdiği legal parti ile, SHP'den ayrılanların oluşturulmaya çalıştıkları 'Yeni Demokratik Oluşum' adı verilen yeni 'sosyal demokrat' nitelikli parti, birbiriyle çakışmaktadır" sonucuna varmıştım. Fakat, ilginçtir, M. Jiyan ne bu değerlendirme konusunda herhangi bir şey söylüyor, ne de HEP ile ilgili bir açıklamada bulunuyor. Legal parti sorununun ele alındığı, bütün legal parti girişimlerine genel boyutlarıyla da olsa değinildiği bir yazıda, HEP'in "gözden kaçmış" olması, çok ilginç bir durumu ifade ediyor. Özellikle Deng çevresinin "canla başla" HEP içinde çalıştığı, örgütlenme çalışmalarında yer aldığı gerçekliği de gözönüne alırsa, bu ilginç değinmezlik daha da dikkat çekiyor.

Evet, HEP, programı ve çizgisiyle önemli oranda netleşmiş bir parti olarak politik sürece adımını atmıştır. M. Jiyan'ın da dediği gibi, "önemli olan legal partinin programı ve işlevidir". Ben buna, partinin mücadele çizgisini de ekliyorum. Şimdi, bakalım HEP, nasıl "bir program ve işlevle" nasıl bir iktidar hedefliyor? HEP'in programı

sağlıklı bir şekilde değerlendirildiğinde, bir burjuva demokrasisi programı olduğu net olarak görülebilmektedir. HEP, "toplumun başlıca güçlerinin" uzlaşması temelinde, parlamenter yoldan "devletin demokratikleştirilmesi"ni hedefliyor. Getirilen yaklaşım irdelendiğinde, bunun, HEP'in '82 Anayasası'na karşı, '61 Anayasası'na benzer -ya da biraz daha ileride- bir programatik hedefe sahip olduğu görülecektir.

HEP, burjuva demokrasisi hedefinin yanısıra, "Avrupa topluluğuna girme", vb. politikalarla da kapitalist-emperyalist sistemin bir parçası olmaya devam edeceğini gösteriyor. Türkiye'nin NATO'dan çıkmasını savunmadığı gibi, sorunu "NATO ve Varşova Paklı'nın dağıtılmasına" havale ederek, ABD üslerinin kaldırılmasına indiriyor; Avrupa emperyaizmiyle bağımlılık ilişkileri sürdürülüyor. HEP, "adil bir dünya ekonomik düzeni"nin oluşturulması çabası içinde olacağını belirterek, emperyalizmin islah edilebileceği hayalini yaratıyor.

HEP, Kürt sorununu "Türkiye'nin bütünlüğü içinde, ... demokratik ve barışçıl yöntemle çözme"yi programına koyarak, "üniter devlet" anlayışı temelinde ve misak-ı milli içindeki çözümlerle, sorunu değerlendirdiğini göstermektedir. "Türkiye'nin bütünlüğü içinde" sorunun çözülmesi "federasyon" anlamında ele alınmadığından, sonuçta, kültürel özerklikten öte bir anlam taşımadığı netleşiyor. Bütün bu gerçeklikler, HEP'in Avrupa tipi bir burjuva demokrasisi savunan sol sosyal demokrat-Kürt sosyal demokratları ile Türk sol sosyal demokratlarının biçimlendirdiği- bir program ve işleve sahip olduğunu belirtebiliriz.

Geçen sayıdaki değerlendirmemde, sorunu şöyle dile getirmiştim: "Oluşturulmaya çalışılan bu yeni partinin örgütlenmesi çalışmalarında yer alanlara bakıldığında, çoğunluğunun ilerici, yurtsever nitelikte olduğunu görebilmekteyiz. Bu nedenle de, bunlara bakış açımız elbetteki İnönü-Baykal kliğine bakışımız gibi olmayacaktır; özellikle içinde örgütlü yurtseverlerin de bulunduğu dikkate alındığında, bu partiyi, bu yapısıyla, sömürgeci burjuva partileriyle aynı kefedeyi değerlendirmememiz gerekir. Ama, ülkemizin bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesini düzenli reformlara indirgemeye çalıştıkları ve ülkemizin temel sorunlarına hiçbir çözüm getirecek bir anlayışta olmadıkları için, bunlarla aramızdaki ayrımları netleştirmek ve kitlelere kendi politikamızı alternatif olarak göstermek, yaşamsal önem taşımaktadır. Ayrıca belli bir ilerici, yurtsever potansiyele dayanmakla birlikte, önüne koyduğu perspektif, sorunlara bakış açısı ve mücadele anlayışıyla, SHP'nin biraz solunda bir konumdan öteye gidemeyeceği, bugünden görülebilir bir gerçekliktir." (M. Güneşi, s. 13-Sf.32)

Evet, HEP böylesi bir niteliğe sahiptir. Düzenici reformcu niteliğine rağmen, varolan sömürgeci burjuva partileriyle aynı kefedeyi konulmamalıdır. Bu nedenle de, güncel mücadelede, ilerici, yurtsever niteliklerini korudukları oranda, onlara bakış açımız farklı olmalıdır. Fakat, bu yaklaşımı HEP'in içinde çalışmaya, kitleleri buraya kanalize edip, devrimci ve reformcu saflar arasındaki ayrımları bulandırmaya vardırılmak, bugüne kadar yaşanan deneyimlerden hiçbir ders çıkarmamaktır.

Devrimci ve sosyalist güçler, yaşamın her alanında boyutlandırılacak, bağımsız bir devrimci mücadele çizgisini gündemleştirmelidirler. Legal parti sorunu kitlelerin

devrimci gücüne bağlı bir toplumsal meşruluk zemininde ve nesnel ile öznel koşulların uygunluğu temelinde ele alınmalıdır. Kürt kimlikli yapısını gizlemeyen, Kürdistan ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesinin bir bileşeni olacak şekilde, bağımsız, demokratik ve özgür Kürdistan perspektifini bulandırmayan bir yaklaşımla, devrimci bir program ve niteliğe sahip olan; burjuva yasallığına göre mücadele çizgisini biçimlendirmeyen, yurtsever bir Kürt partisinin kurulma koşulları, bugün yoktur. Böylesi ki, kurulması yönelimine girilebilir. Fakat bugün, bütün bu koşullar henüz oluşmadan, sorunu daha geri bir zemine kaydırarak, kuşa çevrilmiş bir legal partiyi -ortak ya da ayrı-yaşama geçirmeye çalışmak, kadro vb. noktalarda, önemli oranda illegal örgütlülük ve mücadelenin tasfiye olmasına, örgütsüz, "yorgun demokratlar"ın kuyruğuna takılmaya yol açacak; kitlelerin devrimci dinamizmi düzen içinde, burjuva demokrasisi hedefiyle eritilecektir. Ayrıca, bütün bu gerçekliklere rağmen, "biz, devrimci niteliklere sahip bir partiyi, burjuva yasallığını tanımadan, bugün de kurabiliriz" doğrultusunda bir tutum sergilemenin de, siyasal bir eylem olmaktan öteye geçmeyeceğini belirtmek istiyoruz. Bir

partinin taşıdığı misyonun niteliği dikkate alınır, sorunun bir "eylem" boyutuna indirgenemeyeceği de daha net olarak görülebilir. Sorunu, koşulları olmadığı halde "biz açarız, onlar da kapatırlarsa kapatsınlar" anlayışına indirgemek de çarpık bir yaklaşımdır. Böylesi bir durum, önemli bir tahribata yola açacağı gibi; bu anlayışı savunanların, bir partinin, aynı zamanda örgütlenme ve mücadele aracı olduğu gerçekliğini de kavrayamadıklarını göstermektedir.

Evet, bugün bütün enerjimizle, ülkemizin acil ve temel sorunları olan illegal örgütlülüğü güçlendirme, devrimci temellerde sürece müdahale, silahlı mücadele, devrimci -sosyalistlerin ülke zeminini temel alan birliğini gerçekleştirme ve bütün bunlarla birlikte, legal kitle örgütlerinde çalışma, güçlü legal yayın ağları yaratma görevleriyle karşı karşıya bulunmaktayız. Ayrıca, ulusal demokratik güçlerin ülke zemininde, devrimci, cephesel birliğini yaratma; bu doğrultuda netleşmiş bir durum olmasa da, bugünden her ilçede, her ilde, her çalışma biriminde, Kürdistan'lı tüm yurtsever ve devrimci güçlerin birliği temelinde Halk Direniş Komiteleri oluşturma, bu direniş komitelerine bağlı yarı legal siyasal platformlar ve değişik legal araçlar yaratma; ve bu perspektife bağlı olarak bağımsızlık-demokrasi-sosyalizm mücadelesinin güncel boyutunu yakalayıp ana hedefe doğru yönlendirme görev ve sorumluluğuyla da karşı karşıya bulunmaktayız. ●

BİR "SİNDİRME OPERASYONU" NUN GÖSTERDİKLERİ

Geçtiğimiz Haziran ayının sonlarında, İstanbul, Diyarbakır, Erzurum ve Cizre'de başlatılan operasyonlar sonucu, bir grup devrimci ve yurtseverle birlikte PPKK (Kürdistan Öncü İşçi Partisi)'ye üye olduğumuz iddiasıyla gözaltına alındık. İşkence merkezinde haftalarca en insanlık dışı işkencelere maruz kaldık. Özellikle Diyarbakır Çevik Kuvvet Müdürlüğü'nde yoğun işkence tezgahlarından geçirildik.

TC'nin sözcüleri, işkencelerin önlenmesinde ilişkin uluslararası bir anlaşmayı onaylayan ilk devletlerden biri olduklarıyla övüne dursunlar; işkencenin hem de daha sistemli ve ustaca sürdüğünü bizzat yaşadık. İşkencenin sıradan birkaç polisin "kişisel" uygulaması olmadığını, bir devlet politikası olarak üst düzey yöneticilerin bizzat yer yer katılmaları ve de bilgileri dahilinde yaptığını gördük. Askıya alma; el ve ayak pamakları ile cinsel organlardan elektrik verme (hem askıda, hem yerde); hayalari sıkma; vücudun belli yerlerine güçlü tekme ve tokat darbeleriyle vurma; gücün düşürmek için aç, susuz ve uykusuz bırakma; ayakta bekletme; havasız ve sağlıklı tek kişilik hücrelere kapatılma; en aşağılık küfür, hakaret, tehdit ve şantajlara maruz kalma ve benzeri uygulamalar, polisin dayattığı senaryoları reddettiğçe daha bir yoğun ve pervasızca yaşanıyordu. İşkence görenlerin çığlıkları gözaltındaki diğer insanlara dinletirilerek, psikolojik bir etkide bulunmak isteniyordu. İşkenceciler, vücutta kaba izlerin kalmamasına büyük özen gösteriyorlardı. Varolan kaba iz ve çiziklerin giderilmesi için de, mahkeme gününden kısa bir süre önce fiziki işkencelere son verildi. Bu süre zarfında da ağır kesici ilaçlar başta olmak üzere "gerekli" diğer ilaçlar veriliyordu.

Öte yandan, soruşturmanın bütün aşamalarında Kürt ulusal kimliğimizden dolayı aşağılandık. Kürt ulusal kimliğimize sahip çıkmamız, işkencelerin yoğunlaştırılmasının bir nedeni olarak kabul edildi. Kürt halkının potansiyel suçlu olarak değerlendirildiği soruşturmanın her aşamasında açıkça görülüyordu. Geçmişte gerçekleştirilen soykırım ve diğer toplu katliamlar hatırlatılarak, şahsımızda bütün Kürt sosyalist, devrimci ve yurtseverleri için "Hepinizi kesmek lazım. Hepinizi keseceğiz de" tehditleri savruluyordu.

İşkence merkezlerinde maruz kaldığımız uygulamaları çıkarıldığımız mahkemelerde belirtmemize rağmen herhangi bir işlem yapılmadı. Hatta yazılı olarak yaptığımız suç duyurusu

"görev alanımızda değil" denilerek reddedildi. İşkencelerin vücudun belli yerlerinde yarattığı ağırlar yer yer halen sümnesine karşın, "kaba" izlere göre üstünlük bir biçimde verilen "doktor raporları" esas alındı. Yani işkence ve sonrası prosedür öylesi bir biçimde işletiliyor ki, en kaba izler olsa bile işkenceler konusunda bir işlem yapılabilmek mümkün olmuyor. Sorunun bu tarafı bile, işkencenin sıradan birkaç polisin işi olmadığını, aksine bir devlet politikası olduğunu göstermeye yetiyor.

Kürt sosyalist, devrimci ve yurtseverlerine yönelik yıldırma, sindirme ve giderek imha etme politikalarının bir parçası ve yeni bir halkası olarak değerlendirilmesi gereken son operasyon ve benzeri diğer operasyonlar, genel olarak halkımıza karşı sürdürülen kirli savaştan da ayrı düşünülemez. Sosyalist, devrimci ve yurtseverlere yönelik olarak değişik hayali senaryolarla başlatılan operasyonlar, yerinde infazlar, başta Botan Bölgesi olmak üzere belli bölgelerimizi insansızlaştırma girişimleri, köy yakıp, yıkmalar, toplu göçe zorlanmalar, Kürdü Kürde kurdurma çabaları, SS Kararnameleri, zaten pratikte askıda olan İnsan Hakları Sözleşmesi'nin "resmen" askıya alınması gibi sistemli ve de bilinçli politikalar bir bütünün birer parçalarıdır. TC, başta Bölge Valiliği, Özel Ordu, Özel Tim, Köy Koruculuğu, GAP ve GAP TV, itirafçılık, muhbirlik ve işbirlikçilik gibi kurumlaşmalar olmak üzere ne pahasına olursa olsun ulusal yeniden uyaniş ve güncelleşmeyi önleyip dumura uğratmak istiyor. Hergün televizyon ve radyodan, artık kanıksanan bir biçimde haber olarak verilen yıldırma ve sindirme operasyonlarını, işte yukarıda kısaca belirtilen genel çerçevede içinde değerlendirmek gerekiyor. Bu nedenle böylesi operasyonlar ne ilk ne de son operasyonlardır.

Bu alanda devrimci görev, tehdit şantaj yıldırma ve sindirme yoluyla dayatılan teslimiyet ve ihanete sürekleme politikalarını, polisin çeşit çeşit hayali senaryolarını koşulları ve faturası ne olursa olsun direniş ve başkaldırı temelinde boşa çıkarmaktan geçer. İnsanlık onurunun işkenceyi yenebilmesi de "direnme" yaşamaktır" şiarına uygun tutum takınmaya bağlıdır.

İşkence tezgahlarında yaşamaları pahasına devrimci onurumuzu koruyan sosyalist, devrimci ve yurtseverlerin yarattıkları geleneğe ancak böylesi bir tutumla bağlı kalınabilir. Bir sindirme operasyonunun işkencenin devlet politikası olduğunun yanında kanıtlandığı en önemli bir gerçek de işte budur.

Osman AYTAZ

EFFAT QAZÎ

6 Eylül 1990 tarihinde İran sömürgeciliğinin ajanları tarafından posta kutusuna yerleştirilen bombanın patlaması sonucu, Emir Qazî'nin eşi ve Mahabad Kürt Cumhuriyeti'nin Cumhurbaşkanı Qazî Muhamed'in kızı Effat Qazî şehit düştü.

Saygıyla Anıyoruz.

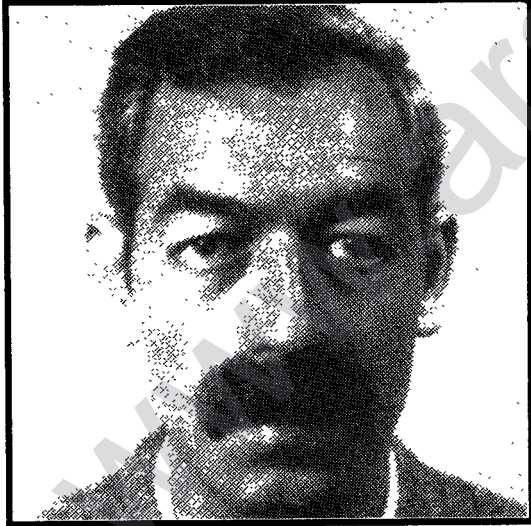
MEDYA GÜNEŞİ

Dr. EVDUREHMAN QASEMLU

İran sömürgecileri tarafından 13.7.1989 tarihinde iki mücadele arkadaşıyla birlikte katledilen değerli Kürt lideri Dr. Qasemlu'yu 1. yıl dönümünde saygıyla anıyoruz.

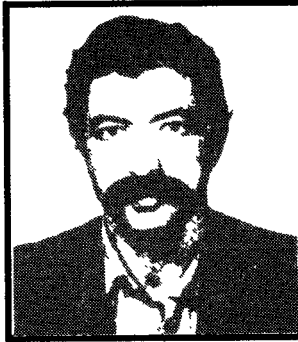
MEDYA GÜNEŞİ

ZEKİ ADSIZ (1948)

17 Nisan 1990 günü Federal Almanya'da kanser tedavisi gördüğü hastanede, aramızdan ayrılan TSK (Tevgera Sosyalist a Kurdistanê) Genel Sekreteri, Zeki Adsız'ın anısı devrimci kişiliğiyle, mücadelemizde yaşayacak.

DEVRİMCİ ARKADAŞLARI

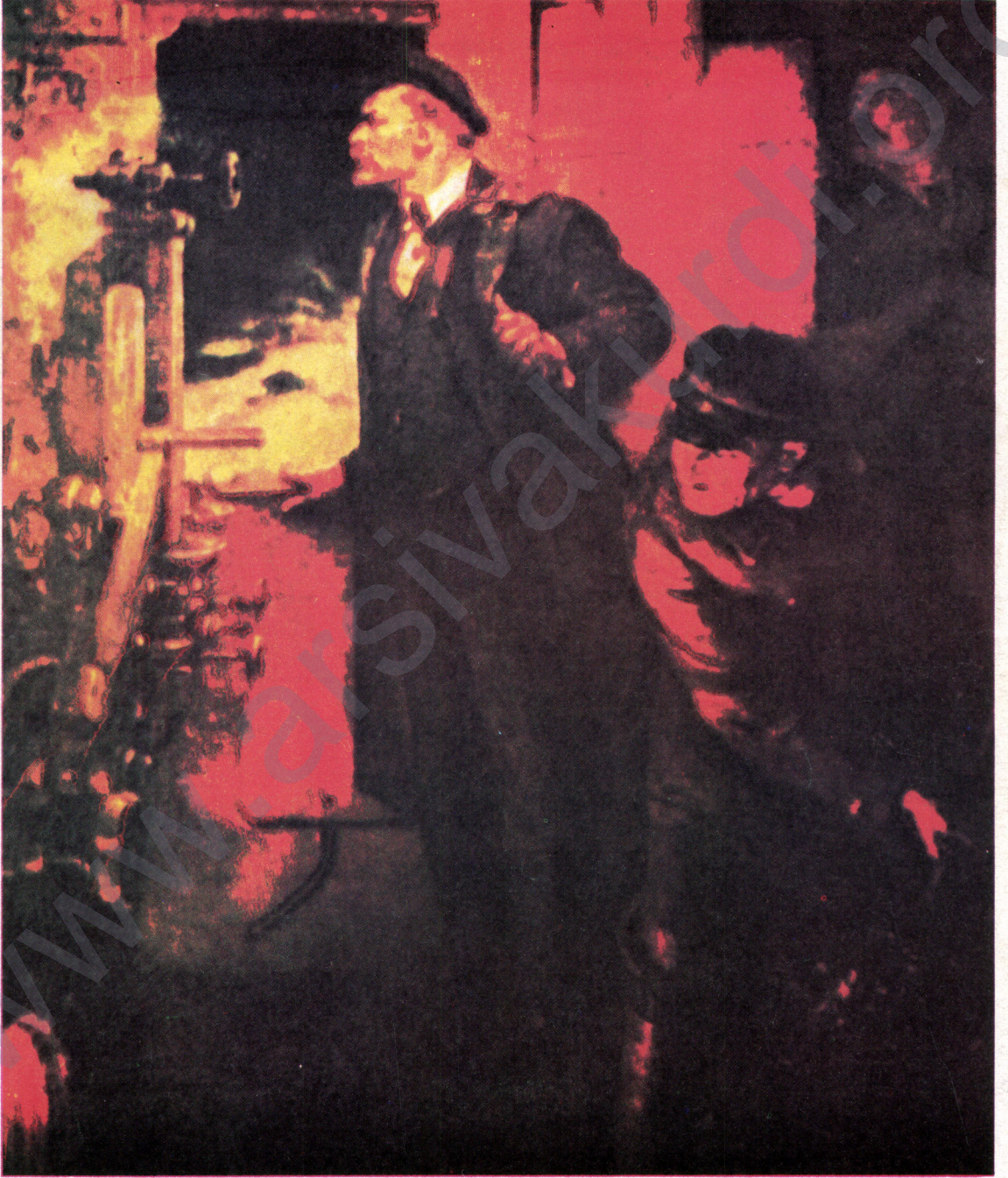
**M. NURİ MADAK
(Azad)
(1954-)**

*"yoldaşlar ki,
sınır boylarında
sınır boyları;
tel örgüler, mayın tarlaları,
sus pus olmuş zifiri karanlık ve bir
içimlik sigara hasreti
yoldaşlar,
jandarmanın nefesi
soluyor enselerinde
nefesi kandır, baruttur, ölümdür
jandarmanın"*

Sınırdaki katledilişinin 7. yıldönümünde anısı ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelemizde yaşıyor.

DEVRİMCİ ARKADAŞLARI

EKİM DEVRİMİ

YOLUMUZU AYDINLATIYOR